

مثل کنکورترین آزمون آزمایشی

دفترچه سوالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه آرای، فونت سوالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سوالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

مرحله ۶ دوازدهم تجربی | زیست‌شناسی

صفحه ۲

- ۱- در بخشی از کتاب درسی، آزمایشات دانشمندی در سه مرحله کلی آورده شده است که به بحث‌ها و پژوهش‌های چندساله درباره ماهیت ماده ژنتیک خاتمه داد. در هر مرحله‌ای از این آزمایشات که از پروتئازها استفاده شد، کدام مورد زیر مشاهده می‌شود؟
 - (۱) عدم تجزیه ماده وراثتی
 - (۲) انتقال صفت بین یاخته‌های زنده
 - (۳) عدم استفاده از گریزان (سانتریفیوژ)
 - (۴) قرارگیری باکتری‌ها در چهار ظرف متمایز
- ۲- کدام ویژگی، درباره هیچ‌یک از کاتالیزورهای زیستی فعال در یاخته‌های کبدی انسان صادق نیست؟
 - (۱) در طی شرکت در واکنش‌های شیمیایی مصرف می‌شوند.
 - (۲) پس از قرارگرفتن مواد سمی در جایگاه فعال آن‌ها، به فعالیت صحیحشان ادامه می‌دهند.
 - (۳) با اثر بر یک نوع پیش‌ماده خاص، قادر به تولید چند نوع فرآورده مختلف در درون یاخته می‌باشند.
 - (۴) بدون نیاز به شکل‌گیری جایگاه فعال در نتیجه تشکیل ساختار سوم پروتئینی، به انجام واکنش‌های شیمیایی می‌پردازند.
- ۳- کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر، مناسب است؟
 «فقط یکی از آنزیم‌های شرکت‌کننده در فرایند همانندسازی دنا که بلافاصله بعد از تشکیل دوراهی همانندسازی، فعالیت خود را آغاز می‌کند،»
 - (۱) مارپیچ دنا و دو رشته آن را از هم باز می‌کند
 - (۲) در ساخت یک رشته دنا در مقابل رشته الگو نقش دارد
 - (۳) بین گروه فسفات و گروه هیدروکسیل، پیوند اشتراکی می‌سازد
 - (۴) فاقد توانایی شکستن پیوند اشتراکی در فعالیت بسیارازی خود است
- ۴- با توجه به اطلاعات کتاب درسی درباره انواع نوکلئیک اسیدهای دورشته‌ای در یاخته‌های مورو، نوکلئیک اسیدی که ساختار حلقوی دارد نسبت به نوکلئیک اسیدی که ساختار خطی دارد، چه مشخصه‌ای دارند؟ (در نظر بگیرید هر یک در زمان مشابهی همانندسازی می‌شوند.)
 - (۱) توسط تعداد غشای کم‌تری محصور شده است.
 - (۲) همانندسازی را در جهت بیشتری انجام می‌دهد.
 - (۳) تعداد دوراهی‌های همانندسازی بیشتری دارد.
 - (۴) برای تکثیر آن، مقدار نوکلئوتیدهای آزاد کم‌تری مصرف می‌شود.
- ۵- کدام مورد، در خصوص آزمایشات یا نتایج کارهای گریفیت، نادرست است؟
 - (۱) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم استفاده از باکتری‌های زنده بدون پوشینه، سبب مرگ موش شد.
 - (۲) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم تزریق باکتری‌های زنده به موش، شاهد زنده ماندن موش بود.
 - (۳) در یکی از آزمایشات خود، باکتری‌های پوشینه‌دار زنده را در محلی غیر از خون موش‌های مرده مشاهده کرد.
 - (۴) در یکی از آزمایشات خود، بدون پی‌بردن به ماهیت ماده ژنتیک، نحوه انتقال آن بین یاخته‌های زنده را متوجه شد.
- ۶- کدام عبارت در خصوص پیوندهایی که در ساختار «عامل اصلی انتقال صفات وراثتی» حضور دارند، نادرست است؟
 - (۱) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است،
 - (۲) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است،

Green Page

- سؤال‌هایی که با توجه به تمرین‌ها و مثال‌های کتاب درسی و سؤال‌های امتحان‌های نهایی برگزار شده، تو آزمون خیلی سبز براتون شبیه‌سازی شدن، البته سؤال‌های خاص امتحان نهایی؛ همون سؤال‌هایی که تضمین می‌کنه ۲۰ بگیری
- (سبک و نوع نگارش سؤال‌ها مشابهت دقیق با امتحان‌های نهایی دارن)
- تقریباً تو هر آزمون، برای هر درس ۲ یا ۳ تا سؤال شبیه‌ساز نهایی (Green Page) داریم.
- رنگ زمینه صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها سبزرنگه به همین دلیل معروفن به (Green page)

فیزیک ۶۲ هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

۸ / ۷۶ (۲)
۸۷ / ۶ (۴)
۵ / ۲۶ (۱)
۵۲ / ۶ (۳)

پاسخ: گزینه ۳

تبدیل یکای زنجیره‌ای: برای تبدیل یکای یک کمیت به یکاهای دیگر، از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم. برای نمونه، برای این که ببینیم ۲۰ in معادل چند cm است، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

الف) ابتدا تساوی بین دو یکا را می‌نویسیم، تا کسر تبدیل مناسب به دست آید:

$$1 \text{ in} = 2.54 \text{ cm} \Rightarrow \frac{1 \text{ in}}{2.54 \text{ cm}} = 1 \quad \text{یا} \quad \frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 1$$

ب) سپس به کمک کسر تبدیل مناسب، تبدیل یکای زنجیره‌ای را می‌نویسیم:

$$20 \text{ in} = 20 \text{ in} \times \frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 50.8 \text{ cm}$$

از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$1 \text{ میکروقرن} = 1 \text{ میکروقرن} \times \frac{10^{-6} \text{ قرن}}{1 \text{ میکروقرن}} \times \frac{100 \text{ سال}}{1 \text{ قرن}} \times \frac{365 \text{ روز}}{1 \text{ سال}} \times \frac{24 \text{ ساعت}}{1 \text{ روز}} \times \frac{60 \text{ دقیقه}}{1 \text{ ساعت}} = 10^{-6} \times 100 \times 365 \times 24 \times 60 = 52.56 \text{ دقیقه} \approx 52.6 \text{ دقیقه}$$

الف) هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

کتاب درسی

(فیزیک (۱) - تمرین ۶ پایان فصل صفحه ۱۹ کتاب درسی)

پایین صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها، سؤال اصلی که تو امتحان نهایی اومده (یا تمرین و مثال کتاب) با ذکر آدرسش نوشته شده.

Red Page

- برای این که با سبک سؤال‌های کنکور خیلی دقیق آشنا بشین؛ خیلی سبز تو هر آزمون برای هر درس ۲ یا ۳ تا از سؤال‌های کنکور رو شبیه‌سازی می‌کنه.
- همیشه سعی می‌شه که این مدل شبیه‌سازی‌ها از بین (سؤال‌های کنکور) که معمولاً تکرار میشن انجام بشه
- توی پاسخنامه صفحه مربوط به پاسخ این سؤال‌ها رنگ زمینه قرمز داره به خاطر همین بهش می‌گیم (Red page)
- اگه دقت کنید می‌بینید که سبک و مدل این سؤال‌های شبیه‌سازی شده دقیقاً مثل همون سؤال کنکوره

فیزیک

۴۵ معادله سرعت-زمان متحرکی که در امتداد محور x حرکت می‌کند، در SI به صورت $v = t^2 - 4t + 5$ است. شتاب متوسط این متحرک از مبدأ زمان تا لحظه‌ای که سرعت آن به $\vec{v} = (1 \text{ m/s})\vec{i}$ می‌رسد، بر حسب متر بر مربع ثانیه کدام است؟

$4\vec{i}$ (۱)
 $2\vec{i}$ (۳)
 $-4\vec{i}$ (۲)
 $-2\vec{i}$ (۴)

پاسخ: گزینه ۴

Hint سرعت در مبدأ زمان (v_0) و لحظه t_1 که بردار سرعت در آن لحظه برابر $\vec{v}_1 = (1 \text{ m/s})\vec{i}$ است را به دست آورید و سپس از رابطه $\vec{a}_{av} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t}$ خواسته سؤال را حساب کنید.

بردار شتاب متوسط متحرک از رابطه زیر به دست می‌آید:

($\vec{v}$): بردار سرعت متحرک (m/s)
 t : زمان (s)

گام اول: سرعت متحرک در مبدأ زمان را به دست می‌آوریم:

$$v_0 = (0)^2 - 4(0) + 5 = 5 \text{ m/s}$$

گام دوم: اکنون لحظه‌ای را که سرعت متحرک 1 m/s است، محاسبه می‌کنیم:

$$v = t^2 - 4t + 5 = 1 \Rightarrow t^2 - 4t + 4 = 0 \Rightarrow (t-2)^2 = 0 \Rightarrow t = 2 \text{ s}$$

گام سوم: بردار شتاب متوسط متحرک را در بازه زمانی ۰ تا ۲ ثانیه به دست می‌آوریم:

$$\vec{a}_{av} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t} = \frac{\vec{v}_{2s} - \vec{v}_0}{2 - 0} = \frac{(1-5)\vec{i}}{2} = (-2 \text{ m/s}^2)\vec{i}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کنکور

معادله سرعت-زمان متحرکی در SI به صورت $v = 2t^2 - 8$ است. شتاب متوسط آن در ۲ ثانیه دوم چند متر بر مربع ثانیه است؟

18 (۱)
 12 (۲)
 8 (۳)
 4 (۴)

(سؤال ۴۸ کنکور ریاضی ۱۳۰۳ - نوبت اول)

سؤال اصلی کنکور که این سؤال از درشش شبیه‌سازی شده رو می‌تونن پایین صفحه پاسخنامه ببینید.

Purple Page

- مرسومه که هر سال سؤال های یکی دو تا درس تو کنکور سراسری سخت تر (یا خاص تر) طراحی میشن
- مثلاً کنکور سال ۱۴۰۴ تو رشته ریاضی و تجربی درس های ریاضی و شیمی اینجوری بودن و برای رشته انسانی این اتفاق برای علوم و فنون و فلسفه (کمی هم جغرافیا) افتاده بود.
- خیلی سبز این مدل سؤال های خاص رو هم تو هر آزمون شبیه سازی می کنه (۱ یا ۲ سؤال برای هر درس)
- صفحه پاسخ هر کدوم از این سؤال ها رنگ زمینه بنفش داره.
- Purple Page برای همه درس ها نیست و فقط برای درس هایی که سؤال خاص تر (یا سخت تر) تو کنکور همون سال داشتن از این مدل شبیه سازی ها داریم.

مشابه کنکور ۱۴۰۴

ریاضی

۱۱۴ تابع f ثابت و تابع g همانی است. اگر $6x = 2f(2x-1) + 3g(2x+1)$ باشد، حاصل $(\frac{g}{f})(3)$ کدام است؟

تابع $g(x) = x$ است.

$-\frac{1}{2}$ (۲)
 -2 (۴)

$\frac{1}{2}$ (۱)
 2 (۳)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ضابطه تابع f را $f(x) = c$ و ضابطه تابع g را $g(x) = x$ در نظر می گیریم. حالا طبق رابطه مفروض داریم:

$$2c + 3(2x+1) = 6x \Rightarrow 6x + 2c + 3 = 6x$$

برای این که تساوی بالا همواره برقرار باشد، لازم است $2c + 3$ برابر صفر باشد:

$$c = -\frac{3}{2}$$

گام دوم: یعنی $f(x) = -\frac{3}{2}$ است و داریم:

$$(\frac{g}{f})(3) = \frac{g(3)}{f(3)} = \frac{3}{-\frac{3}{2}} = -2$$

اگر f تابعی همانی و g تابع ثابت بوده و $g(3x) + 2f(3+x) = 3 + 2x$ باشد، مقدار $\frac{f(-1)}{g(4)}$ کدام است؟

(سؤال ۱۱۶ کنکور تهرانی ۱۳۰۴ - نوبت دوم)

$\frac{1}{3}$ (۲)
 $-\frac{1}{3}$ (۴)

$\frac{1}{4}$ (۱)
 $-\frac{1}{4}$ (۳)

سؤال اصلی کنکور که این سؤال با توجه به اون شبیه سازی شده هم پایین صفحه پاسخنامه سؤال آورده شده که بتونی بلافاصله بعد از حل کردنش سؤال اصلی کنکور رو هم ببینی و این مدل سؤال خاص رو دقیقاً به ذهن بسپری.

پاسخنامه‌ای برای تکمیل یادگیری

- پاسخنامه خیلی سبز فقط یک پاسخنامه معمولی نیست، بلکه به مسیره؛ به مسیر فکر شده و مرحله به مرحله برای تکمیل یادگیری.
- هر سؤال و پاسخ رو تو به صفحه میاریم که دسترسی به هر سؤال راحت‌تر باشه.

گاهی وقت‌ها دلیل اینکه نتونستی به جواب برسی اینه که صورت سؤال رو خوب متوجه نشدی، **تعبیر سؤال** (که دقیقاً رو قسمت خاص فهم سؤال نوشته می‌شه) به فهم دقیق سؤال کمک می‌کنه.

صورت سؤال رو دوباره اینجا میاره که حین بررسی پاسخنامه صورت سؤال هم دم دست باشه.

زیست‌شناسی

۱۶ شکل زیر، ترسیمی ساده مربوط به یکی از انواع الگوهای پیشنهادی برای همانندسازی دنا است. کد به این شکل، درست بیان شده است؟ (فرض کنید تمام نوکلئوتیدهای دنا A معمولی هستند، در فرآیند برای یک رشته پلی‌نوکلئوتیدی در نظر بگیرید.)

(۱) شکستن پیوند اشتراکی در این الگو تنها به واسطه فعالیت نوکلئازی دنبسپاراز محتمل است.

(۲) در این الگو برخلاف الگوی تأییدشده توسط مزلسون و استال، تغییر ساختار رشته الگو محتمل نیست.

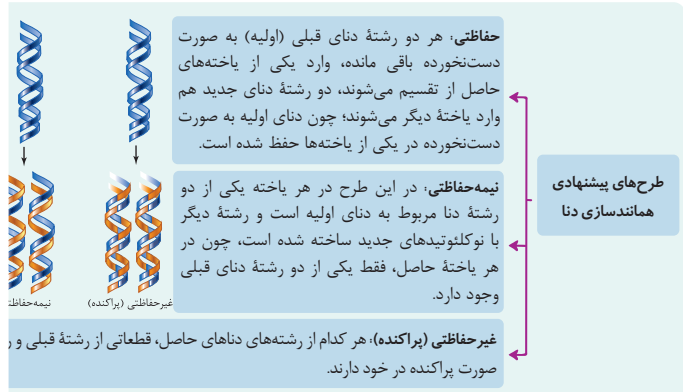
(۳) به دنبال ۲ دور همانندسازی دنا B با این الگو و در شرایطی مشابه با آزمایش مزلسون و استال، تشکیل نوار در میانه لوله محتمل است.

(۴) در پی ۴ دور همانندسازی دنا C با این الگو و در محیط دارای ^{15}N ، فقط یک نوار در لوله تشکیل می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: زیست دوازدهم - فصل ۱ - طرح‌های همانندسازی

شکل، نشان‌دهنده طرح همانندسازی حفاظتی است، چراکه در آن، هر دو رشته دنا اولیه به صورت دسته‌وارد یکی از یاخته‌های حاصل می‌شوند. دو رشته دنا جدید هم، با هم، وارد یاخته دیگر می‌شوند. از طرفی، دارای نیتروژن ۱۴ هستند و دنا C هم فقط دارای نیتروژن ۱۵ است.

اگر دنا با نیتروژن ۱۵ (دنا C)، یک بار در محیط دارای نیتروژن ۱۵ به روش حفاظتی همانندسازی شود، در دنا با نوکلئوتیدهای حاوی نیتروژن ۱۵ ایجاد می‌شود. اگر این دو دنا جدید دوباره به صورت حفاظتی همانند دناهای دارای نیتروژن ۱۵ ایجاد می‌شود. پس در نهایت، فقط یک نوار در سانتیفریوژ ایجاد می‌شود که دناهای بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): طی همانندسازی دنا، هنگام اضافه شدن هر نوکلئوتید سه فسفات به انتهای رشته پلی‌نوکلئوتیدی در طی فعالیت بسپارازی دنبسپاراز، دوتا از فسفات‌های آن از نوکلئوتید جدا می‌شوند. طی فعالیت نوکلئازی د فسفودی‌استر برای رفع اشتباه شکسته می‌شود. پس هم طی همانندسازی دنا (فعالیت بسپارازی) و هم طی دنبسپاراز شکستن پیوند اشتراکی رخ می‌دهد.

اگر همانندسازی دنا در آزمایش‌های مزلسون و استال با الگوی حفاظتی ممکن باشد، به ازای هر دور همانندسازی تشکیل شده دارای چگالی سبک یا سنگین هستند و در لوله آزمایش هیچ‌گاه دنا با چگالی متوسط تشکیل

هدف اصلی این مدل پاسخنامه اینه که فقط پاسخنامه رو نخونی و رد بشی بلکه مرحله به مرحله بهت کمک بکنه خودت سؤال رو حل کنی. **Hint** به اشاره دقیقیه برای اینکه بدونی برای جواب دادن به این سؤال از کجا شروع کنی و چیکار کنی.

درس‌Box به درسنامه کامل در عین حال جمع‌وجوره برای یادآوری درسنامه مربوط به اون سؤال. اگه تا این مرحله هنوز به جواب نرسیدی درس باکس کمک می‌کنه به یادآوری و تلاش مجدد برای حل سؤال.

پاسخ خیلی تشریحی به پاسخنامه خیلی خیلی تشریحی که هم پاسخ درست رو کامل تشریح می‌کنه و هم تکتک گزینه‌هارو بررسی می‌کنه. معمولاً این پاسخنامه گام به گام و برای اینکه با خوندن گام اول دوباره سعی کنی ادامه راه حل رو خودت پیدا کنی.

نکته نکته‌های خیلی خاص (کنکوری)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

موارد (ب) و (ت) درست‌اند.

بررسی موارد:

(الف) یون‌ها با قرارگیری در مدار الکتریکی به سوی قطب‌های ناهمنام خود حرکت می‌کنند، نه قطب‌های همنام!

(ب) گرافیت، رسانای الکتریکی است و دو ماده دیگر، رسانای جریان برق نیستند.

ترکیب‌های یونی در حالت جامد، رسانای جریان برق نیستند؛ زیرا یون‌ها در حالت جامد نمی‌توانند آزادانه جابه‌جا شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: برای این که نمودار سهمی پایین‌تر از خط قرار گیرد باید $(-2, 3)$ مجموعه جواب‌های نامعادله زیر باشد:

$$b < 2ax + 4b \Rightarrow x^2 - 2ax - 5b < 0$$

گام دوم: با توجه به تعیین علامت عبارت درجه ۲، می‌توان نتیجه گرفت که $x = 3$ و $x = -2$ جواب

$$x^2 - 2ax - 5b = 0 \text{ هستند، در نتیجه:}$$

$$\begin{cases} 9a - 5b = 0 \\ 4a - 5b = 0 \end{cases} \xrightarrow{\text{بالایی را از پایینی کم می‌کنیم.}} \begin{cases} 5a = 0 \\ 5a - 5b = 0 \end{cases} \Rightarrow a = \frac{1}{5}, b = \frac{4}{5}$$

$$\frac{1}{5} \times \frac{4}{5} = \frac{4}{25} = 0.16$$

$$3a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{3}$$

$$-5b = -6 \Rightarrow b = \frac{6}{5}$$

می‌توانستی برای مشخص کردن a و b از S و P استفاده کنی.

په‌جور دیگه

گام اول: از جدول تعیین علامت استفاده می‌کنیم؛ زیرا دامنه تابع f مجموعه جواب‌های نامعادله $\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1} \geq 0$ است.

$$\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1} \geq 0$$

و براساس روابط درس‌پاکس، جدول تعیین علامت عبارت $\sqrt{x}-1$ را می‌نویسیم:

$$\frac{1}{\sqrt{x}-1}$$

$$\begin{array}{c|c|c|c|c|c|c} & 1 & & & & & \\ \hline + & - & - & - & - & - & - \\ - & - & - & - & - & - & - \\ - & + & - & - & - & - & - \end{array}$$

گام دوم: حالا جدول هم‌زمان این دو عبارت را داریم:

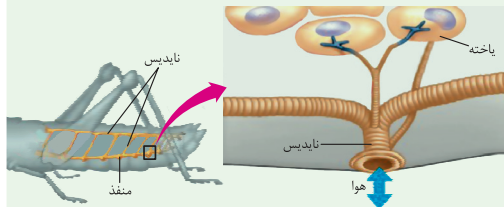
با توجه به جدول بالا، مجموعه جواب‌های نامعادله $\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1} \geq 0$ که همان دامنه تابع f است، بازه $(\frac{1}{4}, 1)$ خواهد هیچ عدد صحیحی را شامل نمی‌شود.اگر $x \in \mathbb{Z}$ ، آن‌گاه $[x] = x$ و ضابطه تابع f به صورت $f(x) = \sqrt{x}-1$ خواهد شد که غیر قابل قبول است؛ پس شامل هیچ عدد صحیحی نیست.

تیزبازی

شکل‌نامه

(۱) قطر نایدیس‌ها با میزان انشعابات آن‌ها، رابطه عکس دارد؛ یعنی هر چه قدر از بخش‌های ابتدایی به سمت انت می‌رویم، قطر کاهش می‌یابد.

(۲) جهت جریان هوا درون نایدیس‌ها دوطرفه است.

(۳) از یک نایدیس می‌تواند انشعابات با قطر متفاوت جدا شود. این انشعابات می‌توانند به بخش‌های مختلف بدن بروند، گ به سمت منافذ تنفسی دیگر می‌روند تا با انشعابات آن‌ها یکی شوند، گروهی هم می‌توانند بروند و انشعابات پایانی نایدیس

(۴) در مجاورت هر یاخته، ممکن است بیش از یک انشعاب پایانی وجود داشته باشد.

درون سیتوپلاسم کروموزوم کمکی نیز حضور دارد و از نظر تعداد جایگاه آغاز همانندسازی و یک یا دو همانند اغلب پروکاریوت‌ها است.

(الف) ساختاری متشکل از دو رشته موازی است که در جهتی خاص حول محور فرضی پیچیده شده‌اند.

(ب) در یک نقطه ویژه از دنا، فرایند همانندسازی، آغاز شده و با رسیدن مجدد به آن پایان می‌یابد.

(ج) مشابه دنا کمکی، از طریق بخش مشترکی به غشای یاخته اتصال می‌یابد.

(د) تعداد ساختارهای Y شکل آن حین همانندسازی کم‌تر از دنا اصلی آغازیان است.

(۲) «الف»، «ب» و «د»

(۱) «الف» و «د»

(۴) «الف»، «ب»، «ج» و «د»

(۳) «ب»، «ج» و «د»

مشاوره تو یکی از سؤال‌های کنکور که تپ مشابهی با سؤال ما داشت، یکی از موارد تو همه گزینه‌ها تکرار شده بود (مثل مورد د) تو این‌جا) خب این یعنی این گزینه درسته و لازم نیست بخونیش، پس با خیالت راحت برو سراغ بقیه گزینه‌ها و زمانت رو save کن.

گول نخوری سعی کردیم اشتباهات متدوالی که تو هر سؤال اتفاق می‌افته رو تحت عنوان گول نخوری برای هر سؤال بیاریم.

این قراره بهت کمک کنه که تو دام سؤال‌ها نیفتی و بعد از به مدتی دام سؤال‌ها رو بشناسی.

په‌جور دیگه اگر سؤال رو درست حل کردی به راه حل متفاوت هم اینجا ببین.

په‌جور دیگه نگاه کردن به هر سؤال کمک زیادی به بالا بردن سرعت حل تست‌ها می‌کنه.

تیزبازی حتی اگر یکی دوتا سؤال رو بتونی سر جلسه آزمون (مخصوصاً کنکور) سریع و خاص حل کنی علاوه بر ذخیره کردن زمان از نظر روحی هم خیلی خیلی بهت کمک می‌کنه. تیزبازی به آیتم جذابه برای یاد گرفتن و تمرین کردن حل سؤال‌ها باروش‌های تند و تیز.

شکل‌نامه شکل‌های کتاب تو بعضی از درس‌ها (مخصوصاً زیست‌شناسی) خیلی خیلی مهمه. موشکافی شکل‌های مهم کتاب درسی رو اینجا ببین.

مشاوره اهمیت تست‌ها توی کنکور، پرتکرار بودنشون و توضیحات تخصصی به طراح حرفه‌ای رو توی مشاوره هر تست دقیق بخون.

این همه آیتم توی پاسخنامه به خاطر اینکه هر کسی متناسب با نیاز خودش از اون بهره‌مند بشه.

مثلاً کسی که به به سؤال جواب درست داده فقط می‌تونه په‌جور دیگه یا تیزبازی سؤال رو ببینه نه همه پاسخنامه رو.

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله هفدهم

پایه دوازدهم

۱۱/ اردیبهشت/ ۱۴۰۵

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

دفترچه شماره یک

پایه	دوازدهم	یازدهم	دهم	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی	دوازدهم	یازدهم	دهم	مواد امتحانی
ریاضی و آمار	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه	فصل ۲ (درس ۲) و فصل ۳ صفحه ۶۱ تا ۱۰۴	فصل ۲ صفحه ۳۹ تا ۷۰	فصل ۲ صفحه ۲۱ تا ۵۴	فصل ۲ صفحه ۳۹ تا ۷۰	فصل ۲ صفحه ۲۱ تا ۵۴	فصل ۲ صفحه ۳۹ تا ۷۰	ریاضی و آمار
ادبیات فارسی و زبان و ادبیات	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه	درس ۷ تا ۱۲ و کارگاه تحلیل فصل‌های سوم و چهارم صفحه ۶۷ تا ۱۲۲	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درس ۱، ۴، ۷ و ۱۰	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درس ۱، ۴، ۷ و ۱۰	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درس ۱، ۴، ۷ و ۱۰	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درس ۱، ۴، ۷ و ۱۰	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درس ۱، ۴، ۷ و ۱۰	ادبیات فارسی و زبان و ادبیات
علوم اجتماعی	۱۵	۵۱	۶۵	۲۵ دقیقه	درس ۶ تا ۱۰ صفحه ۵۴ تا ۱۱۵	—	کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۳۶	—	کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۳۶	—	علوم اجتماعی
روان‌شناسی	۱۵	۶۶	۸۰	—	—	—	درس ۵ تا ۸ صفحه ۱۱۲ تا ۲۰۶	—	درس ۵ تا ۸ صفحه ۱۱۲ تا ۲۰۶	—	روان‌شناسی
مجموع	۸۰ سؤال	—	—	۸۵ دقیقه	—	—	—	—	—	—	مجموع

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
ریاضی و آمار	علی شهبازی - امیر قانع - علی قهرمان‌زاده - خسرو محمدزاده فاروغ منوچهری - رنوف مهرخواه - محمد یگانه کارشناس علمی: میثم حصارکی	علی شهبازی
زبان و ادبیات فارسی	محمد علی دولتخواهی - علی شجاع - بهنام کیانی - یعقوب کیانی حسینعلی موسی‌زاده کارشناس علمی: طاهره موسی‌زاده	بهنام کیانی
علوم اجتماعی	محمد ابراهیم مازنی کارشناس علمی: سید هانی رکن‌الدینی	محمد ابراهیم مازنی
روان‌شناسی	حدیثه توکلی - مهدی جاهدی - امیرحسین حبیب‌زاده - نگار کاتبی کارشناس علمی: مهدی پارچه‌باف	سیمین زاهدی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاجانیپور

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

دفترچه سؤالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه‌آرایی، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و ...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سؤالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

Azmoon.kheilisabz.com

۱- اگر f یک تابع خطی موازی با محور x ها و نقاط $(k, t-5)$ و $(n, 2t-6)$ روی نمودار این تابع باشند، مقدار $\frac{t}{t+1}$ کدام است؟

- (۱) $0/5$ (۲) $1/5$ (۳) ۱ (۴) ۲

۲- رابطه $f = \{(-1, 2n^2 + n), (2, \frac{1}{n}), (-1, 1), (n+3, 4)\}$ یک تابع است. مقدار این تابع در $x=2$ کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۳- توابع $f(x) = \frac{x}{x-3}$ و $g = \{(1, 0), (3, 6), (7, 9), (4, 1)\}$ مفروض اند. برد تابع $\frac{2f}{g}$ چند عضو دارد؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۴- اگر سهمی به معادله $y = ax^2 - 2x + c$ بر خط $y = 4$ مماس و محور تقارن آن خط $x = -1$ باشد، محور x ها را با کدام طول مثبت قطع می کند؟

- (۱) ۴ (۲) ۱ (۳) ۳ (۴) ۲

۵- تابع هزینه و تابع درآمد به ازای تولید x واحد کالا به ترتیب به صورت $y = x^2 + 20x + 80$ و $y = ax + 200$ است. اگر بیشترین سود به ازای تولید ۲۶ واحد کالا و فروش آن باشد، مقدار a کدام است؟

- (۱) ۵۲ (۲) ۶۲ (۳) ۸۲ (۴) ۷۲

۶- اگر $[a] = -1$ باشد، نمودار تابع $f(x) = (1-a)x + a$ از کدام ناحیه دستگاه مختصات عبور نمی کند؟

- (۱) اول (۲) دوم (۳) سوم (۴) چهارم

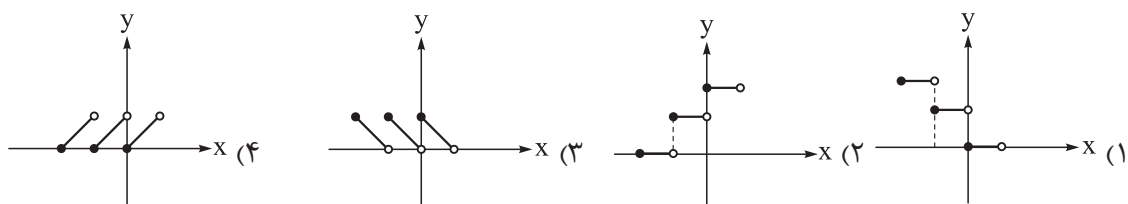
۷- در تابع $f(x) = \begin{cases} x^2 + a & x \geq 2 \\ 5x - a & x \leq 2 \end{cases}$ مقدار $2a + f(2)$ کدام است؟

- (۱) ۱۱ (۲) ۸ (۳) ۱۶ (۴) ۱۳

۸- اگر نمودار تابع علامت در نقطه ای به طول ۳-، نمودار تابع $f(x) = a[\frac{x}{4}] + 4$ را قطع کند، مقدار a کدام است؟

- (۱) $1/5$ (۲) $-1/5$ (۳) $2/5$ (۴) $-2/5$

۹- اگر f تابعی همانی و $g(x) = [x]$ باشد، آن گاه نمودار تابع $f - g$ در فاصله $1 \leq x \leq 2$ کدام است؟

۱۰- فاصله نقطه برخورد تابع ثابت g با محور y ها از محل برخورد تابع همانی f با محور x ها، برابر ۳ واحد است. عرض نقطه برخورد دو تابع f و g کدام می تواند باشد؟

- (۱) -۱ (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) -۳

محل انجام محاسبات

۱۱- سه عدد x ، ۱۱ و $2x+1$ ، سه جمله متوالی یک دنباله حسابی اند. مقدار x کدام است؟

- (۱) ۶ (۲) ۷ (۳) $5/7$ (۴) ۸

۱۲- در یک دنباله حسابی، جمله اول برابر با $\frac{1}{4}$ و اختلاف مشترک $\frac{1}{4}$ است. اگر $b_n = 16^{a_n}$ تعریف شود، حاصل عبارت $\frac{b_4}{b_2}$ کدام است؟

- (۱) ۸ (۲) ۱۶ (۳) ۲ (۴) ۴

۱۳- مجموع جملات پنجم، هشتم و چهاردهم یک دنباله حسابی ۴۵ است. مجموع هفده جمله اول این دنباله کدام است؟

- (۱) ۳۰۰ (۲) ۱۸۰ (۳) ۲۲۵ (۴) ۲۵۵

۱۴- جمله اول و نسبت مشترک یک دنباله هندسی به ترتیب برابر 3072 و $\frac{1}{4}$ است. اگر جمله n ام این دنباله برابر ۲۴ باشد، n کدام است؟

- (۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۷ (۴) ۸

۱۵- در یک دنباله هندسی، حاصل ضرب جملات سوم تا پنجم برابر با ۲۷ و مجموع جملات چهارم و پنجم برابر با ۱۸ است. نسبت مشترک این دنباله کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۲

۱۶- برای درمان شخصی که مبتلا به گلودرد عفونی است، پزشک معالج قرص‌های آنتی‌بیوتیک حامل 80 میلی‌گرم آنتی‌بیوتیک تجویز کرده است. با توجه به این که نیمه‌عمر این آنتی‌بیوتیک و همچنین فاصله زمانی بین مصرف دو قرص ۸ ساعت است، میزان آنتی‌بیوتیک موجود در بدن شخص بیمار پس از شش بار مصرف بر حسب میلی‌گرم کدام است؟

- (۱) $142/5$ (۲) $147/5$ (۳) $152/5$ (۴) $157/5$

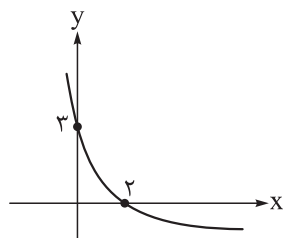
۱۷- ریشه‌های دوم عدد x ، برابر با $a+3$ و $a-7$ هستند. حاصل $a+x$ کدام است؟

- (۱) ۱۴ (۲) ۲۱ (۳) ۲۳ (۴) ۲۷

۱۸- اگر $^{-1/5}A = \sqrt[5]{4 \cdot 8^{(0/25)}}$ ، آنگاه حاصل $(\frac{1}{4}A + 8)^{5/5}$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) $3\sqrt{2}$ (۴) $2\sqrt{3}$

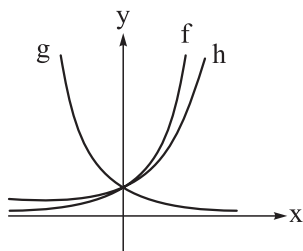
۱۹- اگر تابع f به هر عدد حقیقی مثبت، ۳ برابر جذر آن عدد، منهای همان عدد را نسبت دهد و نمودار تابع

$g(x) = a^{2-x} + b$ به صورت زیر باشد، مقدار $\sqrt{(f+g)(4)}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{\sqrt{5}}{2}$ (۲) $\frac{\sqrt{7}}{2}$ (۳) $\sqrt{\frac{5}{2}}$ (۴) $\sqrt{\frac{7}{2}}$

۲۰- نمودار توابع $f(x) = a^x$, $g(x) = b^x$ و $h(x) = c^x$ به صورت زیر است. سه تایی مرتب (a, b, c) کدام می تواند باشد؟

(۱) $(\sqrt[3]{2}, \sqrt{5}, \sqrt[4]{2})$

(۲) $(\sqrt[4]{2}, \sqrt{2}, \sqrt[3]{2})$

(۳) $(\frac{\sqrt{2}}{2}, \sqrt{2}-1, \sqrt[3]{2})$

(۴) $(\pi, \pi-3, \pi+1)$

۲۱- در میان عبارات زیر، کدام موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درست است؟

- الف) در دوره تیموریان کتاب‌های تحقیقی بیشتر سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری است.
 ب) در قرن هفتم دو کتاب «طبقات ناصری» و «مرصادالعباد» به ترتیب به نثر مصنوع و به نثر ساده نوشته شده‌اند.
 ج) در قرن هفتم، قصیده کمرنگ شد، غزل گسترش یافت و مثنوی در عاطفه، اخلاق و عرفان میدان وسیعی پدید آورد.
 د) فخرالدین عراقی در کتاب «لمعات» خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب مثنوی بیان کرده است.
 ه) مولانا از شاخص‌ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و عرفان آثار جاودانه‌ای پدید آورد.

۱) الف - د - ه ۲) ب - ج - د ۳) الف - ج ۴) ج - ه

۲۲- در کدام گزینه نام شخصیت‌های ادبی و آثار آن‌ها «کاملاً» درست است؟

- ۱) جامی: بهارستان - شمس قیس رازی: المعجم - خواجه عبدالله انصاری: فیه ما فیه
 ۲) فضل‌الله همدانی: احسن التواریخ - مولانا: مکاتیب - عراقی: عشاق‌نامه
 ۳) نجم‌الدین رازی: مجالس سبعه - عبید زاکانی: اخلاق‌الاشراف - نظامی: تحفة الاحرار
 ۴) سلمان ساوجی: جمشید و خورشید - نجم دایه: مرصادالعباد - حمدالله مستوفی: تاریخ گزیده

۲۳- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر، چند خطا وجود دارد؟

«تاریخ‌نویسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم به نثر مصنوع رواج یافت، هرچند نمونه‌هایی با نثر ساده نیز در میان تاریخ‌های این دوره یافت می‌شود. کتاب «ظفرنامه شامی» قدیمی‌ترین تاریخ نوشته‌شده درباره چنگیز است. تاریخ‌نویسی از اوایل دوره مغول به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد و در دوره تیموری هم ادامه یافت. حاشیه‌نویسی‌های متعددی نیز به نثر مصنوع بر تاریخ‌های قدیم انجام گرفت.»

۱) ۲ ۲) ۳ ۳) ۴ ۴) ۵

۲۴- کدام ابیات در یک سبک سروده شده‌اند؟

- الف) صبح پیری اثر قطع امید است این جا تار و پود کفنت موی سفید است این جا
 ب) هر سحر صد ناله و زاری کنم پیش صبا تا ز من پیغامی آرد بر سر کوی شما
 ج) تا سر زلف تو را دل جای کرد از سرای عقل بیرون است باز
 د) همی تا کند پیشه عادت همی کن جهان مر جفا را، تو مر صابری را
 ه) کس را گذر از جاده تقدیر تو نیست تقدیر تو کرده‌ای تو کن تدبیرم
 ۱) الف - ج - د ۲) ب - ج - ه ۳) الف - ب - د ۴) ب - ج - د

۲۵- در کدام گزینه یکی از شاعران قرن دهم هجری و سبک شعری وی درست آمده است؟

- ۱) بابافغانی شیرازی: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
 ۲) محتشم کاشانی: به ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است.
 ۳) صائب تبریزی: برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند.
 ۴) بیدل دهلوی: او را به سبب به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.

۲۶- کدام عبارت درباره تاریخ ادبیات در قرن دهم نادرست است؟

- ۱) مکتب وقوع نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود.
 ۲) شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند و به زبان فارسی علاقه‌ای نشان نداده‌اند.
 ۳) فرهنگ‌هند از فرهنگ ایرانی تأثیر می‌پذیرفت و فضایل هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی، استقبال می‌کردند.
 ۴) به جز اصفهان، مناطق دیگر مثل خراسان، آذربایجان و نواحی مرکزی ایران به کانون‌های مهمی برای شاعران، هنرمندان و دانشمندان تبدیل شد.

۲۷- کدام عبارت از ویژگی‌های شعر سبک هندی در قلمرو فکری است؟

- (۱) تغییر نگرش از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی
- (۲) بازگرددن مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان به زبان خود
- (۳) تاریخ‌نگاری در جهت نهادینه کردن فرهنگ تشیع
- (۴) توجه بیشتر شاعران به صورت و زبان شعر

۲۸- در همه ابیات زیر ویژگی‌های سبک هندی آشکار هستند، به جز

- (۱) جولان ما فسرده به زنجیر خواب پا
- (۲) در آن زلف سیه دل‌های خونین می‌شود پیدا
- (۳) تو از هر در که باز آیی بدین خوبی و زیبایی
- (۴) از لب اظهار، می‌گردد سبک درد گران

۲۹- در عبارت زیر چند واژه از واژگان مشخص شده نادرست هستند؟

«خواندن دقیق متن، نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون است؛ البته پیش از خوانش، نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و معنی ضروری است. پس از شناسایی لحن مناسب با حال و هوای محتوای اثر، خواندن اتفاق می‌افتد؛ پس لازم است تمام اثر، یک‌باره و بی‌گسست، خوانده شود تا درک ارتباط واژه‌ها و فهم محتوایی دچار اختلال نشود.»

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۳۰- لحن خوانش کدام بیت «متفاوت» است؟

- (۱) که گر صیاد بیند هم‌چنینم
- (۲) در کتاب آمد که در عهد قدیم
- (۳) ز دریای عمان برآمد کسی
- (۴) سپاهی بیامد ز بربر به رزم

۳۱- کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) کتاب اوستا را موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می‌خواندند.
- (۲) زبان پارتی، در دوره هخامنشی رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است.
- (۳) آثار برجای‌مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است.
- (۴) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است.

۳۲- کدام عبارت‌ها نادرست هستند؟

- (الف) قرن پنجم و نیمه اول قرن ششم، مهم‌ترین دوره تمدن اسلامی ایران بود. نظم و نثر فارسی در این دوره شکوفا شد.
- (ب) آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر، مجازهای گوناگون و به کارگیری انواع توصیف از خصیصه‌های شعر قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم است.
- (ج) نثر قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم ساده و روان است و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن رایج نشده است.
- (د) اصل تفسیر طبری را محمد بن جریر طبری به زبان عربی نوشته است، اما جمعی از دانشمندان آن زمان، این کتاب را به فارسی برگرداندند.
- (ه) ابوعلی بلعمی به دستور نوح سامانی، تاریخ مفصلی را که محمد بن جریر طبری آن را تحت عنوان «تاریخ الرسل والملوک» به زبان عربی نوشت به فارسی برگرداند.

(۱) الف، ج، د (۲) ب، ج، د (۳) الف، ب، ه (۴) ب، د، ه

۳۳- کدام عبارات درست هستند؟

(الف) میرزا محمدصادق امیری فراهانی که بعدها از جانب مظفرالدین شاه به ادیب الممالک ملقب شد، فعالیت اصلی اش روزنامه نگاری بود.

(ب) کوشش های عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی شاه در روی آوردن به دانش و فنون نوین از عوامل بیداری جامعه ایرانی بود.
(ج) سید اشرف الدین گیلانی در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت و در طنز، هجو و هزل چیره دست بود.

(د) بهار علاوه بر آشنایی عمیق با زبان فارسی و ادبیات کهن، از مسائل روز جامعه نیز آگاهی داشت و با زبان عارفانه و در سبک خراسانی شعر می سرود.

(ه) در سال های انقلاب مشروطه، رواج و گسترش روزنامه نگاری و روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی نثر را به سمت سادگی سوق داد و کسانی چون ناصرالدین شاه قاجار و عبدالرحیم طالبوف از پیشگامان نثر ساده این دوره بودند.

- (۱) الف، ب، ه
(۲) ب، د، ه
(۳) الف، د، ه
(۴) ب، ج، د

۳۴- کدام عبارت درباره سبک نثر دوره بیداری درست است؟

- (۱) در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله ها درست تر و با طبیعت زبان هم آهنگ تر می شود.
(۲) عبارت های وصفی دور و دراز و لفظ پردازی های بیجا در نامه ها و نوشته ها افزایش می یابد.
(۳) صنایع ادبی به نثر وارد می شود و نثر در خدمت بیان خواست و آمال مردم به شکلی پویا ظاهر می گردد.
(۴) نثر با ویژگی هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی طلبی و با هدف تأثیر بر نویسندگان گسترش یافت.

۳۵- کدام بیت ویژگی های فکری سبک بیداری را ندارد؟

- (۱) بالادب در پیش قانون هر که زانو می زند
(۲) ای دل عبث مخور غم دنیا را
(۳) وطن چاهسار است و بند عزیزان
(۴) در محیط طوفان زامه رانه در جنگ است
چرخ، نوبت را به نام نامی او می زند
فکرت مکن نیامده فردا را
بمان تا عزیزی ز چاهی برآید
ناخدای استبداد با خدای آزادی

۳۶- کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک شناسی «ایراد» دارد؟

- (۱) براساس نظریه ارسطو می توان آثار ادبی را به تناسب مخاطب طبقه بندی کرد.
(۲) تا حدود نیمه اول قرن پنجم شعر پارسی هم چنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.
(۳) شعر سبک خراسانی واقع گرا است و از نظر ادبی هم دارای ردیف و قافیه ساده می باشد.
(۴) تفسیر «کشف الاسرار و عدة الابرار» از ابوالفضل میبیدی نمونه ای از نثر موزون قرن پنجم و ششم است.

۳۷- از بخش های مشخص شده در متن زیر کدام مورد نادرست است؟

«سده های پنجم و ششم از مهم ترین دوره های کمال و گسترش (۱) نثر پارسی است، در اواخر قرن چهارم و قرن پنجم (۲) نثر پارسی تازه ظهور کرده بود. در نیمه قرن پنجم با دوران بلوغ (۳) آن روبه رو می شویم و قرن ششم و اوایل هفتم (۴) آن را در حال پختگی و کمال می یابیم.»

- (۱) یک
(۲) دو
(۳) سه
(۴) چهار

۳۸- کدام بیت از دیدگاه قلمرو ادبی «تشبیه» به سبک شعر خراسانی نزدیک نمی‌باشد؟

- (۱) آن سبب به کردار یکی مردم بیمار
(۲) زلفش بکشی، شب دراز اندازد
(۳) تو را در چاه تن افتاد جانی
(۴) کفی خاک است و بادی در میانش
- کز جمله اعضا و تن او را دو رخا است
ور بگشایی چنگل باز اندازد
به دست او ز جایی ریسمانی
تن او چون طلسم و گنج جاننش

۳۹- از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، چند مورد از موارد زیر درست است؟

- افزایش کاربرد نشانه جمع فارسی بر جمع عربی از ویژگی‌های نثر دوره سامانی است.
- خواجه عبدالله انصاری نثر موزون را به کمال رساند.
- دوره رواج نثر فنی، قرن ششم هجری و نخستین نمونه آن «چهار مقاله» از نظامی عروضی است.
- آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان از ویژگی‌های عمده نثر سده‌های پنجم و ششم است.
- دلیل نام‌گذاری سبک سلجوقی به سبک بینابین این است که ویژگی‌های سبک خراسانی در آن به چشم می‌خورد.

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۴۰- آرایه‌های «ایهام، ایهام تناسب، حسن تعلیل، اسلوب معادله، اغراق» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

- (الف) یکی را حکایت کنند از ملوک
(ب) به زیورها بیاریند وقتی خوب‌رویان را
(ج) هر کو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید
(د) مگر تو شانه زدی زلف عنبرافشان را
(ه) قد موزون تو را نیست به مشاطه نیاز
- که بیماری رشته کردش چو دوک
تو سیمین تن چنان خوبی، که زیورها بیارایی
در رهگذار باد نگهبان لاله بود
که باد غالیه سا گشت و خاک عنبربوست
مصرع سرو به تقطیع چه حاجت دارد؟
- (۱) «الف» - «د» - «ج» - «ب» - «ه»
(۲) «ج» - «ب» - «الف» - «د» - «ه»
(۳) «ج» - «الف» - «د» - «ه» - «ب»
(۴) «د» - «ب» - «ج» - «الف» - «ه»

۴۱- آرایه‌های ادبی مقابل کدام بیت نادرست هستند؟

- (۱) از نگاه خیره‌چشمان پردگی گشته است حسن
(۲) سختی رسد از چرخ به نازک‌سخنان بیش
(۳) کمان ابروی آن مه، چو یاد می‌کردم
(۴) چون تیر زند چشمت سیاره هدف گردد
- شمع در فانوس از گستاخی پروانه است
(حسن تعلیل - ایهام)
با سنگ سر و کار بود شیشه‌گری را
(اسلوب معادله - حس آمیزی)
خدنگ آه من از آسمان گذر می‌کرد
(تشبیه - اغراق)
چون تیغ کشد مهرت، گردون سپر اندازد
(ایهام تناسب - جناس)

۴۲- کدام بیت دارای آرایه ادبی ایهام و «فاقد» ایهام تناسب است؟

- (۱) هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید
(۲) نه من بر آن گل عارض غزل‌سرایم و بس
(۳) هم تلخ کند عیش به شورانگیزی
(۴) به راستی که نه همبازی تو بودم من
- ما نیز یکی باشیم از جمله قربان‌ها
که عندلیب تو از هر طرف هزارانند
هم آب شکر برد به شیرین‌کاری
تو شوخ‌دیدم مگس بین که می‌کند بازی

۴۳- در همه ابیات زیر به جز سه نوع اختیار وزنی وجود دارد.

- (۱) گفتم: ای مسند جم، جام جهان بینت کو؟
- (۲) سخن عشق نه آن است که آید به زبان
- (۳) برکش ای مرغ سحر نغمه داوودی باز
- (۴) بر جمال تو چنان صورت چین حیران شد

۴۴- در کدام گزینه شاعر از اختیار وزنی «قلب» بهره برده است؟

- (۱) درد زده است جان من میوه جان من کجا
- (۲) دوش ز چشم مردمان اشک به وام خواستم
- (۳) یار ز من گسست و من بهر موافقت کنون
- (۴) ناله خاقانی اگر دادستان شد از فلک

۴۵- بحر عروضی ابیات زیر، به ترتیب کدام است؟

- «زهر اشکی که از رشکت فرو بارم به هر باری
ای رشک ماه و مشتری با ما و پنهان چون پری»
- (۱) رمل مثنی سالم - هزج مثنی سالم
 - (۲) متقارب مثنی سالم - هزج مثنی سالم
 - (۳) هزج مثنی محذوف - رجز مسدس سالم
 - (۴) هزج مثنی سالم - رجز مثنی سالم

۴۶- کدام بیت، فاقد مفهوم بیت زیر است؟

- «گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد؟»
- (۱) چو زر، عزیز وجود است نظم من، آری
 - (۲) از کیمیای مهر تو زر گشت روی من
 - (۳) مس وجود تو تا عاقلی، نگرده زر
 - (۴) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی

۴۷- مفهوم کدام بیت، با دیگر ابیات، «متفاوت» است؟

- (۱) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت
- (۲) داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو
- (۳) هر سبزه و گل که از زمین بیرون رُست
- (۴) هر نرگس و لاله کز گه و هامون رُست

۴۸- مفهوم کدام بیت، تداعی کننده بیت زیر است؟

- «فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را»
- (۱) بُرد از دست من امروز متاع دل و دین
 - (۲) از غم فردا هم امروز ای پسر بی غم شود
 - (۳) عشق و مستی را ازین عالم بدان عالم بریم
 - (۴) زندگی از فکر فردا تنگ شد بر مردمان

۴۹- کدام بیت، با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«هر دم از سرگشتگی چون گرد می پیچم به خود»

(۱) جوانی ام به سمند شتاب می شد و از پی

(۲) نشسته ام در انتظار این غبار بی سوار

(۳) آن گرد شتابنده که در دامن صحراست

(۴) در بیابان جنون سرگشته ام چون گردباد

۵۰- بیت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

«به پایان آمد این دفتر حکایت هم چنان باقی»

(۱) چندین که برشمردم از ماجرای عشقت

(۲) چندی کنم حکایت شرح این قدر کفایت

(۳) گفتمی به روزگاران، مهری نشسته گفتم

(۴) این نغمه محبت بعد از من و تو ماند

همرهان رفتند و من تنها به صحرا مانده ام»

چو گرد در قدم او دویدم و نرسیدم

دریغ کز شبی چنین سپیده سر نمی زند

گوید چه نشینی که سواران همه رفتند

همرهی باید مرا مجنون صحراگرد کو؟

به صد دفتر نشاید گفت حسب الحال مشتاقی»

اندوه دل نگفتم الا یک از هزاران

باقی نمی توان گفت الا به غمگساران

بیرون نمی توان کرد حتی به روزگاران

تا در زمانه باقی است آواز باد و باران

۵۱- هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

• ثروت، درآمد و پاداش مالی

• پذیرش اهداف توسط اعضا و یکپارچگی میان آن‌ها

• ابزارهای تنبیهی مانند زور و خشونت

• بهره‌برداری از دانش برای رفع اختلاف‌ها

منابع یا عوامل قدرت	ابزارهای اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی	مثال و نمونه
شخصیت	«الف»	قدرت	«ج»
مالکیت	«د»	«ه»	«و»
سازمان	اقتناعی	«ب»	«ز»

(۱) الف - ه - د - ز

(۲) الف - ب - د - ج

(۳) ه - ز - الف - ب

(۴) د - ه - الف - ج

۵۲- به ترتیب، کدام یک درباره عقاید جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی درست است، اما درباره انتقادات وارده

به جامعه‌شناسان مخالف قشربندی اجتماعی نادرست است؟

(۱) جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. - با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود و تلاش افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته می‌شود.

(۲) نابرابری‌های اجتماعی را پیامد تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی می‌دانند و معتقدند که این نابرابری‌ها عادلانه‌اند. - با طبیعی‌دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع را در پدیدآمدن و ادامه‌یافتن آن نادیده می‌گیرند.

(۳) عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. - مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه نابرابری اجتماعی شده است.

(۴) افراد توانمند و کوشا به اندازه استحقاقی که دارند، از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند. - به دلیل این که انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌شود و تلاش افراد توانمند نادیده گرفته می‌شود.

۵۳- به اعتقاد رویکرد نسبی‌گرایی، هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر فرهنگ و هویتی

می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند. پیامد این اعتقادات کدام است؟

(۱) تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها و اصالت‌بخشیدن به آن، به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌هاست.

(۲) نمی‌توان گفت شناخت و دانشی بهتر از شناخت دیگری است و نمی‌توان میان دانش‌های مختلف داوری کرد.

(۳) راه‌هایی انسان، بیرون از علم است؛ زیرا علم با درست و غلط دانستن و خوب و بد پنداشتن، سلطه‌گری می‌کند.

(۴) هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند.

۵۴- هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام رویکرد جامعه‌شناسی است؟

• نمی‌خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش‌ها، بیرون از دایره علم صورت گیرد.

• انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه‌حل برای بهتر کردن آن کار علم نبود.

• عدالت اجتماعی را تحسین می‌کند و برای گسترش آن راه‌حل‌هایی تجویز می‌کند.

• به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی سیاست و قدرت را ندارد.

(۱) انتقادی - تفسیری - انتقادی - تبیینی

(۲) انتقادی - تبیینی - انتقادی - تفسیری

(۳) تفسیری - تبیینی - تفسیری - تفسیری

(۴) تفسیری - تفسیری - تفسیری - تبیینی

۵۵- در ارتباط با علوم اجتماعی اندیشمندان مسلمان، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- چرا ابن خلدون برخلاف فارابی، از جامعه آرمانی سخن نمی‌گوید؟
 - روش ابوریحان بیرونی در مطالعه و بررسی جامعه هند به چه صورت بود؟
 - فارابی با بهره‌برداری از چه معیارهایی جوامع مختلف را به انواعی تقسیم کرده است؟
- (۱) در مطالعات خود به روش عقلانی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد. - با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد. - نوع علم، رفتار، اندیشه و فرهنگی که جوامع مختلف دارند.
- (۲) رویکرد ابن خلدون انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است. - با استفاده از روش عقلی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد. - با توجه به جوامع زمان خود و زمان گذشته، جوامع مختلف را تقسیم‌بندی کرد.

(۳) استفاده ابن خلدون از روش حسی و بی‌توجهی به روش عقلی مشابه روش جامعه‌شناسی انتقادی است. - با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ پرداخت. - با استدلال عقلی جوامع را به فاضله و جاهله تقسیم می‌نماید.

(۴) ابن خلدون تلاش می‌کند نظم اجتماعی حکومت‌ها را حفظ کند، به همین دلیل توان داوری ارزشی ندارد. - با روش تجربی و تفهیمی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ پرداخت. - با استفاده از روش عقلی، از جامعه آرمانی سخن می‌گوید.

۵۶- موارد کدام گزینه به ترتیب بیانگر «ویژگی» و «کارکرد» علوم اجتماعی در جهان اسلام است؟

- (۱) استفاده از منابع عقلانی، وحیانی و داده‌های تجربی - سامان‌دهی بخشی از دانش با کمک حس و تجربه زیسته
- (۲) تعامل با فرهنگ و سنت‌های تاریخی محیط خود - قدرت فهم، تفسیر و توصیف پدیده‌های اجتماعی
- (۳) شناسایی راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود به وضع مطلوب - کسب اعتبار روشنگرانه مستقل از فرهنگ عاملان
- (۴) سخن گفتن درباره جامعه آرمانی مطلوب اسلامی و جهانی - توان داوری درباره ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های مختلف

۵۷- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به چیست؟

- علوم اجتماعی جهان اسلام، هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار می‌آورد.
 - واقعیت‌هایی را که با آگاهی و اراده انسان پدید می‌آیند را شناسایی می‌کند.
 - روش مطالعه ابوریحان بیرونی، امروزه در تحقیقات مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی متداول شده است.
 - محصول دوران پسامدرن است و بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند.
- (۱) عدم محدودیت دانش علمی به دانش حسی و تجربی - عقل تفسیری - استفاده از روش تجربی به جای روش عقلی - مدل تکثرگرا
- (۲) تقابل علوم اجتماعی جهان اسلام با رویکرد تفسیری - عقل عملی - به‌کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی - سیاست هویت
- (۳) مخالفت با جدایی و تقابل کامل تبیین از تفسیر - عقل نظری - اهمیت به اعتبار منابع در پژوهش‌های علمی - سیاست همانندسازی هویتی
- (۴) نیازمندی هر نوع تفسیر به استدلال عقلی - عقل در معنای خاص - استفاده از تبیین برای علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی - جهانی‌شدن

۵۸- موارد خواسته شده، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

• روح یا شالوده هر فرهنگ

• پیامد فقدان مسئولیت در فرهنگ

• هدف استعمار نو

• تفاوت استبداد استعماری با استبداد ایلی

- (۱) عمیق ترین لایه های هر فرهنگ - افزایش نقش انسان ها در تعیین سرنوشت خود - استفاده از نهادها و سازمان های اقتصادی و سیاسی بین المللی - دوری از رویارویی با فرهنگ اسلامی
- (۲) پاسخ به پرسش های بنیادی بشر - نداشتن معیار و میزان برای سنجش عقاید و ارزش های مختلف - استفاده از کودتای نظامی برای روی کار آمدن دولت های دست نشانده - هویت غیراسلامی
- (۳) تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان - تبدیل کردن انسان ها به موجوداتی منفعل - تبلیغ و ترویج باورها و ارزش های فرهنگی غرب - تلاش برای حذف مظاهر فرهنگ اسلامی
- (۴) پاسخ فرهنگ به پرسش های هستی شناسانه، انسان شناسانه و معرفت شناسانه - فراهم شدن زمینه نفوذ سلطه گران - کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر - عمل در سایه قدرت جهان غرب

۵۹- فرهنگ معاصر غرب، چه زمانی، چگونه و تحت تأثیر چه عواملی گرفتار دئیسم شد؟

- (۱) قرن های نوزدهم و بیستم - روشنگری در این دوران بیشتر شکلی حس گرایانه پیدا کرد و مثل همه ادوار روشنگری، وحی و معارف وحیانی نفی می شد. - وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، دئیسم پدید می آید.
- (۲) پایان قرن بیستم - روشنگری در این دوران، ضمن نادیده گرفتن وحی، روش های عقلی و حسی را نیز انکار می کند. - با افول حس گرایی، امکان تشخیص خوب و بد از بین رفت و فرهنگ غرب گرفتار دئیسم شد.
- (۳) قرن های هفدهم و هجدهم - روشنگری در این دوران بیشتر شکلی عقل گرایانه داشت و مثل همه ادوار روشنگری، وحی نیز نفی می شد. - روشنگری با رویکرد دنیوی به دلیل عدم پذیرش وحی، به دئیسم منجر می شود.
- (۴) آغاز قرن بیستم - روشنگری در این دوران به شناخت عقلی محدود شد و شناخت حسی را نادیده گرفت. - با افول حس گرایی امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها از بشر سلب شده و دئیسم پدید آمده است.

۶۰- هر یک از عبارات های زیر، نشان دهنده کدام مفهوم است؟

«دنیاگرایی و دنبال کردن سکولاریسم در عمل»، «توجیه عملکرد دنیوی در پوشش معنوی و دینی»، «اخلال در فرهنگ عمومی جوامع غیر غربی» و «تربیت نخبگان کشورهای غیر غربی»

- (۱) عملکرد کلیسا در قرون وسطی - تحریفات مسیحیت در سطح زندگی و عمل - تبلیغ مسیحیت - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی
- (۲) از اعتبار انداختن عقل و وحی - ورود سکولاریسم به فرهنگ عمومی غرب - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی - امپراتوری فرهنگی و رسانه ای
- (۳) انکار دخالت دین در امور دنیوی - گسترش فلسفه های روشنگری - سازمان های فراماسونری - مرجعیت علمی فرهنگ غرب
- (۴) انتقاد از عملکرد آباء کلیسا - گام برداشتن مسیحیت به سوی نوعی دنیاگرایی - رسانه - تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت

۶۱- کدام گزینه در ارتباط با ماهیت چالش «شرق و غرب» و چالش «مرکز و پیرامون» مقایسه‌ی درستی ارائه می‌دهد؟

- (۱) چالش شرق و غرب درون فرهنگ سکولار غرب پدید آمد. - چالش مرکز و پیرامون میان کشورهای ثروتمند و فقیر و به دلیل بهره‌کشی و انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به مرکز به وجود می‌آید.
- (۲) در چالش شرق و غرب، دو قطب با فرهنگ‌های متفاوت روبه‌روی هم قرار دارند. - در چالش مرکز و پیرامون، مشکل اصلی نه در مسائل فرهنگی، بلکه در وابستگی اقتصادی کشورهای فقیر به ثروتمند است.
- (۳) چالش شرق و غرب، تضادی درونی میان دو نظام اقتصادی و سیاسی درون فرهنگ غرب است. - چالش مرکز و پیرامون، به دلیل خودباختگی فرهنگی کشورهای پیرامونی در برابر کشورهای مرکزی پدید می‌آید.
- (۴) در چالش شرق و غرب، هر یک از دو بلوک چالش خود را با خارج‌شدن از فرهنگ سکولار غربی حل کردند. - در چالش مرکز و پیرامون، کشورهای صنعتی مشکلات خود را به بیرون از مرزهای خود منتقل می‌کنند.

۶۲- پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- چه عاملی بیش از بقیه عوامل، باعث تضعیف عزت کشورهای اسلامی در جهان معاصر شد؟
- تفاوت اساسی انقلاب اسلامی ایران با انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم چه بود؟
- چرا دولتمردان آمریکایی در برابر انقلاب اسلامی، دچار خطای تحلیلی شدند؟
- کدام‌یک، از پیامدها و تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر جهان غرب محسوب می‌شود؟

- (۱) کاهش بهره‌گیری از عدالت و فقاہت در مناسبات قدرت‌های قومی در جهان اسلام - فراگیر و مردمی بودن و رهبری دینی انقلاب اسلامی - حمایت شوروی از ایجاد مانع در مرزهای جنوبی - تضعیف آرمان‌های پس از رنسانس
- (۲) مرعوب‌شدن دولتمردان مسلمان نسبت به جاذبه‌های فرهنگ غرب - عدم وابستگی به بلوک شرق و غرب و جریان‌های مارکسیستی - ارزیابی این انقلاب با موازین فرهنگ سکولار غربی - شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن
- (۳) تعامل برخی از اندیشمندان با دولت‌های استعماری بر مبنای مقاومت منفی - ایجاد یک قطب‌بندی جدید فرهنگی - عدم وابستگی انقلاب اسلامی ایران به ارزش‌های دو قطب جهانی - پایان‌دادن به بحران‌های معرفتی غرب
- (۴) از بین رفتن ظواهر اسلامی در حکومت‌های سکولار کشورهای مسلمان - عدم استفاده از مکاتب سیاسی و فلسفه‌های غربی - هدف قرار دادن یک نظام سیاسی وابسته به بلوک غرب - شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم

۶۳- هر یک از موارد زیر، به ترتیب پس از کدام واقعه تاریخی به وقوع پیوسته‌اند؟

- شکل‌گیری انتفاضه و جنبش‌های جدید اسلامی در فلسطین

- جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب

- شکل‌گیری دولت ملت‌های جدید

- مخدوش‌شدن استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف

- (۱) انقلاب اسلامی ایران - جنگ جهانی دوم - انقلاب فرانسه - استفاده از نهادهای بین‌المللی توسط کانون‌های ثروت
- (۲) بیداری اسلامی - انقلاب کمونیستی شوروی - پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار - شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی
- (۳) فروپاشی بلوک شرق - بحران موشکی کوبا - زوال تدریجی قدرت کلیسا - پدیدآمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی
- (۴) از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ - شکل‌گیری جهان دوقطبی - ناسیونالیسم - تغییر نقش دولت‌ها و کشورها در جهان

۶۴- موارد کدام گزینه درست است؟

- الف) فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود هضم و جذب می‌کرد یا آن‌ها را ناگزیر می‌ساخت که برای بقای خود، در ظاهر از مفاهیم و ارزش‌های دینی استفاده کنند.
- ب) پیدایش، قوام و دوام ارزش‌ها در قلمرو حقیقی و واقعی، محصول آگاهی، خواست و عمل مردم است؛ در مقابل در قلمرو آرمانی، ارزش‌ها مستقل از خواست و تمایل افرادند.
- ج) سرمایه‌داران با وجود آسیب‌هایی که از بحران اقتصادی می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند، آسیب‌های ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد منتقل می‌کنند.
- د) تأکید بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف و ارائه راهکارهای مسالمت‌آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی، مربوط به بعد اجتماعی هویتی در مدل تکثرگراست.
- ه) در جهان اسلام و مطابق با تعالیم آن، علومی که درباره حقیقت انسان و آغاز و انجام آن سخن می‌گویند، در صورتی که به قصد درس آموختن از رفتار گذشتگان باشد، علم نافع محسوب می‌شود.

۱) ب - د ۲) الف - ج ۳) ه - الف ۴) ج - ه

۶۵- پاسخ سؤالات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- براساس نظریه میرزای نائینی، تحقق کدام ویژگی جامعه مطلوب شیعه، مستلزم تغییر نظام پادشاهی است؟
 - جامعه‌شناسان انتقادی نسبت به کدام دورنما در زمینه ساختارهای اجتماعی نگرانی دارند؟
 - تردید در مبانی علوم تجربی غربی، چه بحران‌هایی را در جهان مدرن به همراه داشته است؟
 - پیش از ظهور غرب جدید، جامعه جهانی چگونه تحت تأثیر فرهنگ‌های مختلف شکل گرفته بود؟
- ۱) جامعه باید به گونه‌ای عادلانه با مشارکت مردم شکل گیرد. - افراد باید صرفاً به خلاقیت‌های فردی توجه کنند. - فقدان ظرفیت ملی برای توجیه نیازهای اقتصادی - تعاملات فرهنگی وابسته به حاکمیت‌های سیاسی بود.
- ۲) مجلس شورای اسلامی باید قوانین عادلانه الهی تصویب کنند. - توجه به ساختارها موجب تسلط افراد بر زندگی اجتماعی می‌شود. - تردید در فلسفه‌های روشنگری غرب - فرهنگ‌های مختلف در تعامل با یکدیگر عمل می‌کردند.
- ۳) حاکمان باید عالم به عدالت و عامل به آن باشند. - غفلت از ساختارهای اجتماعی آثار مخرب و نامطلوبی دارد. - افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن - حاکمیت‌های فرهنگی به روابط نظامی نیاز نداشتند.
- ۴) وجود مجلس خبرگان برای عدالت حاکمان ضروری است. - ساختارهای اجتماعی امکان انتقادپذیری ندارند. - ناسازگاری ابعاد معرفتی با اقتصاد و سیاست غرب - فرهنگ‌های مختلف توانایی هضم مهاجمان نظامی را نداشتند.

۶۶- در هر یک از موقعیت‌های زیر، کدام یک از ویژگی‌های مسئله غائب است؟

- در روزهای منتهی به پایان مهلت انتخاب رشته، مهتاب هنوز گیج است و به هر کسی که با او صحبت می‌کند، می‌گوید اصلاً نمی‌داند دلش چه چیزی می‌خواهد.
- حمید شرایط جسمانی خوبی ندارد و دردهای مزمن کلیوی امانش را بریده است، اما حاضر نیست برای تشخیص منشأ دردش آزمایش بدهد.
- رتبه کنکور محمدحسین به جای این که برای خودش جدی باشد، برای مادرش مهم است. مادر هر هفته به مشاور محمدحسین زنگ می‌زند و آمار تمام کتاب‌های کمک آموزشی را دارد.
- (۱) مشخص بودن موقعیت مبدأ - محدود بودن توانمندی - هدفمندی
- (۲) هدفمندی - مشخص بودن موقعیت مبدأ - تحت کنترل بودن فرایند
- (۳) مشخص بودن موقعیت مبدأ - محدود بودن توانمندی - تحت کنترل بودن فرایند
- (۴) هدفمندی - مشخص بودن موقعیت مبدأ - هدفمندی

۶۷- حمید برای انتخاب رشته دبیرستان دوره دوم خود مردد است. نمی‌داند چه رشته‌ای با شرایط جامعه در چند سال آینده و با ویژگی‌های شخصیتی‌اش متناسب بوده و می‌تواند موفقیت آینده او را تسهیل کند. در رابطه با موقعیت او، کدام گزینه درست است؟

- (۱) مسئله او اقدامات مشخص و استانداردی دارد و اگر از طریق آن‌ها اقدام کند می‌تواند موفقیت خود را در آینده تضمین کند.
- (۲) اگر بتواند این مسئله را به خوبی حل کند، ممکن است به مهارتی دست یابد که در انتخاب رشته دانشگاه هم به او کمک کند.
- (۳) به سبب پیچیدگی موضوع انتخاب رشته و چندعلیتی بودن آن، نمی‌تواند هدف خود را تعریف کند.
- (۴) لازم است برای تشخیص مسئله خود از مشاورین خبره این حیطه بخواهد که آنان مشکل او را شناسایی کنند.

۶۸- هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب، با کدام عوامل ارتباط دارد؟

- حامد یک سؤال از مشاورش در زمینه چگونگی کاهش وابستگی او به ChatGPT می‌پرسد و مشاور پاسخ نهایی را با توجه به نظرات و علایق حامد به ۴ مرحله تقسیم می‌کند که قابلیت اجرایی شدن داشته باشد.
- سمانه دیپلم تجربی دارد و در واحدهای روان‌شناسی فیزیولوژیک دانشگاه، نمرات بهتری کسب می‌کند.
- سینا ۱۰ ساله برخلاف پدر ۴۵ ساله‌اش، در حل مسئله ۸ سکه سرعت عمل بیشتری دارد.
- رئیس‌جمهور بعد از حمله ناگهانی به کشور از مشاورانش خواست تا نظراتشان درباره تمام راه‌های برون‌رفت از این مشکل را بیان کنند.

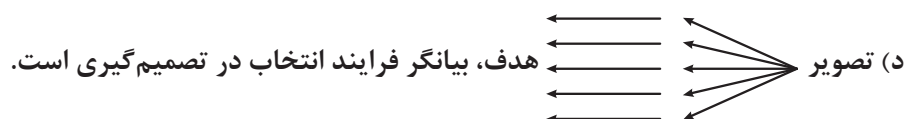
- (۱) روش اکتشافی - نوع نگاه به مسئله - اثر مثبت انتقال - روش تحلیلی
- (۲) روش تحلیلی - اثر انتقال - نوع نگاه به مسئله - روش بارش مغزی
- (۳) روش خردکردن مسئله - تجارب گذشته - عدم وجود اثر منفی انتقال - روش اکتشافی
- (۴) روش تحلیلی - اثر نهفتگی - نوع نگاه به مسئله - روش تحلیلی

۶۹- کدام یک از عبارات‌های زیر، در رابطه با تصمیم‌گیری درست است؟

الف) عالی‌ترین سطوح شناخت با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند که آن‌ها را از هم متمایز می‌کند، به همین دلیل هیچ اشتراکی بین آن‌ها نیست.

ب) گفته‌ی امام علی (ع) در نهج‌البلاغه مبتنی بر اقدام پس از یقین، بیانگر اهمیت مشورت گرفتن در تصمیم‌گیری است.

ج) یک تفاوت مهم و کلیدی تصمیم‌گیری با حل مسئله، توجه به موضوعی است که در چندین گزینه موجود قابل دستیابی است.

۲) «ب» - «د»

۱) «الف» - «ج»

۴) «الف» - «ب»

۳) «ج» - «د»

۷۰- کدام گزینه در رابطه با تصمیم‌گیری درست است؟

۱) مسئولین مدرسه برای انتخاب بهترین بازیکن مسابقات فوتبال مدرسه، با تصمیمی مهم و پیچیده مواجه‌اند.

۲) صرفاً براساس اهمیت موضوع، تعداد اولویت و افراد دخیل در تصمیم‌گیری، می‌توان دشواری آن را رتبه‌بندی کرد.

۳) تقسیم تصمیم‌گیری به انواع «ساده - پیچیده»، «مهم - معمولی» و «فردی - گروهی» براساس نوع تصمیم است.

۴) در تصمیم‌گیری‌های مهمی که بعد شخصی دارد، افراد متفاوت از سایرین عمل می‌کنند، در حالی که همین افراد در برخی از تصمیم‌گیری‌ها همانند دیگران عمل می‌کنند.

۷۱- هر یک از ابیات زیر، به ترتیب یادآور کدام یک از سبک‌های تصمیم‌گیری است؟

الف) سعدیا، دی‌رفت و فردا هم چنان موجود نیست	در میان این و آن، فرصت شمار امروز را
ب) ابتدا از خشم می‌سوزاند او مهر و وفا	بعد از آن می‌گردد آرام پشیمان وقت خشم
ج) چشم‌داری تو، به چشم خود نگر	منگر از چشم سفیهی، بی‌خبر

۱) تکانشی - وابسته - وابسته ۲) اجتنابی - احساسی - تکانشی

۳) اجتنابی - تکانشی - وابسته ۴) تکانشی - احساسی - وابسته

۷۲- روزه برای خرید ماشین به نمایشگاه ماشین مراجعه می‌کند. فروشنده قبل از هر چیز بودجه‌ای که روزه برای خرید

ماشین در نظر گرفته و سپس کشورهای تولیدکننده ماشین که مدنظر اوست را می‌پرسد و براساس آن انواع و اقسام

ماشین‌های موجود در نمایشگاه را به او نشان می‌دهد. کدام عبارت در مورد روشی که فروشنده به کار گرفته درست است؟

۱) فروشنده می‌خواهد با اطلاع یافتن از دیدگاه‌های روزه و تأیید آن، او را دچار سوگیری تأیید کند.

۲) فروشنده با حذف تعدادی از اولویت‌ها، تصمیم‌گیری را برای روزه آسان‌تر کرده است.

۳) فروشنده، روزه را از تصمیم‌گیری غیرمنطقی و آسیب‌زا برحذر داشته است.

۴) فروشنده با بررسی پیامدهای اجرای اولویت روزه، تعداد اولویت‌های پیش روی او را کاهش داده است.

۷۳- مسابقات فوتبال در قاره اروپا، چند سال متمادی تحت تأثیر رقابت رونالدو و مسی بود. بازیکنانی که به اقرار همبازیان و مربیان خود برتر از دیگر فوتبالیست‌ها بودند، قبل از همه در جلسات تمرینی حاضر شده و برای موفقیت از بسیاری از لذت‌های زندگی چشم‌پوشی می‌کردند. در رابطه با این دو بازیکن قدرتمند، کدام توضیح نادرست است؟

(۱) نمی‌توان استمرار آن‌ها در جلسات تمرینی و سخت‌کوشی برای رسیدن به موفقیت را تنها با عوامل انگیزشی (زیستی) توصیف و تبیین کرد.

(۲) به تأخیر انداختن تأمین نیازهای زیستی و یا تحمل سختی‌ها، تحت تأثیر عامل مؤثری بر رفتار است که تنها در آدمی دیده می‌شود.

(۳) عوامل نگرشی متعددی بر کیفیت عملکرد بازیکنانی مانند این دو، اثرگذار بوده است.

(۴) جهت انگیزه آن‌ها در مقایسه با دیگر فوتبالیست‌ها متفاوت بوده و به همین خاطر زودتر از دیگران در جلسات تمرین حاضر می‌شدند.

۷۴- نوع انگیزه در کدام‌یک از موقعیت‌های زیر، از ماندگاری کم‌تری برخوردار است؟

الف) انتخاب شغل محبوب علی‌رغم ناکافی بودن درآمد آن برای تأمین حداقل نیازهای زیستی

ب) کمک داوطلبانه برای جلب توجه دیگران

ج) تعهد به همسر به دلیل احساس امنیت

د) تحمل کردن موقعیت محرومیت حسی

(۲) «الف» - «ج»

(۱) «الف» - «ب»

(۴) «الف» - «ب» - «د»

(۳) «ب» - «د»

۷۵- کدام گزینه در ارتباط با عوامل نگرشی نادرست است؟

(۱) نظام باورهای فرد ابتدا به وسیله اطرافیان فرد و در نهایت توسط خود او ساخته می‌شود.

(۲) اعتقاد واقعی به بودن یا نبودن یک ویژگی و توانایی در یک فرد، می‌تواند هم نیروبخش باشد و هم مانع موفقیت شود.

(۳) هدف معینی که نه بی‌ارزش است و نه دست‌نیافتنی، می‌تواند باعث انسجام در رفتار شود و فرد را از اتلاف منابع انرژی خود مصون بدارد.

(۴) بزرگسالان و کودکان، برخلاف حیوانات چرایی رفتار خود را عواملی مانند اراده، هدفمندی و باور می‌دانند.

۷۶- سیاوش چند روزی است در محیط مدرسه و دوستانش با ماده‌ای شیمیایی آشنا شده که وقتی استفاده شود، باعث می‌شود ذهن دچار اختلال شده و سر کلاس به خواب خوشی فرورود. او دائماً به دوست دیگرش سپهر گوشزد می‌کند که او هم از این ماده استفاده کند. در چه صورت احتمال بیشتری وجود دارد که سپهر از آن ماده استفاده نکند؟

(۱) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید بیشتر از نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت موارد منفی کم‌تر از موارد مثبت مطرح‌شده باشد.

(۲) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید کم‌تر از نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت مجموع موارد منفی با قدرت مجموع موارد مثبت یکسان باشد.

(۳) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید، هم‌اندازه با نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت مجموع موارد منفی بیشتر از قدرت مجموع موارد مثبت باشد.

(۴) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید، هم‌اندازه با نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت مجموع موارد مثبت بیشتر از قدرت مجموع موارد منفی باشد.

۷۷- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر، در کدام گزینه آمده است؟

(الف) برای برآورد میزان آسیب پذیری افراد در پرسشنامه سبک زندگی، حداقل نمره به دست آمده پس از اجرای دستورالعمل، صفر است.

(ب) در هرم تغذیه، شیر و لبنیات نسبت به سبزیجات به قاعده هرم نزدیک تر است.

(ج) فقط کسب نمره بین ۷۵ تا ۸۰ در پرسشنامه سبک زندگی بیانگر این است که فرد نیاز به مراقبت های ویژه دارد.

(د) مدت زمانی که افراد در طی روز برای ورزش مناسب اختصاص می دهند با عوامل خطر ساز بیماری رابطه معکوس دارد.

(۱) درست - نادرست - درست - نادرست (۲) درست - نادرست - درست - نادرست

(۳) نادرست - درست - درست - نادرست (۴) نادرست - درست - درست - نادرست

۷۸- سه دانشجو در هفته امتحانات، هر کدام مجموعه ای از علائم را تجربه کرده اند، کدام یک از گزینه ها در مورد علائم فشار روانی هر دانشجو درست است؟

• حمید هنگام تلاش برای مرور مطالب، مدام بخش های مهم را جا می اندازد و به جای بررسی دوباره، فقط سریع از روی صفحات عبور می کند.

• امیر حسین در طول روز چند بار احساس می کند بدنش بی دلیل داغ می شود و گاهی هم ضربه های قلبش نامنظم می شود.

• پارسا بدون این که اتفاق خاصی افتاده باشد، در بحث های ساده سریع واکنش های تند نشان می دهد.

(۱) حمید: هیجانی - امیر حسین: هیجانی - پارسا: شناختی

(۲) حمید: شناختی - امیر حسین: جسمانی - پارسا: رفتاری

(۳) حمید: شناختی - امیر حسین: هیجانی - پارسا: جسمانی

(۴) حمید: هیجانی - امیر حسین: جسمانی - پارسا: هیجانی

۷۹- فردی با موقعیت فشار آور روبه رو شده است. کدام یک از موارد زیر با فراخوانی روش های مقابله ای در این فرد رابطه دارد؟

(الف) بررسی تهدید آمیز بودن موقعیت

(ب) پاسخ منفی به مرحله قبل

(ج) ارزیابی میزان کنترل شخصی برای تغییر شرایط

(د) احساس نیاز برای سازگاری با شرایط جدید

(ه) پاسخ منفی و مثبت به مرحله «ج»

(۱) «الف» - «ج» - «ه» (۲) «الف» - «ب» - «د»

(۳) «ج» - «د» - «ه» (۴) «الف» - «ج» - «د» - «ه»

۸۰- هر یک از افراد زیر، به ترتیب، از کدام یک از انواع مقابله با فشار روانی استفاده کرده اند؟

• وکیلی که به توصیه پزشکش عادت دارد قبل از جلسات دادگاه آرام بخش بخورد.

• سعید صدای فرزندش را ضبط کرده و هر وقت فشار کاری اذیتش می کند به آن گوش می دهد.

• هر وقت دعوا با مادر و پدر بالا می گیرد، هستی به عنوان قهر به سمت اتاق خود می رود و در را پشت سرش می بندد.

• وقتی پلیس به مریم «ایست!» داد، مریم برای این که ماشینش به پارکینگ منتقل نشود، سرعت خود را افزایش داد.

(۱) مشورت و راهنمایی گرفتن - منفعل بودن - ترک موقعیت - گفتن عبارت «ایست!»

(۲) استفاده از داروهای شیمیایی - منفعل بودن - ترک موقعیت - گفتن عبارت «ایست!»

(۳) مشورت و راهنمایی گرفتن - سازگاری کوتاه مدت - ناسازگاری - انجام دادن رفتارهای تکانشی

(۴) استفاده از داروهای شیمیایی - سازگاری کوتاه مدت - ناسازگاری - انجام دادن رفتارهای تکانشی

پاسخ نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶:۰۰ از صفحه
شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی؛
نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید
از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسان ها با ما به اشتراک بگذارید.

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله هفدهم

پایه دوازدهم

۱۱/ اردیبهشت/ ۱۴۰۵

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

دفترچه شماره دو

پایه	دوم	یازدهم	دوازدهم	مدت پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
دوم	شناخت و ترجمه افعال درس ۳ و ۴ صفحه ۳۱ تا ۶۶	شناخت و ترجمه افعال درس ۲، ۴، ۶ و ۷	درس ۴ و ۵ صفحه ۵۳ تا ۸۳	۲۰ دقیقه	۱۰۰	۸۱	۲۰	زبان عربی
—	—	کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۸۶	درس ۷ تا ۱۲ صفحه ۹۲ تا ۱۶۳	۲۰ دقیقه	۱۱۳	۱۰۱	۱۳	تاریخ
—	—	کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۵۳	درس ۴ تا ۶ و فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۳ و ۲) صفحه ۵۹ تا ۱۱۵	۲۰ دقیقه	۱۲۵	۱۱۴	۱۲	جغرافیا
—	—	معرفت‌شناسی درس ۶ تا ۸ صفحه ۴۳ تا ۶۸	درس ۷ تا ۱۲ صفحه ۵۲ تا ۱۱۱	۲۰ دقیقه	۱۴۵	۱۲۶	۲۰	فلسفه و منطق
درس ۸ تا ۱۴ صفحه ۸۱ تا ۱۶۰	—	—	—	۱۵ دقیقه	۱۶۰	۱۴۶	۱۵	اقتصاد
—	—	—	—	۷۵ دقیقه	۸۰ سؤال	—	—	مجموع

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
زبان عربی	آریا ذوقی - مجید سقراط - زهرا فرزانه - موسی کاظم غلامی کارشناس علمی: محمدصادق خادم	موسی کاظم غلامی
تاریخ	الله ریاحی نسب - حبیبه محبی کارشناس علمی: علی آقاجانیپور	حبیبه محبی
جغرافیا	الله ریاحی نسب - علیرضا حسن طهرانی کارشناس علمی: حبیبه محبی	علیرضا حسن طهرانی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی - محمد تفقیدی - محمدحسین خدام - مجید قدرتی پور کارشناس علمی: علی آقاجانیپور	علی اکبر آخوندی
اقتصاد	سارا شریفی - ستایش محمدی کارشناس علمی: مهناز حامدی	سارا شریفی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاجانیپور

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

دفترچه سؤالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه‌آرایی، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و ...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سؤالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

Azmoon.kheilisabz.com

• عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۹):

۸۱- ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ﴾:

(۱) کسانی که به خداوند و پیامبرانش ایمان آوردند و میان آنان هیچ تفاوتی نگذاشتند، [خداوند] پاداششان را به آنان خواهد داد.

(۲) آنان که به خداوند و فرستادگان او ایمان دارند و میان هیچ‌یک از آنان تفاوتی نگذاشتند، [خدا] پاداش‌های آنان را خواهد داد.

(۳) کسانی که به خداوند و رسولانش ایمان آورده‌اند و میان هیچ‌کدام از آنان تفاوتی نگذاشتند، [خدا] مرزهایشان را به آنان خواهد داد.

(۴) کسانی که به خداوند و پیامبران او ایمان آورده و میان آنان هیچ تفاوتی نگذاشتند، [خداوند] پاداش‌هایشان را خواهد داد.

۸۲- «لِيُشَارِكُ جَمِيعُ الْمَوَاطِنِينَ فِي الْمَحَافِظَةِ عَلَى الْغَابَاتِ الْمُخْضِرَةِ فِي الْمَحَافِظَاتِ الشَّمَالِيَّةِ مُشَارَكَةً وَ يَتَعَاوَنُوا مَعَ الْمَسْئُولِينَ فِي تَقْلِيلِ التَّلَوُّثِ وَ اسْتِهْلَاكِ مَا يَضُرُّ الْبِيئَةَ!»:

(۱) بی‌تردید شهروندان همگی در حفظ جنگل‌های سرسبز استان‌های شمالی باید مشارکت کنند و با مسئولان برای کاهش آلودگی و مصرف چیزهایی که به محیط زیست زیان می‌رسانند، همکاری کنند!

(۲) همهٔ هموطنان در نگهداری جنگل‌های سرسبز در استان‌های شمالی قطعاً مشارکت می‌کنند و با مسئولان در کاهش آلودگی محیط زیست و مصرف چیزهایی که به آن ضرر می‌زنند، همکاری می‌کنند!

(۳) تمام شهروندان باید در مراقبت از جنگل‌های سبز در استان‌های شمالی حتماً مشارکت نمایند و همراه مسئولان در کم‌کردن آلودگی و مصرف آن‌چه که به محیط زیست زیان می‌رساند، همکاری کنند!

(۴) همهٔ هموطنان باید در نگهداری از جنگل‌های سبز استان‌های شمالی مشارکت داشته باشند و در کنار مسئولان برای کاستن آلاینده‌ها و مصرف آن‌چه که به محیط زیست آسیب وارد می‌کند، یاری کنند!

۸۳- «تَسْبِيحُ سَمَكَةِ الْقَرْشِ فِي أَعْمَاقِ الْمَحِيطِ هَادِنَةٌ وَ يُمَكِّنُ لَهَا أَنْ تَشَمَّ رَائِحَةَ الدَّمِّ مِنْ مَسَافَاتٍ بَعِيدَةٍ ثُمَّ تَنْطَلِقُ إِلَى مَكَانِ انْتِشَارِ الرَّائِحَةِ انْطِلَاقاً سَرِيعاً!»: كُوسَه‌مَاهِي ...

(۱) در اعماق اقیانوس به آرامی شنا می‌کند و می‌تواند بوی خون را از فاصله‌هایی دور استشمام کند، سپس به سرعت به محل پخش‌شدن بو حرکت می‌کند!

(۲) به آرامی در اعماق اقیانوس شنا می‌کند و برایش ممکن است که بوی خون را از مسافتی دور استشمام کند، سپس به سرعت به مکانی که بو از آن منتشر می‌شود، می‌رود!

(۳) که در اعماق اقیانوس، آرام شنا می‌کند، ممکن است بوی خون را از فاصله‌های دوری استشمام کند، سپس شتابان به سوی محل پخش‌شدن بو روانه می‌گردد!

(۴) در اعماق آرام اقیانوس شنا می‌کند و برایش امکان دارد که بوی خون را از فواصل دور استشمام کند، سپس به سمت مکان انتشار بو به سرعت روانه می‌شود!

۸۴- «هذه المرأة المعوقة لا يتحرك إلا رأسها مع هذا تأخذ القلم بأسنانها وترسم رسوماً جميلة يعجز عن القيام به كثير من الذين لهم أجسام سليمة!»:

- (۱) این زن معلول فقط سرش حرکت می‌کند، با این حال قلم را با دندان‌هایش می‌گیرد و نقاشی‌های زیبایی می‌کشد که بسیاری از کسانی که بدن‌های سالمی دارند از انجام آن ناتوان‌اند!
- (۲) این زن معلول است و تنها سرش حرکت می‌کند، ولی قلمش را با دندان‌هایش می‌گیرد و به زیبایی نقاشی می‌کند به گونه‌ای که بسیاری از افرادی که بدن‌های سالم دارند از انجامش عاجزند!
- (۳) این زن معلول تنها سرش را حرکت می‌دهد، با این حال قلم را با دندان‌های خود گرفته و به زیبایی نقاشی می‌کشد طوری که بیشتر کسانی که بدن‌های سالم دارند از انجامش ناتوان‌اند!
- (۴) این زن معلول که فقط سرش حرکت می‌کند، با دندان‌های خود قلم را می‌گیرد و نقاشی‌های زیبایی می‌کشد که بسیاری از کسانی که بدن‌هایشان سالم است از انجام آن ناتوان هستند!

۸۵- «كان يُعجبني حارسُ المرمى لفريق مدرستنا لأنه لا يسمح لمهاجمي الأفرقة الأخرى أن يُسجلوا هدفاً في المباريات فحصل فريقنا على كأس المباريات خمس مرات!»:

- (۱) دروازه‌بان تیم مدرسه‌مان مرا شگفت‌زده می‌کرد، زیرا در مسابقات به مهاجمان تیم‌های دیگر اجازه نداد که گلی به ثمر برسانند، در نتیجه تیم ما پنج مرتبه جام مسابقات را به دست آورد!
- (۲) از دروازه‌بان تیم مدرسه‌مان خوشم می‌آید، زیرا او به مهاجم تیم‌های دیگر اجازه نمی‌دهد که در مسابقات گل بزنند، برای همین تیم ما توانست پنج بار جام مسابقات را به دست بیاورد!
- (۳) از دروازه‌بان تیم مدرسه‌مان خوشم می‌آمد، چون به مهاجمان سایر تیم‌ها اجازه نمی‌داد که در مسابقات گل بزنند، در نتیجه تیم ما پنج مرتبه به جام مسابقات دست یافت!
- (۴) دروازه‌بان تیم مدرسه ما را متعجب کرده بود، چون به مهاجمان تیم‌های دیگر اجازه نمی‌داد که در مسابقات گلی به ثمر برسانند، پس تیم ما جام مسابقات را پنج بار کسب کرد!

۸۶- عَيْنُ الصَّحِيح:

- (۱) إِنْ لَمْ تُمَلَأْ قُلُوبُكُمْ بِالصَّدَاقَةِ يَمَلَأُهَا الشَّيْطَانُ بِالْعُدْوَانِ: اگر قلب‌هایتان با دوستی پر نگردد، شیطان آن را با دشمنی پر می‌کند!
- (۲) لَا تَعْرِ بِمَا تُعْطِيكَ الدُّنْيَا فَإِنَّهُ كَالثَّلْجِ يَذُوبُ تَدْرِيجًا: با آن چه دنیا به تو داده فریب نخور، زیرا مانند برف به تدریج ذوب می‌شود!
- (۳) الْحِظُوظُ سَتُقْبَلُ عَلَى مَنْ يَنْظُرُ إِلَى الدُّنْيَا مُتَفَانًا: هر کس به دنیا با خوش‌بینی نگاه کند، بخت به او روی خواهد آورد!
- (۴) يَا رَبِّ! إِنَّكَ تُجِيبُنِي لَمَّا أُنَادِيكَ وَلَكِنِّي لَسْتُ هَكَذَا: پروردگارا، هر بار من تو را صدا می‌زنم، پاسخم را می‌دهی، اما من این‌گونه نبودم!

۸۷- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) الْوَصُولُ إِلَى النَّجَاحِ يَحْتَاجُ إِلَى الْعِلْمِ وَالْحِلْمِ: رسیدن به موفقیت نیاز به دانش و شکیبایی دارد،
- (۲) وَ قَدْ يَسْتَغْرَقُ زَمَنًا طَوِيلًا لَا بُدَّ لَكَ مِنْهُ: و گاهی زمان زیادی می‌گیرد که چاره‌ای جز آن نیست،
- (۳) وَ هَذِهِ هِيَ الطَّرِيقَةُ الَّتِي قَطَعَهَا كُلُّ النَّاجِحِينَ: و این همان مسیری است که تمام پیروزشدگان آن را پیموده‌اند،
- (۴) وَ لَمْ يَنْدُمُوا عَمَّا دُفِعَ لَهُ وَ إِنْ كَانَ كَثِيرًا! و از چیزی که برای آن پرداخت شده - اگرچه بسیار باشد - پشیمان نشده‌اند!

۸۸- «ارتباطات فرهنگی و علمی میان ملت‌های مختلف جهان باعث آشنایی آن‌ها با زبان‌های مختلف شده است!»:

- (۱) العلاقات الثقافية و العلمية بين شعوب العالم المختلفة سببت إلى تعرفها على اللغات المختلفة!
- (۲) العلاقات التي كانت ثقافية أو علمية بين شعوب العالم المختلفة سببت تعرفها على اللغات المختلفة!
- (۳) العلاقات الثقافية و العلمية بين الشعوب المختلفة في العالم تؤدي إلى تعرفها على لغات مختلفة!
- (۴) العلاقات الثقافية و العلمية بين شعوب العالم المختلفة تسبب التعرف على اللغات المختلفة!

۸۹- «إذا الشعب يوماً أراد الحياة/ فلا بد للقيد أن ينكسر» عین الأبعد عن المفهوم:

- (۱) ننگ است ما را خانه بر دشمن نهادهن تاراج و باج و فتنه را گردن نهادهن
- (۲) در دستت امشب مبادا سنگ از فلاخن بیفتد زین سنگ‌ها باید آتش، بر جان دشمن بیفتد
- (۳) لیک ما کاخ گلینیم و جهان معبر سیل کاخ گل در گذر سیل نیاید هرگز
- (۴) وادی به وادی سینه باید سود بر راه منزل به منزل رفت باید تا سحرگاه

• اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (۹۰-۹۲) بما يناسب النص:

يعد النفط من أهم الثروات الطبيعية في العالم خاصة في دول الخليج الفارسي فيسمى بالذهب الأسود و له دور مهم في تقدم اقتصاد البلدان المنتجة للنفط. يُنتج حوالي ثلث نفط العالم في الشرق الأوسط و نسبة كبيرة منه في دول الخليج الفارسي. لذلك تلعب هذه الدول دوراً مهماً في الاقتصاد العالمي. تعتمد دول الخليج على النفط في زيادة الدخل الوطني (درآمد ملی). تُستخدم أموال النفط في بناء الطرق و المدارس و المستشفيات كما يُستخدم النفط في إنتاج الطاقة و تشغيل المصانع و وسائل النقل. يجب على الدول التي تمتلك مصادر النفط أن تعتبره ثروة يمكن بها الحصول على ثروات عظيمة أخرى و توفر به فرص عمل كثيرة للناس ليرفع مستوى (سطح) المعيشة و لا تستخدم النفط كمادة استهلاكية فقط فلذلك تحاول هذه الدول على تنويع (تنوع) مصادر الدخل لأن آبار النفط سوف تخلص منه. في الوقت الحاضر أُقبلت هذه الدول على استخدام مصادر طاقة بديلة مثل الطاقة الشمسية و طاقة الرياح للحفاظ على البيئة و ضمان المستقبل.

۹۰- عین الصحيح:

- (۱) أكبر الدول المنتجة للنفط تقع في منطقة تسمى بالشرق الأوسط!
- (۲) الحروب في الخليج الفارسي تؤدي إلى الاختلال في نظام العالم الاقتصادي!
- (۳) أفضل طريقة لكسب الثروة من النفط هو بيعه إلى البلدان الصناعية!
- (۴) إذا زادت دول الخليج الفارسي استخراج النفط تحسن كيفية عيش سكانها!

۹۱- عین الصحيح:

- (۱) تُنتج دول الخليج الفارسي ما يقارب من ثلاثين بالمئة من نفط العالم!
- (۲) للحصول على الهواء الطيب يجب أن يتوقف استخراج النفط و إنتاجه!
- (۳) إن لم يكتشف النفط لا تُبنى الطرق و المستشفيات و المصانع في بلادنا!
- (۴) سكان الدول المصدرة للنفط يتمتعون بأحسن مستوى المعيشة في العالم!

٩٢- عَيْن الخطأ:

- (١) طاقة الرياح من أحدث الطاقات التي انتبه البشر بها في القرن الحاضر!
- (٢) يُسمّى النفط «الذهب الأسود» لأن له دوراً عظيماً في اقتصاد بلاد العالم!
- (٣) دول الخليج الفارسيّ تحصل على معظم دخلها عبر تصدير النفط وبيعه!
- (٤) تُستخدم ثروة النفط في بناء المصانع و توفير فرص العمل للناس!

• عَيْن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (٩٣ و ٩٤):

٩٣- «أقبلت - المنتجة - تعتمد - يمكن»:

- (١) أقبلت: فعل ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي من باب إفعال - له حرف زائد واحد - مبني للمعلوم / فعل و فاعله «هذه»
- (٢) المنتجة: اسم - مفرد مؤنث - اسم فاعل مأخوذ من فعل على وزن «انفعل» - معرف بال - معرب / صفة و موصوفها «البلدان»
- (٣) تعتمد: فعل مضارع - للمؤنث الغائبة - مزيد ثلاثي (مصدره اعتماد) - مبني للمعلوم - معرب - لازم / فعل و فاعله «دول»
- (٤) يمكن: مضارع - للمذكر الغائب - مزيد ثلاثي - حروفه الأصلية الثلاثة: «م ك ن» - ماضيه: أمكن - لازم / فعل و فاعله «الحصول»

٩٤- «تمتلك - الأوسط - تستخدم - مصادر»:

- (١) تمتلك: فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي - له حرفان زائدان: «الف - ت» - معلوم - متعدّ / فعل مع فاعله جملة فعلية
- (٢) الأوسط: مفرد مذكر (جمعه المكسر: أواسط) - اسم تفضيل - مؤنثه «أوسطة» - معرب / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها
- (٣) تستخدم: فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي من باب استفعال - له ثلاثة أحرف زائدة - معرب / نائب فاعله «أموال»
- (٤) مصادر: جمع تكسير و مفرد «مصدر» - اسم مكان من مصدر «صدر» - معرب / مفعول و منصوب بالفتحة

• عَيْن الجواب الصحيح للأسئلة التالية (٩٥-١٠٠):

٩٥- عَيْن الصحيح في ضبط حركات الحروف:

- (١) اللُّوحَاتُ التَّحذِيرِيَّةُ تُحَذِّرُ الْمُوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ!
- (٢) مَوْعِدُ الْفَطْوَرِ مِنَ السَّاعَةِ السَّادِسَةِ صَبَاحاً حَتَّى التَّاسِعَةِ إِلَّا رُبْعاً!
- (٣) مَقْبَرَةُ النَّبِيِّ دَانِيَالٍ مِنَ الْمَعَالِمِ الْأَثَرِيَّةِ الَّتِي تَقَعُ فِي مُحَافِظَةِ خُوزِسْتَانِ!
- (٤) الذَّنْبُ عُضْوٌ مِنْ أَعْضَاءِ الْحَيَوَانَاتِ يَتَحَرَّكُ غَالِباً لِطَرْدِ الْحَشَرَاتِ!

٩٦- عَيْن ما فيه فعلٌ حذف فاعله:

- (١) يُشَجِّعُ الْمُتَفَرِّجُونَ الْفَائِزَ فِي الْمُبَارَاةِ وَ يَرْفَعُونَ عَلَمَهُ!
- (٢) أَدْخَلَ التَّلْمِيزُ كِتَابَهُ الْحَدِيثَ فِي حَقِيبَتِهِ ثُمَّ خَرَجَ مِنَ الْمَكْتَبَةِ!
- (٣) كَيْفَ أُصَدِّقُ أَنَّ هَذِهِ الشَّجَرَةَ الْكَبِيرَةَ نَمَتْ مِنْ حَبَّةٍ صَغِيرَةٍ؟!
- (٤) إِنِّي أَعْتَقِدُ أَنَّهُ لَا تَفْهَمُ صَعُوبَةَ الْمَرَضِ فِي الْحَيَاةِ إِلَّا عِنْدَ الْمَرَضِ!

٩٧- عَيْن ما فيه عدد أفعال تُترجم إلى المضارع الالتزامي أكثر:

- (١) إذا بدأ المعلم بالكلام فليستمع التلاميذ كلهم إليه!
- (٢) لينتفع القارئ من كتاب يختاره للمطالعة و زيادة معرفته!
- (٣) بحثت عن طائر ذكي يُبعد العدو عن عُشه لينقذ فراخه!
- (٤) عندما أرى صديقي محزوناً أعزم أن أتكلم معه عن مشكله!

٩٨- عَيْن فعل الشرط ماضياً:

- (١) قرأنا اليوم في كتابنا: من لم يُؤدبه الوالدان يُؤدبه الزمن!
- (٢) ما أجاب زملائي في صفنا أسئلة المعلمين إلا ثلاث منهم!
- (٣) من بين جميع الألوان، الأزرق هو ألطفها فمن أحبه يُحب اللطافة!
- (٤) إن تطالع عن الحوت الأزرق تفهم أنه أكبر الكائنات الحية في العالم!

٩٩- عَيْن ما فيه تأكيد على الفعل:

- (١) يوم أمس أنا و صديقي وصلنا إلى المطار وصول المتأخرين!
- (٢) معلمنا شرح لنا السؤال الصعب شرحاً فهمه جميع زملائي!
- (٣) أيها التلاميذ؛ قوموا عن مجلسكم قياماً لأبيكم و معلمكم!
- (٤) يرجو المؤمنون رحمة الله الغفور الرحيم رجاء كثيراً!

١٠٠- عَيْن ما ليس فيه المنادى:

- (١) صديقي لا تتخذ أحداً صديقاً لنفسك إلا من لا يقول فيك شراً عند غضبه!
- (٢) صديقتي لا تدري كيف تتعلم اللغة الفرنسية، لكنها تحب أن تتكلم بها جيداً!
- (٣) ولدي أذكر صديقي المحسن كل يوم لأن ذكرياته الحسنة محفوظة عندي!
- (٤) بننتي كيف يمكن أن الله أنزل إلينا أنعمه المنهمرة و نحن غافلون عن أكثرها!

۱۰۱- کدام مورد درباره دلایل سازگار بودن منافع انگلستان با احداث راه آهن شمال به جنوب در دوره رضاشاه، درست است؟

(الف) تسهیل دسترسی زمینی به هندوستان و اتصال به راه تجارت بین آسیا و اروپا

(ب) تسهیل در انتقال منابع نفتی به اروپا از مناطق شمالی به خلیج فارس

(ج) ممانعت از نفوذ روس‌ها از شمال ایران با ارسال نیرو به این قسمت از کشور

(د) تسریع در ارسال نیرو به جبهه‌های متفقین در جنگ جهانی اول

(۱) «ب» - «ج» (۲) «الف» - «ج»

(۳) «ب» - «د» (۴) «ج» - «د»

۱۰۲- متن زیر، آثار و نتایج به وقوع پیوستن کدام رویدادها را در جهان بیان می‌کند؟

«این رویداد یکی از مهلک‌ترین و مخرب‌ترین رویدادها در تاریخ بشر بود و متفکران زیادی را به تفکر و تجدیدنظر درباره مبانی و کارآمدی تمدن غرب نوین واداشت.»

(۱) پایان جنگ جهانی دوم، با خودکشی هیتلر و دستگیری سران و فرماندهان حزب نازی و محکومیت آنان در دادگاه نورنبرگ به عنوان جنایتکاران جنگی

(۲) ورود آمریکا به جنگ جهانی دوم، با مورد تهاجم قرار گرفتن ناوهای آمریکایی توسط ارتش ژاپن

(۳) پایان جنگ جهانی دوم، با بمباران اتمی هیروشیما و ناگاساکی توسط آمریکا

(۴) پایان جنگ جهانی اول، با قرارداد صلح ورسای و تشکیل سازمان‌ها و نهادهای امنیت بین‌المللی

۱۰۳- کدام مورد درباره اقدامات نیروهای متفقین پس از اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ و تبعید رضاشاه، درست است؟

(۱) بازداشت تعدادی از آلمانی‌های فعال در ایران - تأمین آذوقه و غله مورد نیاز مردم ایران

(۲) لغو یک‌طرفه امتیازنامه‌های نفتی - حفاظت از چاه‌ها و تأسیسات نفت جنوب

(۳) کنترل مستقیم راه‌های اصلی خلیج فارس به مرزهای شوروی - بازداشت برخی از شخصیت‌های ایرانی هوادار دولت‌های محور

(۴) رقابت بر سر به دست آوردن امتیازات جدید نفتی - حضور و کنترل غیرمستقیم بر راه‌های اصلی خلیج فارس به مرزهای شوروی

۱۰۴- زمان وقوع کدام یک از رویدادهای زیر به درستی بیان شده است؟

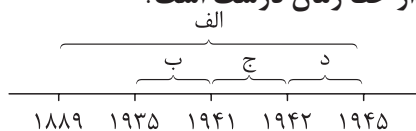
(۱) مخالفت با کاپیتولاسیون و تبعید امام خمینی به ترکیه (آبان ۱۳۴۲)

(۲) مرگ ناگهانی دکتر علی شریعتی در لندن (خرداد ۱۳۵۶)

(۳) قیام مردم قم، به دنبال انتشار مقاله توهین‌آمیز نسبت به امام خمینی (دی ۱۳۵۷)

(۴) انتصاب شریف امامی به نخست‌وزیری با شعار آشتی ملی (خرداد ۱۳۵۷)

۱۰۵- با توجه به نمودار خط زمان زیر، کدام گزینه درباره ترتیب وقایع روی نمودار خط زمان درست است؟

(۱) در بازه «ج» ژاپن تسلیم متفقین شد و این رویداد هم‌زمان با به زانو درآمدن ایتالیا بود.

(۲) هیتلر در بخشی از تاریخ «الف» رهبر حزب نازی بود و بر لغو پیمان ورسای تأکید می‌کرد. این رویداد مقدم بر استقلال الجزایر از استعمار فرانسه است.

(۳) با شکسته شدن خطوط دفاعی آلمان، نیروهای شوروی شرق آلمان را در بازه «ب» تصرف کردند و این هم‌زمان با خودکشی هیتلر بود.

(۴) موسولینی با تفکر احیای امپراتوری روم در بازه «د» به اتیوپی حمله کرد.

۱۰۶- کدام عضو سرشناس شورای انقلاب توسط گروهک التقاطی فرقان به شهادت رسید؟

(۱) آیت‌الله ربانی شیرازی (۲) سپهبد ولی‌الله قرنی

(۳) آیت‌الله طالقانی (۴) آیت‌الله مطهری

۱۰۷- در کدام مورد مقایسه‌ی درستی میان شیوه‌ی مبارزاتی «سازمان مجاهدین خلق» و «جبهه‌ی ملی» انجام شده است؟

(۱) سازمان مجاهدین خلق همانند جبهه‌ی ملی بعد از قیام ۱۵ خرداد فعالیت سیاسی را کنار گذاشت و به مبارزات مسلحانه روی آورد.

(۲) جبهه‌ی ملی برخلاف سازمان مجاهدین خلق در تمام دوران در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه می‌داد.

(۳) مبارزه‌ی مسلحانه و ترور در دستور کار هر دو گروه بود و ترور محمد بخارایی و رزم‌آرا توسط این گروه‌ها انجام شد.

(۴) هر دو افکار مارکسیستی داشته و مبارزه‌ی مسلحانه را در دستور کار خود داشتند.

۱۰۸- در کدام مورد نقش مردم ایران در طول ۸ سال دفاع مقدس به درستی بررسی شده است؟

(الف) کمک‌های داوطلبانه و تهیه و تدارکات خوراک برای رزمندگان

(ب) مشارکت در تأمین همه‌ی هزینه‌های مادی و نظامی جنگ

(ج) حضور مستقیم در خط مقدم جبهه و نبرد با دشمن متجاوز

(د) خودکفایی در تولید و ساخت نیازهای نظامی

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «د»

(۳) «الف» - «ج» (۴) «د» - «ج»

۱۰۹- با توجه به عبارات زیر و رویدادهای قبل از هجرت پیامبر (۱) و بعد از هجرت آن حضرت (۲)، کدام گزینه صحیح است؟

(الف) وفات حضرت خدیجه

(ب) برقراری پیوند برادری

(ج) انعقاد صلح حدیبیه

(د) حرکت پیامبر به سمت طائف

(ه) ماجرای سقیفه بنی‌ساعده

(۱) «الف» و «د» مربوط به ۱، «ب» و «ج» مربوط به ۲ است.

(۲) «ه» و «ج» مربوط به ۲، «الف» و «ب» مربوط به ۱ است.

(۳) «ب»، «ج» و «د» مربوط به ۱، «الف» و «ب» مربوط به ۲ است

(۴) «الف»، «د» و «ه» مربوط به ۲، «ب» و «ج» مربوط به ۱ است

۱۱۰- کدام مورد درباره‌ی زنجیره‌ی علل و نتایج توسعه‌ی چشمگیر تجارت داخلی و خارجی در سده‌های ۵ و ۶ هجری، درست است؟

(۱) برقراری آرامش و امنیت نسبی ← قرارگرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران باتدبیر ← برقراری نظم و امنیت

← استقرار نظام دیوانی منسجم ← علاقه‌مندی وزیران به عمران و آبادانی

(۲) رشد شهرنشینی ← تأسیس و توسعه‌ی مراکز آموزشی ← نفوذ روزافزون دیوان‌سالاران ایرانی ← ایجاد راه‌های جدید

(۳) گسترش قلمرو ← برقراری نظم و امنیت ← ایجاد راه‌های جدید ← توسعه‌ی حمل‌ونقل ← وجود نظام دیوانی کارآمد

(۴) اهمیت‌یافتن نقش صرافان ← حکومت فراگیر ← توسعه‌ی شهرنشینی ← وجود نهادهای اداری کارآمد ← حمایت دولتمردان

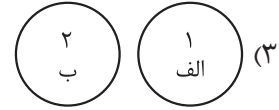
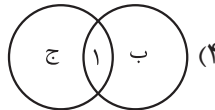
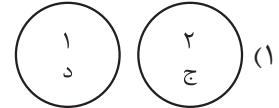
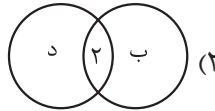
۱۱۱- هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از سده‌های ۱۲ و ۱۳ م. (۱) یا ۱۶ و ۱۷ م. (۲) است؟

الف) سرکوب بومیان آمریکای مرکزی توسط اسپانیا

ب) کاهش قدرت اشراف فئودال

ج) توماس آکویناس برجسته‌ترین فیلسوف این دوران

د) رقابت دولت‌های اروپایی برای تسلط بیشتر بر مستعمرات

۱۱۲- با توجه به عبارت زیر کدام گزینه با آن مرتبط و صحیح است؟

«میدان نقش جهان یکی از زیباترین و مهم‌ترین مجموعه‌های تاریخی ایران و جهان و نماد معماری صفوی محسوب می‌شود.»

(۱) این اثر به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کند.

(۲) این اثر گواه روشنی بر نوع فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم پیشینیان ما است.

(۳) امروزه پیشرفت علوم تجربی در شناخت این اثر به مورخان کمک کرده است.

(۴) این اثر یکی از مهم‌ترین گونه‌های تاریخ‌نگاری که حاوی اطلاعات سیاسی و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم است.

۱۱۳- در کدام مقطع از تاریخ اسلام، در فاصله سال‌های ۱۱ تا ۴۱ ق. ساکنان مسیحی شهر ایلیا قرارداد صلح و تسلیم

امضا کردند؟

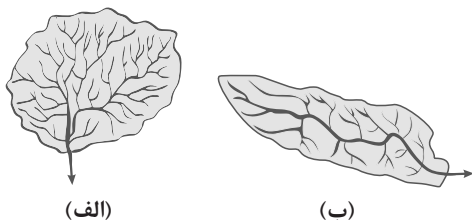
(۲) از سال ۱۱ تا ۱۳ ق.

(۱) از سال ۱۳ تا ۲۳ ق.

(۴) از سال ۲۳ تا ۳۵ ق.

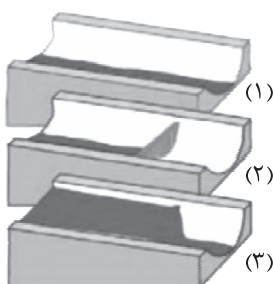
(۳) از سال ۳۵ تا ۴۰ ق.

۱۱۴- با توجه به شکل حوضه‌های آبخیز زیر، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) در «الف» برخلاف «ب» در مدت‌زمان بیشتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب شدیدتری می‌شود.
- (۲) در «ب» برخلاف «الف» در مدت‌زمان کمتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب کم‌تری می‌شود.
- (۳) در «الف» برخلاف «ب» در مدت‌زمان کمتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب کم‌تری می‌شود.
- (۴) در «ب» برخلاف «الف» در مدت‌زمان بیشتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب کم‌تری می‌شود.

۱۱۵- با توجه به تصویر زیر که به مدیریت سیل اشاره دارد، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) یک سد ذخیره‌ای است که برای هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها و مهار سیلاب استفاده می‌شود.
- (۲) یک روش سازه‌ای است که باعث افزایش شیب مسیر رودخانه می‌شود و نمونه آن در مسیر حبله‌رود است.
- (۳) یک روش سازه‌ای است که باعث کاهش شیب مسیر رودخانه و مهار سیلاب‌های دوره‌ای می‌شود.
- (۴) یک سد تنظیمی است که باعث افزایش شیب مسیر رودخانه می‌شود و نمونه آن در حاشیه رودخانه گرمابدره است.

۱۱۶- فردی از پکن قصد دارد در یک کنفرانس خبری در آلاسکا سخنرانی کند و باید برای سفر شرقی به آلاسکا خود را آماده کند. کدام گزینه را باید برای به موقع رسیدن به این رویداد در آلاسکا، رعایت کند؟

- (۱) چون چین کشور عریضی است و چندین قاچ زمانی دارد، لذا باید با چندین ساعت رسمی خود را هماهنگ کند.
- (۲) چون از خط روزگردان عبور می‌کند، باید یک روز از تقویم خود کم کند.
- (۳) چون در شرق نصف‌النهار مبدأ قرار گرفته است، برای هماهنگی با حرکت وسایل حمل‌ونقل، نباید روز خود را تغییر بدهد.
- (۴) برای عبور از خط روزگردان، باید یک روز به تقویم خود اضافه کند و ساعت خود را عقب بکشد.

۱۱۷- با توجه به موضوع ایمنی و مدیریت حمل‌ونقل و جدول زیر، گزینه صحیح کدام است؟

ایمنی در حمل‌ونقل	مصادق
(الف) نظارت بر حمل‌ونقل	(۱) جلیقه نجات در هواپیما
(ب) وضع قوانین و مقررات	(۲) دوربین کنترل سرعت برای خودروهای سواری
(ج) استفاده از تجهیزات ویژه	(۳) کنترل چمدان‌ها و مسافران با اشعه X در فرودگاه‌ها
	(۴) حمل سوخت با تانکرهای ایمن

- (۱) «۱» و «۳» به ترتیب مصداق «ج» و «الف» و فرهنگ بیمه یکی از گام‌های مهم در زمینه فرهنگ ایمنی است.
- (۲) «۲» و «۴» به ترتیب مصداق «ب» و «ج» و یکی از موضوعات مهم در همه جوامع حمل‌ونقل پایدار است.
- (۳) «۳» و «۲» به ترتیب مصداق «الف» و «ب» و فرهنگ بیمه یکی از گام‌های مهم در زمینه فرهنگ ایمنی است.
- (۴) «۱» و «۴» به ترتیب مصداق «ج» و «الف» و یکی از موضوعات مهم در همه جوامع حمل‌ونقل پایدار است.

۱۱۸- با توجه به عوامل مؤثر در زمین لغزش و مدیریت آن، کدام موارد صحیح می‌باشند؟

- (الف) بارش‌هایی که شدت آن‌ها کم‌تر، اما مدت آن‌ها بیشتر است، تأثیر بسیار بیشتری در ناپایداری دارند.
 (ب) ذوب سریع برف امکان نفوذ بیشتری را فراهم می‌کند و موجب اشباع مواد رسوبی سطح دامنه‌ها می‌شود.
 (ج) بعد از ساخت‌وساز در سطوح شیبدار، مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین باید انجام پذیرد.
 (د) برای ساختمان‌سازی باید از شیب‌های تند، لبه‌های پرتگاهی و کناره‌های پُرشیب رودها فاصله گرفت.
 (۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ج» و «د»

۱۱۹- کدام گزینه به مسیر درستی در تشکیل یاردانگ اشاره دارد؟

- (۱) وزش باد ← جابه‌جایی ماسه‌ها ← برخورد به یک مانع ← انباشته‌شدن ماسه‌ها
 (۲) وزش باد ← ایجاد شیارهای U شکل در رسوبات ← بردن بخش نرم‌تر ← باقی‌ماندن بخش‌های سخت‌تر
 (۳) جابه‌جایی ذرات توسط باد ← ایجاد حفره‌های ماسه‌ای ← برخورد با آب‌های زیرزمینی ← کندشدن فرسایش
 (۴) وزش باد ← تخریب مواد نرم تخته‌سنگ‌ها ← باقی‌ماندن بخش‌های سخت‌تر ← تشکیل شکل‌های قارچ‌مانند

۱۲۰- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در حوزه افزایش قدرت ملی بهترین شکل کشور، شکل است، زیرا و از مصادیق آن می‌توان به اشاره کرد.»

- (۱) فشرده - همگرایی فرهنگی بیشتر ساکنین کشور - آلمان
 (۲) محاطی - افزایش قابلیت دفاعی کشور در این شکل - سوئد
 (۳) فشرده - دسترسی در کوتاه‌ترین زمان از مرکز به سایر بخش‌ها - لهستان
 (۴) دنباله‌دار - افزایش قابلیت دفاعی کشور در این شکل - تایلند

۱۲۱- با توجه به انواع بارش زیر، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- (الف) جبهه‌ای (ب) کوهستانی (ج) همرفتی
 (۱) در مورد «الف» همانند «ب» دمای یک توده هوایی در اثر صعود کاهش پیدا می‌کند و بارش رخ می‌دهد.
 (۲) اکثر بارش‌ها در سواحل شمال ایران در اثر برخورد توده هوا به رشته‌کوه البرز و بارش «ب» رخ می‌دهد.
 (۳) در مورد «ج» همانند «الف» برای وقوع بارش باید دو توده هوا برخورد داشته باشند.
 (۴) در مورد «ج» برخلاف «ب» جهت کوهستان‌ها و شکل آن‌ها در شکل‌گیری بارش تأثیرگذار است.

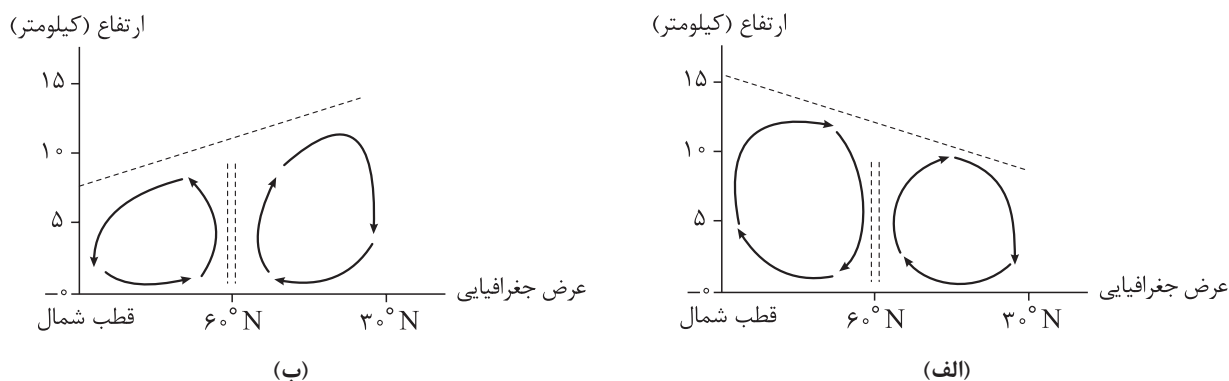
۱۲۲- با توجه به کشورهای زیر، کدام گزینه مورد صحیحی را بیان می‌کند؟

- (الف) فرانسه (ب) استرالیا (ج) آذربایجان (د) کانادا
 (۱) در مورد «الف» برخلاف «ب» تنها پایتخت، محل تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری کشور است.
 (۲) در مورد «ب» همانند «د» هر ایالت برای خود واحد پول و ارتش مشخص دارد.
 (۳) در مورد «ج» برخلاف «د» تمامی کشور در حوزه دفاعی تابع مرکز هستند.
 (۴) در مورد «ج» همانند «الف» حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده ایالت‌ها را دارد.

۱۲۳- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه تبیین درستی را بیان می‌کند؟

- (الف) کشور آمریکا در سال ۲۰۰۳ با هدف سرنگونی دولت عراق به این کشور حمله کرد.
 (ب) جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۳۹ با حمله آلمان نازی به کشور لهستان آغاز شد.
 (۱) به نظر می‌رسد مورد «الف» برخلاف «ب» از مصادیق نظریه فضای حیاتی راتزل می‌باشد.
 (۲) به نظر می‌رسد مورد «الف» در جهت دستیابی کشور آلمان به هارتلند طبق نظریه مکیندر صورت گرفت.
 (۳) به نظر می‌رسد مورد «ب» از مصادیق این است که کشورهای ضعیف ضمیمه کشورهای بزرگ‌تر و قوی‌تر می‌شوند.
 (۴) به نظر می‌رسد مورد «الف» همانند «ب» از مصادیق نظریه هارتلند مکیندر می‌باشد.

۱۲۴- با توجه به تصویر زیر، کدام مورد به مفهوم درستی درباره فشار هوا و گردش عمومی جو، اشاره دارد؟

- (۱) با توجه به تصویر در «ب»، به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی، تغییری در فشار مناطق ایجاد نمی‌شود.
- (۲) با توجه به تصویر در «الف»، آتاکاما که در نواحی مجاور مدار رأس السرطان و رأس الجدی واقع شده، در اثر دوری از منابع رطوبت و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها به وجود آمده است.
- (۳) با توجه به تصویر در «الف»، هوای سردشده در نواحی استوا، به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کنند و تحت تأثیر حرکت وضعی زمین و نیروی کوریولیس دچار فرونشینی و ایجاد مراکز پرفشار می‌شود.
- (۴) با توجه به تصویر در «ب»، ناحیه معتدله، حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، در اثر صعود هوا، منطقه فشار کم ایجاد می‌شود.

۱۲۵- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه تبیین درستی را بیان می‌کند؟

- (الف) صدور سرمایه علاوه بر صدور کالا در کشورهای توسعه‌نیافته
- (ب) دارای اقتصاد پیشرفته‌تر از کشورهای پیرامون، اما وابسته به کشورهای مرکز
- (ج) دارای طولانی‌ترین خطوط قطارهای سریع‌السیر
- (د) پیشرفت در تولید برنج با وقوع انقلاب سبز و تغییر شیوه کشاورزی

- (۱) «الف» → مطابق با → آمریکا → مغایر با → «ج» / «ب» → مطابق با → چین → مغایر با → «د»
- (۲) «الف» → مطابق با → آمریکا → مغایر با → «ج» / «د» → مطابق با → چین → مغایر با → «ب»
- (۳) «ج» → مطابق با → چین → مغایر با → «د» / «الف» → مطابق با → کره جنوبی → مغایر با → «ب»
- (۴) «د» → مطابق با → سنگاپور → مغایر با → «ب» / «ج» → مطابق با → آمریکا → مغایر با → «الف»

۱۲۶- کدام گزینه درباره عقل و کاربردهای فلسفی آن، درست است؟

- (۱) لوگوس از منظر هراکلیتوس به یک وجود و حقیقت متعالی اشاره دارد و هم‌چنین به معنی دستگاه تفکر و استدلال است.
- (۲) ارسطو بر پایه آن که عقل مشغول به چه نوع فعالیتی است، عقل انسان را دوگانه می‌داند که هر کدام، وظیفه خاصی دارند.
- (۳) فیلسوفان بعد از کنت باور داشتند که استدلال عقلی محض می‌تواند امر مفیدی واقع شود، اما به شرطی که در جای مناسب خودش استفاده شود.
- (۴) هیوم مهم‌ترین و مفیدترین راه رسیدن و دریافت شناخت برای انسان را تجربه می‌داند که با این امر خود را به طور کامل از عقل‌گرایان جدا کرد.

۱۲۷- کدام گزاره به دیدگاه اوگوست کنت در مورد عقل نزدیک‌تر است؟

- (۱) چون فلسفه حاصل فعالیت عقلی در ذهن می‌باشد، فیلسوفان گزارشگر واقعیت جهان هستند.
- (۲) عقل نقشی در شناخت واقعیت جهان ندارد و صرفاً روش تجربی و حسی است که می‌تواند به علم دست یابد.
- (۳) عقل تنها با استفاده از یافته‌های حسی می‌تواند به علم برسد و در شناخت واقعیت جهان محدود به روش تجربی است.
- (۴) علوم تجربی عبارت است از دستاوردهای عقل با استفاده از داده‌های حسی و علوم دیگر مثل فلسفه، ساخته و پرداخته ذهن است.

۱۲۸- گزاره‌های زیر در کدام‌یک از مراحل رشد عقل ادراک می‌شود؟

• دو به علاوه دو، چهار می‌شود.

• هر جزئی از کل خودش بزرگ‌تر نیست.

• هر شکل سه ضلعی، سه زاویه هم دارد.

(۱) عقل بالفعل - عقل بالملکه - عقل بالفعل

(۲) عقل بالملکه - عقل بالملکه - عقل بالفعل

(۳) عقل بالفعل - عقل بالفعل - عقل بالملکه

(۴) عقل بالملکه - عقل بالفعل - عقل بالسمتفاد

۱۲۹- آمادگی کسب دانش برای انسان در کدام مرحله رشد عقل ایجاد می‌شود؟

(۱) عقل بالملکه (۲) عقل بالفعل

(۳) عقل هیولانی (۴) عقل بالسمتفاد

۱۳۰- کدام گزینه ریشه تفاوت میان مردم مدینه فاضله و جاهله را به تصویر کشیده است؟

(۱) تفاوت در هدف اهالی مدینه فاضله و جاهله

(۲) عدم درک درست اهالی مدینه جاهله از ویژگی‌های انبیا

(۳) اختلاف‌های مدینه فاضله و مدینه جاهله درباره رئیس مدینه

(۴) عدم شناخت معنای درست سعادت توسط اهالی مدینه جاهله

۱۳۱- براساس آرای سیاسی فارابی، کدام گزینه درست است؟

(۱) از نتایج دیدگاه سیاسی فارابی این است که انسان مدنی بالطبع است و ذاتاً می‌خواهد در اجتماع هم‌نوعان خود زندگی کند.

(۲) مدینه فاضله از نظر او جامعه‌ای است که همه اجزای آن به فضایل آراسته و در راستای سعادت کل جامعه فعالیت می‌کنند.

(۳) انسان‌ها براساس طبع خود برای رفع نیازهایشان به صورت اجتماعی زندگی می‌کنند، پس برترین هدف جامعه، رفع نیازهای اجزای آن است.

(۴) در مدینه فاضله باید کسی که به بهترین نحو به وظایف خود عمل کرده و از این جهت به درجات عالی تعقل رسیده است به ریاست برسد.

۱۳۲- کدام گزینه نمی‌تواند با نظرات طبیعت‌شناسانه ابن‌سینا منطبق باشد؟

- (۱) طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که به سوی غایتی خاص که در ذات خود دارد، حرکت می‌کند.
- (۲) نمی‌توان با دیدن بخش کوچکی از طبیعت که شر به نظر می‌رسد در مورد کل طبیعت قضاوت نمود.
- (۳) هر پدیده‌ای که در جهان رخ می‌دهد چه شر و چه خوب، تأثیر مثبتی در حرکت نظام کلی طبیعت به سمت کمال دارد.
- (۴) غایت و هدف هر جزء از طبیعت، حتماً هماهنگ با غایت و خیر کلی طبیعت است که باعث می‌شود کل طبیعت به سمت کمال باشد.

۱۳۳- کدام گزینه درباره طبیعت‌شناسی ابن‌سینا درست است؟

- (۱) هر بخشی از طبیعت یک طبع و ذات خاصی برای خودش دارد که سازنده طبع و ذات کل طبیعت است.
- (۲) با وجود حرکت طبیعت به سوی کمال، امکان دارد بخشی از طبیعت نتواند به خیر و کمال مطلوبش برسد.
- (۳) با نگاه به طبیعت، در هیچ سطحی هیچ‌گونه خیر و شری در جهان طبیعت قابل ارزیابی و بررسی نیست.
- (۴) طبیعت دارای حرکت و تغییر است و این حرکت قابل مشاهده است پس طبیعت، نظام احسن می‌باشد.

۱۳۴- به ترتیب هر یک موضوعات زیر در کدام بخش از کتاب «اسفار» صدرالمتألهین توضیح داده شده است؟

• درک بی‌نیازبودن خدا

• فهم دوباره زنده‌شدن همه انسان‌ها

- (۱) سفر از خلق به حق - سفر از خلق به سوی حق
 - (۲) سفر با حق و در حق - سفر در خلق با حق
 - (۳) سفر از خلق به حق - سفر با حق و در حق
 - (۴) سفر با حق و در حق - سفر از خلق به سوی خلق
- ۱۳۵- کدام یک از گزینه‌های زیر با شعر زیر از جهت توضیح مفاهیم بنیادین حکمت متعالیه، تناسب بیشتری دارد؟

«که یکی هست و هیچ نیست جز او وحده لا اله الا هو»

- (۱) وجود اندر کمال خویش جاری است
 - (۲) در هزاران جام گوناگون شرابی بیش نیست
 - (۳) این همه عکس می و نقش نگارین که نمود
 - (۴) گرچه برخیزد ز آب بحر موجی بی‌شمار
- تعیین‌ها امور اعتباری است
گرچه بسیارند انجم آفتابی بیش نیست
یک فروغ رخ ساقی است که در جام افتاد
کثرت اندر موج باشد لیک آبی بیش نیست

۱۳۶- کدام مورد را نمی‌توان از ویژگی‌های کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» دانست؟

- (۱) نگاه تطبیقی به فلسفه اسلامی و فلسفه غربی
 - (۲) استفاده از فلسفه صدرایی برای پاسخ به مسائل روز
 - (۳) همکاری شهید مطهری با علامه طباطبایی در نوشتن متن کتاب
 - (۴) استخراج کتاب از دل جلسات علامه طباطبایی و طلاب خاص ایشان
- ۱۳۷- با توجه به ساختار درخت اندیشه، ویژگی زندگی کسانی که کم‌تر اهل اندیشه‌ورزی هستند، چگونه است؟

- (۱) نمی‌توانند میان افکار و مسائل زندگی ارتباط برقرار کنند.
- (۲) تمام تصمیمات آن‌ها بر اساس فکر و عقلانیت است.
- (۳) تصمیمات آن‌ها تابع جو حاکم بر جامعه است.
- (۴) زندگی ناسالم و معیوب دارند.

۱۳۸- اختلاف دو نفر درباره یک موضوع واحد و گفت‌وگوی آن‌ها برای حل این اختلاف،

- (۱) نشان می‌دهد که شناخت و معرفت، امری ممکن است
- (۲) یکی از دلایل اثبات توانایی انسان در شناختن است
- (۳) می‌تواند ماهیت معرفت را برای ما روشن نماید
- (۴) نشان می‌دهد ماهیت شناخت، بدیهی است

۱۳۹- کدام گزینه درباره شناخت درست است؟

- (۱) انسان صرفاً می‌تواند در صحت و اعتبار شناخت‌هایی که کسب کرده، شک داشته باشد.
- (۲) با بیان این‌که انسان توانایی اثبات وجود خداوند را ندارد، امکان شناخت انکار شده است.
- (۳) انسان توانایی شناخت موضوعات را دارد پس طبیعی است که بتواند همه‌چیز را شناسایی کند.
- (۴) گزاره «همه شناخت‌های انسان قطعی نیست»، دارای قطعیت نیست و منجر به شکاکیت مطلق می‌شود.

۱۴۰- کدام مورد نشانه امکان شناخت آدمی است؟

- (۱) دارای خطاب‌بودن برخی شناخت‌ها و معرفت‌ها
- (۲) متفاوت‌بودن شناخت افراد از یک موضوع واحد
- (۳) داشتن نظرات سیاسی و اجتماعی
- (۴) انکار حقیقت و واقعیت

۱۴۱- در رابطه با ابزارهای شناخت و انواع آن کدام گزینه درست است؟

- (۱) در هر نوعی از شناخت شهودی، می‌تواند خطا رخ دهد.
 - (۲) هر انسانی مانند تمام پیامبران، هر سه ابزار شناخت را دارد.
 - (۳) شناخت استفاده مناسب از یک لیوان آب، بر پایه نتیجه‌گیری حس است.
 - (۴) شناخت عقلی محض که فاقد هرگونه خطا است، مبنای سایر علوم قرار گرفته است.
- ۱۴۲- امکان دست‌یابی به یافته‌هایی که اساس سایر دانش‌ها قرار می‌گیرند با کدام ابزار شناخت فراهم می‌شود؟**

- (۱) روش تجربی
- (۲) روش عقلی
- (۳) روش شهودی
- (۴) روش حسی

۱۴۳- درباره معرفت‌شناسی فیلسوفان مسلمان، کدام گزینه درست است؟

- (۱) همه فیلسوفان مسلمان، همه ابزارهای شناختی را معتبر می‌دانند ولی هر کدام را به مقداری معین در تفکر فلسفی دخیل کرده‌اند.

- (۲) همه فلاسفه مسلمان به‌جز سهروردی معتقد بودند که در دانش فلسفه، استفاده از شهود، باطل است.
- (۳) ملاصدرا و سهروردی در به‌کارگیری منابع شناختی در فلسفه، راهی متفاوت از ابن‌سینا و فارابی را پیش گرفتند.
- (۴) فارابی و ابن‌سینا همه ابزارهای شناختی به‌جز شهود را دارای اعتباری خاص می‌دانستند.

۱۴۴- کدام گزینه درباره دیدگاه‌های معرفت‌شناسی فیلسوفان اروپایی درست است؟

- (۱) دیدگاه پراگماتیست‌ها تفاوت خاصی با دیدگاه پوزیتیویست‌ها ندارد.
- (۲) عمل‌گرایان براساس عدم واقع‌نمایی تجربه، ملاک دیگری را بیان کردند.
- (۳) فایده‌گرایان باور داشتند ملاک مفیدبودن یک شناخت، درست‌بودن آن می‌باشد.
- (۴) شروع اختلاف در دوره جدید اروپا، بر مبنای آن بود که عقل معتبر است یا نیست.

۱۴۵- کدام گزینه اشتراک معرفت‌شناسانه هراکلیتوس و پارمنیدس را نشان می‌دهد؟

- (۱) حس و عقل هر دو اعتبار دارند هرچند باید عقل را که دارای خطا نیست، معتبرتر دانست.
- (۲) آنچه اعتبار حس را خدشه‌دار می‌کند، خطاهایی است که به داده‌های حسی وارد می‌شود.
- (۳) عقل قابل اعتنا و اعتماد است و آنچه موجب درک تحولات و تغییرات می‌شود، حس است.
- (۴) شهود معتبر است هرچند نمی‌توان آن را وارد فلسفه و تبیین‌های فلسفی کرد.

۱۴۶- کدام گزینه در رابطه با واقعیت نادرست است؟

- (۱) وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، به راحتی می‌تواند با استفاده از آن منابع غیرفعال، کالا و خدمات زیادی تولید کند.
- (۲) با کاهش تولید و پدیدآمدن رکود، کارگران کم‌تری مورد نیاز است و سرمایه کم‌تری مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- (۳) با کاهش تولید و پدیدآمدن رکود به دلیل وجود منابع بیکار، کشور زیر مرز امکانات تولید قرار می‌گیرد.
- (۴) وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، حتماً باید منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری انتقال یابند.

۱۴۷- در اقتصاد ایران کدام عامل بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت اقتصادی اثر منفی قابل توجهی گذاشته است و از جمله عوامل مهم بیکاری و رکود به شمار می‌رود و دولت‌ها موظف‌اند چگونه با فقر و بیکاری مبارزه کنند؟

- (۱) واردات بی‌رویه کالاهای مشابه - جلوگیری از بی‌ثباتی قیمت‌ها - افزایش نرخ‌های مالیاتی
- (۲) واردات بی‌رویه کالاهای مشابه - حمایت از شرکت‌های تولیدی - مبارزه با فساد
- (۳) بی‌ثباتی در قیمت‌ها - حمایت از شرکت‌های تولیدی - مبارزه با فساد
- (۴) بی‌ثباتی در قیمت‌ها - اجرای سیاست‌های فقرزدایی - برقراری عدالت

۱۴۸- جمعیت یک کشور فرضی ۵۰۰ میلیون نفر است.

- از کل جمعیت، ۷۰ درصد در سن ۱۵ سال و بیشتر قرار دارند.
- بررسی‌ها نشان می‌دهد ۴۰ درصد از افراد ۱۵ ساله و بیشتر، غیرفعال‌اند.
- همچنین در این کشور ۱۶۸ میلیون نفر شاغل هستند.
- (الف) نرخ بیکاری در این کشور چند درصد است؟

(ب) اگر علت افزایش بیکاری، کاهش فروش بنگاه‌ها در اثر رکود اقتصادی باشد، به ترتیب نوع بیکاری غالب و سیاست مناسب دولت برای کاهش این بیکاری کدام است؟

- (۱) ۲۰ درصد - بیکاری ساختاری/ سیاست پولی انقباضی از طریق فروش اوراق مشارکت
- (۲) ۳۰ درصد - بیکاری دوره‌ای/ سیاست پولی انبساطی از طریق خرید اوراق مشارکت
- (۳) ۳۰ درصد - بیکاری اصطکاکی/ سیاست مالی انقباضی از طریق کاهش هزینه‌های دولت
- (۴) ۲۰ درصد - بیکاری دوره‌ای/ سیاست پولی انبساطی از طریق خرید اوراق مشارکت

۱۴۹- فرض کنید نرخ تورم سالانه ۲۳ درصد است. شرکت تولیدی «ایران سبز» که تنها یک محصول (کود زیستی) تولید می‌کند، همانند سایر بنگاه‌ها با افزایش ۲۳ درصدی هزینه‌های تولید مواجه شده است. مدیرعامل شرکت برای جلوگیری از زیان، قیمت فروش این محصول را به اندازه نرخ تورم افزایش می‌دهد. با فرض این که تقاضای این محصول تغییری نکند، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) با افزایش قیمت محصول، هم رقم سود و هم نرخ سود شرکت افزایش می‌یابد.
- (۲) رقم سود شرکت افزایش می‌یابد، اما نرخ سود آن تغییری نمی‌کند.
- (۳) نرخ سود شرکت کاهش می‌یابد؛ زیرا افزایش هزینه‌ها بیش از افزایش قیمت است.
- (۴) نه رقم سود و نه نرخ سود شرکت تغییری نمی‌کند؛ زیرا تورم فقط سطح قیمت‌ها را تغییر می‌دهد.

۱۵۰- کارخانه‌داری در طول یک سال ۸۵ میلیون تومان سود کرد. در صورتی که هزینه‌های تولید ماهیانه ۱۲ میلیون تومان باشد، پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

(الف) میزان درآمد حاصل از تولید، چند میلیون تومان بوده است؟

(ب) اگر مخارج سالیانه این فرد ۲۰ میلیون تومان باشد، مبلغی که مشمول پرداخت خمس می‌شود، چند میلیون ریال است؟

(۱) ۲۲۹ - ۶۵۰ (۲) ۲۲۹ - ۴۱۰

(۳) ۱۹۷ - ۱۵۴ (۴) ۱۹۷ - ۴۵۰

۱۵۱- موارد کدام گزینه تکمیل‌کننده‌ی جاهای خالی عبارات زیر است؟

(الف) نقش اصلی پول در مبادلات، است.

(ب) در صورتی که پول بتواند کند، می‌تواند وسیله‌ی مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد.

(ج) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از است.

(د) اولین شکل پول که در کشورمان مورد استفاده قرار گرفت، بود.

(ه) در شرایط تورمی، روش ترجیحی دولت برای افزایش عرضه است.

(۱) (الف) آسان‌سازی مبادله / (ب) حفظ ارزش / (ج) عملکرد بانک‌ها / (د) غلات / (ه) افزایش واردات

(۲) (الف) تعیین ارزش نسبی کالا / (ب) حفظ ارزش / (ج) سیاست‌های دولت / (د) چای / (ه) افزایش صادرات

(۳) (الف) تعیین ارزش نسبی کالا / (ب) حفظ ارزش / (ج) عملکرد بانک‌ها / (د) غلات / (ه) افزایش ظرفیت‌های تولیدی

(۴) (الف) آسان‌سازی مبادله / (ب) ارزش نسبی کالاها را تعیین / (ج) سیاست‌های دولت / (د) چای / (ه) افزایش واردات

۱۵۲- اطلاعات زیر مربوط به یک جامعه فرضی است. با توجه به اطلاعات جدول، پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

ردیف	عنوان	مقدار
۱	اسکناس و مسکوکات در دست مردم	۳۶۰ واحد
۲	ارزش چک پول	۱۲۰ واحد کم‌تر از سپرده‌های دیداری
۳	ارزش سپرده‌های دیداری	دو برابر چک پول
۴	ارزش سپرده‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	۴۲۰ واحد
۵	ارزش سپرده‌های پس‌انداز بلندمدت	۱۸۰ واحد

(الف) حجم پول در این جامعه چند واحد است؟

(ب) میزان نقدینگی در این جامعه چند واحد است؟

(۱) (الف) ۷۲۰ (ب) ۱۴۴۰ (۲) (الف) ۸۴۰ (ب) ۱۵۶۰

(۳) (الف) ۸۴۰ (ب) ۱۴۴۰ (۴) (الف) ۷۲۰ (ب) ۱۳۲۰

۱۵۳- در جدول زیر، سطح عمومی قیمت‌های مربوط به سه کشور مختلف در طی یک سال ذکر شده است. چنانچه نرخ تورم در این سه کشور یکسان باشد؛ سطح عمومی قیمت‌ها در دو کشور A و C به ترتیب در ابتدای سال و انتهای سال، کدام است؟

کشور	سطح عمومی قیمت‌ها	سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال	سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال
A	؟	۵۰۴	
B	۶۵۰	۷۸۰	
C	۹۵۰	؟	

(۱) ۳۶۸ - ۱۱۲۵ (۲) ۴۲۰ - ۱۱۲۵ (۳) ۴۲۰ - ۱۱۴۰ (۴) ۳۶۸ - ۱۱۴۰

۱۵۴- هر کدام از رویدادهای زیر مربوط به کدام دوره تاریخی از اقتصاد ایران است؟

دوره	رویداد
«ج»	سیاست‌های رکودی و انقباضی
«ب»	جداشدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود
«الف»	وجود حکومت‌ها و سلسله‌های بزرگ، لشکرکشی‌ها و جنگ‌ها، جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم
«د»	اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.
«ه»	یکپارچگی سیاسی، اقتصادی، دینی، فرهنگی و اجتماعی

• قاجار

• دوره پایانی حکومت صفویه

• نیمه اول حکومت صفویه

• پهلوی

• دوران باستان

(۲) «ج» - «ه» - «ب» - «الف» - «د»

(۱) «ج» - «د» - «ه» - «ب» - «الف»

(۴) «د» - «ب» - «الف» - «ج» - «ه»

(۳) «د» - «ب» - «الف» - «ه» - «ج»

۱۵۵- با توجه به تعریف اقتصاد مقاومتی و رابطه آن با استقلال اقتصادی، کدام گزاره دقیق‌تر است؟

(۱) اقتصاد مقاومتی مستلزم قطع وابستگی به اقتصاد جهانی است، زیرا هرگونه تعامل اقتصادی با سایر کشورها می‌تواند آسیب‌پذیری در برابر تهدیدات خارجی را افزایش دهد.

(۲) استقلال اقتصادی در چارچوب اقتصاد مقاومتی به معنای خودکفایی کامل و بی‌نیازی مطلق از ظرفیت‌ها و فرصت‌های بیرونی است.

(۳) اقتصاد مقاومتی بر استفاده هم‌زمان از ظرفیت‌های داخلی و فرصت‌های بیرونی تأکید دارد، به گونه‌ای که تعامل اقتصادی با دیگر کشورها در خدمت کاهش آسیب‌پذیری و حفظ اقتدار اقتصادی باشد.

(۴) اقتصاد مقاومتی زمانی محقق می‌شود که اقتصاد ملی بدون نیاز به تعامل خارجی، بتواند تمامی مشکلات اقتصادی خود را صرفاً با منابع داخلی حل کند.

محل انجام محاسبات

۱۵۶- کدام گزینه در ارتباط با دو مفهوم «بودجه‌ریزی ماهیانه» و «خمس» درست است؟

(۱) در بودجه‌ریزی ماهیانه، شناسایی هزینه‌های ثابت و متغیر اهمیت دارد، اما تا زمانی که مجموع درآمد مشخص نشده باشد، مقایسه آن‌ها ضرورتی ندارد.

(۲) در محاسبه خمس، ملاک اصلی، افزایش درآمد سالانه است و اگر افزایش درآمد صرف خرید کالا شده باشد، لزومی به محاسبه آن در پایان سال مالی وجود ندارد.

(۳) در بودجه‌ریزی ماهیانه، مقایسه مجموع درآمدها و هزینه‌ها مرحله‌ای تعیین‌کننده است که امکان تصمیم‌گیری درباره کاهش مخارج غیرضروری یا جست‌وجوی منابع درآمدی جدید را فراهم می‌کند.

(۴) در محاسبه خمس، تعیین سال مالی اهمیت دارد، اما آغاز آن می‌تواند به تشخیص فرد و بدون ارتباط با زمان کسب اولین درآمد در نظر گرفته شود.

۱۵۷- در یک کشور فرضی فقط دو کالای نهایی X و Y تولید می‌شود. اطلاعات مربوط به مقدار و قیمت این دو کالا در دو سال متوالی به شرح جدول زیر است. (سال ۱۴۰۰، سال پایه در نظر گرفته شده است.)

با توجه به اطلاعات جدول، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی اسمی و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۱۴۰۱، به ترتیب کدام است؟

کالا	سال	سال ۱۴۰۰		سال ۱۴۰۱	
		قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)
X		۱۲۵	۴۰۰	۱۵۰	۴۸۰
Y		۲۰۰	۳۰۰	۲۴۰	۳۶۰

(۱) ۴۵ درصد - ۱۵ درصد

(۲) ۴۴ درصد - ۱۵ درصد

(۳) ۴۴ درصد - ۲۰ درصد

(۴) ۴۵ درصد - ۲۰ درصد

۱۵۸- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(الف) درآمد سرانه چگونه محاسبه می‌شود؟

(ب) مهم‌ترین دلیل برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی چیست؟

(ج) کدام گزینه در خصوص رشد اقتصادی نادرست است؟

(۱) الف) با تقسیم درآمد داخلی به جمعیت کشور/ ب) نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان/ ج) اگر در جامعه‌ای میزان واقعی تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد، می‌گوییم در آن جامعه رشد صورت گرفته است.

(۲) الف) با تقسیم تولید ناخالص داخلی به درآمد داخلی/ ب) اندازه‌گیری میزان تولیدات کشور/ ج) هیچ‌وقت نمی‌توان افزایش شاخص رشد یک کشور را با افزایش درآمد آن کشور معادل در نظر گرفت.

(۳) الف) با تقسیم درآمد داخلی به جمعیت کشور/ ب) نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان/ ج) رشد به معنای افزایش تولید است؛ بنابراین مفهومی کمی - کیفی است.

(۴) الف) با تقسیم تولید ناخالص داخلی به درآمد داخلی/ ب) اندازه‌گیری میزان تولیدات کشور/ ج) کشورها معمولاً با سرمایه‌گذاری بیشتر یا به‌کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، ظرفیت تولیدی خود را افزایش می‌دهند و این امر به درآمد بیشتر می‌انجامد.

۱۵۹- کدام عبارت در خصوص مراحل خرید مقایسه‌ای صحیح است؟

- (۱) مرحله پنجم شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف است.
 - (۲) مرحله چهارم تعیین معیارهایی است که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است.
 - (۳) مرحله اول شامل بیان این‌که واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید، است.
 - (۴) مرحله سوم در خرید مقایسه‌ای ارزیابی است. شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند.
- ۱۶۰- علی در ابتدای سال مالی خود، ۱۸۰ سهم از یک شرکت را به قیمت هر سهم ۴۶۵ تومان خریداری می‌کند. در پایان همان سال مالی، علی تمام سهام خود را به قیمت هر سهم ۸۲۳ تومان می‌فروشد. علی از سود حاصل از فروش سهام، مبلغ ۲۸,۳۰۰ تومان را صرف هزینه‌های زندگی می‌کند و باقی‌مانده تا پایان سال مالی نزد او باقی می‌ماند. فرض کنید علی هیچ درآمد دیگری ندارد:

(الف) سود علی از محل فروش سهام چه قدر است؟

(ب) علی در پایان سال مالی باید چه مقدار خمس پرداخت کند؟

(۱) الف (الف) ۶۴,۴۴۰ تومان / ب (ب) ۷,۸۲۲ تومان

(۲) الف (الف) ۶۴,۴۴۰ تومان / ب (ب) ۷,۲۲۸ تومان

(۳) الف (الف) ۶۵,۹۰۰ تومان / ب (ب) ۷,۲۲۸ تومان

(۴) الف (الف) ۶۵,۹۰۰ تومان / ب (ب) ۷,۸۲۲ تومان

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶:۰۰ از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی؛

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

محل انجام محاسبات

پاسخ نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله هفدهم

پایه دوازدهم

۱۱/ اردیبهشت/ ۱۴۰۵

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی - امیر قانع - علی قهرمانزاده - خسرو محمدزاده - فاروغ منوچهری - رئوف مهرخواه - محمد یگانه
زبان و ادبیات فارسی	محمدعلی دولتخواهی - علی شجاع - بهنام کیانی - یعقوب کیانی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی
روانشناسی	حدیثه توکلی - مهدی جاهدی - امیرحسین حبیبزاده - نگار کاتبی
زبان عربی	آریا ذوقی - مجید سقراط - زهرا فرزانه - موسی کاظم غلامی
تاریخ	الیه ریاحی نسب - حبیبه محبی
جغرافیا	الیه ریاحی نسب - علیرضا حسن طهرانی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی - محمد تفقیدی - محمدحسین خدام - مجید قدرتی پور
اقتصاد	سارا شریفی - ستایش محمدی

نام درس	مستقل درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	میثم حصارکی	زهرا جالینوسی عادل حسینی منصوره زرکش
زبان و ادبیات فارسی	بهنام کیانی	بهنام کیانی	بهنام کیانی	طاهره موسی زاده	مریم عبدی صادق محرمی مژده میرزایی
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	سید هانی رکن الدینی	سعید ستوده مهر علی سلوکی
روانشناسی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	مهدی پارچه باف	مهدی جاهدی محمد رضا حیاتی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	آریا ذوقی	محمدصادق خادم	سمانه ریحانی محمد مهدی عسکری آبادی
تاریخ	حبیبه محبی	حبیبه محبی	حبیبه محبی	علی آقاجانپور	سعید بهروزی فر وحیده صادقی مالوآجردی بهروز یحیی
جغرافیا	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	حبیبه محبی	سعید بهروزی فر وحیده صادقی مالوآجردی بهروز یحیی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانپور	مهدی بادامه سحر سالیانی علی سلوکی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مهناز حامدی	محمد رضا حیاتی کوثر رعدی سحر محمدزاده سالیانی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاجانپور

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

Azmoon.kheilisabz.com

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مینا کریمزاده - حبیبه محبی - مژده میرزایی

تیم اجرایی و تألیف آزمون

سرپرست تولید	الناز علی‌یاری‌زاده
ویراستاران فنی	نیلوفر اعتمادی - نیوشا پیمان - زهرا صفری الهه صفری - فاطمه علی‌اکبری - محیا غنی‌فرد نادره نازآوری - ساعده نمازی
رسام	ندا فخاری سارا گنجی آزادپور
صفحه‌آرایی	صدف امام - مریم حسین‌زاده سپیده سخائی - الهام سهرابی - طاهره صادق‌نژاد مائده صبری - نیلوفر فرخجسته - فاطمه قیاسوند مهدیه گل‌پور - دریا لطفی

۱ اگر f یک تابع خطی موازی با محور x و نقاط $(k, t-5)$ و $(n, 2t-6)$ روی نمودار این تابع باشند، مقدار $\frac{t}{t+1}$ کدام است؟

f تابعی ثابت است.

$1/5$ (۲)

$0/5$ (۱)

2 (۴)

1 (۳)

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱

درس Box

(۱) ضابطه تابع ثابت به صورت $f(x) = c$ است و نمودارش خطی افقی موازی با محور x ها است.

(۲) نقاط روی نمودار تابع ثابت، عرض یکسانی دارند.

گام اول: باید عرض نقاط $A(k, t-5)$ و $B(n, 2t-6)$ یکسان باشد:

$$y_A = y_B \Rightarrow t-5 = 2t-6 \Rightarrow 2t-t = -5+6 \Rightarrow t=1$$

گام دوم: خواسته سؤال:

$$\frac{t}{t+1} = \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2} = 0/5$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

رابطه $f = \{(-1, 2n^2 + n), (2, \frac{1}{n}), (-1, 1), (n+3, 4)\}$ یک تابع است. مقدار این تابع در $x = 2$ کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: زوج‌های مرتب $(-1, 2n^2 + n)$ و $(-1, 1)$ ، مؤلفه‌های اولشان یکسان است، پس باید مؤلفه‌های دومشان هم برابر باشد:

$$2n^2 + n = 1 \Rightarrow 2n^2 + n - 1 = 0 \xrightarrow{b=a+c} \begin{cases} n = -1 \\ n = \frac{-c}{a} = \frac{1}{2} \end{cases}$$

گام دوم: به ازای $n = -1$ ، $f = \{(-1, 2n^2 + n), (2, \frac{1}{n}), (-1, 1), (n+3, 4)\}$ را می‌نویسیم:

$$f = \{(-1, 1), (2, \frac{1}{-1}), (\cancel{2}, \cancel{1}), (2, 4)\} \xrightarrow{\substack{\text{به ازای } x=2 \\ \text{تا خروجی دارد.}}} f \text{ تابع نیست.}$$

تکراری

به ازای $n = \frac{1}{2}$ ، f را می‌نویسیم:

$$f = \{(-1, 1), (2, \frac{1}{\frac{1}{2}}), (\cancel{2}, \cancel{1}), (3, 4)\}$$

تکراری
(2, 2)

به ازای $n = \frac{1}{2}$ ، f تابع است؛ پس فقط $n = \frac{1}{2}$ قبول است.

$$f(2) = 2$$

گام سوم: با توجه به زوج مرتب $(2, 2)$ ، مقدار f را در $x = 2$ برابر است با:

توابع $f(x) = \frac{x}{x-3}$ و $g = \{(1, 0), (3, 6), (7, 9), (4, 1)\}$ مفروض اند. برد تابع $\frac{2f}{g}$ چند عضو دارد؟

۴ (۴

۳ (۳

۲ (۲

۱ (۱

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: دامنه توابع f و g را می نویسیم:

$$x - 3 = 0 \Rightarrow x = 3 \quad \bullet \quad f(x) = \frac{x}{x-3} \text{ تابعی کسری است. ریشه مخرجش را حساب می کنیم:}$$

$$D_f = \mathbb{R} - \{3\} \quad \text{پس دامنه } f \text{ شامل هر عددی به جز } 3 \text{ است، یعنی:}$$

$$D_g = \{1, 3, 7, 4\} \quad \bullet \quad \text{دامنه } g \text{ شامل مؤلفه های اول زوج های مرتبش است:}$$

$$D_{\frac{2f}{g}} = D_f \cap D_g - \underbrace{\{x \mid g(x) = 0\}}_{x=3} = \{7, 4\} \quad \bullet \quad \text{گام دوم: دامنه تابع } \frac{2f}{g} \text{ با دامنه تابع } \frac{f}{g} \text{ برابر است، پس:}$$

به خاطر زوج مرتب $(1, 0)$

گام سوم: مقادیر تابع $\frac{2f}{g}$ را در $x = 7$ و $x = 4$ حساب می کنیم:

$$\bullet \quad \left(\frac{2f}{g}\right)(7) = \frac{2f(7)}{g(7)} = \frac{2 \times \frac{7}{7-3}}{9} = \frac{\frac{2}{9}}{9} = \frac{2}{81}$$

$$\bullet \quad \left(\frac{2f}{g}\right)(4) = \frac{2f(4)}{g(4)} = \frac{2 \times \frac{4}{4-3}}{1} = 2 \times 4 = 8$$

$$\bullet \quad R_{\frac{2f}{g}} = \left\{ \underbrace{\frac{2}{81}}_{\text{عضوی}}, 8 \right\}$$

گام چهارم: پس:

۴

اگر سهمی به معادله $y = ax^2 - 2x + c$ بر خط $y = 4$ مماس و محور تقارن آن خط $x = -1$ باشد، محور x ها را با

کدام طول مثبت قطع می کند؟

عرض رأس سهمی $y = 4$ است.

۱ (۲)

۴ (۱)

۲ (۴)

۳ (۳)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۴

درس Box

در سهمی به معادله $f(x) = ax^2 + bx + c$:

(۱) معادله محور تقارن $x = -\frac{b}{2a}$ است.

(۲) تنها خط افقی که بر سهمی مماس می شود، معادله اش به صورت $y = y_s$ است.

(۳) y_s به دو روش قابل محاسبه است:

$$y_s = \frac{-\Delta}{4a} \quad \text{یا} \quad y_s = f\left(-\frac{b}{2a}\right)$$

(۴) برای به دست آوردن طول نقاط برخورد سهمی با محور x ها، به جای y می نویسیم صفر.

گام اول: محور تقارن سهمی $y = ax^2 - 2x + c$ ، خط $x = -1$ است، پس:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$\frac{-b}{2a} = -1 \Rightarrow \frac{-(-2)}{2a} = -1 \Rightarrow \frac{2}{2a} = -1 \Rightarrow \frac{1}{a} = -1 \Rightarrow -a = 1 \Rightarrow a = -1$$

$$y = -x^2 - 2x + c$$

تا این جا این شد:

گام دوم: خط $y = 4$ بر سهمی مماس است، پس عرض رأس سهمی باید ۴ باشد:

$$y_s = 4 \Rightarrow \frac{-\Delta}{4a} = 4 \Rightarrow \frac{-(b^2 - 4ac)}{4a} = 4 \Rightarrow \frac{-((-2)^2 - 4(-1)c)}{4(-1)} = 4 \Rightarrow \frac{4 + 4c}{4} = 4$$

$$\Rightarrow 4 + 4c = 16 \Rightarrow 4c = 12 \Rightarrow c = 3$$

$$y = -x^2 - 2x + 3$$

ضابطه سهمی کامل شد:

گام سوم: برای به دست آوردن طول نقاط برخورد سهمی با محور x ها، به جای y می نویسیم صفر:

$$0 = -x^2 - 2x + 3 \xrightarrow{\times(-1)} x^2 + 2x - 3 = 0 \xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (x+3)(x-1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -3 \\ x = 1 \text{ (طول مثبت)} \end{cases}$$

۵

تابع هزینه و تابع درآمد به ازای تولید x واحد کالا به ترتیب به صورت $y = x^2 + 20x + 80$ و $y = ax + 200$ است.

اگر بیشترین سود به ازای تولید ۲۶ واحد کالا و فروش آن باشد، مقدار a کدام است؟

۷۲ (۴)

۸۲ (۳)

۶۲ (۲)

۵۲ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۴

درس Box

(۱) هزینه - درآمد = سود

(۲) در تابع درجه دوم $y = ax^2 + bx + c$ ، اگر $a < 0$ باشد، ماکزیمم در $x = \frac{-b}{2a}$ رخ می‌دهد.

گام اول: تابع سود را می‌نویسیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$\text{سود} = \text{درآمد} - \text{هزینه} = (ax + 200) - (x^2 + 20x + 80) = ax + 200 - x^2 - 20x - 80 = \underbrace{-1}_{A}x^2 + \underbrace{(a-20)}_{B}x + \underbrace{120}_{C}$$

گام دوم: ماکزیمم سود در $x = \frac{-B}{2A}$ رخ می‌دهد که باید برابر با ۲۶ باشد، پس:

$$\frac{-(a-20)}{2(-1)} = 26 \Rightarrow \frac{a-20}{2} = 26 \Rightarrow a-20 = 52 \Rightarrow a = 72$$

۷

پایه دوازدهم انسانی
یازدهم اردیبهشت ماه ۱۴۰۵
مرحله هفدهم

ریاضی و آمار

۶

اگر $a = -1$ باشد، نمودار تابع $f(x) = (1-a)x + a$ از کدام ناحیه دستگاه مختصات عبور نمی کند؟

- (۱) اول (۲) دوم (۳) سوم (۴) چهارم

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۳

درس Box

(۱) اگر $[u] = k$ و $k \in \mathbb{Z}$ ، آن وقت: $k \leq u < k+1$

(۲) در تابع خطی $f(x) = mx + h$ ، شیب برابر با m و عرض از مبدأ برابر با h است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

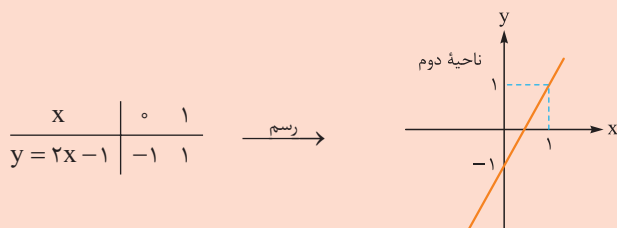
گام اول: از $[a] = -1$ ، نتیجه می گیریم که: $-1 \leq a < 0$

• یک عدد در این محدوده انتخاب می کنیم؛ مثلاً: $a = -1$

گام دوم: با جای گذاری $a = -1$ در ضابطه f ، داریم:

$$f(x) = (1-a)x + a \xrightarrow{a=-1} f(x) = 2x - 1$$

گام سوم: نمودار تابع خطی f را به کمک دو نقطه رسم می کنیم:

از ناحیه دوم عبور نمی کند.

اگر تابع درجه دوم $y = ax^2 + bx + c$ در رأس خود دارای کم ترین مقدار باشد، نمودار خط به معادله $y = ax + a + 1$

(سؤال ۴ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

از کدام ناحیه محورهای مختصات نمی گذرد؟

- (۱) چهارم (۲) سوم (۳) دوم (۴) اول

در تابع $f(x) = \begin{cases} x^2 + a & x \geq 2 \\ 5x - a & x \leq 2 \end{cases}$ مقدار $2a + f(2)$ کدام است؟ ۷

۱۳ (۴)

۱۶ (۳)

۸ (۲)

۱۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱

Hint

دقت کنید $x = 2$ هم در $x \geq 2$ است و هم در $x \leq 2$.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: مقدار ضابطه بالا و پایین در $x = 2$ باید یکسان باشد:

$$\underbrace{x^2 + a}_{\text{ضابطه پایین ضابطه بالا}} = \underbrace{5x - a}_{\text{ضابطه بالا}} \xrightarrow{x=2} 4 + a = 10 - a \Rightarrow 2a = 6 \Rightarrow a = 3$$

گام دوم: مقدار $f(2)$ را از هر دو ضابطه می‌توانیم حساب کنیم (فرقی ندارد). ما از ضابطه بالا کمک می‌گیریم:

$$x \geq 2: f(x) = x^2 + a \xrightarrow{x=2} f(2) = 2^2 + 3 = 4 + 3 = 7$$

$$2a + f(2) = 2(3) + 7 = 6 + 7 = 13$$

گام سوم: خواسته سوال:

اگر نمودار تابع علامت در نقطه‌ای به طول ۳-، نمودار تابع $f(x) = a[\frac{x}{p}] + 4$ را قطع کند، مقدار a کدام است؟

۲/۵ (۴)

۱/۵ (۳)

-۱/۵ (۲)

۱/۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

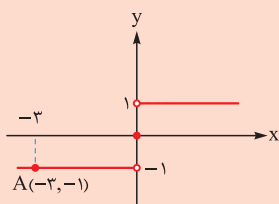
زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۲

درس Box

ضابطه تابع علامت به صورت مقابل است:

$$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓ گام اول: نقطه‌ای به طول ۳- روی نمودار تابع علامت به صورت $A(-3, -1)$ است:

گام دوم: نقطه A روی نمودار تابع f هم قرار دارد، پس:

$$y = a[\frac{x}{p}] + 4 \xrightarrow{(-3, -1)} -1 = a[\frac{-3}{p}] + 4 \xrightarrow{[\frac{-3}{p}] = -2} -1 = -2a + 4 \Rightarrow 2a = 5 \Rightarrow a = \frac{5}{2} = 2.5$$

اگر تابع همانی در نقطه‌ای به طول ۲- از سهمی $y = ax^2 + 3x - 2$ بگذرد، طول رأس این سهمی کدام است؟

(سوال کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

-۱ (۴)

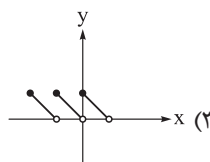
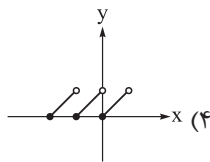
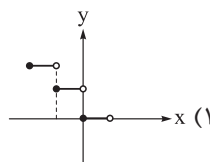
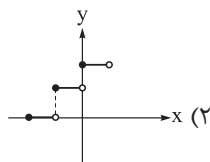
-۱/۲ (۳)

۱/۲ (۲)

۱ (۱)

۹ اگر f تابعی همانی و $g(x) = [x]$ باشد، آن گاه نمودار تابع $f - g$ در فاصله $-2 \leq x < 1$ کدام است؟

$$f(x) = x$$

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس های ۲ و ۳

$$-2 \leq x < -1, -1 \leq x < 0, 0 \leq x < 1$$

گام اول: فاصله $-2 \leq x < 1$ را به سه بخش تقسیم می کنیم:

گام دوم: در سه بخش بالا، ضابطه تابع $f - g$ را می نویسیم:

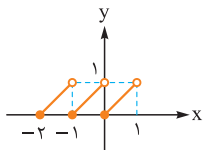
$$(f - g)(x) = f(x) - g(x) = x - [x] = \begin{cases} x - \underbrace{[x]}_{-2} & -2 \leq x < -1 \\ x - \underbrace{[x]}_{-1} & -1 \leq x < 0 \\ x - \underbrace{[x]}_{0} & 0 \leq x < 1 \end{cases} = \begin{cases} x + 2 & -2 \leq x < -1 \\ x + 1 & -1 \leq x < 0 \\ x & 0 \leq x < 1 \end{cases}$$

x	-2	-1
y	0	1

x	-1	0
y	0	1

x	0	1
y	0	1

گام سوم: نمودار را می کشیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

فاصله نقطه برخورد تابع ثابت g با محور y ها از محل برخورد تابع همانی f با محور x ها، برابر ۳ واحد است. عرض نقطه برخورد دو تابع f و g کدام می تواند باشد؟

-۳ (۴)

۲ (۳)

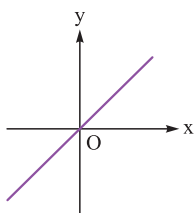
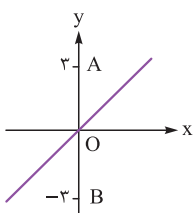
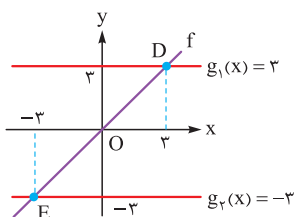
۱ (۲)

-۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: تابع همانی f در مبدأ مختصات به محور x ها می خورد:گام دوم: دو تا نقطه روی محور y ها داریم که فاصله آن ها از O ، ۳ واحد است:گام سوم: تابع ثابتی که از نقطه A می گذرد، ضابطه اش $g_1(x) = 3$ است:تابع ثابتی که از نقطه B می گذرد، ضابطه اش $g_2(x) = -3$ است.گام چهارم: نقطه برخورد f و g_1 ، نقطه D است و عرض این نقطه، ۳ است.نقطه برخورد f و g_2 ، نقطه E است و عرض این نقطه، -۳ است.

۱۱

سه عدد x ، 11 و $2x+1$ ، سه جمله متوالی یک دنباله حسابی اند. مقدار x کدام است؟

۸ (۴)

۷ / ۵ (۳)

۷ (۲)

۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۲

درس Box

$$y = \frac{x+z}{2}$$

اگر x ، y و z سه جمله متوالی یک دنباله حسابی باشند، آن وقت:سه عدد x ، 11 و $2x+1$ ، سه جمله متوالی یک دنباله حسابی اند، پس:

$$\text{وسطی} = \frac{\text{آخری} + \text{اولی}}{2} \Rightarrow 11 = \frac{x + (2x+1)}{2} \Rightarrow 11 = \frac{3x+1}{2} \Rightarrow 3x+1=22 \Rightarrow 3x=21 \Rightarrow x=7$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۲

در یک دنباله حسابی، جمله اول برابر با $a_1 = \frac{1}{4}$ و اختلاف مشترک $\frac{1}{4}$ است. اگر $b_n = 16^{a_n}$ تعریف شود، حاصل

عبارت $\frac{b_4}{b_2}$ کدام است؟

۴ (۴)

۲ (۳)

۱۶ (۲)

۸ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۲

درس Box

در دنباله حسابی با جمله اول a_1 و اختلاف مشترک d ، جمله عمومی از رابطه $a_n = a_1 + (n-1)d$ به دست می آید.

گام اول: باید جملات دوم و چهارم دنباله حسابی a_n را حساب کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$a_2 = a_1 + d = \frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{2}{4}$$

$$a_4 = a_1 + 3d = \frac{1}{4} + 3\left(\frac{1}{4}\right) = \frac{1}{4} + \frac{3}{4} = \frac{4}{4}$$

$$b_n = 16^{a_n} = (2^4)^{a_n} = 2^{4a_n}$$

گام دوم: ضابطه دنباله b_n را ساده می کنیم:

گام سوم: جملات دوم و چهارم دنباله b_n را به دست می آوریم:

$$b_2 = 2^{4a_2} = 2^{4\left(\frac{2}{4}\right)} = 2^2 = 4$$

$$b_4 = 2^{4a_4} = 2^{4\left(\frac{4}{4}\right)} = 2^4 = 16$$

$$\frac{b_4}{b_2} = \frac{16}{4} = 4$$

گام چهارم: خواسته سوال:

$$\frac{b_4}{b_2} = \frac{16^{a_4}}{16^{a_2}} = 16^{a_4 - a_2} = 16^{rd} = 2^{4(rd)} = 2^{4d} = 2^{4 \times \frac{1}{4}} = 2^1 = 2$$

تیزبازی

ریاضی و آمار

۱۳

مجموع جملات پنجم، هشتم و چهاردهم یک دنباله حسابی ۴۵ است. مجموع هفده جمله اول این دنباله کدام است؟

۲۵۵ (۴)

۲۲۵ (۳)

۱۸۰ (۲)

۳۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبست: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۲

درس Box

مجموع n جمله اول یک دنباله حسابی از یکی از دو رابطه زیر به دست می آید:

۱) $S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$

۲) $S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d]$

گام اول: مجموع جملات پنجم، هشتم و چهاردهم یک دنباله حسابی ۴۵ است، پس:

$$a_5 + a_8 + a_{14} = 45 \xrightarrow{\text{برحسب } d, a_1} (a_1 + 4d) + (a_1 + 7d) + (a_1 + 10d) = 45$$

$$\Rightarrow 3a_1 + 17d = 45 \xrightarrow{\div 3} a_1 + 5d = 15$$

گام دوم: مجموع ۱۷ جمله اول دنباله برابر است با:

$$S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d] \Rightarrow S_{17} = \frac{17}{2}[2a_1 + 16d] = \frac{17}{2} \times 2(a_1 + 8d) = 17 \times \underbrace{(a_1 + 8d)}_{15} = 17 \times 15 = 255$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۴

جمله اول و نسبت مشترک یک دنباله هندسی به ترتیب برابر 3072 و $\frac{1}{4}$ است. اگر جمله n ام این دنباله برابر 24 باشد،

n کدام است؟

۸ (۴)

۷ (۳)

۶ (۲)

۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۱

درس Box

در دنباله هندسی با جمله اول a_1 و نسبت مشترک r ، جمله عمومی از رابطه $a_n = a_1 r^{n-1}$ به دست می آید.

گام اول: در جمله عمومی دنباله هندسی، $a_1 = 3072$ ، $r = \frac{1}{4}$ و $a_n = 24$ را جای گذاری می کنیم:

$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow 24 = 3072 \times \left(\frac{1}{4}\right)^{n-1} \Rightarrow \frac{24}{3072} = \left(\frac{1}{4}\right)^{n-1}$$

$$\frac{1}{128} = \left(\frac{1}{4}\right)^{n-1} \xrightarrow{\text{معکوس می کنیم}} 128 = 2^{n-1}$$

گام دوم: 24 و 3072 را به 24 ساده می کنیم:

$$2^7 = 2^{n-1} \xrightarrow{\text{حذف پایه ها}} n-1=7 \Rightarrow n=8$$

جای 128 می نویسیم 2^7 :

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۵

در یک دنباله هندسی، حاصل ضرب جملات سوم تا پنجم برابر با ۲۷ و مجموع جملات چهارم و پنجم برابر با ۱۸ است. نسبت مشترک این دنباله کدام است؟

۲ (۴)

۵ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبست: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: حاصل ضرب جملات سوم تا پنجم برابر با ۲۷ است، پس:

$$a_3 \times a_4 \times a_5 = 27 \xrightarrow[r, a_1]{\text{برحسب}} a_1 r^2 \times a_1 r^3 \times a_1 r^4 = 27 \Rightarrow a_1^3 r^9 = 27 \xrightarrow[\text{همان } a_1]{\text{فرجه ۳}} a_1 r^3 = 3$$

$$\underbrace{a_4 + a_5}_3 = 18 \Rightarrow a_5 = 15$$

گام دوم: مجموع جملات چهارم و پنجم برابر با ۱۸ است، پس:

$$r = \frac{a_5}{a_4} = \frac{15}{3} = 5$$

گام سوم: از تقسیم a_5 بر a_4 ، نسبت مشترک درمی آید:

برای درمان شخصی که مبتلا به گلودرد عفونی است، پزشک معالج قرص‌های آنتی‌بیوتیک حامل ۸۰ میلی‌گرم آنتی‌بیوتیک تجویز کرده است. با توجه به این که نیمه‌عمر این آنتی‌بیوتیک و همچنین فاصله زمانی بین مصرف دو قرص ۸ ساعت است، میزان آنتی‌بیوتیک موجود در بدن شخص بیمار پس از شش بار مصرف برحسب میلی‌گرم کدام است؟

۱) $۱۴۲/۵$ ۲) $۱۴۷/۵$ ۳) $۱۵۲/۵$ ۴) $۱۵۷/۵$

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۱

درس‌Box

$$a_n = a_0 \times \left(\frac{1}{2}\right)^n$$

مقدار اولیه

(۱) مقدار باقی‌مانده از یک عنصر بعد از گذشت n نیمه‌عمر برابر است با:

$$(۲) \text{ مجموع } n \text{ جمله اول یک دنباله هندسی از رابطه } S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \text{ به دست می‌آید.}$$

گام اول: بعد از ۶ بار مصرف قرص، «۵ نیمه‌عمر از مصرف قرص اول»، «۴ نیمه‌عمر از مصرف قرص دوم»، ... و «یک نیمه‌عمر از مصرف قرص پنجم» گذشته، ولی «قرص ششم کامل در بدن است».

$$۸۰ \times \left(\frac{1}{2}\right)^5 = \frac{۸۰}{۳۲}$$

گام دوم: میزان باقی‌مانده از قرص اول بعد از ۵ نیمه‌عمر برابر است با:

$$۸۰ \times \left(\frac{1}{2}\right)^4 = \frac{۸۰}{۱۶}$$

میزان باقی‌مانده از قرص دوم بعد از ۴ نیمه‌عمر برابر است با:

⋮

⋮

$$۸۰ \times \left(\frac{1}{2}\right)^1 = \frac{۸۰}{۲}$$

میزان باقی‌مانده از قرص پنجم بعد از ۱ نیمه‌عمر برابر است با:

۸۰ میلی‌گرم

قرص ششم هم کامل می‌ماند:

گام سوم: مجموع آنتی‌بیوتیک‌های موجود در بدن بیمار برابر است با:

$$\frac{۸۰}{۳۲} + \frac{۸۰}{۱۶} + \dots + \frac{۸۰}{۲} + ۸۰$$

۶ عددی که با هم جمع شدند، جملات یک دنباله هندسی با جمله اول $\frac{۸۰}{۳۲} = \frac{۵}{۲}$ و نسبت مشترک $r = ۲$ هستند. مجموعشان

برابر است با:

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} = \frac{\frac{۵}{۲}(۲^6 - 1)}{۲ - 1} = \frac{۵}{۲}(۶۴ - ۱) = \frac{۵}{۲} \times ۶۳ = \frac{۳۱۵}{۲} = ۱۵۷/۵$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ریشه‌های دوم عدد x ، برابر با $a+3$ و $a-7$ هستند. حاصل $a+x$ کدام است؟

۲۷ (۴)

۲۳ (۳)

۲۱ (۲)

۱۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲

درس Box

ریشه‌های دوم عدد مثبت x ، برابر با $\sqrt{x}$ و $-\sqrt{x}$ هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: دو عدد $a+3$ و $a-7$ قرینه هم هستند:

$$a+3=-(a-7) \Rightarrow a+3=-a+7 \Rightarrow 2a=4 \Rightarrow a=2$$

گام دوم: با جای گذاری $a=2$ ، حاصل $a+3$ می‌شود ۵.

$$x=5^2=25$$

یکی از ریشه‌های دوم x ، برابر با ۵ است، پس:

$$a+x=2+25=27$$

گام سوم: در نتیجه:

۱۸ اگر $A = \sqrt[3]{4\sqrt[5]{8}} (0/25)^{-1/5}$ ، آن گاه حاصل $(\frac{1}{4}A + 8)^{0/5}$ کدام است؟

۴ (۱) ۳ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ابتدا عبارت رادیکالی را ساده می کنیم:

$$\sqrt[3]{4\sqrt[5]{8}} = \sqrt[3]{2^2\sqrt[5]{2^3}} = \sqrt[3]{2^2 \times 2^{\frac{3}{5}}} \xrightarrow{\text{توان ها جمع می شن}} \sqrt[3]{2^{(2+\frac{3}{5})}} = \sqrt[3]{2^{\frac{13}{5}}} = \sqrt[3]{\frac{13}{5}} = \frac{13}{3} = \frac{13}{15}$$

گام دوم: عبارت دوم را ساده می کنیم:

$$(0/25)^{-1/5} = (\frac{1}{4})^{-1/5} = (2^{-2})^{-1/5} = 2^{-2 \times -\frac{1}{5}} = 2^{\frac{2}{5}} = \frac{2}{15}$$

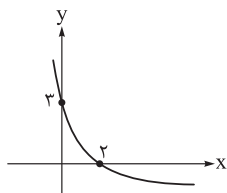
گام سوم: A برابر است با:

$$A = \underbrace{\sqrt[3]{4\sqrt[5]{8}}}_{\text{گام اول}} \times \underbrace{(0/25)^{-1/5}}_{\text{گام دوم}} = \frac{13}{15} \times \frac{2}{15} = \frac{13}{15} + \frac{2}{15} = 2^1 = 2$$

گام چهارم: پس:

$$(\frac{1}{4}A + 8)^{0/5} = (\frac{1}{4} \times 2 + 8)^{0/5} = (1+8)^{0/5} = 9^{0/5} = (3^2)^{0/5} \xrightarrow{\text{ضرب توان ها}} 3^1 = 3$$

اگر تابع f به هر عدد حقیقی مثبت، ۳ برابر جذر آن عدد، منهای همان عدد را نسبت دهد و نمودار تابع $g(x) = a^{2-x} + b$ به صورت زیر باشد، مقدار $\sqrt{(f+g)(4)}$ کدام است؟

$$\frac{\sqrt{7}}{2} \quad (2)$$

$$\frac{\sqrt{5}}{2} \quad (1)$$

$$\sqrt{\frac{7}{2}} \quad (4)$$

$$\sqrt{\frac{5}{2}} \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ضابطه f را می‌نویسیم:

$$f(x) = 3\sqrt{x} - x \quad \leftarrow \begin{array}{l} \text{به زبان} \\ \text{ریاضی} \end{array} \quad \text{« ۳ برابر جذر عدد } x, \text{ منهای خود عدد } x \text{»}$$

گام دوم: نمودار تابع $g(x) = a^{2-x} + b$ از دو نقطه $(2, 0)$ و $(0, 3)$ می‌گذرد، پس:

$$\bullet (2, 0) \in g \Rightarrow g(2) = 0 \Rightarrow a^{2-2} + b = 0 \Rightarrow a^0 + b = 0 \Rightarrow b = -1$$

$$\bullet (0, 3) \in g \Rightarrow g(0) = 3 \Rightarrow a^{2-0} + b = 3 \Rightarrow a^2 - 1 = 3 \Rightarrow a^2 = 4 \xrightarrow{a>0} a = 2$$

$$g(x) = 2^{2-x} - 1$$

ضابطه g کامل شد:

گام سوم: مقدار توابع f و g را در $x = 4$ حساب می‌کنیم:

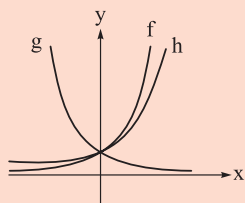
$$\bullet f(4) = 3\sqrt{4} - 4 = 3(2) - 4 = 6 - 4 = 2$$

$$\bullet g(4) = 2^{2-4} - 1 = 2^{-2} - 1 = \frac{1}{4} - 1 = -\frac{3}{4}$$

گام چهارم: پس:

$$\sqrt{(f+g)(4)} = \sqrt{f(4) + g(4)} = \sqrt{2 + \left(-\frac{3}{4}\right)} = \sqrt{\frac{5}{4}} = \frac{\sqrt{5}}{2}$$

۲۰ نمودار توابع $f(x) = a^x$ ، $g(x) = b^x$ و $h(x) = c^x$ به صورت زیر است. سه تایی مرتب (a, b, c) کدام می تواند باشد؟

$$(1) (\sqrt[3]{2}, \sqrt{5}, \sqrt[4]{2})$$

$$(2) (\sqrt[4]{2}, \sqrt{2}, \sqrt[3]{2})$$

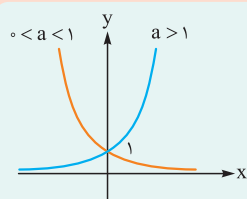
$$(3) (\frac{\sqrt{2}}{2}, \sqrt{2}-1, \sqrt[3]{2})$$

$$(4) (\pi, \pi-3, \pi+1)$$

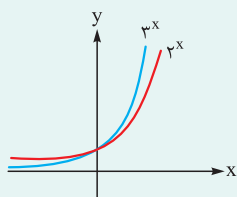
پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۳

درس Box

(۱) نمودارهای توابع نمایی $y = a^x$ در دو حالت $a > 1$ و $0 < a < 1$:

(۲) مقایسه نمودار توابع نمایی در حالت $a > 1$:

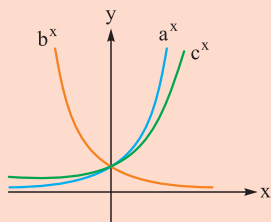
در قسمت سمت راست محور y ها: هر کدام که پایه اش بزرگ تر است، بالا است.

پس در این جا 3^x بالاتر از 2^x است.

$$(3) \text{ اگر } n \in \mathbb{N}, \text{ داریم: } a^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{a}$$

$$(4) a^{-n} = (\frac{1}{a})^n$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓ گام اول: با توجه به نمودارهای رسم شده، « a و c اعدادی بزرگ تر از یک» و « b عددی بین ۰ و ۱» است.

گام دوم: در گزینه (۲)، $b = \sqrt[1/4]{2}$ است، پس این گزینه حذف می شود.

در گزینه (۳)، $a = \frac{\sqrt{2}}{2} \approx \frac{1/4}{2} = 0.125$ است که عددی بزرگ تر از ۱ نیست، پس این گزینه هم حذف می شود.

$a > c$

گام سوم: در x های مثبت، نمودار a^x بالاتر از c^x است، پس:

گام چهارم: بین دو گزینه باقی مانده، هر کدام شرط $a > c$ را دارد، جواب است:

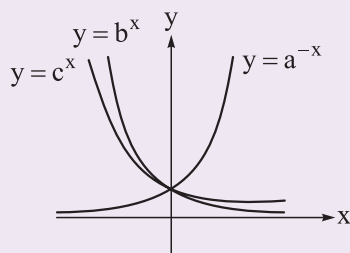
$$(4) \text{ گزینه: } \begin{cases} a = \pi \approx 3.14 \\ c = \pi + 1 \approx 4.14 \end{cases} \xrightarrow{3.14 > 4.14} c > a \quad \times$$

$$(1) \text{ گزینه: } \begin{cases} a = \sqrt[3]{2} = 2^{\frac{1}{3}} \\ c = \sqrt[4]{2} = 2^{\frac{1}{4}} \end{cases} \xrightarrow{2^{\frac{1}{3}} > 2^{\frac{1}{4}}} a > c \quad \checkmark$$

پس گزینه (۱) صحیح است.

با توجه به شکل زیر، کدام مورد در خصوص سه تایی مرتب (a, b, c) می تواند درست باشد؟

(سوال ۲۰ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

$$(1) \left(2, 2^{-\frac{1}{3}}, 2^{-\frac{1}{2}}\right)$$

$$(2) \left(2, 2^{-\frac{1}{2}}, 2^{-\frac{1}{3}}\right)$$

$$(3) \left(0/5, 0/5^{\frac{1}{2}}, 0/5^{\frac{1}{3}}\right)$$

$$(4) \left(0/5, 0/5^{\frac{1}{3}}, 0/5^{\frac{1}{2}}\right)$$

۲۱

در میان عبارات زیر، کدام موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درست است؟

الف) در دوره تیموریان کتاب‌های تحقیقی بیشتر سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری است.

ب) در قرن هفتم دو کتاب «طبقات ناصری» و «مرصادالعباد» به ترتیب به نثر مصنوع و به نثر ساده نوشته شده‌اند.

ج) در قرن هفتم، قصیده کم‌رنگ شد، غزل گسترش یافت و مثنوی در عاطفه، اخلاق و عرفان میدان وسیعی پدید آورد.

د) فخرالدین عراقی در کتاب «لمعات» خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب مثنوی بیان کرده است.

ه) مولانا از شاخص‌ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و عرفان آثار جاودانه‌ای پدید آورد.

(۱) الف - د - ه

(۲) ب - ج - د

(۳) الف - ج

(۴) ج - ه

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبtest: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱

درس‌Box

دو جریان نثر فارسی در قرن هفتم:

(۱) «ساده‌نویسی» در آثاری مثل «طبقات ناصری» و «مرصادالعباد»

(۲) «پیچیده‌نویسی»، با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت که در آثاری همچون «تاریخ و صاف» و «تاریخ جهانگشای» جُوبنی دیده می‌شود.

ب) در قرن هفتم دو کتاب «طبقات ناصری» و «مرصادالعباد» به نثر ساده نوشته شده‌اند.

د) فخرالدین عراقی در کتاب «لمعات» خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.

ه) مولانا از شاخص‌ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه‌ای پدید آورد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام گزینه نام شخصیت‌های ادبی و آثار آن‌ها «کاملاً» درست است؟

- (۱) جامی: بهارستان - شمس قیس رازی: المعجم - خواجه عبدالله انصاری: فیه ما فیه
 (۲) فضل‌الله همدانی: احسن التواریخ - مولانا: مکاتیب - عراقی: عشاق‌نامه
 (۳) نجم‌الدین رازی: مجالس سبعة - عبید زاکانی: اخلاق‌الاشراف - نظامی: تحفة‌الاحرار
 (۴) سلمان ساوجی: جمشید و خورشید - نجم دایه: مرصاد‌العباد - حمدالله مستوفی: تاریخ‌گزیده

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱

درس‌Box

شخصیت‌های ادبی و آثار آن‌ها		
قرن نهم	قرن هشتم	قرن هفتم
جامی: بهارستان - نفحات‌الانس - تحفة‌الاحرار	خواجه کرمانی	مولانا جلال‌الدین بلخی (مولوی): مثنوی معنوی - دیوان شمس - فیه ما فیه - مجالس سبعة - مکاتیب
شاه نعمت‌الله ولی: دیوان اشعار	ابن یمن	سعدی: گلستان - بوستان
دولتشاه سمرقندی: تذکره دولتشاه	حافظ: دیوان اشعار	فخرالدین عراقی: عشاق‌نامه - لمعات
	سلمان ساوجی: جمشید و خورشید	نجم‌الدین رازی (نجم دایه): مرصاد‌العباد من المبدأ الی المعاد
	عبید زاکانی: موش و گربه - رساله دلگشا - اخلاق‌الاشراف - صد پند	عظاملک جوینی: تاریخ جهانگشا
	حمدالله مستوفی: تاریخ‌گزیده	خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی: جامع‌التواریخ
		شمس قیس رازی: المعجم فی معاییر اشعارالعجم

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

سلمان ساوجی مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

نجم‌الدین رازی (نجم دایه) کتاب «مرصاد‌العباد من المبدأ الی المعاد» را در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی نوشت.

حمدالله مستوفی نویسنده کتاب «تاریخ‌گزیده» (تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه.ق.) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): ابوالفضل میبیدی کتاب تفسیر «کشف‌الاسرار و عده‌الابرار» از نمونه نثرهای موزون قرن ششم را تحت تأثیر خواجه عبدالله انصاری نوشت.

گزینه (۲): حسن بیگ روملو کتاب «احسن‌التواریخ» را به نثر بینابین نوشت.

گزینه (۳): جامی مثنوی «تحفة‌الاحرار» را به پیروی از نظامی سرود.

۲۳ از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر، چند خط وجود دارد؟

«تاریخ‌نویسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم به نثر مصنوع رواج یافت، هرچند نمونه‌هایی با نثر ساده نیز در میان تاریخ‌های این دوره یافت می‌شود. کتاب «ظفرنامه شامی» قدیمی‌ترین تاریخ نوشته‌شده درباره چنگیز است. تاریخ‌نویسی از اوایل دوره مغول به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد و در دوره تیموری هم ادامه یافت. حاشیه‌نویسی‌های متعددی نیز به نثر مصنوع بر تاریخ‌های قدیم انجام گرفت.»

۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۴

درسی Box

ویژگی‌های زبانی نثر در قرون هفتم تا نهم هجری

- (۱) نثر فنی کم‌کم در قرن هفتم ضعیف می‌شود و در قرن هشتم با سیطره تیموریان بر ایران از میان می‌رود، تا آن‌جا که نثر ساده در اکثر کتاب‌های این دوره جای نثر فنی را می‌گیرد.
- (۲) تاریخ‌نویسی در این دوره به اسلوب ساده رواج یافت، هرچند نمونه‌هایی با نثر پیچیده نیز در میان تاریخ‌های این دوره یافت می‌شود.
- (۳) لغات قبایل مختلف ترک و مغول به زبان فارسی وارد می‌شود که در دوره تیمور سرعت رشد آن بیشتر می‌شود، اما این جریان در زبان فارسی دیری نمی‌پاید.
- (۴) سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر به وجود می‌آید.

تاریخ‌نویسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم به اسلوب ساده رواج یافت، هرچند نمونه‌هایی با نثر پیچیده نیز در میان تاریخ‌های این دوره یافت می‌شود. در مقدمه کتاب «ظفرنامه شامی»، که قدیمی‌ترین تاریخ نوشته‌شده درباره تیمور است، می‌خوانیم: «امیر تیمور به من دستور داد که ساده بنویسم؛ به طوری که عامه مردم بفهمند.» تاریخ‌نویسی از اوایل دوره مغول به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد و در دوره تیموری هم ادامه یافت. حاشیه‌نویسی‌های متعددی نیز به نثر ساده بر تاریخ‌های قدیم انجام گرفت. البته باید توجه داشت که این سادگی نثر همه‌جا یکسان نیست و نثر ساده این دوره را نمی‌توان فصیح و بلیغ دانست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تار و پود کفنت موی سفید است این جا
تا ز من پیغامی آرد بر سر کوی شما
از سرای عقل بیرون است باز
جهان مر جفا را، تو مر صابری را
تقدیر تو کرده‌ای تو کن تدبیرم

(۲) ب - ج - ه

(۴) ب - ج - د

الف) صبح پیری اثر قطع امید است این جا
ب) هر سحر صد ناله و زاری کنم پیش صبا
ج) تا سر زلف تو را دل جای کرد
د) همی تا کند پیشه عادت همی کن
ه) کس را گذر از جاده تقدیر تو نیست

(۱) الف - ج - د

(۳) الف - ب - د

مشاوره برای پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات که در آن به ویژگی سبکی خاصی اشاره نشده است، باید حواستان باشد که تمام ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری را مد نظر داشته باشید!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به ویژگی‌های سبکی، ابیات «ب، ج، ه» مربوط به سبک عراقی هستند؛ بیت «الف» مربوط به سبک هندی و بیت «د» مربوط به سبک خراسانی است.

بررسی همه موارد:

ویژگی‌های سبک هندی در بیت «الف»: (۱) مضمون آفرینی (۲) آرایه تمثیل (۳) استفاده از ردیف طولانی و خوش‌آهنگ (است این جا)
ویژگی‌های سبک عراقی در بیت «ب»: (۱) غم‌گرایی (۲) فراق
ویژگی‌های سبک عراقی در بیت «ج»: (۱) ستایش عشق (برتری عشق بر عقل)
ویژگی‌های سبک خراسانی در بیت «د»: (۱) استفاده از «همی» (۲) استفاده از نشانه «مر»
ویژگی‌های سبک عراقی در بیت «ه»: (۱) باور به قضا و قدر

(سؤال ۲۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

داغ‌های تازه را افتاده مرهم برکنار
این فضیلت با تو خلق سفله را دشمن کند
طالع به شمع کشته ما آستین زند
پل بسته‌ای که بگذری از آبروی خویش
دل شیدا ز برم تا به تو پیوست برفت

(۲) «ب» - «ج» - «ه»

(۴) «الف» - «ج» - «د»

کدام ابیات ویژگی‌های سبکی یکسانی دارند؟

الف) زخم‌های کهنه را بگسسته از هم بخیه‌ها
ب) من نگویم ترک آیین مروّت کن ولی
ج) گردون به شیشه تهی‌ام سنگ کین زند
د) دست طمع چو پیش خسان می‌کنی دراز
ه) بی تو ای جان و جهان کار من از دست برفت

(۱) «ب» - «د» - «ه»

(۳) «الف» - «ب» - «د»

۲۵ در کدام گزینه یکی از شاعران قرن دهم هجری و سبک شعری وی درست آمده است؟

- ۱) بابافغانی شیرازی: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
- ۲) محتشم کاشانی: به ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است.
- ۳) صائب تبریزی: برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند.
- ۴) بیدل دهلوی: او را به سبب به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷

پاسخ باید دارای هر دو ویژگی باشد: شاعر قرن دهم بودن و درست بودن توضیح.

 Hint

 درس Box

شخصیت‌های ادبی قرن دهم	
نام	آثار و توضیحات
بابافغانی شیرازی	از شاعران تأثیرگذار قرن دهم در ایران است که شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
وحشی بافقی	از دیگر شاعران قرن دهم است که سبک شعرش حد واسط سبک عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.
محتشم کاشانی	از دیگر شاعران قرن دهم، در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است: باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟! باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؟! باز این چه رستخیز عظیم است کز زمین بی نفخ صور خاسته تا عرش اعظم است
شخصیت‌های ادبی قرن یازدهم	
کلیم کاشانی	از شاعران قرن یازده (سبک هندی) در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف ویژه‌ای بخشیده است. ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است. وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.
صائب تبریزی	معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است. او در غزل‌سرایی مشهور است و برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند. صائب را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.
بیدل دهلوی	او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم. از ویژگی‌های عمده شعر بیدل، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

با توجه به توضیحات بالا، «بابافغانی شیرازی» و «محتشم کاشانی» مربوط به قرن دهم هستند، اما توضیحات ذکرشده مقابل نام محتشم کاشانی درباره کلیم کاشانی هستند. سایر گزینه‌ها از شاعران قرن یازدهم هستند.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

۲۶ کدام عبارت درباره تاریخ ادبیات در قرن دهم نادرست است؟

- ۱) مکتب وقوع نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود.
- ۲) شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند و به زبان فارسی علاقه‌ای نشان نداده‌اند.
- ۳) فرهنگ هند از فرهنگ ایرانی تأثیر می‌پذیرفت و فضایی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی، استقبال می‌کردند.
- ۴) به جز اصفهان، مناطق دیگر مثل خراسان، آذربایجان و نواحی مرکزی ایران به کانون‌های مهمی برای شاعران، هنرمندان و دانشمندان تبدیل شد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷

هرچند شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند، اما کم و بیش به زبان فارسی نیز کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند و به نوعی علاقه نشان داده‌اند.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

کدام عبارت از ویژگی‌های شعر سبک هندی در قلمرو فکری است؟

- (۱) تغییر نگرش از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی
- (۲) بازگ کردن مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان به زبان خود
- (۳) تاریخ‌نگاری در جهت نهادینه کردن فرهنگ تشیع
- (۴) توجه بیشتر شاعران به صورت و زبان شعر

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۰

درس Box

ویژگی‌های قلمرو فکری شعر در سبک هندی

- (۱) شعر هندی شعری معنی‌گراست، نه صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان. معروف است که هیچ معنا و مضمونی در جهان نیست که در شعر صائب نیامده باشد. او از گل قالی، تندباد و تخیال مضمون ساخته است. شاعران این دوره برای مضمون‌سازی از هر پدیده‌ای در عالم طبیعت یا هر موضوعی در قلمرو ذهن استفاده کردند؛ اما آثار آن‌ها همه در سطح باقی مانده و به خلق آثار بزرگی چون شاهنامه فردوسی، مثنوی مولانا یا آثار عطار، سنایی و نظامی منجر نشده است.
- (۲) شعر در سبک هندی بیشتر در تک‌بیت خلاصه است و طول و عرض معنا از یک بیت پیش‌تر نمی‌رود و نهایت این‌که تحسین و اعجابی را در حد آن بیت برمی‌انگیزد.
- (۳) شاعران این دوره معمولاً مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان را به شیوه خود بازگو می‌کردند. گاهی چنین موضوعاتی با وجود داشتن ابهام در اشعار آنان قابل درک‌تر و خلاصه‌تر بیان شده است. کوشش شاعر سبک هندی، مضمون‌یابی و ارائه خیال خاص و معنی برجسته است؛ یعنی یافتن فکری جزئی اما تازه و نکته و بیان آن به صورتی اعجاب‌انگیز.

شاعران سبک هندی معمولاً مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان را به شیوه خود بازگو می‌کردند. گاهی چنین موضوعاتی با وجود داشتن ابهام در اشعار آنان قابل درک‌تر و خلاصه‌تر بیان شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): تغییر نگرش از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی از ویژگی‌های فکری شعر در دوره بیداری است.
- گزینه (۳): تاریخ‌نگاری در جهت نهادینه کردن فرهنگ تشیع از ویژگی‌های فکری نثر در دوره صفوی است.
- گزینه (۴): شعر هندی شعری معنی‌گراست، نه صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در همهٔ ابیات زیر ویژگی‌های سبک هندی آشکار هستند، به جز

۱) جولان ما فسرد به زنجیر خواب پا	واماندگی ست حاصل تعبیر خواب پا
۲) در آن زلف سیاه دل‌های خونین می‌شود پیدا	در آن سنبلستان آهوی مشکین می‌شود پیدا
۳) تو از هر در که باز آیی بدین خوبی و زیبایی	دری باشد که از رحمت به روی خلق بگشایی
۴) از لب اظهار، می‌گردد سبک درد گران	از بدن بیرون تب سوزان به یک تبخال رفت

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۰

درس Box

ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی:

- کم‌توجهی شاعران به آرایه‌های ادبی، بیان و بدیع و استفادهٔ کم از آن‌ها جز به صورت طبیعی و تصادفی؛ در شعر شاعران شاخص، تشبیه بسیار رواج دارد. تلمیح‌های رایج و نه نادر و غریب نیز در مضمون‌سازی نقش فعالی دارد.
- حسن تعلیل، حس آمیزی، تمثیل و اسلوب معادله از دیگر آرایه‌های پرکاربرد سبک هندی هستند.
- مسلط بودن قالب غزل که گاهی به چهل بیت هم می‌رسد و تکرار قافیه در آن امری طبیعی است.
- دلیل این ویژگی آن است که شاعر سبک هندی تک‌بیت‌گو است؛ یعنی قالب حقیقی شعر مفردات است و این ابیات مستقل را به وسیلهٔ رشتهٔ قافیه و ردیف به هم گره می‌زند. از این‌رو کم و زیاد کردن ابیات غزل، آسیمی به شعر نمی‌زند.
- رواج استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ، مثل خواهم شدن، می‌شود پیدا، می‌برد مرا، دیگر است و ...

ویژگی‌های فکری شعر سبک هندی:

- شعر سبک هندی، معنی‌گراست نه صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان؛ معروف است که هیچ معنا و مضمونی در جهان نیست که در شعر صائب نیامده باشد، او از گل قالی، تندباد و تبخال مضمون ساخته است. شاعران برای مضمون‌سازی از هر پدیده‌ای در عالم طبیعت یا در قلمرو ذهن استفاده کردند، اما آثار آن‌ها همه در سطح باقی مانده و به خلق آثار بزرگی چون شاهنامهٔ فردوسی، مثنوی مولانا یا آثار عطار و سنایی و نظامی منجر نشد.
- شعر سبک هندی در تک‌بیت خلاصه می‌شود؛ طول و عرض معنا از یک بیت پیش‌تر نمی‌رود و نهایتاً تحسین و اعجابی را در حد آن بیت برمی‌انگیزد.
- شاعران سبک هندی مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان را به شیوهٔ خود بازگو می‌کردند؛ چنین موضوعاتی با وجود داشتن ابهام، در اشعار آنان قابل درک‌تر و خلاصه‌تر بیان شده است. کوشش شاعر سبک هندی، مضمون‌یابی و ارائهٔ خیال خاص و معنی برجسته است؛ یعنی یافتن فکری جزئی اما تازه و نگفته و بیان آن به صورتی اعجاب‌انگیز.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت گزینهٔ (۳) هیچ‌کدام از ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری شعر سبک هندی به چشم نمی‌خورد. این بیت از سعدی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در بیت گزینهٔ (۱) مضمون‌آفرینی با «خواب پا» و همچنین استفاده از «تمثیل»، همچنین استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ «خواب پا» (بیدل دهلوی)

در بیت گزینهٔ (۲) استفاده از ردیف خوش‌آهنگ «می‌شود پیدا» و همچنین استفاده از آرایهٔ «اسلوب معادله»، (صائب تبریزی)

و در بیت گزینهٔ (۴) مضمون‌آفرینی با «تبخال» و همچنین استفاده از «اسلوب معادله» دیده می‌شود. (صائب تبریزی)

۲۹ در عبارت زیر چند واژه از واژگان مشخص شده نادرست هستند؟

«خواندن دقیق متن، نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون است؛ البته پیش از خوانش، نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و معنی ضروری است. پس از شناسایی لحن مناسب با حال و هوای محتوای اثر، خواندن اتفاق می‌افتد؛ پس لازم است تمام اثر، یک‌باره و بی‌گسست، خوانده شود تا درک ارتباط واژه‌ها و فهم محتوایی دچار اختلال نشود.»

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی - درس ۱

خواندن دقیق متن، نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون است؛ البته پیش از خوانش، نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و آهنگ ضروری است. پس از شناسایی لحن مناسب با حال و هوای محتوای اثر، خواندن اتفاق می‌افتد. پس لازم است تمام اثر، یک‌باره و بی‌گسست، خوانده شود تا درک ارتباط طولی و فهم محتوایی دچار اختلال نشود.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

۳۰. لحن خوانش کدام بیت «متفاوت» است؟

- (۱) که گر صیاد بیند هم‌چنینم دهد حالی به گازر پوستینم
(۲) در کتاب آمد که در عهد قدیم خانه‌ای می‌ساخت سقراط حکیم
(۳) ز دریای عمان برآمد کسی سفر کرده هامون و دریا بسی
(۴) سپاهی بیامد ز بربر به رزم که برخاست از لشکر شاه، بزم

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: علوم و فنون ادبی - درس ۱

درس Box

لحنی که بیانگر داستان و روایت است مانند مثنوی معنوی، منطق الطیر و... لحن روایی و داستانی نام دارد و لحنی که مانند شاهنامه برای رزم و جنگ و درگیری به کار می‌رود، لحن حماسی نام دارد.

لحن ابیات گزینه‌های (۱) تا (۳) روایی است، اما لحن بیت گزینه (۴) حماسی است.

در بیت گزینه (۴) به کار رفتن واژگان «سپاه» و «رزم» بهترین گواه برای لحن حماسی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) کتاب اوستا را موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می خواندند.
- (۲) زبان پارسی، در دوره هخامنشی رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می شده است.
- (۳) آثار برجای مانده زبان فارسی باستان، فرمان ها و نامه های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است.
- (۴) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی - درس ۴

زبان پارسی، در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می شده است. این زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

کدام عبارت‌ها نادرست هستند؟

- (الف) قرن پنجم و نیمه اول قرن ششم، مهم‌ترین دوره تمدن اسلامی ایران بود. نظم و نثر فارسی در این دوره شکوفا شد.
 (ب) آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر، مجازهای گوناگون و به‌کارگیری انواع توصیف از خصیصه‌های شعر قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم است.
 (ج) نثر قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم ساده و روان است و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن رایج نشده است.
 (د) اصل تفسیر طبری را محمد بن جریر طبری به زبان عربی نوشته است، اما جمعی از دانشمندان آن زمان، این کتاب را به فارسی برگرداندند.
 (ه) ابوعلی بلعمی به دستور نوح سامانی، تاریخ مفصلی را که محمد بن جریر طبری آن را تحت عنوان «تاریخ الرسل والملوک» به زبان عربی نوشت به فارسی برگرداند.

(۲) ب، ج، د

(۱) الف، ج، د

(۴) ب، د، ه

(۳) الف، ب، ه

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی - درس ۴

اصلاح عبارت‌های نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- (الف) قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، مهم‌ترین دوره تمدن اسلامی - ایرانی بود. نظم و نثر فارسی در این دوره شکوفا شد.
 (ب) آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر، تشبیهات گوناگون و به‌کارگیری انواع توصیف از خصیصه‌های دیگر شعر قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم است.
 (ه) ابوعلی بلعمی به دستور منصور بن نوح سامانی، تاریخ مفصلی را که محمد بن جریر طبری آن را تحت عنوان «تاریخ الرسل والملوک» به زبان عربی نوشت به فارسی ترجمه کرد.

محمد بن جریر طبری دو کتاب به زبان عربی نوشته است که «تفسیر طبری» را جمعی از دانشمندان آن زمان به فارسی برگرداندند و «تاریخ الرسل والملوک» یا «تاریخ طبری» را ابوعلی بلعمی به فارسی ترجمه کرد.

کدام عبارات درست هستند؟ **۳۳**

الف) میرزا محمدصادق امیری فراهانی که بعدها از جانب مظفرالدین شاه به ادیب‌الممالک ملقب شد، فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود.

ب) کوشش‌های عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی شاه در روی آوردن به دانش و فنون نوین از عوامل بیداری جامعه ایرانی بود.

ج) سید اشرف‌الدین گیلانی در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت و در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود.

د) بهار علاوه بر آشنایی عمیق با زبان فارسی و ادبیات کهن، از مسائل روز جامعه نیز آگاهی داشت و با زبان عارفانه و در سبک خراسانی شعر می‌سرود.

ه) در سال‌های انقلاب مشروطه، رواج و گسترش روزنامه‌نگاری و روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی نثر را به سمت سادگی سوق داد و کسانی چون ناصرالدین شاه قاجار و عبدالرحیم طالبوف از پیشگامان نثر ساده این دوره بودند.

(۲) ب، د، ه

(۱) الف، ب، ه

(۴) ب، ج، د

(۳) الف، د، ه

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهم: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ج) ایرج میرزا، در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت. در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود. د) بهار علاوه بر آشنایی عمیق با زبان فارسی و ادبیات کهن، از مسائل روز جامعه نیز آگاهی داشت و با زبان حماسی و در سبک خراسانی شعر می‌سرود.

زبان سید اشرف‌الدین اگرچه طنزآمیز است، اما هجو و هزل ندارد و ایرج میرزا به طنز و هجو و هزل معروف‌تر است.

نکته

۳۴ کدام عبارت دربارهٔ سبک نثر دورهٔ بیداری درست است؟

- (۱) در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله‌ها درست‌تر و با طبیعت زبان هم‌آهنگ‌تر می‌شود.
- (۲) عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها افزایش می‌یابد.
- (۳) صنایع ادبی به نثر وارد می‌شود و نثر در خدمت بیان خواست و آمال مردم به شکلی پویا ظاهر می‌گردد.
- (۴) نثر با ویژگی‌هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی‌طلبی و با هدف تأثیر بر نویسندگان گسترش یافت.

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۴

درس‌Box

نثر دورهٔ بیداری به طور کلی رو به سادگی نهاد؛ پس عبارات وصفی کاهش یافت، چون عبارت وصفی جمله را طولانی‌تر و دشوارتر می‌کند و صنایع ادبی از آن جدا شد، چون زیادی صنایع ادبی باعث دشواری متن می‌شود و سادگی همیشه برای تأثیر بر عامهٔ مردم است نه نویسندگان؛ چون نویسندگان از عهدهٔ متن‌های دشوار برمی‌آیند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینهٔ (۲): عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها کاهش می‌یابد.
- گزینهٔ (۳): صنایع ادبی از نثر جدا می‌شود و نثر در خدمت بیان خواست و آمال مردم به شکلی پویا ظاهر می‌گردد.
- گزینهٔ (۴): نثر در دوران مشروطه با ویژگی‌هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی‌طلبی و با هدف تأثیر بر عامهٔ مردم گسترش یافت.

۳۵

کدام بیت ویژگی‌های فکری سبک بیداری را ندارد؟

- (۱) بالادب در پیش قانون هر که زانو می‌زند
(۲) ای دل عبث مخور غم دنیا را
(۳) وطن چاهسار است و بند عزیزان
(۴) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است
- چرخ، نوبت را به نام نامی او می‌زند
فکرت مکن نیامده فردا را
بمان تا عزیزی ز چاهی برآید
ناخدای استبداد با خدای آزادی

مشاوره برای یافتن ویژگی‌های فکری ابتدا مفهومی رو که به دنبال آن هستید برای خودتون یادآوری کنید، سپس کلمات کلیدی رو در بیت‌ها جست‌وجو کنید.

پاسخ: گزینه (۲)

زیرمبست: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۴

درس‌Box

شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر سبک بیداری عبارت‌اند از: آزادی، قانون، وطن، تعلیم و تربیت نوین، توجه به مردم، دانش‌ها و فنون نوین و حقوق مدنی زنان.

در بیت گزینه (۲) هیچ‌کدام از مفاهیم دوره بیداری به چشم نمی‌خورد. بیت از «پروین اعتصامی» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): بالادب در پیش قانون هر که زانو می‌زند
گزینه (۳): وطن چاهسار است و بند عزیزان
گزینه (۴): در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است
- چرخ، نوبت را به نام نامی او می‌زند
بمان تا عزیزی ز چاهی برآید
ناخدای استبداد با خدای آزادی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی «ایراد» دارد؟

- (۱) براساس نظریهٔ ارسطو می‌توان آثار ادبی را به تناسب مخاطب طبقه‌بندی کرد.
- (۲) تا حدود نیمهٔ اول قرن پنجم شعر پارسی هم‌چنان تحت تأثیر سبک دورهٔ سامانی و غزنوی است.
- (۳) شعر سبک خراسانی واقع‌گرا است و از نظر ادبی هم دارای ردیف و قافیهٔ ساده می‌باشد.
- (۴) تفسیر «کشف‌الاسرار و عدة‌الابرار» از ابوالفضل میبیدی نمونه‌ای از نثر موزون قرن پنجم و ششم است.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی دهم - درس‌های ۷ و ۱۰

تا حدود نیمهٔ دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی هم‌چنان تحت تأثیر سبک دورهٔ سامانی و غزنوی است؛ یعنی سخن شاعرانی چون ناصر خسرو قبادیانی یادآور سروده‌های سخنوران قرن چهارم است.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

۳۷

از بخش‌های مشخص شده در متن زیر کدام مورد نادرست است؟

«سده‌های پنجم و ششم از مهم‌ترین دوره‌های کمال و گسترش (۱) نثر پارسی است، در اواخر قرن چهارم و قرن پنجم (۲) نثر پارسی تازه ظهور کرده بود. در نیمه قرن پنجم با دوران بلوغ (۳) آن روبه‌رو می‌شویم و قرن ششم و اوایل هفتم (۴) آن را در حال پختگی و کمال می‌یابیم.»

(۱) یک	(۲) دو
(۳) سه	(۴) چهار

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی - درس ۱۰

درس Box

خلاصه تاریخ‌های مهم نثر پارسی در سده‌های پنجم و ششم:

(۱) قرن چهارم و اوایل قرن پنجم: تازه ظهور کرده بود.

(۲) نیمه قرن پنجم: دوران بلوغ

(۳) قرن ششم و اوایل قرن هفتم: دوران کمال و پختگی

نثر فارسی در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم تازه ظهور کرده بود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از دیدگاه سبک‌شناسی، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟ (سوال ۲۸ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

«یکی از نقاط قوت تکنیکی در اغلب داستان‌های دوره مشروطه، حضور راوی سوم‌شخص در بعضی صحنه‌های

۲

۱

داستان و سخن گفتن او با خواننده است. اکثر نویسندگان این دوره داستان را مطابق ذوق عامه مردم می‌نوشتند و

۳

سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت.»

۴

(۱) یک	(۲) دو
(۳) سه	(۴) چهار

کنکور

کدام بیت از دیدگاه قلمرو ادبی «تشبیه» به سبک شعر خراسانی نزدیک نمی‌باشد؟

(۱) آن سیب به کردار یکی مردم بیمار	کز جمله اعضا و تن او را دو رخا است
(۲) زلفش بکشی، شب دراز اندازد	ور بگشایی چنگل باز اندازد
(۳) تو را در چاه تن افتاد جانی	به دست او ز جایی ریسمانی
(۴) کفی خاک است و بادی در میانش	تن او چون طلسم و گنج جاننش

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی - درس ۷

درس Box

ویژگی‌های ادبی شعر سبک خراسانی:

قالب عمده شعر این دوره، قصیده است؛ قالب‌های مسقط، ترجیع‌بند و مثنوی نیز به تدریج در این دوره شکل می‌گیرد و قالب غزل نیز در اواخر این دوره رشد می‌یابد. استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است. قافیه و ردیف، بسیار ساده است. در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.

تشبیه حسی تشبیهی است که بتوان با حس‌های پنج‌گانه آن را درک کرد. تشبیه غیرحسی یا عقلی تشبیهی است که به صورت ذهنی و انتزاعی باشد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در این گزینه مشبه حسی است ولی مشبه به غیرحسی است.

تن (مشبه، حسی) / طلسم (مشبه به، غیرحسی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): تشبیه سبب به انسان بیمار که دارای گونه‌های زرد می‌باشد، تشبیه از نوع حسی است.

گزینه (۲): تشبیه زلف به سیاهی و درازی شب و همچنین به چنگل باز (پرنده شکاری) که هر دو مورد حسی است.

گزینه (۳): چاه تن هر دو طرف تشبیه حسی هستند.

از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، چند مورد از موارد زیر درست است؟

- افزایش کاربرد نشانهٔ جمع فارسی بر جمع عربی از ویژگی‌های نثر دورهٔ سامانی است.
 - خواجه عبدالله انصاری نثر موزون را به کمال رساند.
 - دورهٔ رواج نثر فنی، قرن ششم هجری و نخستین نمونهٔ آن «چهار مقاله» از نظامی عروضی است.
 - آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان از ویژگی‌های عمدهٔ نثر سده‌های پنجم و ششم است.
 - دلیل نام‌گذاری سبک سلجوقی به سبک بینابین این است که ویژگی‌های سبک خراسانی در آن به چشم می‌خورد.
- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی دهم - درس‌های ۷ و ۱۰

اصلاح موارد نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دورهٔ رواج نثر فنی قرن ششم هجری و نخستین نمونهٔ آن «کلیله و دمنه» از ابوالمعالی نصرالله منشی است.
دلیل نام‌گذاری سبک سلجوقی به سبک بینابین این است که ویژگی‌های سبک عراقی در آن به چشم می‌خورد.

آرایه‌های «ایهام، ایهام تناسب، حسن تعلیل، اسلوب معادله، اغراق» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

(الف) یکی را حکایت کنند از ملوک	که بیماری رشته کردش چو دوک
(ب) به زیورها بیارایند وقتی خوب رویان را	تو سیمین تن چنان خوبی، که زیورها بیارایی
(ج) هر کو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید	در رهگذار باد نگهبان لاله بود
(د) مگر تو شانه زدی زلفِ عنبرافشان را	که باد غالیه سا گشت و خاک عنبربوست
(ه) قد موزون تو را نیست به مشاطه نیاز	مصرع سرو به تقطیع چه حاجت دارد؟
- (۱) «الف» - «د» - «ج» - «ب» - «ه»
 (۲) «ج» - «د» - «ب» - «الف» - «ه»
 (۳) «ج» - «الف» - «د» - «ه» - «ب»
 (۴) «د» - «ب» - «ج» - «الف» - «ه»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۹ و ۱۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ایهام: در بیت «ج»: لاله: (۱) گل / (۲) چراغ

ایهام تناسب: در بیت «الف»: رشته که در زمان قدیم نوعی بیماری (کرم انگلی یا پیوک) که این‌جا مد نظر است، ولی در معنی «نوعی نخ» که مد نظر نیست با دوک، ایهام تناسب ساخته است.

حسن تعلیل در بیت «د»: شاعر دلیل غالیه‌سایي باد و عنبربوودن خاک را شانه‌زدن زلف عنبرافشان یار می‌داند.

اسلوب معادله در بیت «ه»: همان‌گونه که مصرع سرو به تقطیع نیاز ندارد، قد موزون یار نیز به مشاطه نیاز ندارد.

اغراق در بیت «ب»: شاعر زیبایی معشوق را چنان ظریف و لطیف نشان می‌دهد که می‌گوید زیورها که ابزاری برای آراستن هستند را تو می‌آرایی.

آرایه‌های «استعاره، مجاز، جناس، اغراق و حسن تعلیل» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟

(سؤال ۳۶ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

(الف) هله من مطرب عشقم دگران مطرب زر	دفع من دفتر عشق و دفع ایشان دفتر
(ب) صاف او بی‌درد بود و راحتش بی‌درد بود	گلشن بی‌خار بود و نوش او بی‌نیش بود
(ج) گل صدبرگ به پیش تو فرو ریخت ز خجلت	که گمان برد که او هم رخ رعنا تو دارد
(د) گر ماه من ز مهر بود دور، دور نیست	تا بوده مهر و ماه ز هم دور بوده‌اند
(ه) به توهم ز رخت گر بربایم بوسی	بنماید اثرش نازکی رخسارت
- (۱) «د»، «ج»، «ب»، «الف» و «ه»
 (۲) «د»، «ج»، «الف»، «ه» و «ب»
 (۳) «ج»، «ب»، «الف»، «ه» و «د»
 (۴) «ج»، «ب»، «د»، «الف» و «ه»

آرایه‌های ادبی زیر کدام بیت نادرست هستند؟

- (۱) از نگاه خیره‌چشمان پردگی گشته است حسن
شمع در فانوس از گستاخی پروانه است
(حسن تعلیل - ایهام)
- (۲) سختی رسد از چرخ به نازک‌سخنان بیش
با سنگ سر و کار بود شیشه‌گری را
(اسلوب معادله - حس آمیزی)
- (۳) کمان ابروی آن مه، چو یاد می‌کردم
خدنگ آه من از آسمان گذر می‌کرد
(تشبیه - اغراق)
- (۴) چون تیر زند چشمت سیاره هدف گردد
چون تیغ کشد مهرت، گردون سپر اندازد
(ایهام تناسب - جناس)

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۹ و ۱۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت گزینه (۱) حسن تعلیل مشهود است (شاعر، دلیل در فانوس بودن شمع را گستاخی پروانه می‌داند) اما ایهام وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

بیت گزینه (۲): حس آمیزی: نازک‌بودن سخن / اسلوب معادله: شاعر سختی نازک‌سخنان را برابر با کار کردن شیشه‌گری با سنگ می‌داند.

در آرایه ادبی «اسلوب معادله» جمله‌های دو مصراع به همدیگر وابسته نیستند و یک مصراع مثالی برای مصراع دیگر است.

بیت گزینه (۳): تشبیه: کمان ابرو (اضافه تشبیهی) / اغراق: گذر کردن خدنگ آه از آسمان بزرگ‌نمایی شده است.

بیت گزینه (۴): جناس: تیر و تیغ / ایهام تناسب: تیر در این جا در معنی ابزار جنگی به کار رفته است، ولی با واژگان «مهر»، «سیاره» و «گردون» ایهام تناسب ساخته است.

کدام بیت دارای آرایه ادبی ایهام و «فاقد» ایهام تناسب است؟

(۱) هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید	ما نیز یکی باشیم از جمله قربان‌ها
(۲) نه من بر آن گل عارض غزل‌سرایم و بس	که عندلیب تو از هر طرف هزارانند
(۳) هم تلخ کند عیش به شورانگیزی	هم آب شکر برد به شیرین‌کاری
(۴) به راستی که نه همبازی تو بودم من	تو شوخ‌دیده مگس بین که می‌کند بازی

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت گزینه (۴) واژه بازی در دو معنی «شوخی و سرگرمی» و «پرنده شکاری (شاهین)» به کار رفته است و ایهام ساخته است. این بیت فاقد ایهام تناسب است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

بیت گزینه (۱): واژه قربان در معنای «قربانی» به کار رفته است، ولی در معنای بند و تسمه کماندان با واژه «تیر و کیش» ایهام تناسب ساخته است. بیت فاقد ایهام می‌باشد.

«کشیدند رستم‌دلان در زمان ز ترکش خدنگ و ز قربان کمان»

بیت گزینه (۲): واژه هزار در معنای «عدد ۱۰۰۰» به کار رفته است، ولی با واژه «عندلیب (بلبل)» ایهام تناسب ساخته است. بیت فاقد ایهام می‌باشد.

بیت گزینه (۳): واژه شور در معنای «هیجان» به کار رفته است ولی با واژگان «شیرین» و «تلخ» ایهام تناسب ساخته است. بیت فاقد ایهام می‌باشد.

در همة ابیات زیر به جز سه نوع اختیار وزنی وجود دارد.

- (۱) گفتم: ای مسند جم، جام جهان بینت کو؟
 گفت: افسوس که آن دولت بیدار بخت
 سخن عشق نه آن است که آید به زبان
 ساقیا می ده و کوتاه کن این گفت و شنفت
 برکش ای مرغ سحر نغمه داوودی باز
 که سلیمان گل از باد هوا باز آمد
 بر جمال تو چنان صورت چین حیران شد
 که حدیثش همه جا در در و دیوار بماند

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۸

تقطیع هجایی و وزن بیت گزینه (۲) و بررسی اختیارات وزنی:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سُ	خ	ن	عش	ق	نَ	آ	نَس	ت	ک	آ	یَد	پ	رَ	بان
U	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
سا	ق	یا	می	د	ه	ک	تا	ه	ن	ن	گف	ت	ش	نُفت
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن		فعلاتن

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول مصراع دوم، شاعر از رکن فاعلاتن به جای فعلاتن بهره برده است.

(۲) ابدال: -

(۳) بلندبودن هجای پایانی: در مصراع دوم هجای کشیده پایان مصراع «نُفت» (U -) بلند محسوب شده است.

(۴) قلب: -

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱):

گُف	ت	می	مَس	نَ	د	جَم	جا	م	ج	هان	بی	نَنت	کو
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
گُف	ت	عَف	سو	س	ک	آن	دو	ل	ت	بی	دا	ر	ب
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن	

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول هر دو مصراع شاعر از رکن فاعلاتن به جای فعلاتن بهره برده است.

(۲) ابدال: شاعر در رکن آخر مصراع اول هجای بلند «نَنت» (-) را در برابر دو هجای کوتاه «ر، پ» (U U) آورده است. به عبارت دیگر رکن فعلن (- -) را به جای فعلن (U U) آورده است.

(۳) بلندبودن هجای پایان مصراع: در مصراع دوم هجای کشیده پایان مصراع «خُفت» (U -) بلند محسوب شده است.

(۴) قلب: -

گزینه (۳):

بَر	ک	شی	مُر	غ	سَن	خَر	نَغ	م	ی	دا	وو	دی	باز
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
ک	س	لی	ما	ن	گ	لَر	با	د	ه	وا	با	زا	مَد
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن	

اختیارات وزنی:

- (۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول مصراع اول شاعر از رکن فاعلاتن به جای فعلاتن بهره برده است.
 (۲) ابدال: شاعر در رکن آخر هر دو مصراع به جای رکن فعلن (U U -) از رکن فعلن (- -) بهره برده است.
 (۳) بلندبودن هجای پایان مصراع: در مصراع اول هجای کشیده پایان مصراع «باز» (U -) بلند محسوب شده است.
 (۴) قلب: -

گزینۀ ۴)

شُد	ران	رَ تَ	چین جی	صو	نان	تُ جُ	لَ	ما	جَ	بَر
-	-	U U	- -	-	-	U U	-	-	U	-
ماند	ر پ	دَ رُ	دی وا	دَر	جا	هَ م	تَش	دی	خَ	کَ
-	U U	U U	- -	-	-	U U	-	-	U U	U U
فعلن		فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن				فعلاتن

اختیارات وزنی:

- (۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول مصراع اول شاعر از رکن فاعلاتن به جای فعلاتن بهره برده است.
 (۲) ابدال: شاعر در رکن آخر مصراع اول هجای بلند «ران» (-) را در برابر دو هجای کوتاه «ر، پ» (U U) آورده است. به عبارت دیگر رکن فعلن (- -) را به جای فعلن (U U -) آورده است.
 (۳) بلندبودن هجای پایان مصراع: در مصراع دوم هجای کشیده پایان مصراع «ماند» بلند محسوب شده است.
 (۴) قلب: -

(سؤال ۴۳ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

در کدام ابیات، سه نوع اختیار وزنی وجود دارد؟

کیمیای کفر و دین را روز بازاری نماند
 هیچ مجموع ندانم که پریشان تو نیست
 بس کن که نه طلسم سکندر شکسته‌ای
 پیش آن غمزه خونین که به پیکان ماند

(۲) «الف» و «ب»

(۴) «الف» و «ج»

الف) تا برآمد در جهان آوازه زلف و رخس
 ب) تا سر زلف پریشان تو در جمع آمد
 ج) یک مشت خاک غارت کردن نه مشکل است
 د) نه عجب گر بچکد خون دل از چشم بهار

(۱) «ب» و «د»

(۳) «ج» و «د»

کنکور

۴۴ در کدام گزینه شاعر از اختیار وزنی «قلب» بهره برده است؟

- (۱) درد زده است جان من میوه جان من کجا
 (۲) دوش ز چشم مردمان اشک به وام خواستم
 (۳) یار ز من گسست و من بهر موافقت کنون
 (۴) ناله خاقانی اگر دادستان شد از فلک
- درد مرا نشانه کرد درد نشان من کجا
 این همه اشک عاریه است اشک روان من کجا
 بند روان گسسته ام انس روان من کجا
 ناله من نیست غم دادستان من کجا

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۸

درس Box

اختیار وزنی قلب: شاعر می تواند به جای توالی « - - - - - »، توالی « - - - - - » را بیاورد یا برعکس. این اختیار شاعری معمولاً در ارکان «مفتعلن» و «مفاعله» رخ می دهد.

تفاوت این دو رکن در ترتیب هجای کوتاه و بلند آغازین آن هاست:

مُف	ت	ع	لُن
-	U	U	-
م	فا	ع	لُن
U	-	U	-

پس شاعران اجازه دارند به جای مفتعلن، مفاعله بیاورند یا برعکس. مثال:

کی	ست	ک	پی	غا	م	مَن	ب	شَه	ر	سَر	وان	ب	رَد
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	-	-	U	-
یک	سُ	خ	نَز	مَن	ب	دان	مَر	د	سُ	خَن	دان	ب	رَد
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-

شاعر در رکن سوم مصراع اول به جای مفتعلن، مفاعله آورده است.

وزن بیت: مفتعلن مفاعله مفتعلن مفاعله

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نا	ل	ی	خا	قا	نی	ی	گر	دا	د	س	تان	شُ	دَر	فَ	لَک
-	U	U	-	-	U	-	-	-	U	U	-	U	-	U	-
نا	ل	ی	مَن	نَ	بَس	ت	عَم	دا	د	س	تا	ن	مَن	کُ	جا
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-

رکن دوم در مصراع نخست بر وزن «مفتعلن» آمده است، حال آن که باید بر وزن «مفاعله» می آمد.

بررسی سایر گزینه ها:

۱	دَر	د	رَ	دَس	ت	جا	ن	مَن	می	و	ی	جا	ن	مَن	کُ	جا
	دَر	د	م	را	ن	شا	ن	گَرَد	دَر	د	ن	شا	ن	مَن	کُ	جا
۲	دو	ش	ز	چَش	م	مَر	دُ	مان	آش	ک	ب	وا	م	خا	س	تَم
	این	ه	م	آش	ک	عا	ر	یَت	آش	ک	ر	وا	ن	مَن	کُ	جا
۳	یا	ر	ز	مَن	گُ	تَس	ت	مَن	به	ر	م	وا	ف	قَت	کُ	نون
	بَن	د	ر	وان	گُ	تَس	ت	آم	آن	س	ر	وا	ن	مَن	کُ	جا
علامت	-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
هجایی																
وزن	مفتعلن			مفاعله				مفاعله	مفتعلن			مفاعله				

۴۵

بحر عروضی ابیات زیر، به ترتیب کدام است؟

«ز هر اشکی که از رشکت فرو بارم به هر باری

«ای رشک ماه و مشتری با ما و پنهان چون پری

(۱) رمل مثنی سالم - هزج مثنی سالم

(۳) هزج مثنی محذوف - رجز مسدس سالم

کنارم کم ز دریایی نمی بینم نمی بینم»

خوش خوش کشانم می بری آخر نگویی تا کجا»

(۲) متقارب مثنی سالم - هزج مثنی سالم

(۴) هزج مثنی سالم - رجز مثنی سالم

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبف: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تقطیع هجایی و وزن ابیات:

ز	هر	آش	کی	ک	از	رش	گت	ف	رو	با	رم	پ	هر	با	ری
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
ک	نا	رم	گم	ز	در	یا	یی	ن	می	بی	نم	ن	می	بی	نم
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن (هزج مثنی سالم)			

ای	رش	ک	ما	ه	مُش	ت	ری	با	ما	و	پن	هان	چُن	پ	ری
-	U	-	-	U	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-
خُش	خُش	ک	شا	نم	می	ب	ری	آ	خِر	ن	گو	یی	تا	ک	جا
-	U	-	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن (رجز مثنی سالم)			

با توجه به بیت «چون می روی بی من مرو، ای جان جان بی تن مرو/ وز چشم من بیرون مشو، ای شعله تابان من»:

(سؤال ۲۱ - امتحان نهایی دی ۱۴۰۳)

الف) وزن بیت از تکرار پایه (فاعلاتن - مستفعلن) به وجود آمده است.

ب) نام کامل بحر آن را بنویسید.

- «گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد؟»
 (۱) چو زر، عزیز وجود است نظم من، آری
 (۲) از کیمیای مهر تو زر گشت روی من
 (۳) مس وجود تو تا عاقلی، نگردد زر
 (۴) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی
- اکسیر عشق، بر مسم افتاد و زر شدم»
 قبولِ دولتیان، کیمیای این مس شد
 آری به یمن لطف شما خاک زر شود
 به عشق، دل ده و اکسیر را تماشا کن
 تا کیمیای عشق بیابای و زر شوی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها، مفهوم «کمال بخشی عشق» با تشبیه عشق به اکسیر و کیمیا، و تشبیه وجود انسان به مس و تبدیل شدن آن به زر وجود دارد، اما در بیت گزینه (۱)، شاعر نظم و شعر خود را مانند زر و پذیرش نیک‌بختان را کیمیای آن می‌داند. معنی ابیات:

بیت صورت سؤال: می‌گویند: ای سعدی، چه کسی روی سرخ و شاداب تو را زرد کرد؟ پاسخ می‌دهم: کیمیای عشق، مس وجود کم‌ارزش مرا طلا ساخت و ارزشمند شدم. (کمال بخشی عشق)

بیت گزینه (۱): نظم من مانند زر ارزشمند است؛ پذیرش نیک‌بختان و دولتمندان، به نظم و شعر من، ارزش بخشید.

بیت گزینه (۲): روی من از کیمیای عشق تو مانند زر، زرد گشت؛ آری، به برکت لطف شما، خاک زر می‌شود. (کمال بخشی عشق)

بیت گزینه (۳): وجود تو تا عاقل و مصلحت‌اندیش هستی، ارزشمند نمی‌شود؛ به عشق، میل کن و کمال بخشی آن را در وجود خود ببین.

بیت گزینه (۴): مانند رهروان راه عشق، وجود و هستی خود را رها کن تا به کیمیای عشق دست یابی و کامل و ارزشمند شوی. (کمال بخشی عشق)

مفهوم کدام بیت، با دیگر ابیات، «متفاوت» است؟

۱) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت	که چندین گل اندام در خاک خفت
۲) داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو	کز باغ جهان لاله‌عذاران همه رفتند
۳) هر سبزه و گل که از زمین بیرون رُست	از خاک یکی سبزه خط گلگون رُست
۴) هر نرگس و لاله کز گه و هامون رُست	از چشم بُتی وز جگری پر خون رُست

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک ابیات دیگر، «رویدن گل و گیاه از خاک زیبارویان» است؛ ولی بیت گزینه ۲) می‌گوید: داغ لاله و کبودی اندام سرو در سوگ زیبارویانی است که از جهان رفته‌اند.

معنی سایر ابیات:

گزینه ۱): شگفت نیست که گل‌های سرخ از خاک رویده‌اند؛ زیرا زیبارویان زیادی مرده و در خاک خفته‌اند و از خاک آن‌ها این گل‌ها رویده‌اند.

گزینه ۳): هر سبزه و گلی که از زمین بیرون می‌آید، از خاک زیبارویی رویده است.

گزینه ۴): هر نرگس و گلی که در کوه و دشت روید، از خاک اندام معشوقی زیبارو یا عاشقی داغ‌دیده رویده است.

مفهوم کدام بیت، تداعی کننده بیت زیر است؟

عشرت امروز بی اندیشه فردا خوش است»
رفت آن کاین دلم اندیشه فردا می کرد
هر که در امروز روز اندیشه فردا کند
درنماند هر که امشب فکر فردا می کند
خوش رود امروز گر بی فکرت فردا بود

«فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را
(۱) بُرد از دست من امروز متاع دل و دین
(۲) از غم فردا هم امروز ای پسر بی غم شود
(۳) عشق و مستی را ازین عالم بدان عالم بریم
(۴) زندگی از فکر فردا تنگ شد بر مردمان

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبف: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۲

مفهوم بیت صورت سؤال، «تلخ شدن زندگی به خاطر غم و نگرانی آینده» است و این مفهوم، تنها در بیت گزینه (۴) یافت می شود.
معنی ابیات:

گزینه (۱): یار زیبارو، امروز کالای دل و دین را از من ربود؛ دیگر گذشت آن زمان که دلم نگران فردا بود.
گزینه (۲): ای پسر، هر که امروز (زمان حال) به فکر فردا (آینده) باشد، همین امروز از غم فردا، آسوده می شود.
گزینه (۳): عشق و سرمستی را از این جهان به آن جهان می بریم؛ آری، اگر امشب (در این جهان) به فکر فردا (آن جهان) باشیم، درمانده نخواهیم شد.
گزینه (۴): به خاطر نگرانی آینده، زندگی بر مردم تنگ شده است، امروز اگر بدون فکر و نگرانی فردا باشد، خوش می گذرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام بیت، با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

- «هر دم از سرگشتگی چون گرد می پیچم به خود»
 (۱) جوانی ام به سمند شتاب می شد و از پی
 (۲) نشستام در انتظار این غبار بی سوار
 (۳) آن گرد شتابنده که در دامن صحراست
 (۴) در بیابان جنون سرگشته ام چون گردباد
- همراهان رفتند و من تنها به صحرا مانده ام»
 چو گرد در قدم او دویدم و نرسیدم
 دریغ کز شبی چنین سپیده سر نمی زند
 گوید چه نشینی که سواران همه رفتند
 مهرهی باید مرا مجنون صحراگرد کو؟

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبفت: علوم و فنون ادبی دوازدهم - کارگاه تحلیل فصل ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک دو بیت، «ناراحتی و نگرانی شاعر از رفتن همراهان و یاران و تنها ماندن» است.

معنی ابیات:

- بیت صورت سؤال: هر لحظه، از سرگردانی مانند گرد به خود می پیچم؛ زیرا همراهانم رفته اند و من تنها در صحرا مانده ام.
 بیت گزینه (۱): جوانی ام شتابان می گذشت و من مانند گرد در پی آن دویدم و به آن نرسیدم. (حسرت بر طی شدن جوانی)
 بیت گزینه (۲): بیهوده در انتظار نجات بخشی نشستام، افسوس که از این شب تاریک استبداد، صبح آزادی طلوع نمی کند.
 بیت گزینه (۳): آن گرد شتابنده ای که در دامن صحرا می رود، به من می گوید: چه نشسته ای که یاران تو همه رفته اند و تنها مانده ای!
 بیت گزینه (۴): در بیابان عشق، مانند گردباد، سرگردانم؛ همراهی عاشق و شیدا می خواهم، مجنون بیابان گرد کجاست؟
 هرچند سایر ابیات، به ویژه بیت گزینه (۴)، واژه های مشترکی با بیت صورت سؤال دارند، نباید ظاهر واژه ها ما را بفریبد؛ باید به معنی و مفهوم ابیات توجه داشته باشیم.

گول نخوری ✗

بیت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

۵۰

- «به پایان آمد این دفتر حکایت هم‌چنان باقی»
 (۱) چندین که برشمردم از ماجرای عشقت
 (۲) چندی کنم حکایت شرح این قدر کفایت
 (۳) گفتمی به روزگاران، مهری نشسته گفتم
 (۴) این نغمه محبت بعد از من و تو ماند
- به صد دفتر نشاید گفت حسب‌الحال مشتاقی»
 اندوه دل نگفتم آلا یک از هزاران
 باقی نمی‌توان گفت آلا به غمگساران
 بیرون نمی‌توان کرد حتی به روزگاران
 تا در زمانه باقی است آواز باد و باران

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبف: علوم و فنون ادبی دوازدهم - کارگاه تحلیل فصل ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه (۱)، «بی‌پایان بودن ماجرا و حکایت عشق» است.

معنی ابیات:

بیت صورت سؤال: این دفتر و دیوان شعر به پایان رسید و حکایت و ماجرای عشق، هم‌چنان ادامه دارد؛ شرح حال آرزومندی را در صد دیوان شعر هم نمی‌توان بیان کرد.

بیت گزینه (۱): این همه که از ماجرای عشقت، سخن گفتم؛ تنها یکی از هزاران، اندوه عشق را بیان کرده‌ام. (بی‌پایان بودن ماجرای عشق)

بیت گزینه (۲): چه قدر از حکایت عشق، برای تو بگویم؛ باقی ماجرای عشق را تنها به عاشقان غم‌خوار می‌توان گفت.

بیت گزینه (۳): گفتمی که عشقی در گذر ایام، در دل نشسته است؛ گفتم: عشق را حتی با گذشت روزگار هم نمی‌توان از دل بیرون کرد.

بیت گزینه (۴): این نغمه عشق، بعد از من و تو تا جهان و آواز باد و باران، باقی است، در جهان می‌ماند. (جاودانگی عشق)

هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

منابع یا عوامل قدرت	ابزارهای اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی	مثال و نمونه
شخصیت	«الف»	قدرت	«ج»
مالکیت	«د»	«ه»	«و»
سازمان	اقتناعی	«ب»	«ز»

- ثروت، درآمد و پاداش مالی
- پذیرش اهداف توسط اعضا و یکپارچگی میان آن‌ها
- ابزارهای تنبیهی مانند زور و خشونت
- بهره‌برداری از دانش برای رفع اختلاف‌ها

(۲) الف - ب - د - ج

(۴) د - ه - الف - ج

(۱) الف - ه - د - ز

(۳) ه - ز - الف - ب

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶

پاسخ خیلی تشریحی ✓

منابع یا عوامل قدرت	ابزارهای اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی	مثال و نمونه	موارد نقض
شخصیت	تنبیهی (الف)	قدرت	قدرت هرکول و شارل دوگل با قدرت بدنی بالا یا قد بلند	قدرت گاندی و قدرت ناپلئون با وجود جنه کوچک
مالکیت	تشویقی	ثروت (ه)	معافیت مالیاتی هنرمندان یا پاداش مالی به ورزشکاران پیروز	عدم حمایت اغلب مردم از ثروتمندان جامعه
سازمان	اقتناعی	دانش (ب)	پذیرش اهداف یک سازمان توسط اعضای آن و یکپارچگی میان آن‌ها (ز)	اختلاف و دودستگی میان اعضای یک سازمان به دلیل عدم پذیرش اهداف آن سازمان

به ترتیب، کدام یک درباره عقاید جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی درست است، اما درباره انتقادات وارده به جامعه‌شناسان مخالف قشربندی اجتماعی نادرست است؟

- (۱) جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. - با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود و تلاش افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته می‌شود.
- (۲) نابرابری‌های اجتماعی را پیامد تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی می‌دانند و معتقدند که این نابرابری‌ها عادلانه‌اند. - با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع را در پدید آمدن و ادامه یافتن آن نادیده می‌گیرند.
- (۳) عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. - مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه نابرابری اجتماعی شده است.
- (۴) افراد توانمند و کوشا به اندازه استحقاقی که دارند، از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند. - به دلیل این که انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌شود و تلاش افراد توانمند نادیده گرفته می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۷

درس Box

(۱) عقاید جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی (لیبرالی):

- جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد.
 - از نظر این اندیشمندان، نابرابری اجتماعی از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود.
 - از آن جا که این اندیشمندان، نابرابری‌های اجتماعی را پیامد تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی می‌دانند، معتقدند که این نابرابری‌ها عادلانه‌اند.
 - این جامعه‌شناسان، طرفدار قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند که از گذشته تا حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است؛ یعنی قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است.
- (۲) انتقادات وارده به جامعه‌شناسان مخالف قشربندی اجتماعی (کمونیستی):
- حذف مالکیت خصوصی، راه حل مناسبی برای برقراری عدالت در جامعه نیست و آثار منفی زیادی دارد. با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود.
 - در این رویکرد، نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود (یعنی همگان در شرایط برابر قرار می‌گیرند)؛ اما به دلیل این که انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): درست - درست

گزینه (۲): درست - نادرست (مربوط به عقاید جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی است).

گزینه (۳): نادرست (مربوط به عقاید جامعه‌شناسان مخالف قشربندی اجتماعی است). - نادرست (مربوط به عقاید جامعه‌شناسان مخالف قشربندی اجتماعی است).

گزینه (۴): نادرست (مربوط به انتقادات نسبت به جامعه‌شناسان مخالف قشربندی اجتماعی است). - درست

به اعتقاد رویکرد نسبی‌گرایی، هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند. پیامد این اعتقادات کدام است؟

- (۱) تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها و اصالت‌بخشیدن به آن، به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌هاست.
- (۲) نمی‌توان گفت شناخت و دانشی بهتر از شناخت دیگری است و نمی‌توان میان دانش‌های مختلف داوری کرد.
- (۳) راه‌رهای انسان، بیرون از علم است؛ زیرا علم با درست و غلط دانستن و خوب و بد پنداشتن، سلطه‌گری می‌کند.
- (۴) هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۸

هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند. از این رو هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند. هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

۵۴

- هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام رویکرد جامعه‌شناسی است؟
- نمی‌خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش‌ها، بیرون از دایره علم صورت گیرد.
 - انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه‌حل برای بهتر کردن آن کار علم نبود.
 - عدالت اجتماعی را تحسین می‌کند و برای گسترش آن راه‌حل‌هایی تجویز می‌کند.
 - به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی سیاست و قدرت را ندارد.

(۱) انتقادی - تفسیری - انتقادی - تبیینی

(۲) انتقادی - تبیینی - انتقادی - تفسیری

(۳) تفسیری - تبیینی - تفسیری - تفسیری

(۴) تفسیری - تفسیری - تفسیری - تبیینی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۶، ۷ و ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- جامعه‌شناسی انتقادی ریشه در رویکرد تفسیری دارد، ولی به دنبال ملاک‌هایی برای داوری علمی درباره ارزش‌ها و هنجارها است و نمی‌خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش‌ها، بیرون از دایره علم صورت گیرد.
- غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب می‌شد که کار داوری درباره ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود. در این نگاه انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه‌حل برای بهتر شدن آن کار علم نبود. این اعتقاد با عنوان جدایی دانش از ارزش بیان می‌شد.
- جامعه‌شناسی انتقادی علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود نمی‌کند و تلاش می‌کند از محدودیت‌های علم تجربی رها شود تا بتواند معیارهایی را برای داوری جست‌وجو کند. برای مثال صرفاً به توصیف و تبیین تبعیض نژادی در جوامع نمی‌پردازد، بلکه آن را تقبیح و از آن انتقاد می‌کند و با عدالت اجتماعی را تحسین می‌کند و برای گسترش آن راه‌حل‌هایی تجویز می‌کند.
- سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آن‌ها، جوهری محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن‌ها را ندارد.

در ارتباط با علوم اجتماعی اندیشمندان مسلمان، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- چرا ابن خلدون برخلاف فارابی، از جامعه آرمانی سخن نمی‌گوید؟
- روش ابوریحان بیرونی در مطالعه و بررسی جامعه هند به چه صورت بود؟
- فارابی با بهره‌برداری از چه معیارهایی جوامع مختلف را به انواعی تقسیم کرده است؟

(۱) در مطالعات خود به روش عقلانی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد. - با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد. - نوع علم، رفتار، اندیشه و فرهنگی که جوامع مختلف دارند.

(۲) رویکرد ابن خلدون انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است. - با استفاده از روش عقلی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد. - با توجه به جوامع زمان خود و زمان گذشته، جوامع مختلف را تقسیم‌بندی کرد.

(۳) استفاده ابن خلدون از روش حسی و بی‌توجهی به روش عقلی مشابه روش جامعه‌شناسی انتقادی است. - با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ پرداخت. - با استدلال عقلی جوامع را به فاضله و جاهله تقسیم می‌نماید.

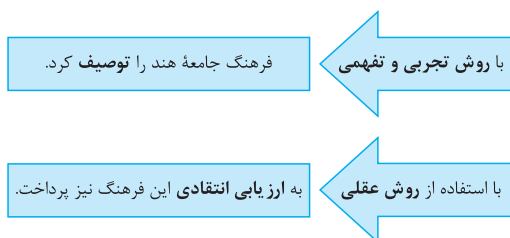
(۴) ابن خلدون تلاش می‌کند نظم اجتماعی حکومت‌ها را حفظ کند، به همین دلیل توان داوری ارزشی ندارد. - با روش تجربی و تفهیمی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ پرداخت. - با استفاده از روش عقلی، از جامعه آرمانی سخن می‌گوید.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- ابن خلدون در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و بنابراین از جامعه آرمانی سخنی نگفت.
- ابوریحان بیرونی در کتاب «تحقیق ماللهند»:

- فارابی با توجه به جوامع زمان خود و جوامع گذشته و همچنین با استدلال عقلی، جوامع مختلف را براساس نوع علم، اندیشه، فرهنگ و رفتاری که دارند، به انواعی تقسیم کرده است. او در یک دسته‌بندی ابداعی، جوامع را به «مدینه فاضله» و «مدینه جاهله» تقسیم‌بندی می‌کند؛ همچنین برای مدینه‌های جاهله نیز انواعی ذکر می‌کند.

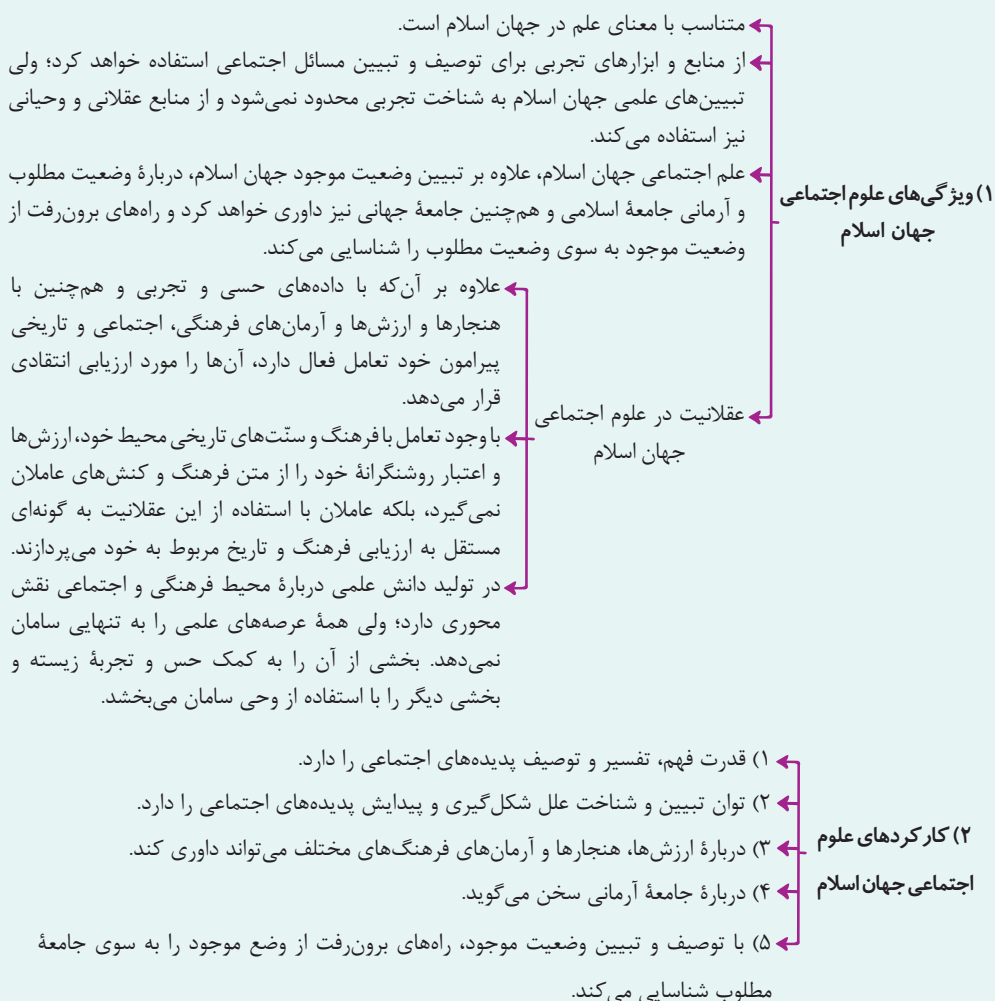
موارد کدام گزینه به ترتیب بیانگر «ویژگی» و «کارکرد» علوم اجتماعی در جهان اسلام است؟

- (۱) استفاده از منابع عقلانی، وحیانی و داده‌های تجربی - سامان‌دهی بخشی از دانش با کمک حس و تجربه زیسته
- (۲) تعامل با فرهنگ و سنت‌های تاریخی محیط خود - قدرت فهم، تفسیر و توصیف پدیده‌های اجتماعی
- (۳) شناسایی راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود به وضع مطلوب - کسب اعتبار روشنگرانه مستقل از فرهنگ عاملان
- (۴) سخن گفتن درباره جامعه آرمانی مطلوب اسلامی و جهانی - توان دآوری درباره ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های مختلف

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱۰

درس‌Box

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): ویژگی - ویژگی

گزینه (۲): ویژگی - کارکرد

گزینه (۳): ویژگی و کارکرد - ویژگی

گزینه (۴): کارکرد - کارکرد

هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به چیست؟

- علوم اجتماعی جهان اسلام، هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار می‌آورد.
 - واقعیت‌هایی را که با آگاهی و ارادهٔ انسان پدید می‌آیند را شناسایی می‌کند.
 - روش مطالعهٔ ابوریحان بیرونی، امروزه در تحقیقات مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی متداول شده است.
 - محصول دوران پسامدرن است و بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند.
- (۱) عدم محدودیت دانش علمی به دانش حسی و تجربی - عقل تفسیری - استفاده از روش تجربی به جای روش عقلی - مدل تکثرگرا
- (۲) تقابل علوم اجتماعی جهان اسلام با رویکرد تفسیری - عقل عملی - به کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی - سیاست هویت
- (۳) مخالفت با جدایی و تقابل کامل تبیین از تفسیر - عقل نظری - اهمیت به اعتبار منابع در پژوهش‌های علمی - سیاست همانندسازی هویتی
- (۴) نیازمندی هر نوع تفسیر به استدلال عقلی - عقل در معنای خاص - استفاده از تبیین برای علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی - جهانی شدن

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۸، ۹ و ۱۰

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

- علوم اجتماعی جهان اسلام در مقابل رویکرد تفسیری، دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی‌کند. از این‌رو، برخلاف رویکرد تفسیری، تفسیر را در تقابل با تبیین نمی‌داند بلکه هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار می‌آورد.
- عقل عملی، واقعیت‌هایی را که با آگاهی و ارادهٔ انسان به وجود می‌آیند مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها را شناسایی می‌کند؛ مثلاً خوبی عدالت و بدی ظلم را می‌شناسد.
- اهمیت امروزی ابوریحان در به کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی، در بررسی‌های مذهبی، تاریخی و جغرافیایی است. روشی که او هزار سال پیش در بررسی‌های علمی خود در پیش گرفته بود، امروزه در تحقیقات مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی متداول شده است.
- سیاست هویت، محصول دوران پسامدرن است و بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند.

موارد خواسته‌شده، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- روح یا شالوده هر فرهنگ
- پیامد فقدان مسئولیت در فرهنگ
- هدف استعمار نو
- تفاوت استبداد استعماری با استبداد ایلی

- (۱) عمیق‌ترین لایه‌های هر فرهنگ - افزایش نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشت خود - استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی - دوری از رویارویی با فرهنگ اسلامی
- (۲) پاسخ به پرسش‌های بنیادی بشر - نداشتن معیار و میزان برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف - استفاده از کودتای نظامی برای روی کار آمدن دولت‌های دست‌نشانده - هویت غیراسلامی
- (۳) تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان - تبدیل کردن انسان‌ها به موجوداتی منفعل - تبلیغ و ترویج باورها و ارزش‌های فرهنگی غرب - تلاش برای حذف مظاهر فرهنگ اسلامی
- (۴) پاسخ فرهنگ به پرسش‌های هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه - فراهم‌شدن زمینه نفوذ سلطه‌گران - کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر - عمل در سایه قدرت جهان غرب

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱، ۲، ۳ و ۴

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

- هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود، به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد. در واقع یک‌سری سؤالات بنیادی وجود دارد که هر فرهنگ با پاسخ به آن‌ها، نوع فرهنگ خود را شکل می‌دهد. در واقع، این پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی (پرسش‌های هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه)، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند.
- برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند. آن‌ها نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان را انکار می‌کنند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند، آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند و زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورند.
- در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.
- تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود این‌که دارای هویتی غیراسلامی بود به دلیل این‌که پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل، استبداد استعماری به دلیل این‌که در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

فرهنگ معاصر غرب، چه زمانی، چگونه و تحت تأثیر چه عواملی گرفتار دئیسم شد؟

- (۱) قرن‌های نوزدهم و بیستم - روشنگری در این دوران بیشتر شکلی حس‌گرایانه پیدا کرد و مثل همه ادوار روشنگری، وحی و معارف و حیانی نفی می‌شد. - وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، دئیسم پدید می‌آید.
- (۲) پایان قرن بیستم - روشنگری در این دوران، ضمن نادیده‌گرفتن وحی، روش‌های عقلی و حسی را نیز انکار می‌کند. - با افول حس‌گرایی، امکان تشخیص خوب و بد از بین رفت و فرهنگ غرب گرفتار دئیسم شد.
- (۳) قرن‌های هفدهم و هجدهم - روشنگری در این دوران بیشتر شکلی عقل‌گرایانه داشت و مثل همه ادوار روشنگری، وحی نیز نفی می‌شد. - روشنگری با رویکرد دنیوی به دلیل عدم پذیرش وحی، به دئیسم منجر می‌شود.
- (۴) آغاز قرن بیستم - روشنگری در این دوران به شناخت عقلی محدود شد و شناخت حسی را نادیده گرفت. - با افول حس‌گرایی امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها از بشر سلب شده و دئیسم پدید آمده است.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۵

دوره‌های روشنگری در معنای خاص:

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرون هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	دئیسم
قرون نوزدهم و بیستم	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	دانش‌ابزاری
پایان قرن بیستم	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی، بیشتر شکلی عقل‌گرایانه داشت. روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل این‌که وحی را نمی‌پذیرد به دئیسم منجر می‌شود. دئیسم یعنی اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

۶۰

هر یک از عبارت‌های زیر، نشان‌دهنده کدام مفهوم است؟

«دنیاجرایی و دنبال کردن سکولاریسم در عمل»، «توجیه عملکرد دنیوی در پوشش معنوی و دینی»، «اخلال در فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی» و «تربیت نخبگان کشورهای غیرغربی»

(۱) عملکرد کلیسا در قرون وسطی - تحریفات مسیحیت در سطح زندگی و عمل - تبلیغ مسیحیت - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی

(۲) از اعتبار انداختن عقل و وحی - ورود سکولاریسم به فرهنگ عمومی غرب - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی - امپراتوری فرهنگی و رسانه‌ای

(۳) انکار دخالت دین در امور دنیوی - گسترش فلسفه‌های روشنگری - سازمان‌های فراماسونری - مرجعیت علمی فرهنگ غرب

(۴) انتقاد از عملکرد آباء کلیسا - گام برداشتن مسیحیت به سوی نوعی دنیاجرایی - رسانه - تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۶، ۷ و ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

• طی قرون وسطی، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند؛ اما رویکرد دنیوی داشتند و دنیاجرایی و سکولاریسم در عمل را دنبال می‌کردند.

• تحریفات کلی که در مسیحیت قرون وسطی رخ داد، دو پیامد زیر را به دنبال داشت:

(۱) تحریفات مربوط به سطح اندیشه و نظر - مسیحیت آمیخته با رویکردهای اساطیری شد. با پذیرش تثلیث، از ابعاد عقلانی توحید دور ماند.

(۲) تحریفات مربوط به سطح مسیحیان و آباء کلیسا در تعامل با فرهنگ امپراتوری روم، به سوی نوعی دنیاجرایی گام برداشتند. زندگی و عمل کلیسا در این مقطع، عملکرد دنیوی خود را در پوشش معنوی و دینی توجیه می‌کرد.

• دولت‌های سکولار غربی، با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند و از طریق سازمان‌های فراماسونری نیز بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند.

• جهان غرب فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را از طریق رسانه مدیریت می‌کند؛ اما تربیت نخبگان در کشورهای غیرغربی بیشتر به این دو شیوه انجام می‌شود: (۱) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی (۲) تثبیت مرجعیت علمی غرب

کدام گزینه در ارتباط با ماهیت چالش «شرق و غرب» و چالش «مرکز و پیرامون» مقایسه‌ی درستی ارائه می‌دهد؟

- (۱) چالش شرق و غرب درون فرهنگ سکولار غرب پدید آمد. - چالش مرکز و پیرامون میان کشورهای ثروتمند و فقیر و به دلیل بهره‌کشی و انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به مرکز به وجود می‌آید.
- (۲) در چالش شرق و غرب، دو قطب با فرهنگ‌های متفاوت روبه‌روی هم قرار دارند. - در چالش مرکز و پیرامون، مشکل اصلی نه در مسائل فرهنگی، بلکه در وابستگی اقتصادی کشورهای فقیر به ثروتمند است.
- (۳) چالش شرق و غرب، تضادی درونی میان دو نظام اقتصادی و سیاسی درون فرهنگ غرب است. - چالش مرکز و پیرامون، به دلیل خودباختگی فرهنگی کشورهای پیرامونی در برابر کشورهای مرکزی پدید می‌آید.
- (۴) در چالش شرق و غرب، هر یک از دو بلوک چالش خود را با خارج‌شدن از فرهنگ سکولار غربی حل کردند. - در چالش مرکز و پیرامون، کشورهای صنعتی مشکلات خود را به بیرون از مرزهای خود منتقل می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۹ و ۱۰

ویژگی‌های چالش شرق و غرب: (۱) فرامنطقه‌ای و جهانی است. (۲) دارای حوزه‌های متفاوت سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی است. (۳) چالشی درون فرهنگی است.

ویژگی‌های چالش مرکز و پیرامون: براساس این نظریه، جوامع غربی (مرکزی):

(۱) چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند؛ به این ترتیب که با ثروت به‌دست‌آمده از کشورهای پیرامونی، رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند و مشکلات حاد درونی‌شان را به بیرون از مرزهای خود انتقال می‌دهند.

(۲) با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.

مارکس در چارچوب فرهنگ سکولار غرب به نقد لیبرالیسم پرداخت؛ بنابراین چالش فقر و غنا، چالشی درون فرهنگی محسوب می‌شود. در چالش مرکز و پیرامون، کشورهای مرکزی با ثروت به‌دست‌آمده از کشورهای پیرامونی، مشکلات حاد درونی‌شان را به بیرون از مرزهای خود انتقال می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): چالش شرق و غرب چالشی درون فرهنگی است. هر دو بلوک شرق و غرب، درون فرهنگ سکولار غرب قرار دارند.

گزینه (۳): چالش مرکز و پیرامون چالشی اقتصادی است، در مقابل چالش استعمارگر و استعمارزده است که مربوط به خودباختگی فرهنگی است.

گزینه (۴): هر دو بلوک شرق و غرب، درون فرهنگ سکولار غرب قرار دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- چه عاملی بیش از بقیه عوامل، باعث تضعیف عزت کشورهای اسلامی در جهان معاصر شد؟
- تفاوت اساسی انقلاب اسلامی ایران با انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم چه بود؟
- چرا دولتمردان آمریکایی در برابر انقلاب اسلامی، دچار خطای تحلیلی شدند؟
- کدام‌یک، از پیامدها و تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر جهان غرب محسوب می‌شود؟

۱) کاهش بهره‌گیری از عدالت و فقاقت در مناسبات قدرت‌های قومی در جهان اسلام - فراگیر و مردمی بودن و رهبری دینی انقلاب اسلامی - حمایت شوروی از ایجاد مانع در مرزهای جنوبی - تضعیف آرمان‌های پس از رنسانس

۲) مرعوب‌شدن دولتمردان مسلمان نسبت به جاذبه‌های فرهنگ غرب - عدم وابستگی به بلوک شرق و غرب و جریان‌های مارکسیستی - ارزیابی این انقلاب با موازین فرهنگ سکولار غربی - شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن

۳) تعامل برخی از اندیشمندان با دولت‌های استعماری بر مبنای مقاومت منفی - ایجاد یک قطب‌بندی جدید فرهنگی - عدم وابستگی انقلاب اسلامی ایران به ارزش‌های دو قطب جهانی - پایان دادن به بحران‌های معرفتی غرب

۴) از بین رفتن ظواهر اسلامی در حکومت‌های سکولار کشورهای مسلمان - عدم استفاده از مکاتب سیاسی و فلسفه‌های غربی - هدف قرار دادن یک نظام سیاسی وابسته به بلوک غرب - شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱۳، ۱۴ و ۱۵

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

- قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی کشورهای غربی، دولتمردان کشورهای اسلامی را مرعوب و شیفته فرهنگ غرب می‌ساخت و این مسئله، عزت و استقلال کشورهای اسلامی را تضعیف می‌کرد.
- انقلاب‌های آزادی‌بخش اغلب در مقابل بلوک غرب شکل می‌گرفتند و مورد حمایت بلوک شرق بودند؛ ولی انقلاب اسلامی ایران به هیچ‌یک از دو بلوک وابستگی نداشت و از آغاز، جهت‌گیری ضدآمریکایی، ضدصهیونیستی و ضدمارکسیستی خود را اعلام کرد.
- از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب اسلامی به دلیل این‌که با بلوک شرق ارتباط برقرار نمی‌کرد، توان مقاومت نداشت، نمی‌توانست تداوم یابد و دیر یا زود، بار دیگر دست نیاز به سوی بلوک غرب دراز می‌کرد. دولتمردان غربی با چنین نگاهی به انقلاب اسلامی ایران، از عمق حادثه غافل بودند. آن‌ها انقلاب را با موازین فرهنگ غرب می‌سنجیدند، حال آن‌که انقلاب اسلامی ایران از متن فرهنگی دیگر برمی‌خاست.
- انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پست‌مدرن (پسامدرن)، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی، از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس و شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم مؤثر بود.

هر یک از موارد زیر، به ترتیب پس از کدام واقعه تاریخی به وقوع پیوسته‌اند؟

- شکل‌گیری انتفاضه و جنبش‌های جدید اسلامی در فلسطین
- جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب
- شکل‌گیری دولت‌های جدید
- مخدوش شدن استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف

۱) انقلاب اسلامی ایران - جنگ جهانی دوم - انقلاب فرانسه - استفاده از نهادهای بین‌المللی توسط کانون‌های ثروت
 ۲) بیداری اسلامی - انقلاب کمونیستی شوروی - پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار - شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی
 ۳) فروپاشی بلوک شرق - بحران موشکی کوبا - زوال تدریجی قدرت کلیسا - پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی
 ۴) از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ - شکل‌گیری جهان دوقطبی - ناسیونالیسم - تغییر نقش دولت‌ها و کشورها در جهان

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۷، ۸، ۱۰ و ۱۵

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● شکل‌گیری انتفاضه و جنبش‌های جدید اسلامی در فلسطین، جهاد اسلامی افغانستان در برابر حکومت وابسته به بلوک شرق، تشکیل جبهه نجات اسلامی در الجزایر و پیروزی اسلام‌گرایان در انتخابات ۱۹۹۰م. این کشور، نمونه‌هایی از حرکت‌ها و جنبش‌های اسلامی در جهان اسلام است که تحت‌تأثیر انقلاب اسلامی ایجاد شد.

● پس از جنگ جهانی دوم، بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک، به همراه جنگ‌های گرم در مناطق پیرامونی آن‌ها، ادامه یافت.

● زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد. در نهایت، با انقلاب فرانسه دولت‌هایی شکل گرفتند که به طور رسمی جدایی خود را از دین اعلام کردند. این دولت‌ها، برخلاف حکومت‌های گذشته، خود را نه با هویتی دینی، بلکه با ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی و به‌ویژه نژادی و قومی می‌شناختند. دولت - ملت‌های جدید از این طریق پدید آمدند.

● کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را برمی‌دارند و استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف را مخدوش می‌سازند.

موارد کدام گزینه درست است؟

۶۴

- الف) فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود هضم و جذب می‌کرد یا آن‌ها را ناگزیر می‌ساخت که برای بقای خود، در ظاهر از مفاهیم و ارزش‌های دینی استفاده کنند.
- ب) پیدایش، قوام و دوام ارزش‌ها در قلمرو حقیقی و واقعی، محصول آگاهی، خواست و عمل مردم است؛ در مقابل در قلمرو آرمانی، ارزش‌ها مستقل از خواست و تمایل افرادند.
- ج) سرمایه‌داران با وجود آسیب‌هایی که از بحران اقتصادی می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند، آسیب‌های ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد منتقل می‌کنند.
- د) تأکید بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف و ارائه راهکارهای مسالمت‌آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی، مربوط به بعد اجتماعی هویتی در مدل تکثرگراست.
- ه) در جهان اسلام و مطابق با تعالیم آن، علومی که درباره حقیقت انسان و آغاز و انجام آن سخن می‌گویند، در صورتی که به قصد درس‌آموختن از رفتار گذشتگان باشد، علم نافع محسوب می‌شود.
- ۱) ب - د ۲) الف - ج ۳) ه - الف ۴) ج - ه

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۴ و ۱۱ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۶، ۸ و ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی موارد نادرست:

- ب) پیدایش، قوام و دوام ارزش‌ها در دو قلمرو آرمانی و واقعی، محصول آگاهی، خواست و عمل مردم است. در قلمرو حقیقی، ارزش‌ها، مستقل از خواست و تمایل افرادند.
- د) در مدل تکثرگرا ممکن است بر ابعاد مختلفی از هویت تأکید شود:

بُعد فرهنگی هویت	تمایزات زبانی، قومی، مذهبی و ... مورد تأکید قرار می‌گیرند.
بُعد سیاسی هویت	بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف و فرصت سهیم‌شدن آن‌ها در قدرت سیاسی تأکید می‌شود و یا راهکارهای مسالمت‌آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی ارائه می‌گردد.
بُعد اجتماعی هویت	گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی و گروهی مورد توجه است.

- ه) علومی که درباره حقیقت انسان و آغاز و انجام (پایان) او سخن می‌گویند، علم نافع محسوب می‌شوند. علم به جامعه و تاریخ (علوم اجتماعی) نیز از دیگر علوم است که اگر به قصد درس‌آموختن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین اجتماعی برای استفاده از آن قوانین در حال و آینده آموخته شود، علم نافع است.

پاسخ سؤالات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- براساس نظریه میرزای نائینی، تحقق کدام ویژگی جامعه مطلوب شیعه، مستلزم تغییر نظام پادشاهی است؟
- جامعه‌شناسان انتقادی نسبت به کدام دورنما در زمینه ساختارهای اجتماعی نگرانی دارند؟
- تردید در مبانی علوم تجربی غربی، چه بحران‌هایی را در جهان مدرن به همراه داشته است؟
- پیش از ظهور غرب جدید، جامعه جهانی چگونه تحت تأثیر فرهنگ‌های مختلف شکل گرفته بود؟

(۱) جامعه باید به گونه‌ای عادلانه با مشارکت مردم شکل گیرد. - افراد باید صرفاً به خلاقیت‌های فردی توجه کنند. - فقدان ظرفیت ملی برای توجیه نیازهای اقتصادی - تعاملات فرهنگی وابسته به حاکمیت‌های سیاسی بود.

(۲) مجلس شورای اسلامی باید قوانین عادلانه الهی تصویب کنند. - توجه به ساختارها موجب تسلط افراد بر زندگی اجتماعی می‌شود. - تردید در فلسفه‌های روشنگری غرب - فرهنگ‌های مختلف در تعامل با یکدیگر عمل می‌کردند.

(۳) حاکمان باید عالم به عدالت و عامل به آن باشند. - غفلت از ساختارهای اجتماعی آثار مخرب و نامطلوبی دارد. - افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن - حاکمیت‌های فرهنگی به روابط نظامی نیاز نداشتند.

(۴) وجود مجلس خبرگان برای عدالت حاکمان ضروری است. - ساختارهای اجتماعی امکان انتقادپذیری ندارند. - ناسازگاری ابعاد معرفتی با اقتصاد و سیاست غرب - فرهنگ‌های مختلف توانایی هضم مهاجمان نظامی را نداشتند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۷ و ۱۲ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۷ و ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● فقه شیعه جامعه‌ای را مطلوب می‌داند که دارای دو ویژگی است: (۱) روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد. (۲) حاکمان و کارگزاران جامعه نیز عالم به عدالت و عمل‌کننده به آن باشند؛ یعنی عالم و عادل باشند. میرزای نائینی در آغاز قرن بیستم و در شرایط آن روز جامعه خود، معتقد بود که ما نمی‌توانیم ویژگی دوم را که مستلزم تغییر نظام پادشاهی است، تحقق ببخشیم.

● جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند گاهی جهان اجتماعی و ساختارهای آن که به دست خود انسان‌ها ایجاد شده‌اند، سازندگان خود را زیر سلطه درمی‌آورند. بی‌توجهی به ساختارهای اجتماعی و نادیده‌گرفتن آن‌ها، به معنای چشم‌پوشی از آثار و پیامدهای مخرب آن‌هاست؛ زیرا انتقاد از ساختارهای اجتماعی را ناممکن می‌سازد و در نتیجه، امکان کنترل آثار مخرب آن‌ها از دست می‌رود.

● تردید درباره مبانی علوم تجربی غربی، در حقیقت تردید درباره بنیان‌های هویتی فرهنگ غرب، یعنی لایه‌های عمیق یا همان فلسفه روشنگری بود. با این پرسش، بحران معرفتی - علمی در دو بُعد ظاهر شد: (۱) افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن (۲) ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن.

● جامعه جهانی قبل از ظهور غرب جدید به صورت امروز نبوده است؛ فرهنگ‌ها و تمدن‌های مختلف، هر یک در بخشی از جهان، حاکمیت سیاسی مربوط به خود را به وجود آورده بودند. روابط اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی بین کشورهای مختلف با حاکمیت‌های متفاوت برقرار بود و جامعه جهانی که از طریق این روابط شکل می‌گرفت، به گونه‌ای نبود که سرنوشت تعاملات فرهنگی را تابع روابط سیاسی، نظامی یا اقتصادی قرار دهد.

در هر یک از موقعیت‌های زیر، کدام یک از ویژگی‌های مسئله غائب است؟

- در روزهای منتهی به پایان مهلت انتخاب رشته، مهتاب هنوز گیج است و به هر کسی که با او صحبت می‌کند، می‌گوید اصلاً نمی‌داند دلش چه چیزی می‌خواهد.
- حمید شرایط جسمانی خوبی ندارد و دردهای مزمن کلیوی امانش را بریده است، اما حاضر نیست برای تشخیص منشأ دردش آزمایش بدهد.
- رتبه کنکور محمدحسین به جای این که برای خودش جدی باشد، برای مادرش مهم است. مادر هر هفته به مشاور محمدحسین زنگ می‌زند و آمار تمام کتاب‌های کمک آموزشی را دارد.

(۱) مشخص بودن موقعیت مبدأ - محدود بودن توانمندی - هدفمندی

(۲) هدفمندی - مشخص بودن موقعیت مبدأ - تحت کنترل بودن فرایند

(۳) مشخص بودن موقعیت مبدأ - محدود بودن توانمندی - تحت کنترل بودن فرایند

(۴) هدفمندی - مشخص بودن موقعیت مبدأ - هدفمندی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۵

درس Box

ویژگی‌های مسئله	توضیح نکات مهم
(۱) هدفمند است.	- زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست. - وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود. - برخی از افراد که راه حل مسئله را نمی‌دانند، به این دلیل است که «هدف» را به صراحت تعریف نکرده‌اند.
(۲) یک فرایند و جریان تحت کنترل است.	- در جریان حل مسئله، فرد کاملاً درگیر موضوع است. - فرد به آن چه انجام می‌دهد، آگاهی کامل دارد. - در جریان حل یک مسئله، هر چه جدی‌تر باشیم، احتمال انتخاب راه حل بهتر، بیشتر می‌شود.
(۳) توانمندی‌های ما محدود است.	- اصولاً زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشد. - افرادی که توانایی‌های خود را نمی‌شناسند از راه‌حل‌های غیرمنطقی استفاده می‌کنند.
(۴) موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد.	شناخت موقعیت فعلی کمک می‌کند تا موانع احتمالی را به خوبی بشناسید و راه‌حل‌های بهتری ارائه دهید.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: اولین ویژگی مسئله «هدفمندی» آن است، یعنی فرد باید بداند در جریان مسئله هدفش چیست و به چه چیزی می‌خواهد برسد. در این موقعیت مهتاب نمی‌داند دلش چه می‌خواهد، پس «هدف» مشخص ندارد.

عبارت دوم: یکی از ویژگی‌های مسئله «مشخص بودن موقعیت فعلی یا مبدأ» است. یعنی اگر قرار باشد به وضعیت سلامتی و درمان بیماری برسیم لازم است از موقعیت فعلی، یعنی شرایط بیماری شناخت داشته باشیم، در موقعیت حمید «موقعیت فعلی» با توجه به آزمایش ندادن او معلوم نیست.

عبارت سوم: «جدیت» در جریان مسئله ناظر به ویژگی «فرایند و جریان تحت کنترل بودن» مسئله است. به همین خاطر است که برای محمدحسین ویژگی «تحت کنترل بودن» مسئله غایب است، زیرا برای او رتبه کنکور موضوعی جدی نیست.

حمید برای انتخاب رشته دبیرستان دوره دوم خود مردد است. نمی داند چه رشته ای با شرایط جامعه در چند سال آینده و با ویژگی های شخصیتی اش متناسب بوده و می تواند موفقیت آینده او را تسهیل کند. در رابطه با موقعیت او، کدام گزینه درست است؟

- (۱) مسئله او اقدامات مشخص و استاندارد دارد و اگر از طریق آن ها اقدام کند می تواند موفقیت خود را در آینده تضمین کند.
- (۲) اگر بتواند این مسئله را به خوبی حل کند، ممکن است به مهارتی دست یابد که در انتخاب رشته دانشگاه هم به او کمک کند.
- (۳) به سبب پیچیدگی موضوع انتخاب رشته و چندعلیتی بودن آن، نمی تواند هدف خود را تعریف کند.
- (۴) لازم است برای تشخیص مسئله خود از مشاورین خبره این حیطه بخواهد که آنان مشکل او را شناسایی کنند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۵

درس Box

مسائل با توجه به شاخص های زیر به دو گروه «خوب تعریف شده» و «خوب تعریف نشده» تقسیم می شوند. این شاخص ها عبارت اند از:

- (۱) شناسایی موقعیت اولیه
- (۲) فهرست اقدام ها یا راهبردهای در دسترس
- (۳) تعریف دقیق هدف
- (۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف

خوب تعریف نشده بودن به معنای «پیچیده بودن» و دشواری یک مسئله است، به عبارت دیگر مسئله های پیچیده از آن جایی که «علل متعددی» دارند، به راحتی قابل تعریف نیستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

حمید باید تصمیم گیری کند و در این تصمیم گیری با این مسئله مواجه است که: «بهترین رشته برای تحصیل من در دبیرستان کدام است؟». با توجه به پیچیدگی و چندعلیتی بودن، مسئله حمید از نوع خوب تعریف نشده است. با توجه به این توضیحات، به بررسی گزینه ها می پردازیم:

- گزینه (۱): **نادرست**؛ مسئله حمید از نوع خوب تعریف نشده است و به همین خاطر حمید با اقدامات استاندارد و مشخصی روبه رو نیست که بتواند با انجام آن ها رسیدن یا نرسیدن به هدف خود را تضمین کند.
- گزینه (۲): **درست**؛ یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر انواع یادگیری، قابل تعمیم است. به همین خاطر است که حمید در صورت طی کردن مسیر درست در حل این مسئله، ممکن است به اصول و قوانینی کلی دست یابد که مهارت حل مسئله او را ارتقا دهد به گونه ای که در موقعیت های مشابه دیگر، مانند انتخاب رشته دانشگاه به کمک او آید.
- گزینه (۳): **نادرست**؛ تعریف هدف در مسائل خوب تعریف نشده، کار راحتی نیست، نه آن که نتوان هدف را به کلی تعریف کرد. توجه داشته باشید یکی از ویژگی های مسئله، فارغ از نوع آن، هدفمندی است که در مسائل خوب تعریف نشده، تعریف دقیق هدف دشوارتر است.
- گزینه (۴): **نادرست**؛ در تشخیص مسئله، بهتر است دیگران نقش راهنما داشته باشند و فرد، خود آن را شناسایی کند، نه این که مشاوران به جای او مسئله را شناسایی کنند.

هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب، با کدام عوامل ارتباط دارد؟

- حامد یک سؤال از مشاورش در زمینه چگونگی کاهش وابستگی او به ChatGPT می پرسد و مشاور پاسخ نهایی را با توجه به نظرات و علایق حامد به ۴ مرحله تقسیم می کند که قابلیت اجرایی شدن داشته باشد.
- سمانه دیپلم تجربی دارد و در واحدهای روان شناسی فیزیولوژیک دانشگاه، نمرات بهتری کسب می کند.
- سینا ۱۰ ساله برخلاف پدر ۴۵ ساله اش، در حل مسئله ۸ سکه سرعت عمل بیشتری دارد.
- رئیس جمهور بعد از حمله ناگهانی به کشور از مشاورانش خواست تا نظراتشان درباره تمام راههای برون رفت از این مشکل را بیان کنند.

(۱) روش اکتشافی - نوع نگاه به مسئله - اثر مثبت انتقال - روش تحلیلی

(۲) روش تحلیلی - اثر انتقال - نوع نگاه به مسئله - روش بارش مغزی

(۳) روش خرد کردن مسئله - تجارب گذشته - عدم وجود اثر منفی انتقال - روش اکتشافی

(۴) روش تحلیلی - اثر نهفتگی - نوع نگاه به مسئله - روش تحلیلی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۵

درس Box

مسائل را از طریق روشهای مختلف می توان حل کرد:

روشهای تحلیلی	• مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی است. • دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می کند. • مورد قبول همگان است. • در بسیاری از موارد زمانبر است.
روشهای حل مسئله	• با خطا مواجه بوده و با روشهای غیرمنطقی صورت می گیرد. • عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است. • اجرای آن دستیابی به راه حل مسئله را تضمین نمی کند. • نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارند. • در حداقل زمان به راه حل می رسند. • اعتبار آنها با گذشت زمان به شدت متزلزل می شود.
روشهای اکتشافی	

روشهای اکتشافی حل مسئله:

خرد کردن	کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب	بارش مغزی	شروع از آخر
در روش خرد کردن، یک مسئله بزرگ به چند مسئله کوچک تقسیم می شود و افراد مسئلههای کوچک را حل می کنند تا به تدریج بتوانند به حل مسئله بزرگ دست یابند.	حل کننده در این روش تلاش می کند فاصله وضعیت موجود با وضعیت مطلوب را کاهش دهد. حالت وجود مسئله = وضعیت موجود حالت دسترسی به راه حل = وضعیت مطلوب	راه حل های احتمالی که فکر می کنیم در پاسخ به یک مسئله می تواند درست باشد، ارائه شود.	این روش بیشتر در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد. روش مهندسی معکوس نمونه ای از روشهای شروع از آخر است.

بررسی عبارتها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: مشاور براساس نظرات و علایق حامد ۴ مرحله برای حل مسئله مشخص کرده پس روش مطرح شده «خرد کردن

مسئله» است که یکی از روشهای اکتشافی حل مسئله است. (تأیید گزینههای (۱) و (۳))

عبارت دوم: آن چه سمانه از آن برای مسائل جدید استفاده کرده، اطلاعات قبلی اوست و نشان دهنده تأثیر «تجربیات گذشته»

است. (تأیید گزینههای (۲) و (۳))

روان‌شناسی

عبارت سوم: سرعت عمل بیشتر سینا بیانگر آن است که به علت سن و تجربیات کمتر هنوز تجربیات گذشته بر حل مسئله او اثر منفی نگذاشته‌اند، پس **عدم وجود اثر منفی انتقال** باعث سرعت بیشتر او در حل مسئله شده است. (تأیید گزینه (۳))

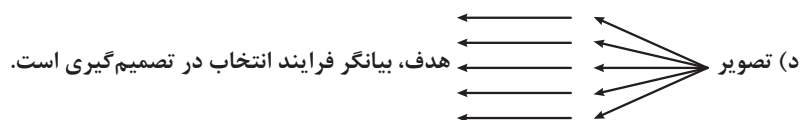
عبارت چهارم: رئیس‌جمهور به کمک تیم خود در حال بارش مغزی است و با مشورت کردن و استفاده از نظرات شخصی افراد و ارائه راه‌حل‌های مختلف از روش «اکتشافی» حل مسئله استفاده کرده است. (تأیید گزینه‌های (۲) و (۳))

کدام یک از عبارات زیر، در رابطه با تصمیم‌گیری درست است؟

الف) عالی‌ترین سطوح شناخت با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند که آن‌ها را از هم متمایز می‌کند، به همین دلیل هیچ اشتراکی بین آن‌ها نیست.

ب) گفته‌ی امام علی (ع) در نهج‌البلاغه مبتنی بر اقدام پس از یقین، بیانگر اهمیت مشورت‌گرفتن در تصمیم‌گیری است.

ج) یک تفاوت مهم و کلیدی تصمیم‌گیری با حل مسئله، توجه به موضوعی است که در چندین گزینه موجود قابل دستیابی است.

۲) «ب» - «د»

۱) «الف» - «ج»

۴) «الف» - «ب»

۳) «ج» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

درس‌Box

مقایسه حل مسئله و تصمیم‌گیری:

حل مسئله به معنای یافتن بهترین راه‌حل رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود است.

تصمیم‌گیری به معنای ارزیابی گزینه‌های مختلف و انتخاب مناسب‌ترین آن‌ها است.

حل مسئله و تصمیم‌گیری با هم شباهت و تفاوت‌هایی دارند:

شباهت: تصمیم‌گیری نوعی حل مسئله است؛ چون تصمیم‌گیرندگان با این مسئله مواجه هستند که بهترین انتخاب چیست؟

تفاوت:

حل مسئله	تصمیم‌گیری
توجه به یافتن راه‌حل‌ها	توجه به موضوع انتخاب‌ها
سروکارداشتن با راه‌حل‌ها	سروکارداشتن با اولویت‌ها
انتخاب راه‌حل منتهی به حل مسئله	انتخاب بهترین اولویت
افراد باید راه‌حل مسئله را خودشان بازآفرینی کنند.	افراد باید از بین انتخاب‌های مختلف بهترین را برگزینند.
ممکن است راه‌حل‌های مختلفی وجود داشته باشد، ولی فقط یک راه است که حل‌کننده مسئله را به هدف می‌رساند.	هر اولییتی فرد تصمیم‌گیرنده را به مقصد می‌رساند، ولی ممکن است اولویت مطلوب نباشد.
در حل مسئله، افراد به دنبال روش‌های موفق و کارآمد هستند.	دغدغه تصمیم‌گیرندگان، انتخاب بهترین اولویت است.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) نادرست؛ منظور از عالی‌ترین سطوح شناخت، همان حل مسئله و تصمیم‌گیری است. حل مسئله با تصمیم‌گیری اشتراک‌ها و اختلاف‌هایی دارد، تصمیم‌گیری نوعی حل مسئله است، چراکه تصمیم‌گیرنده با این مسئله مواجه هست که مناسب‌ترین انتخاب چیست، پس از این جهت با هم شباهت دارند.

ب) نادرست؛ فرمایش حضرت علی (ع) مبنی بر این‌که: «چون به یقین رسیدید اقدام کنید»، بیانگر شرط تصمیم‌گیری است، نه اهمیت مشورت‌کردن در تصمیم‌گیری.

ج) درست؛ در تصمیم‌گیری توجه به موضوع انتخاب‌هاست که باید از بین اولویت‌ها و گزینه‌های مختلف موجود، مناسب‌ترین آن‌ها را انتخاب کنیم؛ در حالی که در حل مسئله توجه به یافتن راه‌حل‌هاست که موجود نبوده و ما باید آن‌ها را بازآفرینی کنیم.

د) درست؛ در تصمیم‌گیری برخلاف حل مسئله، هر اولویتی می‌تواند فرد را به مقصد برساند، اما دغدغه تصمیم‌گیرنده انتخاب مطلوب‌ترین اولویت است. شکل داده‌شده، بیانگر همین مطلب است.

۷۰ کدام گزینه در رابطه با تصمیم‌گیری درست است؟

- (۱) مسئولین مدرسه برای انتخاب بهترین بازیکن مسابقات فوتبال مدرسه، با تصمیمی مهم و پیچیده مواجه‌اند.
 (۲) صرفاً براساس اهمیت موضوع، تعداد اولویت و افراد دخیل در تصمیم‌گیری، می‌توان دشواری آن را رتبه‌بندی کرد.
 (۳) تقسیم تصمیم‌گیری به انواع «ساده - پیچیده»، «مهم - معمولی» و «فردی - گروهی» براساس نوع تصمیم است.
 (۴) در تصمیم‌گیری‌های مهمی که بُعد شخصی دارد، افراد متفاوت از سایرین عمل می‌کنند، در حالی که همین افراد در برخی از تصمیم‌گیری‌ها همانند دیگران عمل می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶

درس‌Box

- گاهی علی‌رغم وجود تعداد زیاد اولویت‌ها، تصمیم‌گیری به دلیل اهمیت کم آن، ساده محسوب می‌شود و برعکس گاهی علی‌رغم تعداد کم اولویت‌ها، به دلیل اهمیت زیاد موضوع، تصمیم‌گیری پیچیده و دشوار است.
- تقسیم تصمیم‌گیری به «ساده، پیچیده» و «معمولی، مهم» براساس «نوع تصمیم» است.

نکته

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): **نادرست**؛ تصمیم‌گیری در این موقعیت از نوع «معمولی» است، زیرا پیامدهای بلندمدت در زندگی افراد ندارد.
 گزینه (۲): **نادرست**؛ دشواری یک تصمیم تابع توانمندی‌ها و نگرش‌ها و تجربه‌های شخصی نیز قرار می‌گیرد؛ بنابراین صرفاً اهمیت موضوع و تعداد اولویت‌ها و تعداد افراد تصمیم‌گیرنده بر دشواری تصمیم تأثیر ندارند.
 گزینه (۳): **نادرست**؛ تقسیم تصمیم‌گیری «فردی - گروهی» براساس نوع تصمیم نیست؛ بلکه براساس تعداد افراد تصمیم‌گیرنده است.
 گزینه (۴): **درست**؛ در برخی از تصمیم‌گیری‌ها همه افراد یکسان عمل می‌کنند، اما در آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که بُعد شخصی دارد، هر فردی متناسب با ویژگی‌های خودش تصمیم می‌گیرد و در نتیجه در چنین تصمیم‌هایی متفاوت از سایرین عمل می‌کند.

روان شناسی

۷۱

هر یک از ابیات زیر، به ترتیب یادآور کدام یک از سبک‌های تصمیم‌گیری است؟

- الف) سعدیا، دی رفت و فردا هم چنان موجود نیست
ب) ابتدا از خشمم می‌سوزاند او مهر و وفا
ج) چشم‌داری تو، به چشم خود نگر
- در میان این و آن، فرصت شمار امروز را
بعد از آن می‌گردد آرام پشیمان وقت خشم
منگ‌راز چشم‌سفیهی، بی‌خبر

- ۱) تکانشی - وابسته - وابسته
۲) اجتنابی - احساسی - تکانشی
۳) اجتنابی - تکانشی - وابسته
۴) تکانشی - احساسی - وابسته

مشاوره در بعضی از قسمت‌های کتاب، توجه به کلمات کلیدی برای پاسخ‌دادن به سؤال بسیار کمک‌کننده هستند. یکی از این قسمت‌ها، موضوع سبک‌های تصمیم‌گیری است، پس به کلمات کلیدی در درس‌باکس‌ها توجه کنید.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۹

درس‌باکس

ویژگی	سبک تصمیم‌گیری
- فرد، ناگهانی، بدون محاسبه و بدون توجه به عواقب کار تصمیم می‌گیرد. - با عجله و شتاب همراه است. - با پشیمانی همراه است. - در نوجوانان بیشتر دیده می‌شود.	تکانشی
- عواطف و هیجانات زودگذر ملاک تصمیم‌گیری است. - تصمیم‌گیری‌های مهم زندگی نیازمند روش‌های پایدار و ماندنی است و احساسی عمل کردن در تصمیم‌های مهم زندگی می‌تواند پیامدهای ناگواری داشته باشد. - در متون دینی همواره به پرهیز از تصمیم‌گیری احساسی اشاره شده است.	احساسی
- فرد به جای فکر کردن از دیگران کورکورانه اطاعت می‌کند. - تصمیم دیگران ممکن است برای ما تصمیم مناسبی نباشد.	وابسته
- فرد قصد دارد تصمیم بگیرد، ولی تصمیم او هیچ‌گاه عملی نمی‌شود. - فرد «دست‌دست می‌کند» و «کار امروز را به فردا می‌اندازد». - فرد بر این باور است که همه‌چیز خودبه‌خود درست می‌شود. - فرد زمان را از دست می‌دهد و مشکل او بیشتر می‌شود.	اجتنابی
- زیربنای آن اندیشیدن است. - فرد تمام راهکارهای ممکن را می‌سنجد. - تابع یک روش قاعده‌مند و منظم است. - بهترین سبک تصمیم‌گیری است. - فرد پله‌پله و طبق قوانین پیش می‌رود.	منطقی

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

- در عبارت «الف» به گذشت زمان و از دست رفتن زمان اشاره دارد که این موضوع ما را یاد سبک تصمیم‌گیری «اجتنابی» می‌اندازد.
- در عبارت «ب» می‌گوید اول خشمگین می‌شود و سپس پشیمانی برایش به همراه دارد، پس به سبک تصمیم‌گیری «تکانشی» اشاره دارد.
- در عبارت «ج» شاعر توصیه می‌کند از زاویه دید خودت به موضوع نگاه کن و مخاطب را به این‌که از چشم دیگران به موضوع نگاه کرده و تقلید کند، نهی می‌کند؛ پس اشاره به سبک تصمیم‌گیری «وابسته» دارد.

روزبه برای خرید ماشین به نمایشگاه ماشین مراجعه می‌کند. فروشنده قبل از هر چیز بودجه‌ای که روزبه برای خرید ماشین در نظر گرفته و سپس کشورهای تولیدکننده ماشین که مدنظر اوست را می‌پرسد و براساس آن انواع و اقسام ماشین‌های موجود در نمایشگاه را به او نشان می‌دهد. کدام عبارت در مورد روشی که فروشنده به کار گرفته درست است؟

- (۱) فروشنده می‌خواهد با اطلاع یافتن از دیدگاه‌های روزبه و تأیید آن، او را دچار سوگیری تأیید کند.
- (۲) فروشنده با حذف تعدادی از اولویت‌ها، تصمیم‌گیری را برای روزبه آسان‌تر کرده است.
- (۳) فروشنده، روزبه را از تصمیم‌گیری غیرمنطقی و آسیب‌زا برحذر داشته است.
- (۴) فروشنده با بررسی پیامدهای اجرای اولویت روزبه، تعداد اولویت‌های پیش روی او را کاهش داده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

درس‌Box

تصمیم‌گیری یک مهارت است؛ بنابراین می‌توان آن را به دست آورده و یا ارتقا بخشید. برخی از توصیه‌ها برای ارتقای تصمیم‌گیری عبارت‌اند از:

توضیح و نکات مهم	توصیه
- قبل از هر اقدامی، تعریف دقیقی از تصمیم مورد نظر ارائه دهید. - هر چه موضوع تصمیم‌گیری دقیق‌تر باشد، اقدام‌های بعدی هم شفاف‌تر خواهد بود.	(۱) تصمیم‌مورد نظر را به خوبی بشناسید.
- بهترین سبک تصمیم‌گیری، سبک منطقی است. - همه افراد ممکن است در برخی موقعیت‌ها مجبور شوند از سایر سبک‌های تصمیم‌گیری استفاده کنند، ولی سبک غالب افراد باید از نوع تصمیم‌گیری منطقی باشد. - در تصمیم‌گیری‌های مهم، استفاده از سبک‌های غیرمنطقی آسیب‌زا و خطرآفرین است.	(۲) از سبک تصمیم‌گیری منطقی استفاده کنید.
«حذف تک‌تک جنبه‌ها» یکی از روش‌های میان‌بر است. - در این روش فرد با کم‌شدن تعداد اولویت‌ها می‌تواند راحت‌تر تصمیم بگیرد.	(۳) در تصمیم‌گیری‌های پیچیده و مهم از روش‌های میان‌بر استفاده کنید.
برخی از موقعیت‌های پرخطر عبارت‌اند از: صحبت کردن با افراد غریبه، مخفی کردن موضوع مهم از والدین، رفتن به خانه غریبه، مصرف سیگار، مصرف ماده‌ای که خود نمی‌داند چیست، اذیت و آزار دیگران، راهدادن افراد غریبه به منزل، به تنهایی در فضای تاریک رفتن، سوار ماشین غریبه شدن، پاسخ به پیام‌های ناشناس در فضای مجازی، پاسخ عاطفی غیرمعمول به دیگر افراد و اعتماد بیش از حد به دیگران.	(۴) موقعیت‌های پرخطر را بشناسید.

در این روش فروشنده با دانستن ویژگی‌های مورد نظر روزبه سعی کرده اولویت‌ها و گزینه‌هایی را که در محدوده انتخاب روزبه قرار دارد، معرفی کرده و سایر انتخاب‌ها را حذف کند. این روش که همان روش «میان‌بر» نام دارد، باعث می‌شود که روزبه با اولویت‌های کم‌تری مواجه شده و راحت‌تر تصمیم بگیرد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱): در سوگیری تأیید، فرد از اطلاعاتی که دیدگاه او را تأیید کند، استفاده می‌کند در این موقعیت، چیزی مبنی بر دیدگاه‌های شخصی روزبه و یا تأیید آن از طرف فروشنده بیان نشده که مصداق سوگیری تأیید باشد، بلکه ویژگی‌هایی که روزبه برای انتخاب خود در نظر داشته است، مطرح شده است.

گزینه (۳): در متن سؤال توصیه‌ای که مبنی بر گرفتن تصمیم براساس منطق باشد، از طرف فروشنده دیده نمی‌شود و فقط گزینه‌های موجود معرفی شده است.

گزینه (۴): بررسی پیامدهای اجرای اولویت به مرحله هفتم تصمیم‌گیری روزبه مربوط می‌شود، در حالی که شناسایی تعداد اولویت‌ها به مرحله دوم تصمیم‌گیری مربوط می‌شود و چنین رابطه‌ای وجود ندارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مسابقات فوتبال در قاره اروپا، چند سال متمادی تحت تأثیر رقابت رونالدو و مسی بود. بازیکنانی که به اقرار همبازیان و مربیان خود برتر از دیگر فوتبالیست‌ها بودند، قبل از همه در جلسات تمرینی حاضر شده و برای موفقیت از بسیاری از لذت‌های زندگی چشم‌پوشی می‌کردند. در رابطه با این دو بازیکن قدرتمند، کدام توضیح نادرست است؟

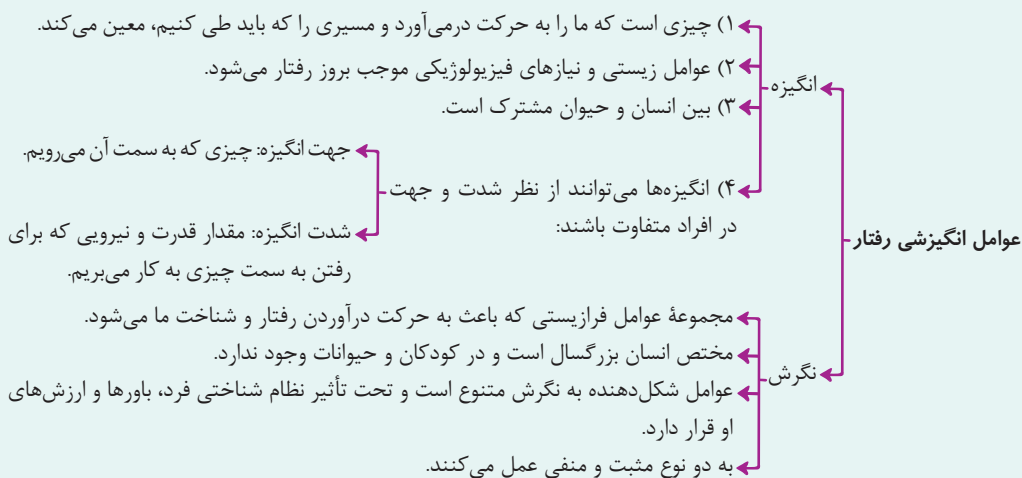
- (۱) نمی‌توان استمرار آن‌ها در جلسات تمرینی و سخت‌کوشی برای رسیدن به موفقیت را تنها با عوامل انگیزشی (زیستی) توصیف و تبیین کرد.
- (۲) به تأخیر انداختن تأمین نیازهای زیستی و یا تحمل سختی‌ها، تحت تأثیر عامل مؤثری بر رفتار است که تنها در آدمی دیده می‌شود.
- (۳) عوامل نگرشی متعددی بر کیفیت عملکرد بازیکنانی مانند این دو، اثرگذار بوده است.
- (۴) جهت‌انگیزه آن‌ها در مقایسه با دیگر فوتبالیست‌ها متفاوت بوده و به همین خاطر زودتر از دیگران در جلسات تمرین حاضر می‌شدند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۷

درس‌Box

جست‌وجوی علت رفتار، در واقع به معنای توجه به عوامل انگیزشی آن رفتار است:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تمامی بازیکنان فوتبالی که در جلسات تمرینی حاضر می‌شوند، از نظر «جهت» انگیزه با یکدیگر مشابه هستند، زیرا انگیزه‌شان، آن‌ها را به سمت رفتار مشابهی سوق داده است. عامل «شدت» انگیزه است که موجب می‌شود بازیکنی زودتر از هم‌تیمی‌های خود در جلسات تمرین حاضر شود و با کیفیت و مدت بیشتری تمرین کند.

بررسی گزینه‌های درست:

گزینه (۱): سخت‌کوشی و گذشتن از لذت‌های زندگی مستلزم وجود عوامل نگرشی است پس نمی‌توان آن‌ها را صرفاً به عوامل زیستی نسبت داد.

گزینه (۲): عوامل نگرشی مختص انسان است و در حیوانات دیده نمی‌شود.

گزینه (۳): برای عملکرد بالا عوامل نگرشی مانند هدفمندی، اراده محکم، ادراک کارایی و کنترل و ... لازم است و صرف وجود هدفمندی یا ادراک کنترل کافی نیست بلکه فرد باید اراده تحقق‌بخشیدن به آن‌ها را هم داشته باشد پس به طور هم‌زمان چندین عامل نگرشی مؤثر بوده است.

- نوع انگیزه در کدام یک از موقعیت‌های زیر، از ماندگاری کم‌تری برخوردار است؟
- الف) انتخاب شغل محبوب علی‌رغم ناکافی بودن درآمد آن برای تأمین حداقل نیازهای زیستی
- ب) کمک داوطلبانه برای جلب توجه دیگران
- ج) تعهد به همسر به دلیل احساس امنیت
- د) تحمل کردن موقعیت محرومیت حسی

(۲) «الف» - «ج»

(۱) «الف» - «ب»

(۴) «الف» - «ب» - «د»

(۳) «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۷

درس‌Box

انگیزه بیرونی	انگیزه درونی
عامل خارجی فرد را به انجام کاری خاص برمی‌انگیزد.	فرد کار یا فعالیت را به خاطر خود آن چیز انجام می‌دهد، زیرا به آن کار علاقه دارد، برایش جالب است و با نیازهای فطری او مطابقت دارد.
منبع انگیزه بیرونی در پاداش و لذت خارج از فرد است.	منبع لذت در خود تکلیف است.
	انگیزه‌های درونی پایدارترند، یعنی ماندگاری بیشتری دارند.
مثال کتاب درسی: بازی فوتبال حرفه‌ای به خاطر پاداش	مثال کتاب درسی: بازی فوتبال نوجوانان در حیاط خانه علی‌رغم خستگی زیاد و نبود پاداش

ماندگاری رفتاری که با انگیزه «درونی» انجام می‌شود، بیشتر از رفتاری است که با انگیزه بیرونی انجام می‌شود.

رفتار با انگیزه درونی، ماندگارتر از رفتار با انگیزه بیرونی است، پس در بین گزینه‌ها باید به دنبال رفتارهایی باشیم که دارای «انگیزه بیرونی» هستند.

بررسی عبارت‌ها:

الف) موقعیت مطرح‌شده بیانگر این است که درآمد کار یا فعالیت، نمی‌تواند حداقل نیازهای زیستی فرد را تأمین کند؛ بنابراین فرد آن کار را انتخاب کرده، چون به آن علاقه دارد، پس انگیزه فرد «درونی» است.

ب) فعالیت داوطلبانه در ظاهر به انگیزه درونی اشاره دارد، اما بخش دوم این عبارت، یعنی جلب توجه دیگران بیانگر «انگیزه بیرونی» است، چراکه فرد این عمل شایسته را به خاطر خود عمل انجام نداده، بلکه برای جلب توجه و تحسین از سوی دیگران انجام داده است.

ج) تعهد به همسر می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد، اما وقتی فرد به دلیل احساس امنیت که یک نیاز فطری است، به فرد مقابل متعهد می‌ماند، یعنی «انگیزه درونی» برای حفظ این رابطه دارد.

د) موقعیت محرومیت حسی تا حدی آزاردهنده است که به نوعی شکنجه محسوب می‌شود و این شرایط تنها در صورت دریافت پاداش تحمل می‌شود، پس انگیزه فرد بیرونی است. توجه داشته باشید که واژه «تحمل» بیانگر موقعیت ناخوشایند و مغایر با فطرت است، پس انگیزه فرد «بیرونی» است.

انگیزه فرد در انجام فعالیت ناخوشایند بدون شک بیرونی است؛ چراکه در این دسته از فعالیت‌ها هیچ‌گونه پاداش یا لذت درونی وجود ندارد، پس احتمال وجود انگیزه درونی به حداقل می‌رسد.

کدام گزینه در ارتباط با عوامل نگرشی نادرست است؟

- ۱) نظام باورهای فرد ابتدا به وسیله اطرافیان فرد و در نهایت توسط خود او ساخته می‌شود.
- ۲) اعتقاد واقعی به بودن یا نبودن یک ویژگی و توانایی در یک فرد، می‌تواند هم نیروبخش باشد و هم مانع موفقیت شود.
- ۳) هدف معینی که نه بی‌ارزش است و نه دست‌نیافتنی، می‌تواند باعث انسجام در رفتار شود و فرد را از اتلاف منابع انرژی خود مصون بدارد.
- ۴) بزرگسالان و کودکان، برخلاف حیوانات چرایی رفتار خود را عواملی مانند اراده، هدفمندی و باور می‌دانند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۷

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بزرگسالان، برخلاف کودکان و حیوانات علت رفتار خود را فراتر از نیازهای زیستی می‌دانند. کودکان نیز مانند حیوانات صرفاً براساس خواسته‌ها و نیازهایشان رفتار می‌کنند. کودکان قادر به انجام رفتار براساس عوامل فرازیستی نیستند، چون هنوز نگرش‌ها در آن‌ها شکل نگرفته است و وقتی بزرگ‌تر می‌شوند، نیازهای آن‌ها از نیازهای زیستی فراتر رفته و نگرش‌هایشان شکل می‌گیرد و در نتیجه به عواملی غیر از نیازهای خودشان نیز اهمیت می‌دهند. سایر گزینه‌ها درست هستند.

سیاوش چند روزی است در محیط مدرسه و دوستانش با ماده‌ای شیمیایی آشنا شده که وقتی استفاده شود، باعث می‌شود ذهن دچار اختلال شده و سر کلاس به خواب خوشی فرو رود. او دائماً به دوست دیگرش سپهر گوشزد می‌کند که او هم از این ماده استفاده کند. در چه صورت احتمال بیشتری وجود دارد که سپهر از آن ماده استفاده نکند؟

(۱) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید بیشتر از نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت موارد منفی کمتر از موارد مثبت مطرح شده باشد.

(۲) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید کمتر از نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت مجموع موارد منفی با قدرت مجموع موارد مثبت یکسان باشد.

(۳) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید، هم‌اندازه با نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت مجموع موارد منفی بیشتر از قدرت مجموع موارد مثبت باشد.

(۴) تعداد موارد مثبتی که سیاوش در مورد آن ماده می‌گوید، هم‌اندازه با نکات منفی‌ای باشد که به ذهن سپهر می‌رسد، ولی قدرت مجموع موارد مثبت بیشتر از قدرت مجموع موارد منفی باشد.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۷

درس‌Box

قاعده‌مندبودن نظام شناختی انسان:

● شناخت ما همچون نظام قاعده‌مندی است که بین عناصر آن پیوندهای بسیاری برقرار است و این پیوندها تمایل زیادی به هماهنگ‌بودن دارند.

● در صورت ناهماهنگی بین عناصر شناخت و یا بین شناخت انسان و رفتار او، حالت ناخوشایندی در انسان ایجاد می‌شود که «ناهماهنگی شناختی» نام دارد.

● بروز یک رفتار تحت تأثیر ارزیابی‌های فرد از آن موضوع (مثلاً سیگار کشیدن) قرار می‌گیرد.

● بررسی عوامل پیرامون موضوع و قاعده‌مندبودن نظام شناختی بیانگر این است که:

● هر چه موارد مثبت پیرامون یک موضوع بیشتر باشد، گرایش فرد به انجام آن رفتار بیشتر می‌شود و همچنین هر چه نیرومندی عناصر مثبت بیشتر باشد، تأثیر قوی‌تری بر نگرش شخص گذاشته و تمایل او را برای انجام آن رفتار افزایش می‌دهد.

● هر چه موارد منفی پیرامون یک موضوع بیشتر باشد، مانع از بروز آن رفتار می‌شود و همچنین هر چه نیرومندی عناصر منفی بیشتر باشد، تأثیر قوی‌تری بر نگرش فرد گذاشته و احتمال بروز رفتار را در او کاهش می‌دهد.

مثال کتاب درسی: کشیدن سیگار ← عوامل مثبت: کاهش دادن ناراحتی، درمان برخی از بیماری‌ها، آسان‌شدن مطالعه و ... عوامل منفی: مضر بودن برای سلامتی، بوی بد دهان، ناراحتی والدین و هم‌اتاقی‌ها و ...

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر چه موارد مثبت پیرامون یک موضوع بیشتر باشد، گرایش فرد به استفاده از آن بیشتر می‌شود و در مقابل هر چه عوامل منفی در اطراف آن موضوع بیشتر باشد، مانع استفاده از آن چیز می‌شود. از طرف دیگر هر چه موارد مثبت یا منفی نیرومندتر باشد، تأثیر قوی‌تری بر نگرش شخص داشته و رفتار او را شکل خواهد داد؛ بنابراین برای این که سپهر از این ماده استفاده نکند لازم است که تعداد موارد منفی بیشتر از موارد مثبت باشد یا نیرومندی عناصر منفی بیشتر از موارد مثبت پیرامون مصرف آن ماده باشد؛ یعنی همان حالتی که در گزینه (۳) بیان شده است.

درستی یا نادرستی عبارتهای زیر، در کدام گزینه آمده است؟

الف) برای برآورد میزان آسیب پذیری افراد در پرسشنامه سبک زندگی، حداقل نمره به دست آمده پس از اجرای دستورالعمل، صفر است.

ب) در هرم تغذیه، شیر و لبنیات نسبت به سبزیجات به قاعده هرم نزدیک تر است.

ج) فقط کسب نمره بین ۷۵ تا ۸۰ در پرسشنامه سبک زندگی بیانگر این است که فرد نیاز به مراقبت های ویژه دارد.

د) مدت زمانی که افراد در طی روز برای ورزش مناسب اختصاص می دهند با عوامل خطر ساز بیماری رابطه معکوس دارد.

۱) درست - نادرست - درست - نادرست - درست - نادرست

۳) نادرست - درست - درست - درست - نادرست - درست

۲) درست - نادرست - نادرست - درست - درست - درست

۴) نادرست - درست - درست - درست - نادرست - درست

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۸

درس Box

نمره خامی که در پرسشنامه سبک زندگی به دست می آید، بین ۲۰ تا ۱۰۰ است (۲۰ سؤال که می تواند از ۱ تا ۵ نمره برای هر سؤال توسط آزمونی داده شود). طبق دستورالعمل اجرایی پرسشنامه برای به دست آوردن نمره فرد در پرسشنامه سبک زندگی، نمره کل را به دست می آوریم و آن را منهای ۲۰ می کنیم؛ بنابراین حداقل نمره حاصل از پرسشنامه برای برآورد میزان آسیب پذیری صفر و حداکثر آن ۸۰ خواهد بود اگر نمره به دست آمده:

بین ۳۰ تا ۴۹ باشد، فرد در برابر فشار روانی آسیب پذیر است.

بین ۵۰ تا ۷۰ باشد، فرد در برابر فشار روانی جداً آسیب پذیر است.

بیشتر از ۷۵ باشد، فرد در برابر فشار روانی خیلی آسیب پذیر است و نیاز به مراقبت های ویژه دارد.

بررسی عبارت ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) درست؛ پرسشنامه سبک زندگی شامل بیست سؤال است. روش نمره دهی بدین شکل است: عدد ۱ «تقریباً همیشه»، عدد ۲ «اغلب»، عدد ۳ «گاهی»، عدد ۴ «به ندرت» و عدد ۵ «هرگز». در نهایت برای محاسبه نمره نهایی، می بایست نمره کل از جمع نمرات هر بیست سؤال به دست آمده و منهای ۲۰ شود. اگر فردی به هر بیست سؤال، نمره ۱ یا همان تقریباً همیشه دهد و در پایان عدد به دست آمده را منهای ۲۰ کند، به نمره نهایی صفر می رسد، به عبارتی حداقل نمره در این پرسشنامه صفر است.

ب) نادرست؛ با توجه به هرم تغذیه، می توان گفت که شیر و لبنیات نسبت به سبزیجات دورتر از قاعده هرم است یا به بیان دیگر، شیر و لبنیات باید نسبت به سبزیجات کم تر استفاده شود.

ج) درست؛ نتایج پرسشنامه سبک زندگی به شرح زیر است:

نمره ۳۰ تا ۴۹ ← آسیب پذیر، نمره ۵۰ تا ۷۰ ← جداً آسیب پذیر،

نمره بالای ۷۵ ← خیلی آسیب پذیر و نیازمند مراقبت های ویژه

است و از آن جایی که بیشترین نمره ای که در این پرسشنامه به دست

می آید، عدد ۸۰ است؛ پس فقط نمره بین ۷۵ تا ۸۰ در پرسشنامه

سبک زندگی بیانگر این است که فرد نیاز به مراقبت های ویژه دارد.

د) نادرست؛ میزان ورزش روزانه باید کافی و مناسب باشد و نمی توانیم بگوییم هر چه مقدار زمانی که فرد به ورزش اختصاص می دهد بیشتر باشد، لزوماً عوامل خطر ساز بیماری کاهش می یابد، زیرا در هر رفتار درستی، رعایت تعادل از نکات مهم در سبک

زندگی سالم است.

پرسش نامه سبک زندگی

روش نمره دهی چنین است: عدد ۱ «تقریباً همیشه»، عدد ۲ «اغلب»، عدد ۳ «گاهی»، عدد ۴ «به ندرت» و عدد ۵ «هرگز».

(روانشناسی - فعالیت ۸ - صفحه ۱۹۴ کتاب درسی)

نمره					موارد
۵	۴	۳	۲	۱	
					۱) حداقل روزی یک وعده غذای گرم و متعادل می خورم.
					۲) حداقل چهار شب در هفته، ۷ تا ۸ ساعت می خوابم.
					۳) همیشه محبت می کنم و محبت می بینم.
					۴) در نزدیکی خود کسی را دارم که می توانم به او اتکا کنم.
					۵) در هفته حداقل دو بار به طوری ورزش می کنم که بدنم عرق می کند.
					۶) سراغ سیگار نمی روم.
					۷) از مواد نیروزا استفاده نمی کنم.
					۸) قد و وزنم مناسب است.
					۹) درآمد من برای زندگی ام کافی است.
					۱۰) عقاید مذهبی محکمی دارم.
					۱۱) برای نماز و دعا به مسجد می روم.
					۱۲) دوستان و آشنایان زیادی دارم.
					۱۳) دوستی دارم که با او درددل کنم.
					۱۴) وضعیت سلامتی من خوب است. (بینایی، شنوایی و دندان ها)
					۱۵) وقتی خشمگین می شوم، احساسات خود را بیان می کنم.
					۱۶) درباره مشکلات زندگی با اطرافیان صحبت می کنم.
					۱۷) حداقل هفته ای یک بار به تفریح و گردش می روم.
					۱۸) وقتم را خوب تنظیم می کنم.
					۱۹) در روز کم تر از سه فنجان چای می نوشم.
					۲۰) در طول روز برای خودم وقت استراحت در نظر می گیرم.
نمره کل:					
برای محاسبه، نمره کل را به دست آورید و آن را منهای ۲۰ کنید. اگر نمره به دست آمده بین ۳۰ تا ۴۹ باشد، فرد در برابر فشار روانی آسیب پذیر است. اگر نمره بین ۵۰ تا ۷۰ باشد، جداً آسیب پذیر است و اگر از ۷۵ بیشتر باشد، فرد خیلی آسیب پذیر است و به مراقبت های ویژه نیاز دارد.					

سه دانشجو در هفته امتحانات، هر کدام مجموعه‌ای از علائم را تجربه کرده‌اند، کدام یک از گزینه‌ها در مورد علائم فشار روانی هر دانشجو درست است؟

- حمید هنگام تلاش برای مرور مطالب، مدام بخش‌های مهم را جا می‌اندازد و به جای بررسی دوباره، فقط سریع از روی صفحات عبور می‌کند.
- امیر حسین در طول روز چند بار احساس می‌کند بدنش بی‌دلیل داغ می‌شود و گاهی هم ضربه‌های قلبش نامنظم می‌شود.
- پارسا بدون این که اتفاق خاصی افتاده باشد، در بحث‌های ساده سریع واکنش‌های تند نشان می‌دهد.

(۱) حمید: هیجانی - امیر حسین: هیجانی - پارسا: شناختی

(۲) حمید: شناختی - امیر حسین: جسمانی - پارسا: رفتاری

(۳) حمید: شناختی - امیر حسین: هیجانی - پارسا: جسمانی

(۴) حمید: هیجانی - امیر حسین: جسمانی - پارسا: هیجانی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۸

درس Box

فشار روانی با علائم مختلفی همراه است.

نوع علائم	توضیح	مثال
جسمانی	علائمی که به صورت فیزیولوژیکی و کاملاً غیرارادی در بدن اتفاق می‌افتند، در واقع واکنش‌هایی است که بدن به صورت خودکار در برابر فشار روانی از خود نشان می‌دهد.	سردرد، تعریق، رنگ‌پریدگی، درد معده، لرزش دست‌وپا، بزرگ شدن مردمک چشم، تپش قلب، سرخ شدن صورت و ...
شناختی	علائمی که در فرایندهای ذهنی فرد مانند (توجه، ادراک، حافظه، مهارت‌های زبانی، تفکر و ...) به وجود می‌آید.	افزایش یا کاهش تمرکز، حواس‌پرتی و حواس‌جمعی، بالارفتن سطح هشیاری، افت یا بهبود عملکرد حافظه، تصمیم‌گیری دقیق یا نادرست و ...
رفتاری	علائمی که در رفتارهای قابل مشاهده فرد بروز می‌کند و عمدتاً به صورت ارادی است.	فریادزدن، گریه کردن یا خندیدن، فرار کردن، حمله کردن و ...
هیجانی	علائمی که در حوزه هیجان‌های انسان بروز می‌کند و به طور مستقیم قابل مشاهده نیستند.	احساس ترس، عصبانیت، نگرانی، ناراحتی، افسردگی و ...

بررسی افراد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

حمید: جانداختن مطالب، مرور سطحی و ناتوانی در پردازش دقیق اطلاعات، نشان‌دهنده اختلال در توجه و تمرکز حمید و علامت «شناختی» فشار روانی است.

امیر حسین: احساس گرگرفتگی، داغ شدن بی‌دلیل و نامنظم شدن ضربان قلب، همگی از علائم «جسمانی» فشار روانی هستند.

پارسا: نشان دادن واکنش‌های تند در بحث‌های ساده بیانگر علامت «رفتاری» است، زیرا به طور مستقیم قابل مشاهده است و در اختیار و اراده فرد است.

هر کدام از عبارت‌های زیر، به ترتیب، مربوط به کدام «علامت فشار روانی» است؟ (سوال ۷۹ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

- مینا در آزمون عملی رانندگی، برخی از نکات آیین‌نامه را فراموش کرده است.
- سعید بعد از آسیب در سانحه تصادف، با دیگران بدخلقی می‌کند.
- خانم کمالی بعد از فوت فرزندش، گوشه‌گیر شده است.
- آقای حیدری اغلب در جلسات کاری طولانی‌مدت، سر درد می‌گیرد.

(۱) شناختی - رفتاری - رفتاری - جسمانی	(۲) شناختی - هیجانی - شناختی - رفتاری
(۳) رفتاری - رفتاری - هیجانی - رفتاری	(۴) رفتاری - هیجانی - هیجانی - جسمانی

فردی با موقعیت فشارآور روبه‌رو شده است. کدام یک از موارد زیر با فراخوانی روش‌های مقابله‌ای در این فرد رابطه دارد؟

(الف) بررسی تهدیدآمیز بودن موقعیت

(ب) پاسخ منفی به مرحله قبل

(ج) ارزیابی میزان کنترل شخصی برای تغییر شرایط

(د) احساس نیاز برای سازگاری با شرایط جدید

(ه) پاسخ منفی و مثبت به مرحله «ج»

(۲) «الف» - «ب» - «د»

(۱) «الف» - «ج» - «ه»

(۴) «الف» - «ج» - «د» - «ه»

(۳) «ج» - «د» - «ه»

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۸

درس Box

مقابله: به معنای تلاش فرد برای از بین بردن فشار روانی و یا به حداقل رساندن و تحمل آن است.

هنگام روبه‌روشدن با موقعیت فشارآور، فرد ابتدا براساس برداشت اولیه خود، آن را ارزیابی می‌کند و دو سؤال از خود می‌پرسد.

(۱) آیا خطری مرا تهدید می‌کند؟ پاسخ
 خیر ← روش‌های مقابله‌ای فراخوانی نمی‌شود، زیرا فرد موقعیت را خطرآفرین و استرس‌زا نمی‌شناسد.
 بله ← در این صورت سؤال دوم مطرح می‌شود.

(۲) آیا من می‌توانم برای تغییر پاسخ
 خیر ← روش‌های مقابله‌ای ناسازگارانه فراخوانی می‌شود، زیرا فرد تلاش خود را مؤثر نمی‌داند و در نتیجه تلاشی نمی‌کند.
 بله ← روش‌های مقابله‌ای سازگارانه و ناسازگارانه فراخوانی می‌شود تا موقعیت خطرآفرین و استرس‌زا از بین رفته و یا به حداقل برسد و یا هیجانات منفی ناشی از آن بروز یافته و یا فراموش شود.

روش‌های مقابله‌ای که در برابر فشار روانی به کار گرفته می‌شوند، متفاوت‌اند. اگر این روش‌ها مفید و مؤثر باشند، مقابله سازگارانه و اگر مضر و ناکارآمد باشند، مقابله ناسازگارانه نامیده می‌شوند.

هنگام روبه‌روشدن با موقعیت فشارآور، فرد ابتدا ← براساس برداشت اولیه خود، موقعیت را ارزیابی می‌کند و از خود می‌پرسد: آیا خطری مرا تهدید می‌کند؟ اگر پاسخ به این سؤال مثبت باشد ← فرد کنترل شخصی خود را ارزیابی می‌کند: آیا من می‌توانم کاری برای تغییر موقعیت انجام دهم؟ به این ترتیب ← روش‌های مقابله‌ای (سازگارانه یا ناسازگارانه) برای کاهش فشار روانی فراخوانی می‌شوند.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) در اولین مرحله، فرد با پاسخ به پرسش «آیا خطری مرا تهدید می‌کند یا نه؟» شرایط بیرونی را بررسی می‌کند؛ بنابراین تا این مرحله اتفاق نیفتد مراحل بعدی اتفاق نمی‌افتد و برای فراخوانی روش‌های مقابله‌ای لازم است.

(ب) در صورتی که پاسخ فرد با پرسش «آیا خطری مرا تهدید می‌کند یا نه؟» مثبت باشد، فرد وارد مرحله بعد می‌شود.

پاسخ منفی به این پرسش نشان‌دهنده عدم وجود موقعیت تهدیدکننده یا همان موقعیت فشارآور است، در نتیجه نیازی به فراخوانی روش‌های مقابله نیست.

(ج) دومین سؤالی که در مقابله مطرح می‌شود پاسخ به پرسش «آیا من می‌توانم کاری برای تغییر موقعیت انجام دهم؟» است و در صورت پاسخ به آن روش‌های مقابله‌ای در فرد فراخوانی می‌شود.

(د) شاید این عبارت در ظاهر درست به نظر برسد، این عبارت مفهوم «فشار روانی» را بیان می‌کند، نه تلاش برای از بین بردن آن که در مقابله اتفاق می‌افتد؛ بنابراین رابطه‌ای با فراخوانی روش‌های مقابله‌ای ندارد. همچنین ممکن است فشار روانی مثبت باشد که در آن صورت روش‌های مقابله‌ای فراخوانی نمی‌شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ه) پاسخ فرد به سؤال این‌که: آیا من می‌توانم کاری برای تغییر موقعیت انجام دهم؟ چه مثبت باشد و چه منفی، باعث می‌شود روش‌های مقابله‌ای فرد، برای کاهش فشار روانی، **فراخوانی شوند**. در صورت منفی‌بودن پاسخ، روش‌های مقابله‌ای ناسازگارانه‌ای همچون «منفل‌بودن» و «در انتظار معجزه‌بودن» فراخوانی می‌شوند و در صورت مثبت‌بودن پاسخ، ممکن است هر یک از روش‌های مقابله‌ای ناسازگارانه مانند رفتارهای تکانشی و استفاده از داروهای شیمیایی، دخانیات و ... به کار گرفته شود یا روش‌های مقابله‌ای سازگارانه همچون استفاده از روش‌های حل مسئله، مشورت و راهنمایی گرفتن و یا سایر روش‌های مقابله‌ای سازگارانه فراخوانی شوند.

پاسخ منفی‌دادن به سؤال دوم یعنی «آیا من می‌توانم برای تغییر شرایط کاری کنم؟» مانع از فراخوانی روش‌های مقابله‌ای نمی‌شود در حالی که پاسخ منفی به سؤال اول؛ یعنی آیا خطری من را تهدید می‌کند، مانع از فراخوانی روش‌های مقابله‌ای می‌شود؛ چون فرد احساس خطر نکرده و دلیلی برای تلاش برای تغییر موقعیت احساس نمی‌کند.

گول نخوری

هر یک از افراد زیر، به ترتیب، از کدام یک از انواع مقابله با فشار روانی استفاده کرده‌اند؟

- وکیلی که به توصیه پزشکش عادت دارد قبل از جلسات دادگاه آرام‌بخش بخورد.
 - سعید صدای فرزندش را ضبط کرده و هر وقت فشار کاری اذیتش می‌کند به آن گوش می‌دهد.
 - هر وقت دعوا با مادر و پدر بالا می‌گیرد، هستی به عنوان قهر به سمت اتاق خود می‌رود و در را پشت سرش می‌بندد.
 - وقتی پلیس به مریم «ایست» داد، مریم برای این که ماشینش به پارکینگ منتقل نشود، سرعت خود را افزایش داد.
- (۱) مشورت و راهنمایی گرفتن - منفعل بودن - ترک موقعیت - گفتن عبارت «ایست»
 (۲) استفاده از داروهای شیمیایی - منفعل بودن - ترک موقعیت - گفتن عبارت «ایست»
 (۳) مشورت و راهنمایی گرفتن - سازگارانۀ کوتاه‌مدت - ناسازگارانۀ انجام دادن رفتارهای تکانشی
 (۴) استفاده از داروهای شیمیایی - سازگارانۀ کوتاه‌مدت - ناسازگارانۀ انجام دادن رفتارهای تکانشی

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۸

درس Box

مقابله: به معنای تلاش فرد برای از بین بردن فشار روانی و یا به حداقل رساندن و تحمل آن است و به دو صورت انجام می‌شود:

(۱) **مقابله‌های سازگارانۀ:** مقابله‌هایی که به حل مسائل و برطرف کردن عامل فشارآور و به حداقل رساندن آن و یا تحمل فشار روانی کمک می‌کند.

(۲) **مقابله‌های ناسازگارانۀ:** مقابله‌هایی که به حل مسئله و برطرف کردن فشار روانی کمک نمی‌کنند و معمولاً ناکارآمد و مضر هستند.

انواع مقابله‌ها:

انواع روش‌های سازگارانۀ بلندمدت	انواع روش‌های سازگارانۀ کوتاه‌مدت	مقابله‌های سازگارانۀ	مقابله‌های ناسازگارانۀ
• ورزش‌های هوازی • تمرین آرام‌سازی خود • استفاده از روش‌های حل مسئله • نوشتن خاطرات • تغذیه مناسب • حمایت‌های اجتماعی • تفریح و سرگرمی • برنامه‌ریزی زمان‌بندی‌شده	• تنفس عمیق • گفتن عبارت: «ایست» • شمردن اعداد • تلقین برخی جملات • خواندن یک بیت شعر یا یک جمله • ترک موقعیت • خوردن یک لیوان آب خنک • به خاطر آوردن یک رویداد • خوشایند یا یک بیت شعر خوشایند	• استفاده از مهارت حل مسئله • مشورت و راهنمایی گرفتن • استفاده از حس شوخ‌طبعی • فعالیت بدنی و ورزش کردن	• منفعل بودن • در انتظار معجزه بودن • انجام دادن رفتارهای تکانشی و بدون فکر و تأمل • استفاده از داروهای شیمیایی، دخانیات و سایر موارد مشابه

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: مصرف داروها اگر با توصیه و تجویز پزشک باشد، مصداق مقابله سازگارانۀ «مشورت و راهنمایی گرفتن» است و اگر سر خود و بدون تجویز پزشک باشد، مصداق مقابله ناسازگارانۀ استفاده از داروهای شیمیایی، دخانیات و سایر موارد مشابه است.

عبارت دوم: در موقعیت‌های آمیخته با فشار روانی، برخی اقدامات کوتاه‌مدت می‌تواند کمک‌کننده باشد؛ برای مثال مواجهه با جمله‌ای خوشایند یا به خاطر آوردن یک رویداد خوشایند می‌تواند موجب «سازگاری کوتاه‌مدت» با موقعیت شود.

عبارت سوم: در مقابله‌های «ناسازگارانۀ»، فرد از موقعیت اجتناب می‌کند و وجود مشکل را انکار می‌کند. مقابله‌های ناسازگارانۀ، مانند اقدام هستی و قهر کردن او، تأثیری بر برطرف شدن مشکل یا تحمل پذیرش موقعیت نداشته و موجب بروز فشارهای روانی بیشتر می‌شود. توجه داشته باشید که «ترک موقعیت» مقابله‌ای سازگارانۀ است که به حل مشکل کمک می‌کند و نمی‌توان رفتار اجتنابی هستی را مصداق آن دانست.

عبارت چهارم: افراد در روش مقابله «انجام دادن رفتارهای تکانشی و بدون فکر و تأمل» هنگام رویارویی با فشار روانی، از نظر هیجانی به شدت تحریک می‌شوند و دست به اقدامات ناگهانی و تکانشی می‌زنند که ممکن است تحت تأثیر آن به خود یا دیگران آسیب برسانند. اقدام مریم نیز از این نوع است.

کنکور

هر کدام از موارد زیر، به ترتیب، مربوط به کدام نوع مقابله سازگار است؟ (سؤال ۷۹ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت اول)

- برخی از زوج‌های جوان برای رویارویی بهتر با چالش‌های زندگی مشترک، از خدمات روان‌شناسی استفاده می‌کنند.
- دانشجویان، پروژه‌های تحقیقاتی بلندمدت را به چند بخش تقسیم کرده و مرحله به مرحله، آن را انجام می‌دهند.
- گاهی در نابسامانی‌های اجتماعی، شاهد انتشار لطیفه‌های اجتماعی در فضای مجازی هستیم.

- (۱) مشورت و راهنمایی گرفتن - کاربرد روش‌های منطقی - تفریح و سرگرمی
- (۲) استفاده از مهارت حل مسئله - برنامه زمان‌بندی شده - کنترل منبع استرس
- (۳) استفاده از مهارت حل مسئله - کاربرد روش‌های منطقی - دریافت حمایت اجتماعی
- (۴) مشورت و راهنمایی گرفتن - استفاده از مهارت حل مسئله - استفاده از حس شوخ‌طبعی

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٨١ - ٨٩):

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ﴾:

۸۱

(۱) کسانی که به خداوند و پیامبران او ایمان آوردند و میان آنان هیچ تفاوتی نگذاشتند، [خداوند] پاداششان را به آنان خواهد داد.

(۲) آنان که به خداوند و فرستادگان او ایمان دارند و میان هیچ یک از آنان تفاوتی نگذاشتند، [خدا] پاداشهای آنان را خواهد داد.

(۳) کسانی که به خداوند و رسولانش ایمان آورده‌اند و میان هیچ کدام از آنان تفاوتی نگذاشتند، [خدا] مزدهایشان را به آنان خواهد داد.

(۴) کسانی که به خداوند و پیامبران او ایمان آورده و میان آنان هیچ تفاوتی نگذاشتند، [خداوند] پاداشهایشان را خواهد داد.

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرین، چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۶

«لَمْ يُفَرِّقُوا» و «سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ» رو بررسی کنی تمومه.

Hint

درسی Box

(۱) ساختار «لَمْ + مضارع» معادل ماضی منفی (ساده یا نقلی) است.

مثال «لَمْ يَجِدْ»: نیافت ✓ نیافته است ✓

در این تست، «لَمْ يُفَرِّقُوا» معادل ماضی ساده یا نقلی منفی است، پس به شکل «تفاوتی نگذاشتند» ترجمه شده است.

(۲) ساختار «سَوْفَ + مضارع» معادل مستقبل (آینده) است.

مثال «سَيَذْهَبُ»: خواهد رفت

«سَوْفَ يَنْجَحُ»: موفق خواهد شد

در این تست، «سَوْفَ يُؤْتِي» معادل مستقبل و به معنی «خواهد داد» است.

کلمات مهم: «الَّذِينَ آمَنُوا»: کسانی که ایمان آورده‌اند / «بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ»: به خداوند و رسولانش / «لَمْ يُفَرِّقُوا»: تفاوتی نگذاشتند / «بَيْنَ

أَحَدٍ مِنْهُمْ»: میان هیچ کدام از آنان / «سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ»: به آنان خواهد داد / «أَجْرَهُمْ»: مزدهایشان

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): هیچ تفاوتی نگذاشتند (کلمه «أَحَدٍ مِنْهُمْ» یعنی «هیچ یک از آنان»، پس کلمه «هیچ» مربوط به فعل «لَمْ يُفَرِّقُوا»: تفاوتی نگذاشتند» نیست). - پاداششان «أَجْرَهُمْ» جمع است، ولی «پاداش» مفرد است.

گزینه (۲): ایمان دارند («آمَنُوا» ماضی است، ولی «ایمان دارند» مضارع است). - تفاوتی نگذاشتند («لَمْ يُفَرِّقُوا» معادل ماضی منفی است، ولی «تفاوتی نگذاشتند» مضارع است). - خواهد داد (ضمیر مفعولی «هم» در «يُؤْتِيهِمْ» ترجمه نشده است و «به آنان خواهد داد» صحیح است).

گزینه (۴): هیچ تفاوتی نگذاشتند (مانند گزینه (۱)) - خواهد داد (مانند گزینه (۲))

«لِيُشَارِكُ جميع المواطنين في المحافظة على الغابات المُخَضَّرَةِ في المحافظات الشَّمالِيَّةِ مُشارَكَةً و يَتَعَاوَنُوا مع المسؤولين في تقليل التَّلَوُّث و استهلاك ما يَضُرُّ البيئَةَ!»:

- ۱) بی تردید شهروندان همگی در حفظ جنگل‌های سرسبز استان‌های شمالی باید مشارکت کنند و با مسئولان برای کاهش آلودگی و مصرف چیزهایی که به محیط زیست زیان می‌رسانند، همکاری کنند!
- ۲) همهٔ هموطنان در نگهداری جنگل‌های سرسبز در استان‌های شمالی قطعاً مشارکت می‌کنند و با مسئولان در کاهش آلودگی محیط زیست و مصرف چیزهایی که به آن ضرر می‌زنند، همکاری می‌کنند!
- ۳) تمام شهروندان باید در مراقبت از جنگل‌های سبز در استان‌های شمالی حتماً مشارکت نمایند و همراه مسئولان در کم کردن آلودگی و مصرف آن چه که به محیط زیست زیان می‌رساند، همکاری کنند!
- ۴) همهٔ هموطنان باید در نگهداری از جنگل‌های سبز استان‌های شمالی مشارکت داشته باشند و در کنار مسئولان برای کاستن آلاینده‌ها و مصرف آن چه که به محیط زیست آسیب وارد می‌کند، یاری کنند!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا گزینه‌ها رو به شکل عمودی با هم مقایسه کنیم و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه‌ها پیدا کردین به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و رد گزینه کنیم، سپس این کار رو با سایر گزینه‌ها ادامه بدین تا زمانی که گزینهٔ صحیح مشخص بشه.

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبحث: عربی دوازدهم - درس ۴

«مُشارَكَةً» چه جور مفعول مطلقیه؟/ «لِيُشَارِكُ» یعنی چی؟

Hint

درس‌Box

۱) در ترجمهٔ ساختار «لِ + مضارع» به حالت‌های زیر توجه کنید:

حالت‌های مختلف	مثال
اگر «لِ» فعل مضارع رو مجزوم کرده باشه ← باید + مضارع التزامی	لِيَذْهَبْ، باید برود
اگر «لِ» فعل مضارع رو منصوب کرده باشه ← تا + مضارع التزامی	لِيَذْهَبْ، تا برود

در این تست، «لِيُشَارِكُ» از «لِ + مضارع مجزوم» تشکیل شده است، در نتیجه به معنی «باید مشارکت کند» است.

۲) در جملات عربی گاهی یک فعل به کار می‌رود و در ادامهٔ جمله، مصدر همان فعل نیز نوشته می‌شود. به این مصدر **مفعول مطلق** گفته می‌شود. حال اگر بعد از این مصدر، صفت، مضاف‌الیه و یا جملهٔ وصفیه به کار برود، به آن **مفعول مطلق نوعی** می‌گوییم و اگر بعد از مصدر، صفت، مضاف‌الیه و یا جملهٔ وصفیه به کار نرفته باشد، به آن **مفعول مطلق تأکیدی** می‌گوییم. مصدر مفعول مطلق را هرگز نباید به شکل مصدر ترجمه کنیم و باید به جای آن از قیدهایی مناسب استفاده کنیم.

ترجمهٔ مفعول مطلق تأکیدی ← برای ترجمهٔ مفعول مطلق تأکیدی خود مصدر را ترجمه نمی‌کنیم و به جای آن باید از قیدهایی تأکیدی مانند «قطعاً، حتماً، بی‌شک، بی‌گمان و ...» استفاده کنیم. ضمناً این قیده‌ها را بر سر فعلی می‌آوریم که مصدرش آمده است تا نشان دهیم فقط بر همان فعل تأکید شده است!

مثال «يتعاش مع الآخرين تعائشاً»:

با دیگران همزیستی می‌کند. × («تعائشاً» اصلاً ترجمه نشده است!)

با دیگران قطعاً همزیستی می‌کند. ✓

با دیگران همزیستی می‌کند، همزیستی کردنی × («تعائشاً» به شکل مصدر ترجمه شده است!)

قطعاً با دیگران همزیستی می‌کند. × («تعائشاً» بر سر فعل «يتعاش» ترجمه نشده است!)

در این تست، «مُشارَكَةً» مفعول مطلق تأکیدی است و به شکل «حتماً» ترجمه می‌شود و جایگاه آن، قبل از فعل «مشارکت نمایند» است.

کلمات مهم: «لِيُشَارِكُ»: باید مشارکت نمایند (این فعل، مفرد است، اما چون برای اسم جمع «جميع المواطنين» به کار رفته است، به شکل جمع ترجمه می‌شود)./ «جميع المواطنين»: تمام شهروندان/ «في المحافظة على الغابات المُخَضَّرَةِ»: در مراقبت از جنگل‌های سبز/ «في المحافظات الشَّمالِيَّةِ»: در استان‌های شمالی/ «مُشارَكَةً»: حتماً (مفعول مطلق تأکیدی)/ «و يَتَعَاوَنُوا»:

و همیاری کنند/ «مع المسؤولين»: همراه مسئولان/ «في تقليل التلوث»: در کم کردن آلودگی/ «استهلاك»: مصرف/ «ما يضر»: آن چه که زیان می‌رساند/ «البيئة»: محیط زیست

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): بی‌تردید «مُشارَكَة» مفعول مطلق تأکیدی است، پس باید بر سر فعل «لِیُشارَك» ترجمه شود، نه در ابتدای جمله. - شهروندان همگی (معادل «المواطنون جميعاً» است نه «جميع المواطنين: همه هموطنان»). - استان‌های شمالی (حرف «في: در» در «في المحافظات السَّمالیَّة» ترجمه نشده است). - برای کاهش («في التَّقليل» به معنی «در کاهش» است، نه «برای کاهش»).
گزینه (۲): مشارکت می‌کنند (حرف «ل: باید» در «لِیُشارَك» ترجمه نشده است). - محیط زیست (در جای مناسب خود ترجمه نشده است). - به آن ضرر می‌زنند («به آن» ترجمه درستی برای «البيئة» نیست و «محیط زیست» باید در این جا ترجمه می‌شد). - همکاری می‌کنند («یتعاونوا» وابسته به فعل «لِیُشارَك» است، پس باید به صورت التزامی ترجمه شود نه اخباری. ← همکاری کنند)
گزینه (۴): استان‌های شمالی (مانند گزینه (۱)) - مشارکت داشته باشند («مشاركة: قطعاً» ترجمه نشده است). - آلاینده‌ها («التلوث» مصدر و به معنی «آلودگی» است و «آلاینده» معادل «مُلوث» است). - یاری کنند («یتعاونوا» یعنی «همیاری کنند».)

«تَسْبِیح سَمَكَةُ الْفَرْشِ فِي أَعْمَاقِ الْمَحِيطِ هَادِئَةً وَ يُمَكِّنُ لَهَا أَنْ تَشَمَّ رَائِحَةَ الدَّمِّ مِنْ مَسَافَاتٍ بَعِيدَةً ثُمَّ تَنْتَقِلُ إِلَى مَكَانٍ اِنتِشَارِ الرَّائِحَةِ اِنْطِلَاقاً سَرِيعاً»: کوسه ماهی ...

- (۱) در اعماق اقیانوس به آرامی شنا می‌کند و می‌تواند بوی خون را از فاصله‌هایی دور استشمام کند، سپس به سرعت به محل پخش شدن بو حرکت می‌کند!
- (۲) به آرامی در اعماق اقیانوس شنا می‌کند و برایش ممکن است که بوی خون را از مسافتی دور استشمام کند، سپس به سرعت به مکانی که بو از آن منتشر می‌شود، می‌رود!
- (۳) که در اعماق اقیانوس، آرام شنا می‌کند، ممکن است بوی خون را از فاصله‌های دوری استشمام کند، سپس شتابان به سوی محل پخش شدن بو روانه می‌گردد!
- (۴) در اعماق آرام اقیانوس شنا می‌کند و برایش امکان دارد که بوی خون را از فواصل دور استشمام کند، سپس به سمت مکان انتشار بو به سرعت روانه می‌شود!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا گزینه‌ها رو به شکل عمودی با هم مقایسه کنیم و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه‌ها پیدا کردین به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و رد گزینه کنیم، سپس این کار رو با سایر گزینه‌ها ادامه بدین تا زمانی که گزینه صحیح مشخص بشه.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: عربی دوازدهم - درس ۴

خواست به معرفه یا نکره بودن «مسافات بعیده» باشه. / «هادئه» حاله یا صفت؟

درس‌Box

(۱) نباید حال را به شکل صفت ترجمه کنیم!

مثال «رَأَيْنَا الْوَلَدَ مُسْروراً»: کودک خوشحالی را دیدیم. ✕ کودک را خوشحال دیدیم. ✓
حال

«شَاهَدْتُ طِفْلاً مُسْروراً»: کودکی خوشحال را دیدم. ✓ کودک خوشحالی را دیدم. ✓ یک کودک خوشحال را دیدم. ✓
صفت

در این تست، «هادئه» حال است، ولی در گزینه (۴) به شکل صفت ترجمه شده که اشتباه است.

(۲) ترجمه اسم نکره ← اسم نکره در فارسی با «ی» یا «یک» یا هر دوی آن‌ها ترجمه می‌شود.

مثال «طالِبٌ» ← دانش‌آموزی ✓ یک دانش‌آموز ✓ یک دانش‌آموزی ✓ دانش‌آموز ✕

اگر در فارسی در کلمه‌ای این نشانه‌ها را نداشته باشیم، آن اسم معرفه است.

مثال دانش‌آموز ← معرفه است، چون «ی» یا «یک» ندارد.

اگر یک موصوف و صفت نکره داشته باشیم، کافی است یکی از آن‌ها را به شکل نکره ترجمه کنیم.

مثال «مَكَانٌ غَیْرُ مُنَاسِبٍ»: جایی نامناسب ✓ جای نامناسبی ✓ یک جای نامناسب ✓ جای نامناسب ✕

در این تست، «مسافات بعیده» یک ترکیب وصفی نکره است، پس یا به شکل «مسافت‌های دوری» ترجمه می‌شود یا «مسافت‌هایی دور».

(۳) ترجمه مفعول مطلق نوعی با صفت ← خود مصدر را ترجمه نمی‌کنیم و صفت را به شکل قید حالت ترجمه می‌کنیم.

مثال «أَنْتَ تَفْقِدُهُ فَقْدَاناً أَبَدِيّاً»:

فعل مصدر صفت
همان فعل

تو به طور ابدی (تا ابد) آن را از دست می‌دهی. ✓

تو قطعاً تا ابد آن را از دست می‌دهی. ✕ («قطعاً» اضافی است!)

در این تست، «انطلاقاً» مفعول مطلق نوعی و «سریعاً» صفت آن است، بنابراین «انطلاقاً سریعاً» را به شکل «به سرعت» ترجمه می‌کنیم.

کلمات مهم: «تَسْبِیح»: شنا می‌کند / «سَمَكَةُ الْفَرْشِ»: کوسه ماهی / «فِي أَعْمَاقِ الْمَحِيطِ»: در اعماق اقیانوس / «هادئه»: به آرامی /

«يُمَكِّنُ لَهَا»: می‌تواند، برایش ممکن است / «أَنْ تَشَمَّ»: [که] استشمام کند / «رَائِحَةُ الدَّمِّ»: بوی خون / «مِنْ مَسَافَاتٍ بَعِيدَةٍ»: از

فاصله‌هایی دور / «تَنْتَقِلُ»: حرکت می‌کند / «إِلَى مَكَانٍ اِنتِشَارِ الرَّائِحَةِ»: به محل پخش شدن بو / «انطلاقاً سریعاً»: به سرعت

عربی، زبان قرآن

پاسخ خیلی تشریحی ✓ خطاهای سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۲): مسافتی («مسافات» جمع است، ولی «مسافتی» مفرد است). - مکانی که بو از آن منتشر می‌شود («انتشار» مصدر است، ولی «منتشر می‌شود» فعل است. ضمناً «از آن» اضافی است).
- گزینه (۳): که (اضافی است) - ممکن است («لها: برایش» در ترجمه لحاظ نشده است. «یمنک لها» یعنی «برایش ممکن است» یا «می‌تواند»).
- گزینه (۴): اعماق آرام («هادئة» در این عبارت، حال است، ولی در «اعماق آرام» به شکل صفت برای «أعماق» ترجمه شده و اشتباه است). - فواصل دور («مسافات بعیده» نکره است، ولی «فواصل دور» معرفه است).

«هذه المرأة المَعْوُقة لا يتحرك إلا رأسها مع هذا تأخذ القلم بأسنانها وترسم رسوماً جميلة يعجز عن القيام به كثير من الذين لهم أجسام سليمة»:

- ۱) این زن معلول فقط سرش حرکت می‌کند، با این حال قلم را با دندان‌هایش می‌گیرد و نقاشی‌های زیبایی می‌کشد که بسیاری از کسانی که بدن‌های سالمی دارند از انجام آن ناتوان‌اند!
- ۲) این زن معلول است و تنها سرش حرکت می‌کند، ولی قلمش را با دندان‌هایش می‌گیرد و به زیبایی نقاشی می‌کند به گونه‌ای که بسیاری از افرادی که بدن‌های سالم دارند از انجامش عاجزند!
- ۳) این زن معلول تنها سرش را حرکت می‌دهد، با این حال قلم را با دندان‌های خود گرفته و به زیبایی نقاشی می‌کشد طوری که بیشتر کسانی که بدن‌های سالم دارند از انجامش ناتوان‌اند!
- ۴) این زن معلول که فقط سرش حرکت می‌کند، با دندان‌های خود قلم را می‌گیرد و نقاشی‌های زیبایی می‌کشد که بسیاری از کسانی که بدن‌هایشان سالم است از انجام آن ناتوان هستند!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا گزینه‌ها رو به شکل عمودی با هم مقایسه کنیم و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه‌ها پیدا کردیم به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و رد گزینه کنیم، سپس این کار رو با سایر گزینه‌ها ادامه بدیم تا زمانی که گزینه صحیح مشخص بشه.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: عربی یازدهم - درس ۷

حواس! به «أجسام سليمة» باشه.

درس‌نویس Box

۱) در تست‌های ترجمه برای تفاوت معنایی «کثیر، كثير من و أكثر» اهمیت زیادی قائل باشید. به مثال‌های زیر به خوبی توجه کنید.

الف) «كُتِبَ كَثِيرَةً»:

کتاب‌های بسیاری ✓ بسیاری از کتاب‌ها ✗ بیشتر کتاب‌ها ✗

ب) «كثير من الكتب»:

بسیاری از کتاب‌ها ✓ کتاب‌های بسیاری ✗ بیشتر کتاب‌ها ✗

ج) «أكثر الكتب»:

بیشتر کتاب‌ها ✓ بسیاری از کتاب‌ها ✗ کتاب‌های بسیاری ✗

۲) ترجمه اسم نکره ← اسم نکره در فارسی با «ی» یا «یک» یا هر دوی آن‌ها ترجمه می‌شود.

مثال «طالب» ← دانش‌آموزی ✓ یک دانش‌آموز ✓ دانش‌آموزی ✓ دانش‌آموز ✗

اگر در فارسی در کلمه‌ای این نشانه‌ها را نداشته باشیم، آن اسم معرفه است.

مثال دانش‌آموز ← معرفه است، چون «ی» یا «یک» ندارد.

اگر یک موصوف و صفت نکره داشته باشیم، کافی است یکی از آن‌ها را به شکل نکره ترجمه کنیم.

مثال «مکان غیر مناسب» جای نامناسب ✓ جای نامناسبی ✓ یک جای نامناسب ✓ جای نامناسب ✗

در این تست، «أجسام سليمة» یک ترکیب وصفی نکره است، بنابراین به شکل «بدن‌های سالمی» یا «بدن‌هایی سالم» ترجمه می‌شود.

کلمات مهم: «هذه المرأة المَعْوُقة»: این زن معلول / «لا يتحرك إلا رأسها»: فقط سرش حرکت می‌کند / «مع هذا»: با این حال / «تأخذ»: می‌گیرد / «بأسنانها»: با دندان‌هایش / «ترسم»: می‌کشد / «رسوماً جميلة»: نقاشی‌های زیبایی / «يعجز»: ناتوان‌اند / «عن القيام به»: از انجام آن / «كثير من الذين»: بسیاری از کسانی که / «لهم أجسام سليمة»: بدن‌های سالمی دارند

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: این زن معلول است («المَعْوُقة» صفت «المرأة» است نه خبر). - ولی (معادل «مع هذا» نیست). - قلمش (در «القلم» ضمیری نیامده است، پس ضمیر «ش» اضافی است). - به زیبایی («رسوماً جميلة» یک ترکیب وصفی به معنی «نقاشی‌های زیبایی» است، دقت کنید که «رسوماً» مصدر «ترسم» و در نتیجه مفعول مطلق نیست، پس نباید آن را به شکل قید ترجمه کنیم!) به گونه‌ای که («يعجز» جمله وصفیه است، پس قبل از آن حرف «که» می‌آوریم). - بدن‌های سالم («أجسام سليمة» نکره است، ولی «بدن‌های سالم» معرفه است. دقت کنید که «ی» در «بدن‌های» حرف میانجی است، نه نشانه نکره.)

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

عربی، زبان قرآن

- گزینه (۳): حرکت می‌دهد «يَتَحَرَّكُ» فعل لازم و به معنی «حرکت می‌کند» است و با «يُحَرِّكُ: حرکت می‌دهد» متفاوت است. -
 به زیبایی (مانند گزینه (۲)) - طوری که (مانند گزینه (۲)) - بیشتر (معادل «أكثر» است، نه «كثير: بسیاری»). - بدن‌های سالم
 (مانند گزینه (۲))
- گزینه (۴): این زن معلول که ... («که» اضافی است). - «مع هذا: با این حال» ترجمه نشده است. - بدن‌هایشان سالم است («لهم
 أجسام سليمة» یعنی «جسم‌های سالمی دارند»).

«كان يُعجبني حارسُ المرمى لفريقِ مدرستنا لأنّه لا يسمح لمهاجمي الأفرقة الأخرى أن يُسجلوا هدفاً في المباريات فحصل فريقنا على كأس المباريات خمس مرّات!»:

- ۱) دروازه‌بان تیم مدرسه‌مان مرا شگفت‌زده می‌کرد، زیرا در مسابقات به مهاجمان تیم‌های دیگر اجازه نداد که گلی به ثمر برسانند، در نتیجه تیم ما پنج مرتبه جام مسابقات را به دست آورد!
- ۲) از دروازه‌بان تیم مدرسه‌مان خوشم می‌آمد، زیرا او به مهاجم تیم‌های دیگر اجازه نمی‌دهد که در مسابقات گل بزنند، برای همین تیم ما توانست پنج بار جام مسابقات را به دست بیاورد!
- ۳) از دروازه‌بان تیم مدرسه‌مان خوشم می‌آمد، چون به مهاجمان سایر تیم‌ها اجازه نمی‌داد که در مسابقات گل بزنند، در نتیجه تیم ما پنج مرتبه به جام مسابقات دست یافت!
- ۴) دروازه‌بان تیم مدرسه ما را متعجب کرده بود، چون به مهاجمان تیم‌های دیگر اجازه نمی‌داد که در مسابقات گلی به ثمر برسانند، پس تیم ما جام مسابقات را پنج بار کسب کرد!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا گزینه‌ها رو به شکل عمودی با هم مقایسه کنیم و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه‌ها پیدا کردین به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و رد گزینه کنیم، سپس این کار رو با سایر گزینه‌ها ادامه بدین تا زمانی که گزینه صحیح مشخص بشه.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۳

حواس‌ت به زمان فعل‌های جمله باشه.

درس‌Box

۱) فعل «كَانَ» از فعل‌های بسیار مهم در زبان عربی است. هرگاه این فعل را در جمله‌ای ببینیم باید به ادامه جمله دقت کنیم تا بفهمیم که «كَانَ» فعل اصلی جمله است یا به عنوان فعل کمکی به کار رفته است. وقتی در جمله‌ای «كَانَ» به کار رفته باشد چند حالت زیر ممکن است:

● حالت اول: فعل اصلی ← بعد از «كَانَ» فعلی به کار نرفته باشد.

وقتی «كَانَ» به عنوان فعل اصلی به کار می‌رود، به معنای «بود» می‌باشد.

مثال **كان** التلاميذ مسرورين. (دانش‌آموزان خوشحال بودند.)

اگر «كَانَ» در عبارتی به کار رفته باشد که بر یک حقیقت کلی و همیشه درست دلالت کند، دیگر به شکل «بود» ترجمه نمی‌شود، بلکه باید آن را به شکل «است» ترجمه کنیم!

مثال «كَانَ اللَّهُ غَفَّاراً». (خداوند بسیار آمرزنده است.)

مثال «كان الجوُّ في الربيع مُعتدلاً». (هوا در بهار معتدل است.)

● حالت دوم: فعل کمکی ← بعد از «كَانَ» یک فعل دیگر به کار رفته باشد.

وقتی «كَانَ» به عنوان فعل کمکی به کار می‌رود، دیگر به معنای «بود» نیست و خودش ترجمه نمی‌شود. در این صورت «كَانَ» زمان فعل بعد از خودش را تغییر می‌دهد. («كَانَ» زمان فعل بعد از خودش رو عقب می‌کشه!)

الف) كان + مضارع ← ماضی استمراری

(ساختار ماضی استمراری در فارسی ← «می + ماضی ساده» ← می‌رفتم، می‌رفتی، می‌رفتیم، می‌رفتید، می‌رفتند)

مثال «كانوا يسمعون» ← می‌شنیدند

ب) كان + قَدْ + ماضی = كانَ + ماضی ← ماضی بعید

(ساختار ماضی بعید در فارسی ← بن ماضی + ه + بود + شناسه ← رفته بودم، رفته بودی، رفته بود، رفته بودیم، رفته بودید، رفته بودند)

مثال «كان الطالبُ سَمِعَ» = «كَانَ الطالبُ قَدْ سَمِعَ» ← دانش‌آموز شنیده بود

● حالت سوم: «كان» به همراه یکی از کلمات «لـ: برای»، «عندَ: نزد» یا «لَدَى: نزد» به کار رفته باشد. در این صورت بر معنای «داشتن» در گذشته (داشتیم، داشتی، داشت ...) دلالت می‌کند.

مثال «كان لي خاتم فضة»: بود برای من یک انگشتر نقره ← یک انگشتر نقره داشتم.

مثال «كان عندكم خاتم فضة»: بود نزد شما یک انگشتر نقره ← یک انگشتر نقره داشتید.

مثال «كان لدينا خاتم فضة»: بود نزد ما یک انگشتر نقره ← یک انگشتر نقره داشتیم.

در این عبارت، بعد از «كان» فعل مضارع «يُعجب» آمده است، در نتیجه «كان يُعجبني» به شکل ماضی استمراری (خوشم می آمد) ترجمه می شود.

(۲) فعل «أعجب، يُعجب» به دو شکل ترجمه می شود:

(۱) شگفت زده کردن

(۲) خوش آمدن

مثال «تُعجب السائحون مشاهدة هذا المكان»:

(۱) دیدن این مکان گردشگران را شگفت زده می کند! ✓

(۲) گردشگران از دیدن این مکان خوششان می آید! ✓

(۳) هرگاه اسم های مثنی و جمع مذکر سالم به یک اسم یا یک ضمیر اضافه شوند «ن» آخرشان حذف می شود.

مثال جَنَاحَيْنِ (دو بال) + هـ (او) ← جَنَاحِيْهِ

در این عبارت، «مهاجمی» در «مهاجمي الأفرقة الأخرى» در اصل «مهاجمين» بوده است.

کلمات مهم: «كان يُعجبني»: خوشم می آمد، مرا شگفت زده می کرد / «حارس المرمى»: دروازه بان / «فريق مدرستنا»: تیم مدرسه مان / «لأنه»: چون او / «لا يسمح»: اجازه نمی داد / «لمهاجمي الأفرقة الأخرى»: به مهاجمان سایر تیم ها / «أن يُسجلوا هدفاً»: که گل بزنند / «في المباريات»: در مسابقات / «حصل ... على»: به ... دست یافت / «فريقنا»: تیم ما / «كأس المباريات»: جام مسابقات / «خمس مراتب»: پنج مرتبه

خطاهای سایر گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): اجازه نداد («لا يسمح» مضارع است و چون قبل از آن، فعل «كان» به کار رفته است، آن را به شکل ماضی استمراری ترجمه می کنیم، ولی «اجازه نداد» ماضی ساده است.)

گزینه (۲): خوشم می آید («كان يُعجبني» معادل ماضی استمراری است، ولی «خوشم می آید» مضارع اخباری است.) - مهاجم («مهاجمي» در اصل «مهاجمين» بوده است و «ن» آخر آن حذف شده است، بنابراین این کلمه جمع است نه مفرد.) - اجازه نمی دهد («لا يسمح» مضارع است، ولی چون قبل از آن، فعل «كان» به کار رفته است، آن را به شکل ماضی استمراری ترجمه می کنیم.) - توانست ... به دست بیاورد («توانست» اضافی است. «حصل علی» یعنی «به دست آورد».)

گزینه (۴): تیم مدرسه (ضمیر «نا» در «مدرستنا» ترجمه نشده است.) - ما را متعجب کرده بود (اولاً ضمیر «ي» در «يُعجبني» یعنی «من» نه «ما»، ثانیاً «كان يُعجب» معادل ماضی استمراری است، ولی «متعجب کرده بود» ماضی بعید است.)

عربی، زبان قرآن

عین الصّحیح: ۸۶

- (۱) إِنْ لَمْ تُمَلَأْ قُلُوبُكُمْ بِالصَّدَاقَةِ يَمَلَأْهَا الشَّيْطَانُ بِالْعُدْوَانِ: اگر قلب‌هایتان با دوستی پر نگردد، شیطان آن را با دشمنی پر می‌کند!
- (۲) لَا تَعْرِ بِمَا تُعْطِيكَ الدُّنْيَا فَإِنَّهُ كَالْتَّلَجِ يَذُوبُ تَدْرِيجًا: با آن‌چه دنیا به تو داده فریب نخور، زیرا مانند برف به تدریج ذوب می‌شود!
- (۳) الْحِظُوظُ سَتَقْبِلُ عَلَيَّ مَنْ يَنْظُرُ إِلَى الدُّنْيَا مُتَفَانًا: هر کس به دنیا با خوش‌بینی نگاه کند، بخت به او روی خواهد آورد!
- (۴) يَا رَبِّ! إِنَّكَ تُجِيبُنِي لَمَّا أُنَادِيكَ وَلَكِنِّي لَسْتُ هَكَذَا: پروردگارا، هر بار من تو را صدا می‌زنم، پاسخم را می‌دهی، اما من این‌گونه نبودم!

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز هست، پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن در این مدل تست‌ها وقت کافی بگذارید! این تست‌ها کمی وقت‌گیر هستند، ولی غالباً نباید بیشتر از یک دقیقه وقتتون رو بگیرند!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهم: عربی دوازدهم - درس ۵

سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

Hint

درس‌Box

اگر یک منادا به ضمیر «ی: من» اضافه شود، می‌توانیم «ی» را حذف کنیم و به جای آن در آخر منادی «کسره» بگذاریم. این کسره در هیچ حالت دیگری در آخر منادی وجود ندارد، پس اگر آخر منادی کسره داشت، یعنی یک ضمیر «ی» داشتیم که حذف شده و منادی از نوع مضاف است با این‌که بعدش مضاف‌الیه دیده نمی‌شود!

مثال یا رَبِّ = یا رَبِّي

یا صَدِيقٍ = یا صَدِيقِي

با توجه به نکته بالا به فرق بین ضمّه گرفتن یا کسره گرفتن آخر یک منادی بسیار دقت کنید!

یا صَدِيقٍ ← منادای غیرمضاف (یعنی «ای دوست»)

یا صَدِيقٍ ← منادای مضاف (در اصل «یا صَدِيقِي» هست و یعنی «ای دوست من»)

در گزینه (۴) «یا رَبِّ» یعنی «پروردگارا، ای پروردگار من»، زیرا در اصل «یا رَبِّي» بوده است.

کلمات مهم:

«إِنْ لَمْ تُمَلَأْ»: اگر پر نگردد/ «قُلُوبُكُمْ»: قلب‌هایتان/ «بِالصَّدَاقَةِ»: با دوستی/ «يَمَلَأْهَا»: آن را پر می‌کند/ «بِالْعُدْوَانِ»: با دشمنی/ «لَا تَعْرِ»: فریب نخور/ «بِمَا»: با آن‌چه/ «تُعْطِيكَ الدُّنْيَا»: دنیا به تو می‌دهد/ «فَإِنَّهُ»: زیرا/ «كَالتَّلَجِ»: مانند برف/ «يَذُوبُ»: ذوب می‌شود/ «تَدْرِيجًا»: به تدریج/ «الْحِظُوظُ»: بخت‌ها/ «سَتَقْبِلُ عَلَيَّ»: روی خواهد آورد به/ «مَنْ يَنْظُرُ»: هر کس نگاه کند/ «مُتَفَانًا»: با خوش‌بینی/ «يَا رَبِّ»: ای پروردگارا/ «تُجِيبُنِي»: پاسخم را می‌دهی/ «لَمَّا»: وقتی که/ «أُنَادِيكَ»: من تو را صدا می‌زنم/ «وَلَكِنِّي»: اما من/ «لَسْتُ»: نیستم/ «هَكَذَا»: این‌گونه

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۲): به تو داده «تُعْطِي» در «تُعْطِيكَ» مضارع است، ولی «داده» ماضی است.

گزینه (۳): هر کس «مَنْ» در این‌جا شرطیه نیست. - بخت «الْحِظُوظُ» جمع است، نه مفرد. - به او «ضمیر «او» اضافی است.

گزینه (۴): هر بار «لَمَّا» یعنی «وقتی که» - نبودم «لَسْتُ» از فعل «لِيسَ» نیست ساخته شده و به معنی «نیستم» است.

ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): با آن‌چه دنیا به تو می‌دهد فریب نخور، زیرا مانند برف به تدریج ذوب می‌شود!

گزینه (۳): بخت‌ها به کسی روی خواهد آورد که به دنیا با خوش‌بینی نگاه کند!

گزینه (۴): پروردگارا، وقتی من تو را صدا می‌زنم، پاسخم را می‌دهی، اما من این‌گونه نیستم!

عربی، زبان قرآن

عین الخطأ:

۸۷

- (۱) الوصول إلى التَّجَاحِ يَحْتَاجُ إِلَى الْعِلْمِ وَالْحِلْمِ: رسیدن به موفقیت نیاز به دانش و شکیبایی دارد،
 (۲) وَ قَدْ يَسْتَغْرِقُ زَمَنًا طَوِيلًا لَا يَبْدُ لَكَ مِنْهُ: و گاهی زمان زیادی می‌گیرد که چاره‌ای جز آن نیست،
 (۳) وَ هَذِهِ هِيَ الطَّرِيقَةُ الَّتِي قَطَعَهَا كُلُّ النَّاجِحِينَ: و این همان مسیری است که تمام پیروزشدگان آن را پیموده‌اند،
 (۴) وَ لَمْ يَنْدُمُوا عَمَّا دَفَعُ لَهُ وَ إِنْ كَانَ كَثِيرًا! و از چیزی که برای آن پرداخت شده - اگرچه بسیار باشد - پشیمان نشده‌اند!

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز داریم. پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بذارین! این تست‌ها کمی وقت‌گیر هستن، ولی غالباً نباید بیشتر از یک دقیقه وقتتون رو بگیرن!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی دهم - درس ۷

سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

Hint

درس‌Box

- (۱) ساختار «قد + ماضی» معادل ماضی نقلی فارسی است.
مثال یَسَّ ← ناامید شد. / قد یَسَّ ← ناامید شده است.
 (۲) «قد» در ساختار «قد + مضارع» معادل «گاهی» یا «شاید» است.
مثال یَبْأُس ← ناامید می‌شود. / قد یَبْأُس ← گاهی ناامید می‌شود. / شاید ناامید شود.
 در این تست، «قد یستغرق...» از ساختار «قد + مضارع» تشکیل شده است، بنابراین به شکل «گاهی زمان زیادی می‌گیرد» ترجمه می‌شود.

کلمات مهم:

«الوصول إلى»: رسیدن به / «التَّجَاحِ»: موفقیت / «يَحْتَاجُ»: نیاز دارد / «إلى العلم و الحلم»: به دانش و شکیبایی / «قد یستغرق زَمَنًا طَوِيلًا»: گاهی زمان زیادی می‌گیرد / «لَا يَبْدُ»: [هیچ] گریزی نیست / «لَكَ»: برای تو / «منه»: از آن / «هذه هي الطَّرِيقَةُ الَّتِي»: و این همان مسیری است که / «قَطَعَهَا»: آن را پیموده‌اند / «كُلُّ النَّاجِحِينَ»: تمام پیروزشدگان / «لَمْ يَنْدُمُوا»: پشیمان نشده‌اند / «عَمَّا»: از چیزی که (عَنْ + ما) / «دَفَعُ لَهُ»: برای آن پرداخت شده / «وَ إِنْ كَانَ كَثِيرًا»: و اگرچه باشد
 خطای این گزینه:

که چاره‌ای جز آن نیست («لَا يَبْدُ لَكَ مِنْهُ» یعنی «برایت گریزی از آن نیست».)
 ترجمه صحیح: «و گاهی زمان زیادی می‌گیرد که گریزی از آن نداری.»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عربی، زبان قرآن

«ارتباطات فرهنگی و علمی میان ملت‌های مختلف جهان باعث آشنایی آن‌ها با زبان‌های مختلف شده است!»:

مشاوره در این مدل سؤالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها و ... خیلی دقت کن!!

- (۱) العلاقات الثقافية و العلمية بين شعوب العالم المختلفة سببت إلى تعرّفها على اللّغات المختلفة!
- (۲) العلاقات الّتي كانت ثقافيّة أو علميّة بين شعوب العالم المختلفة سببت تعرّفها على اللّغات المختلفة!
- (۳) العلاقات الثقافية و العلمية بين الشعوب المختلفة في العالم تؤدّي إلى تعرّفها على لغات مختلفة!
- (۴) العلاقات الثقافية و العلمية بين شعوب العالم المختلفة تُسبب التّعرف على اللّغات المختلفة!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۴

«باعث شده است» ماضیه یا مضارع؟ «زبان‌های مختلف» معرفه‌ست یا نکره؟

درس‌Box

ترجمه اسم نکره ← اسم نکره در فارسی با «ی» یا «یک» یا هر دوی آن‌ها ترجمه می‌شود.

مثال «طالب» ← دانش‌آموزی ✓ یک دانش‌آموز ✓ دانش‌آموزی ✓ دانش‌آموز ×

اگر در فارسی در کلمه‌ای این نشانه‌ها را نداشته باشیم، آن اسم معرفه است.

مثال دانش‌آموز ← معرفه است، چون «ی» یا «یک» ندارد.

اگر یک موصوف و صفت نکره داشته باشیم کافی است یکی از آن‌ها را به شکل نکره ترجمه کنیم.

مثال «مکان غیر مناسب»: جایی نامناسب ✓ جای نامناسبی ✓ یک جای نامناسب ✓ جای نامناسب ×

در این تست، «زبان‌های مختلف» معرفه است، در نتیجه معادل آن به عربی «اللّغات المختلفة» است.

کلمات مهم: ارتباطات فرهنگی: «العلاقات الثقافية» / میان ملت‌های مختلف جهان: «بين شعوب العالم المختلفة» / باعث شده است:

«سببت» / آشنایی آن‌ها با: «تعرّفها على» / زبان‌های مختلف: «اللّغات المختلفة»

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۲): العلاقات الّتي (یعنی «ارتباطاتی که»، پس «الّتي» اضافی است). - کانت (به معنی «بود» است). - أو (به معنی «یا» است نه «و»).

گزینه (۳): في العالم (به معنی «در جهان» است، پس «في» اضافی است). - تؤدّي (این فعل، مضارع است و به معنی «باعث می‌شود» است). - لغات مختلفة (یک ترکیب نکره است، پس به معنی «زبان‌های مختلفی» یا «زبان‌هایی مختلف» است).

گزینه (۴): تُسبب (این فعل، مضارع است و به معنی «باعث می‌شود» است). - التّعرف (به معنی «آشنایی» است، نه «آشنایی آن‌ها»).

«إِذَا الشَّعْبُ يَوْمًا أَرَادَ الْحَيَاةَ/ فَلَا بُدَّ لِلْقَيْدِ أَنْ يَنْكَسِرَ» عَيْنُ الْأَبْعَدِ عَنِ الْمَفْهُومِ:

تاراج و باج و فتنه را گردن نهادن	(۱) ننگ است ما را خانه بر دشمن نهادن
زین سنگ‌ها باید آتش، بر جان دشمن بیفتد	(۲) در دستت امشب مبادا سنگ از فلاخن بیفتد
کاخِ گِل در گذر سیل نیاید هرگز	(۳) لیک ما کاخِ گِلینیم و جهان معبر سیل
منزل به منزل رفت باید تا سحرگاه	(۴) وادی به وادی سینه باید سود بر راه

مشاوره سؤالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند، اما گاهی ممکن است از جملات جدید نیز استفاده شود و هم‌چنین حواستون باشه که صورت سؤال چه چیزو ازتون می‌خواد، دورترین یا نزدیک‌ترین مفهوم؟!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: عربی یازدهم - درس ۷

به دنبال بیتی بگرد که مفهومش «قدرت اراده جمعی» نباشه.

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه عبارت: «اگر مردم روزی زندگی را بخواهند، بند و زنجیر ناگزیر است که شکسته شود.»
مفهوم عبارت: «اراده و خواست جمعی مردم می‌تواند هر قید و بند و جبری را بشکند و به آزادی و زندگی برسد.»
مفهوم گزینه‌ها:

- گزینه (۱): تسلیم دشمن شدن ننگ است. ✓
- گزینه (۲): باید با دشمن جنگید و ضربه زد. ✓
- گزینه (۳): ما ضعیف و ناپایداریم و محکوم به نابودی هستیم. ✗
- گزینه (۴): برای رسیدن باید سختی‌ها را قدم‌به‌قدم طی کرد. ✓

عربی، زبان قرآن

● اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۹۰-۹۲) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

يُعَدُّ النَّفْطُ مِنْ أَهَمِّ الثَّرَوَاتِ الطَّبِيعِيَّةِ فِي الْعَالَمِ خَاصَّةً فِي دَوْلِ الْخَلِيجِ الْفَارِسِيِّ فَيُسَمَّى بِالذَّهَبِ الْأَسْوَدِ وَ لَهُ دَوْرٌ مَهْمٌ فِي تَقَدُّمِ اقْتِصَادِ الْبُلْدَانِ الْمُنتِجَةِ لِلنَّفْطِ. يُنْتِجُ حَوَالِي ثُلُثِ نِفْطِ الْعَالَمِ فِي الشَّرْقِ الْأَوْسَطِ وَ نِسْبَةٌ كَبِيرَةٌ مِنْهُ فِي دَوْلِ الْخَلِيجِ الْفَارِسِيِّ. لِذَلِكَ تَلْعَبُ هَذِهِ الدُّوَلُ دَوْرًا مَهْمًا فِي الْاِقْتِصَادِ الْعَالَمِيِّ. تَعْتَمِدُ دَوْلُ الْخَلِيجِ عَلَى النَّفْطِ فِي زِيَادَةِ الدَّخْلِ الْوُطَنِيِّ (دِرَاهِمِ مَلِي). تُسْتَخْدَمُ أَمْوَالُ النَّفْطِ فِي بِنَاءِ الطَّرِيقِ وَ الْمَدَارِسِ وَ الْمُسْتَشْفَيَاتِ كَمَا يُسْتَخْدَمُ النَّفْطُ فِي إِنتَاجِ الطَّاقَةِ وَ تَشْغِيلِ الْمَصَانِعِ وَ وَسَائِلِ النَّقْلِ.

يَجِبُ عَلَى الدُّوَلِ الَّتِي تَمْتَلِكُ مَصَادِرَ النَّفْطِ أَنْ تَعْتَبِرَهُ ثَرَوَةً يُمْكِنُ بِهَا الْحَصُولُ عَلَى ثَرَوَاتٍ عَظِيمَةٍ أُخْرَى وَ تُوفَّرُ بِهِ فُرْصٌ عَمَلٌ كَثِيرٌ لِلنَّاسِ لِيَرْفَعُ مُسْتَوَى الْمَعِيشَةِ وَ لَا تَسْتَخْدَمُ النَّفْطَ كَمَادَةِ اسْتِهْلَاكِيَّةٍ فَقَطْ فَلِذَلِكَ تُحَاوِلُ هَذِهِ الدُّوَلُ عَلَى تَنْوِيعِ (تَنْوَعِ) مَصَادِرِ الدَّخْلِ لِأَنَّ آبَارَ النَّفْطِ سَوْفَ تَخْلُو مِنْهُ. فِي الْوَقْتِ الْحَاضِرِ أَقْبَلَتْ هَذِهِ الدُّوَلُ عَلَى اسْتِخْدَامِ مَصَادِرِ طَاقَةٍ بَدِيلَةٍ مِثْلَ الطَّاقَةِ الشَّمْسِيَّةِ وَ طَاقَةِ الرِّيحِ لِلْحِفَافِ عَلَى الْبِيئَةِ وَ ضِمَانِ الْمُسْتَقْبَلِ.

ترجمه متن:

نفت از مهم ترین ثروت های طبیعی در جهان، به خصوص در کشورهای خلیج فارس، به شمار می رود، پس به آن طلای سیاه گفته می شود و نقش مهمی در پیشرفت اقتصاد کشورهای تولیدکننده نفت دارد. حدود یک سوم نفت جهان در خاورمیانه و بخش بزرگی از آن در کشورهای خلیج فارس تولید می شود. بنابراین، این کشورها نقشی مهم در اقتصاد جهانی ایفا می کنند. کشورهای خلیج (فارس) برای افزایش درآمد ملی به نفت متکی هستند. درآمدهای نفتی در ساخت راه ها، مدارس و بیمارستان ها استفاده می شود، همان طور که نفت در تولید انرژی، راه اندازی کارخانه ها و وسایل حمل و نقل به کار می رود. بر کشورهایی که منابع نفتی دارند واجب است که آن را ثروتی بدانند که ممکن است با آن ثروت های عظیم دیگری به دست آورد و با آن فرصت های شغلی زیادی برای مردم فراهم کنند تا سطح معیشت را بالا ببرد. و نفت را فقط به عنوان یک ماده مصرفی استفاده نکنند، بنابراین این کشورها تلاش می کنند منابع درآمد را متنوع کنند، زیرا چاه های نفت از آن خالی خواهند شد. در حال حاضر، این کشورها برای حفظ محیط زیست و تضمین آینده، به استفاده از منابع انرژی جایگزین مانند انرژی خورشیدی و انرژی باد روی آورده اند.

کلمات مهم:

«يُعَدُّ»: به شمار می رود، محسوب می شود/ «أهمّ»: مهم ترین/ «خاصّةً»: به خصوص، مخصوصاً/ «يُسمّى»: نامیده می شود/ «الذهب الأسود»: طلای سیاه/ «دور مهمّ»: نقشی مهم/ «تقدّم اقتصاد»: پیشرفت اقتصاد/ «البلدان المنتجة للنفط»: کشورهای تولیدکننده نفت/ «يُنْتِجُ»: تولید می شود/ «الشّرق الأوسط»: خاورمیانه/ «نسبة كبيرة»: درصد (یا سهم) بزرگی/ «لذلك»: بنابراین، از این رو/ «تلعب دوراً»: نقش ایفا می کند/ «تعتمد على»: متکی است بر، وابسته است به/ «زيادة الدخل الوطني»: افزایش درآمد ملی/ «أموال النفط»: درآمدهای نفت/ «بناء الطّرق»: ساخت راه ها/ «المستشفيات»: بیمارستان ها/ «إنتاج الطّاقة»: تولید انرژی/ «تشغيل المصانع»: راه اندازی کارخانه ها/ «تمتلك مصادر النفط»: منابع نفت را دارا است/ «الحصول على»: به دست آوردن/ «ثروات عظيمة أخرى»: ثروت های عظیم دیگر/ «توفّر به فرص عمل كثيرة»: فرصت های شغلی زیادی را فراهم می کند/ «مستوى المعيشة»: سطح معیشت/ «مادّة استهلاكيّة»: ماده مصرفی/ «تُحاول»: تلاش می کند/ «تنوع مصادر الدخل»: تنوع بخشیدن به منابع درآمد/ «آبار النفط»: چاه های نفت/ «سوف تخلو منه»: از آن خالی خواهند شد (تمام خواهند شد)/ «أقبلت على»: روی آورده اند به/ «مصادر طاقة بديلة»: منابع انرژی جایگزین/ «الطّاقة الشمسيّة»: انرژی خورشیدی/ «طاقة الرّيح»: انرژی باد/ «للحفاظ على البيئة»: برای حفظ محیط زیست/ «ضمان المستقبل»: تضمین آینده

عین الصّحیح:

۹۰

- ۱) أكبر الدّول المنتجة للنفط تقع في منطقة تُسمّى بالشّرق الأوسط!
- ۲) الحروب في الخليج الفارسيّ تؤدّي إلى الاختلال في نظام العالم الاقتصاديّ!
- ۳) أفضل طريقة لكسب الثروة من النفط هو بيعه إلى البلدان الصناعيّة!
- ۴) إذا زادت دول الخليج الفارسي استخراج النفط تحسّن كميّة عيش سكّانها!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۷

عربی، زبان قرآن

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده نفت در منطقه‌ای به نام خاورمیانه قرار دارند! — این گزینه غلط است. متن می‌گوید «حدود یک‌سوم نفت جهان در خاورمیانه تولید می‌شود و سهم بزرگی در کشورهای خلیج فارس است». این جمله فقط می‌گوید خاورمیانه سهم بزرگی دارد، اما «بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده نفت» لزوماً همگی در خاورمیانه نیستند.

گزینه (۲): جنگ‌ها در خلیج فارس منجر به اختلال در نظام اقتصادی جهان می‌شود! — این گزینه صحیح است. متن می‌گوید: «نفت از مهم‌ترین ثروت‌های طبیعی در جهان، به‌خصوص در کشورهای خلیج فارس، به شمار می‌رود ... کشورهای خلیج (فارس) برای افزایش درآمد ملی به نفت متکی هستند ... بنابراین، این کشورها نقشی مهم در اقتصاد جهانی ایفا می‌کنند.» با توجه به این نکات، هر گونه اختلال در منطقه خلیج فارس (مانند جنگ) که تولید و عرضه نفت را تحت تأثیر قرار دهد، به دلیل نقش مهم این کشورها در اقتصاد جهانی و وابستگی سایر کشورها به نفت، قطعاً منجر به اختلال در نظام اقتصادی جهان خواهد شد.

گزینه (۳): بهترین راه کسب ثروت از نفت، فروش آن به کشورهای صنعتی است! — این گزینه غلط است. متن اشاره می‌کند که نفت منبع درآمد مهمی است و درآمدهای نفتی صرف توسعه کشورها می‌شود، اما نگفته که بهترین راه کسب ثروت، فروش آن به کشورهای صنعتی است؛ همچنین متن به طور کلی درباره نحوه کسب ثروت از نفت صحبت نمی‌کند، بلکه بیشتر بر استفاده از آن برای توسعه داخلی و تنوع‌بخشیدن به منابع درآمد تأکید دارد.

گزینه (۴): اگر کشورهای خلیج فارس استخراج نفت را افزایش دهند، کیفیت زندگی ساکنانشان بهبود می‌یابد! — این گزینه غلط است. متن می‌گوید که درآمدهای نفتی صرف ساخت راه‌ها، مدارس و بیمارستان‌ها می‌شود و به بالابردن سطح معیشت کمک می‌کند، اما افزایش استخراج نفت به تنهایی تضمین‌کننده بهبود کیفیت زندگی نیست.

- (۱) تُنتِج دول الخلیج الفارسی ما یقارب من ثلاثین بالمئة من نفط العالم!
 (۲) للحصول علی الهواء الطّیّب یجب أن یتوقّف استخراج الثّفط و إنتاجه!
 (۳) إن لم یكتشف الثّفط لا تُبنى الطّرق و المستشفيات و المصانع فی بلادنا!
 (۴) سگان الدّول المصدّرة للثّفط یتمتّعون بأحسن مستوى المعیشة فی العالم!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۷

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): کشورهای خلیج فارس تقریباً سی درصد نفت جهان را تولید می‌کنند! ← این گزینه صحیح است. متن بیان می‌کند: «يُنتِج حوالي ثلث نفط العالم في الشرق الأوسط» (حدود یک‌سوم نفت جهان در خاورمیانه تولید می‌شود). یک‌سوم معادل تقریباً $\frac{33}{3}$ درصد است که «تقریباً سی درصد» ($\frac{30}{3}$) است.
- گزینه (۲): برای دستیابی به هوای پاک، باید استخراج و تولید نفت متوقف شود! ← این گزینه غلط است. متن اشاره می‌کند که «این کشورها به استفاده از منابع انرژی جایگزین مانند انرژی خورشیدی و باد روی آورده‌اند». این به معنی تلاش برای کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی (مانند نفت) به دلیل اثرات زیست‌محیطی آن است، اما متن نگفته که برای داشتن هوای پاک، باید تولید نفت به طور کامل متوقف شود.
- گزینه (۳): اگر نفت کشف نمی‌شد، راه‌ها، بیمارستان‌ها و کارخانه‌ها در سرزمین ما ساخته نمی‌شدند! ← این گزینه غلط است. متن می‌گوید که «درآمدهای نفتی در ساخت راه‌ها، مدارس و بیمارستان‌ها استفاده می‌شود». این یعنی نفت منبع مهمی برای تأمین مالی این پروژه‌ها بوده است، اما متن نگفته که اگر نفت کشف نمی‌شد، هیچ‌کدام از این‌ها ساخته نمی‌شدند. ممکن است راه‌های دیگری برای تأمین مالی این پروژه‌ها وجود داشته باشد.
- گزینه (۴): ساکنان کشورهای صادرکننده نفت، از بهترین سطح معیشت در جهان برخوردارند! ← این گزینه غلط است. کافی است به سطح معیشت مردم در کشور عزیز خودمان نگاهی بیندازیم. ☹️

- (۱) طاقة الرياح من أحدث الطاقات التي انتبه اليها في القرن الحاضر!
 (۲) يُسمّى النفط «الذهب الأسود» لأنّ له دوراً عظيماً في اقتصاد بلاد العالم!
 (۳) دول الخليج الفارسيّ تحصل على معظم دخلها عبر تصدير النفط و بيعه!
 (۴) تُستخدم ثروة النفط في بناء المصانع و توفير فرص العمل للناس!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۷

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): انرژی باد یکی از جدیدترین انرژی‌هایی است که بشر در قرن حاضر به آن توجه کرده است! — این گزینه غلط است. متن می‌گوید که کشورهای منطقه به استفاده از «منابع انرژی جایگزین مانند انرژی خورشیدی و انرژی باد» روی آورده‌اند، اما متن نگفته که انرژی باد «جدیدترین» انرژی است یا بشر «در قرن حاضر» به آن توجه کرده. استفاده از انرژی باد قدمت زیادی دارد و در قرن حاضر بیشتر مورد توجه قرار گرفته است.

گزینه (۲): نفت «طلای سیاه» نامیده می‌شود، زیرا نقش عظیمی در اقتصاد کشورهای جهان دارد! — این گزینه صحیح است. متن می‌گوید: «به آن طلای سیاه گفته می‌شود و نقش مهمی در پیشرفت اقتصاد کشورهای تولیدکننده نفت دارد.»
 گزینه (۳): کشورهای خلیج فارس بیشتر درآمد خود را از طریق صادرات و فروش نفت به دست می‌آورند! — این گزینه صحیح است. متن بیان می‌کند: «کشورهای خلیج (فارس) برای افزایش درآمد ملی به نفت متکی هستند.» این نشان می‌دهد که نفت منبع اصلی درآمد این کشورها است.

گزینه (۴): باید از ثروت نفت برای ساخت کارخانه‌ها و فراهم کردن فرصت‌های شغلی برای مردم استفاده شود! — این گزینه صحیح است. متن می‌گوید: «بر کشورهایی که منابع نفتی دارند واجب است که آن را ثروتی بدانند که می‌توان با آن ثروت‌های عظیم دیگری به دست آورد و با آن فرصت‌های شغلی زیادی برای مردم فراهم کرد تا سطح معیشت را بالا ببرد.»

عربی، زبان قرآن

● عَيْنُ الْخَطِّ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٩٣ و ٩٤):

«أقبلت - المُنْتَجَة - تعتمد - يُمكن»:

۹۳

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خطا رو!!!

- (١) أقبلت: فعلٌ ماضٍ - للغائبة - مزيد ثلاثي من باب إفعال - له حرف زائد واحد - مبني للمعلوم / فعل و فاعله «هذه»
- (٢) المُنْتَجَة: اسم - مفرد مؤنث - اسم فاعل مأخوذ من فعل على وزن «انفعل» - معرفٌ بأل - معرب / صفة و موصوفها «البلدان»
- (٣) تعتمد: فعلٌ مضارعٌ - للمؤنث الغائبة - مزيد ثلاثي (مصدره اعتماد) - مبني للمعلوم - معرب - لازم / فعل و فاعله «دُول»
- (٤) يُمكن: مضارعٌ - للمذكر الغائب - مزيد ثلاثي - حروفه الأصلية الثلاثة: «م ك ن» - ماضيه: أمكن - لازم / فعل و فاعله «الحصول»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۷

اول موارد سمت راست رو بررسی کن، چون نیاز به بررسی جمله ندارن، بعد اگه سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

Hint

درسی Box

روش ساخت اسم فاعل از ثلاثی مجزّد:

سه حرف اصلی فعل را بر وزن «فَاعِل» می‌بریم.

مثال اسم فاعل از «يَعْلَمُ» ← عالم (دانشمند، دانا)

اسم فاعل از «يَكْتُبُ» ← كاتب (نویسنده)

روش ساخت اسم فاعل از ثلاثی مزيد:

اگر فعل، ثلاثی مزيد باشد، باید ابتدا آن را به شکل مضارعش تبدیل کنیم، سپس حرف اولش را به «م» تبدیل کنیم و حرکت عین‌الفعل (دومین حرف اصلی) را به کسره (پ) تغییر دهیم. در این صورت اسم فاعل ساخته می‌شود.

مثال اسم فاعل از «عَلَّمَ» ← مضارعش: يُعَلِّمُ ← مُعَلِّم (یاددهنده)

اسم فاعل از «شَاهَدَ» ← مضارعش: يُشَاهِدُ ← مُشَاهِد (بیننده)

اسم فاعل از «أَتَتْجَ» ← مضارعش: تُتَبِّجُ ← مُتَبِّج (تولیدکننده)

خطای این گزینه:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مأخوذ من فعل على وزن «انفعل» («مُنْتَجَة» بر وزن «مُفْعِل» است، بنابراین از فعلی بر وزن «أَفْعَلْ، يُفْعِلُ» ساخته شده است، نه «إِنْفَعَلْ، يَنْفَعِلُ».)

عربی، زبان قرآن

۹۴

«تمتلك - الأوسط - تُستخدم - مصادر»:

- ۱) تمتلك: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي - له حرفان زائدان: «الف - ت» - معلوم - متعدّ / فعل مع فاعله جملة فعلية
- ۲) الأوسط: مفرد مذکر (جمعه المكسر: أواسط) - اسم تفضيل - مؤنثه «أوسطة» - معرب / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها
- ۳) تُستخدم: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي من باب استفعال - له ثلاثة أحرف زائدة - معرب / نائب فاعله «أموال»
- ۴) مصادر: جمع تكسير و مفردة «مصدر» - اسم مكان من مصدر «صدر» - معرب / مفعول و منصوب بالفتحة

مشاوره در این مدل تست‌ها
حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو
می‌خواد یا خطا رو!!!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۷

اول موارد سمت راست رو بررسی کن، چون نیاز به بررسی جمله ندارن، بعد اگه سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

Hint

درس Box

شکل مؤنث اسم‌های تفضیل بر وزن «فُعلی» می‌آید، نه «أفعلة».

مثال مؤنث «الأكبر» ← «الأكبری» مؤنث «الأحسن» ← «الْخَسَنی»

بنابراین مؤنث «الأوسط»، «الْوُسْطی» است.

خطای این گزینه:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مؤنثه «أوسطة» («الأوسط» اسم تفضیل است، پس مؤنث آن بر وزن «فُعلی» می‌آید، بنابراین مؤنث این کلمه «الْوُسْطی» است.)

● عین الجواب الصحیح للأسئلة التالية (۹۵-۱۰۰):

عین الصحیح فی ضبط حركات الحروف:

۹۵

- (۱) اللّوْحَاتُ التّحْذِیرِیَّةُ تُحَذِّرُ الْمَوَاطِنِ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ!
- (۲) مَوْعِدُ الْقَطُورِ مِنَ السَّاعَةِ السَّادِسَةِ صَبَاحاً حَتَّى التَّاسِعَةِ إِلَّا رُبْعاً!
- (۳) مَقْبَرَةُ النَّبِيِّ دَانِیَالٍ مِنَ الْمَعَالِمِ الْأَثَرِیَّةِ الَّتِي تَقَعُ فِي مُحَافِظَةِ خُوزِسْتَانِ!
- (۴) الذَّنْبُ عُضْوٌ مِنْ أَعْضَاءِ الْحَيَوَانَاتِ یَتَحَرَّكُ غَالِباً لِطَرْدِ الْحَشَرَاتِ!

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حرکت‌ها بررسی بشن و غالباً با بررسی چند گروه کلمه خاص به پاسخ صحیح می‌رسیم، اما ممکن است گاهی تلفظ کلماتی مثل «الْفَقْط» که در فارسی به شکل متفاوتی به کار می‌رن هم مورد سؤال قرار بگیرن.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی دهم - درس ۷

ابتدا برو سراغ وزن فعل‌ها و مصدرهای مزید و حرکت نون در آخر جمع‌های مذکر سالم و مثنی! بعد به اسم تفضیل‌ها، اسم فاعل‌ها، اسم مفعول‌ها و اسم مکان‌ها و در نهایت به فعل‌های مجهول دقت کن!

Hint

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): اللّوْحَاتُ (تلفظ صحیح این کلمه «اللّوْحَات» است). - تُحَذِّرُ (با توجه به معنی جمله و منصوب بودن «الموَاطِنِ»، فعل «تُحَذِّرُ» باید معلوم باشد نه مجهول، در نتیجه «تُحَذِّرُ» هشدار می‌دهد» صحیح است نه «تُحَذِّرُ» هشدار داده می‌شود).
- گزینه (۳): مَقْبَرَةُ (یکی از وزن‌های اسم مکان، وزن «مَفْعَلَة» است، پس تلفظ صحیح این کلمه، «مَقْبَرَة: آرامگاه» است). - مُحَافِظَةُ (تلفظ صحیح این کلمه، «مُحَافِظَة: استان» است).
- گزینه (۴): الذَّنْبُ (با توجه به معنی جمله، «الذَّنْب: دُم» صحیح است نه «الذَّنْب: گناه»). - یَتَحَرَّكُ (فعل مضارع باب «تَفَعَّل» بر وزن «یَتَفَعَّل» است نه «یَتَفَعَّل»، بنابراین «یَتَحَرَّكُ» صحیح است).

عربی، زبان قرآن

۹۶

عین ما فيه فعلٌ حُذِفَ فاعله:

- (۱) يُشَجِّعُ الْمُتَفَرِّجُونَ الْفَائِزَ فِي الْمُبَارَاةِ وَيَرْفَعُونَ عَلَمَهُ!
- (۲) أَدْخَلَ التَّلْمِيزُ كِتَابَهُ الْحَدِيثَ فِي حَقِيقَتِهِ ثُمَّ خَرَجَ مِنَ الْمَكْتَبَةِ!
- (۳) كَيْفَ أَصْدَقُ أَنَّ هَذِهِ الشَّجَرَةَ الْكَبِيرَةَ نَمَتْ مِنْ حَبَّةٍ صَغِيرَةٍ؟!
- (۴) إِنِّي أَعْتَقِدُ أَنَّهُ لَا تَفْهَمُ صَعُوبَةَ الْمَرَضِ فِي الْحَيَاةِ إِلَّا عِنْدَ الْمَرَضِ!

مشاوره برای تعیین فعل مجهول بعد از دقت به حرکت گذاری فعل ها حتماً باید به ترجمه جملات دقت کنیم.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: عربی دهم - درس ۷

فعل مجهول رو پیدا کن.

درسی Box

برای تشخیص فعل مجهول ابتدا باید به حرکت های فعل توجه کنیم:

(۱) اگر ابتدای فعل ماضی ضمه (ـُ) داشته باشد، مجهول است و غالباً به همراه «شد» ترجمه می شود.

مثال «أُنْتَجَ»: تولید شد

(۲) اگر ابتدای فعل مضارع ضمه (ـُ) داشته باشد و عین الفعل (دومین حرف از حروف اصلی) فتحه (ـَ) داشته باشد، مجهول است و غالباً به همراه «می شود» ترجمه می شود.

مثال «تُنْتَجُ»: تولید می شود

اگر فعل ها به طور کامل حرکت گذاری نشده باشند، باید جمله ها را ترجمه کنیم و اگر بتوانیم فعلی را با «شد/ می شود» ترجمه کنیم به احتمال زیاد مجهول است. (هواستان باشد که در گام اول به سراغ ترجمه نروید و بعد از انجام گام قبلی، چون دیگر راهی وجود ندارد به سراغ «شد/ می شود» بروید، وگرنه که «شد/ می شود» زیاد قابل اعتماد نیستند!)

مثال «تُخَرَّبُ بیوتنا و تُنْهَبُ أموالنا».

بررسی: گام اول: «تُخَرَّبُ» و «تُنْهَبُ» هر دو مضارع هستند و با «ـُ» آغاز شده اند، پس ممکن است مجهول باشند، اما قطعی نیست، چون حرکت عین الفعل را نداریم.

گام دوم: ترجمه عبارت: «خانه های ما تخریب می شوند و اموال ما غارت می شوند.» ← «تُخَرَّبُ» و «تُنْهَبُ» هر دو می توانند مجهول باشند. ضمناً اگر فعلی را ترجمه کردیم و دیدیم که می توانیم از آن بپرسیم «چه کسی را؟/ چه چیزی را؟» آن فعل قطعاً معلوم است، حتی اگر نتوانیم دقیقاً مفعول را پیدا کنیم!

ترجمه و بررسی گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): تماشاگران تیم برنده مسابقه را تشویق می کنند و پرچمش را بالا می برند. ← فعل مجهولی وجود ندارد.

گزینه (۲): دانش آموز کتاب جدیدش را در کیفش گذاشت، سپس از کتابخانه خارج شد. ← فعل مجهولی وجود ندارد. دقت کنید که «خَرَجَ» خارج شد فعل لازم است و با توجه به حرکت حرف اولش، اصلاً نمی تواند مجهول باشد.

گزینه (۳): چگونه باور کنم که این درخت بزرگ از یک دانه کوچک رشد کرده است؟! ← فعل مجهولی وجود ندارد.

گزینه (۴): من معتقدم که سختی بیماری در زندگی، جز هنگام بیمار شدن درک نمی شود. ← «لا تفهم» مجهول است.

عربی، زبان قرآن

۹۷

عین ما فيه عدد أفعال تُترجم إلى المضارع التزامي أكثر:

- (۱) إذا بدأ المعلم بالكلام فليستمع التلاميذ كلهم إليه!
- (۲) لينتفع القارئ من كتاب يختاره للمطالعة و زيادة معرفته!
- (۳) بحث عن طائر ذكي يُبعد العدو عن عُشه لينقذ فراخه!
- (۴) عندما أرى صديقي محزوناً أعزم أن أتكلّم معه عن مشكله!

مشاوره معادل‌های مضارع التزامی موارد مختلفی هستند. حتماً لیست معادل‌های مضارع التزامی رو به خاطر داشته باشید.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبیت: عربی یازدهم - درس ۶

حواست به حروفی که بر سر فعل‌های گزینه‌ها اومده باشه.

Hint

درس‌Box

«أن، كي، لكي، حتى» + مضارع	أن يقول: که بگوید
ل + مضارع	ليقل: باید بگوید
لاي نهی + مضارع غایب و متکلم	لا يقل: نباید بگوید، نگوید
فعل شرط	من قال ...: هر کس بگوید
مضارع + مضارع	أريد كتاباً يساعدي: کتابی را می‌خواهم که مرا یاری کند.
فعل دستوری (امر / نهی) + مضارع	تعال نذهب: بیا برویم
قد + مضارع (وقتی به صورت «شاید» ترجمه شود).	قد يعلم: شاید بداند

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): هرگاه معلم شروع به صحبت کند، همه دانش‌آموزان باید به او گوش دهند! ← ۲ مضارع التزامی
- گزینه (۲): خواننده از کتابی که برای مطالعه و افزایش شناختش انتخاب می‌کند باید بهره‌مند شود! ← ۱ مضارع التزامی
- گزینه (۳): دنبال پرندۀ باهوشی گشتم که دشمن را از لانه‌اش دور می‌کرد تا جوجه‌هایش را نجات دهد! ← ۱ مضارع التزامی
- گزینه (۴): وقتی دوستم را غمگین می‌بینم، تصمیم می‌گیرم با او درباره مشکلش صحبت کنم! ← ۱ مضارع التزامی

- (۱) قرأنا اليوم في كتابنا: من لم يُؤدِّه الوالدان يُؤدِّه الزَّمن!
 (۲) ما أجاب زملائي في صفنا أسئلة المعلمين إلا ثلاث منهم!
 (۳) من بين جميع الألوان، الأزرق هو ألطفها فمن أحبَّه اللَّطافة!
 (۴) إن تُطالع عن الحوت الأزرق تفهم أنه أكبر الكائنات الحيّة في العالم!

مشاوره در تشخیص جملات شرطی که با «من» یا «ما» آغاز می‌شوند علاوه بر ترجمه عبارت حتماً به ساختارهای جمله شرطی هم توجه داشته باشید و صرفاً به ترجمه بسنده نکنید، زیرا ممکن است یک جمله کاملاً شبیه به جملات شرطی معنی شود، ولی به دلایل قواعدی شرطی نباشد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۳

اول چک کن کدام جمله شرطی هست، بعد ببین فعل شرط ماضیه یا مضارع.

Hint

درس Box

(۱) ارکان جمله شرطی:

یک جمله شرطی حتماً از سه رکن تشکیل می‌شود:

- (۱) **اداة الشرط** ← کلماتی هستند که باعث ایجاد جمله شرطی می‌شوند و بدون آن‌ها جمله شرطی نخواهیم داشت. مانند «إن»، «اگر» در مثال بالا.
 ادوات شرط ← «إن: اگر» / «من: هر کس» / «ما: آن‌چه» / «إذا: هرگاه»
 (۲) **فعل الشرط** ← فعلی است که بلافاصله پس از ادات شرط می‌آید و نتیجه نهایی جمله شرطی مشروط به وقوع این فعل است. مانند «تُحاول: تلاش کنی» در مثال بالا.
 (۳) **جواب الشرط** ← بخشی از جمله شرطی که اگر فعل شرط رخ بدهد آن نیز محقق می‌شود و در واقع جواب شرط نتیجه نهایی جمله شرطی می‌باشد. مانند «تنجح: موفق می‌شوی» در مثال بالا.
 جواب شرط می‌تواند یک فعل یا یک جمله اسمیه (مبتدا + خبر) باشد.

ارکان اسلوب شرط

(۲) روش تشخیص فعل شرط و جواب شرط:

بعد از این که تشخیص دادیم یک جمله شرطی است، فعل شرط و جواب شرط را به شکل زیر پیدا می‌کنیم:

● فعل شرط ← فعلی را که بلافاصله بعد از ادات شرط بیاید فعل شرط می‌گیریم.

● جواب شرط ← جمله شرطی را ترجمه می‌کنیم و از روی ترجمه جمله، نتیجه نهایی آن را پیدا می‌کنیم.

مثال مَنْ يُفَكِّرْ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسْلَمْ مِنَ الْخَطَا؛ هر کس قبل از سخن گفتن بیندیشد از اشتباه در امان می‌ماند!
 ادات فعل جواب
 شرط شرط جواب شرط
 نتیجه جمله

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): امروز در کتابمان خواندیم: هر کس والدینش او را تربیت نکنند، زمان او را تربیت می‌کند! ← جمله شرطی داریم و «لَمْ يُؤدِّب» فعل شرط است، ولی این فعل، مضارع است نه ماضی. دقت کنید که این فعل در فارسی معادل ماضی منفی است، ولی در عربی مضارع به شمار می‌رود.

گزینه (۲): همکلاسی‌هایم در کلاس به سؤالات معلمان جواب ندادند مگر سه نفرشان! ← اصلاً جمله شرطی نداریم، پس فعل شرط هم نداریم.

گزینه (۳): از بین تمام رنگ‌ها، آبی لطیف‌ترین آن‌هاست؛ پس هر کس آن را دوست دارد، مهربانی را دوست دارد! ← در بخش پایانی این گزینه، یک جمله شرطی داریم و فعل ماضی «أَحَبَّ» فعل شرط آن است، بنابراین پاسخ صحیح است.

گزینه (۴): اگر درباره نهنک آبی مطالعه کنی، می‌فهمی که بزرگ‌ترین موجود زنده در جهان است! ← جمله شرطی داریم و «تُطالع» فعل شرط است، ولی این فعل، مضارع است نه ماضی.

- (۱) یوم أمس أنا و صديقي وصلنا إلى المطار وصول المتأخرين!
- (۲) معلّمنا شرح لنا السؤال الصّعب شرحاً فهمه جميع زملائي!
- (۳) أيّها التلاميذ: قوموا عن مجلسكم قياماً لأبيكم و معلّمكم!
- (۴) يرجو المؤمنون رحمة الله الغفور الرّحيم رجاء كثيراً!

مشاوره در تشخیص نوع مفعول مطلق حتماً باید علاوه بر صفت و مضاف‌الیه به فعل‌هایی که بلافاصله بعد از مفعول مطلق به کار می‌روند، دقت کنیم تا ببینیم جمله وصفیه هستند یا نه.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: عربی دوازدهم - درس ۴

مفعول مطلق تأکیدی رو پیدا کن.

Hint

درس Box

مفعول مطلق براساس این که در جمله تنها به کار رفته و یا بعد از آن صفت، مضاف‌الیه و یا جمله وصفیه به کار رفته است، به دو دسته «مفعول مطلق تأکیدی» و «مفعول مطلق نوعی» تقسیم می‌شوند.

(۱) مفعول مطلق تأکیدی: اگر مفعول مطلق تنها باشد و صفت، مضاف‌الیه و یا جمله وصفیه (در درس ۵ یازدهم با این مطلب کاملاً آشنا شدیم. جمله‌ای بود که بعد از یک اسم نکره می‌آمد و در مورد آن توضیحی می‌داد، ضمناً در ترجمه‌اش از حرف «که» استفاده می‌شد!) نداشته باشد به آن **مفعول مطلق تأکیدی** می‌گوییم.

مثال «إصبروا عَلَى الْمَشَاكِِلِ صَبْرًا».

در این عبارت، «صبراً» مفعول مطلق است و بعدش صفت، مضاف‌الیه و یا جمله وصفیه ندارد ← مفعول مطلق تأکیدی است.

(۲) مفعول مطلق نوعی (بیانی): اگر مفعول مطلق تنها نباشد و صفت، مضاف‌الیه و یا جمله وصفیه داشته باشد به آن **مفعول مطلق نوعی** یا **بیانی** می‌گوییم.

● حالت اول ← مصدر + صفت

مثال «إصبروا عَلَى الْمَشَاكِِلِ صَبْرًا كَثِيرًا».

در این عبارت، «صبراً» مفعول مطلق است و «کثیراً» صفت آن است. ← مفعول مطلق نوعی است.

● حالت دوم ← مصدر + مضاف‌الیه

مثال «إصبروا عَلَى الْمَشَاكِِلِ صَبْرَ الْمُتَوَكِّلِينَ».

در این عبارت، «صبر» مفعول مطلق است و «المتوکلین» مضاف‌الیه آن است. ← مفعول مطلق نوعی است.

مثال حالت سوم ← مصدر + جمله وصفیه (این حالت کم کاربردتر از دو حالت قبلی است!)

● «إصبروا عَلَى الْمَشَاكِِلِ صَبْرًا يُنْقِذُكَ».

در این عبارت، «صبراً» مفعول مطلق است و «يُنْقِذُكَ» جمله وصفیه است (صبری که تو را نجات دهد). ← مفعول مطلق نوعی است.

سؤال از ما مفعول مطلق تأکیدی می‌خواهد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): دیروز من و دوستم به فرودگاه رسیدیم، مثل افرادی که دیر می‌رسند! ← «وصول» مفعول مطلق و «المتأخرين» مضاف‌الیه است، بنابراین «وصول» مفعول مطلق نوعی است نه تأکیدی.

گزینه (۲): معلم ما سؤال سخت را طوری شرح داد که تمام همکلاسی‌هایم آن را فهمیدند! ← «شرحاً» مفعول مطلق و «فهمه ...» جمله وصفیه است، بنابراین «شرحاً» مفعول مطلق نوعی است نه تأکیدی.

گزینه (۳): ای دانش‌آموزان! از جای خود حتماً برخیزید به احترام پدرتان و معلمتان! ← «قیاماً» مفعول مطلق تأکیدی است، زیرا بعدش، صفت، مضاف‌الیه و یا جمله وصفیه نیامده است.

گزینة (۴): مؤمنان به رحمت خداوند غفور و رحیم بسیار امید دارند! ← «رجاء» مفعول مطلق و «کثیراً» صفت است، بنابراین «رجاء» مفعول مطلق نوعی است نه تأکیدی.

عین ما ليس فيه التأكيد:

(سوال ۲۰۴ کنکور انسانی ۱۴۰۱)

- (۱) إِنَّ النَّاسَ يَتَعَجَّبُونَ مِنْ رُؤْيَا الْأَسْمَاكِ وَ هِيَ تَتَساقَطُ عَلَى الْأَرْضِ بَعْدَ الْمَطَرِ الشَّدِيدِ!
- (۲) يَتَعَجَّبُ النَّاسُ مِنْ رُؤْيَا الْأَسْمَاكِ تَعَجُّباً وَ هِيَ عَلَى الْأَرْضِ بَعْدَ الْأَمْطَارِ الشَّدِيدَةِ!
- (۳) يَتَعَجَّبُ النَّاسُ تَعَجُّباً شَدِيداً مِنْ مُشَاهَدَةِ الْأَسْمَاكِ وَ هِيَ تَتَساقَطُ عَلَى الْأَرْضِ!
- (۴) كَانَ بَعْضُ النَّاسِ يُشَاهِدُونَ سَقُوطَ الْأَسْمَاكِ لِأَوَّلِ مَرَّةٍ مُشَاهَدَةً وَ يَتَعَجَّبُونَ!

عربی، زبان قرآن

۱۰۰

عَيْن ما لیس فیہ المنادی:

- (۱) صديقي لا تتخذ أحداً صديقاً لنفسك إلا من لا يقول فيك شراً عند غضبه!
- (۲) صديقتي لا تدري كيف تتعلم اللغة الفرنسية، لكنها تحب أن تتكلم بها جيداً!
- (۳) ولدي أذكر صديقي المحسن كل يوم لأنّ ذكرياته الحسنة محفوظة عندي!
- (۴) بنتي كيف يمكن أن الله أنزل إلينا أنعمه المنهمرة و نحن غافلون عن أكثرها!

مشاوره برای تشخیص این که در یک جمله منادی به کار رفته است یا نه حتماً باید به ترجمه جمله و فعل‌ها و ضمایر مخاطب توجه کنیم.

پاسخ: گزینۀ ۲

زیرمبهم: عربی دوازدهم - درس ۵

چک کن ببین در کدام گزینه فعل یا ضمیر غایب به کار رفته!

Hint

درس Box

به ساختاری که در آن به کمک حرف «یا» شخصی یا چیزی را مورد خطاب قرار می‌دهیم، اسلوب ندا گفته می‌شود.

این ساختار دو بخش دارد:

- (۱) «یا» ← که به آن «حرف ندا» می‌گوییم.
- (۲) مُنادا ← اسمی که بعد از «یا» می‌آید و آن را مخاطب قرار می‌دهیم.

بنابراین:

● یا اللهُ، أُعْطِيَ فِي دُرُوسِي.
حرف ندا منادا

● یا رَبِّي، اِرْحَمْنَا.
حرف ندا منادا

تذکر: گاهی در اسلوب ندا، حرف ندا («یا») حذف می‌شود، یعنی در جمله دیده نمی‌شود، در این صورت باید از مفهوم و قرائن جمله بفهمیم منادا داریم یا نه.

مثال رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ... (پروردگارا در دنیا به ما نیکی عطا کن). ← در این عبارت «رَبِّ» منادا است، زیرا با توجه به معنای عبارت «پروردگار» مخاطب قرار گرفته است.

● وَلَدِي اجْعَلْ هَدَفًا مَهْمًا فِي حَيَاتِكَ. (فرزندم، هدف مهمی را در زندگی خود قرار بده). ← در این عبارت «وَلَدٌ» منادا است، زیرا با توجه به معنای عبارت «فرزند» مخاطب قرار گرفته است.

شباهت منادی و مبتدا:

وقتی حرف «یا» از کنار منادا حذف شود ممکن است منادا را با مبتدا (اسم اول جمله) اشتباه بگیریم.

مبتدا ← اسمی است که در ادامه جمله، درباره آن خبری داده می‌شود.

منادا ← اسمی است که صدا زده شده و مورد خطاب قرار می‌گیرد.

مثال رَبَّنَا يُسَاعِدُنَا فِي أُمُورِنَا. ← «رَبِّ» مبتداست، زیرا ادامه جمله درباره آن خبری داده است: «پروردگارا، ما را در کارهایمان یاری می‌کند».

رَبَّنَا سَاعِدْنَا فِي أُمُورِنَا. ← «رَبِّ» مناداست، زیرا «رَبِّ» مخاطب قرار داده شده است: «پروردگارا، ما را در کارهایمان یاری کن».

روش تشخیص:

(۱) استفاده از علامت آخر کلمه: اگر اسم اول جمله، مرفوع نباشد (یعنی «ـَ» نداشته باشد) قطعاً منادی است، چون اگر مبتدا بود مرفوع می‌شد، ولی اگر مرفوع باشد مشخص نیست که منادی است یا مبتدا! در این حالت باید از روش دوم کمک بگیریم.

مثال رَبَّنَا سَاعِدْنَا فِي أُمُورِنَا. ← «رَبِّ» مناداست، زیرا آخرش «ـَ» گرفته است!

(۲) استفاده از ترجمه و قرائن جمله: اگر اسم اول جمله مرفوع بود و یا علامت آخرش مشخص نبود، برای تشخیص منادی از مبتدا باید جمله را ترجمه کنیم و ببینیم که آیا جمله خبری است و یا اسمی مورد خطاب قرار گرفته است.

مهم‌ترین ساختارهایی که در آن‌ها می‌توانیم اسم اول جمله را منادا بگیریم:

(۱) اسم + ... فعل یا ضمیر مخاطب ... ← التَّنَاتُ حَافِظْنَ عَلَىٰ نِظَافَةِ الطَّبِيعَةِ. (دختران، از نظافت طبیعت محافظت کنید.)

(۲) اسم + ... فعل یا ضمیر متکلم ... ← رَبِّ إِنِّي أَخَافُ مِنَ الْآخِرَةِ. (پروردگارا، از آخرت می‌ترسم.)

(۳) اسم + ... جملات پرسشی ... ← صَدِيقِي، أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَقْوَى؟ (دوست من، کدام یک از دو تیم قوی‌تر است؟)

تذکر: گفتیم که به کار رفتن فعل مخاطب در جمله می‌تواند نشانه وجود منادی در جمله باشد. حال اگر فعل مضارع از صیغه مفرد مؤنث غایب داشته باشیم (مثل «هی تذهب: او می‌رود») با فعل مفرد مذکر مخاطب (مثل «أَنْتَ تذهب: تو می‌روی») اشتباه می‌شود! برای این که این مشکل را حل کنیم باید به مذکر یا مؤنث بودن اسمی دقت کنیم که این فعل برایش به کار رفته است.

مفرد مذکر غایب ← يَفْعَلُ

مفرد مؤنث غایب ← تَفْعَلُ

مفرد مذکر مخاطب ← تَفْعَلُ

مفرد مؤنث مخاطب ← تَفْعَلِينَ

● اگر فعل «تفعل» برای اسم مذکر به کار برود ← مخاطب است، چون اگر می‌خواست غایب باشد به شکل «يفعل» می‌آمد.

● اگر فعل «تفعل» برای اسم مؤنث به کار برود ← غایب است چون اگر می‌خواست مخاطب باشد به شکل «تفعلين» می‌آمد.

نتیجه اسم مذکر + تفعل ← «تفعل» فعل مخاطب است. ← منادی داریم!

اسم مؤنث + تفعل ← «تفعل» فعل غایب است. ← منادا نداریم!

مثال «أَخِي لَا تَكْذِبْ أَبَدًا.» (برادرم، هرگز دروغ نگو!)
مذکر مخاطب

«أُخْتِي لَا تَكْذِبْ أَبَدًا.» (خواهرم هرگز دروغ نمی‌گوید!)
مؤنث غایب

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): [ای] دوست من، هیچ کس را به دوستی خودت انتخاب نکن مگر کسی که هنگام خشمش، درباره تو بد نگوید! ← «صدیق» منادی است.

گزینه (۲): دوستم نمی‌داند چگونه زبان فرانسه را یاد بگیرد، اما دوست دارد به خوبی با آن صحبت کند! ← «صدیقه» مبتدا است نه منادی!

گزینه (۳): [ای] پسر، هر روز دوست نیکوکارم را یاد می‌کنم، زیرا خاطرات خوب او نزد من محفوظ است! ← «ولد» منادی است.

گزینه (۴): [ای] دختر، چگونه ممکن است که خداوند نعمات فراوانش را بر ما نازل کرده و ما از بیشترشان غافل باشیم! ← «بنت» منادی است.

(سؤال ۵۰ کنکور انسانی ۱۴۰۱)

عین ما لیس فیہ المنادی:

(۱) داود أُرشد النَّاسَ كما أَمَرَكَ اللهُ!

(۲) داودُ كُنتَ مِنْ خُلَفَاءِ اللهِ فِي الْأَرْضِ!

(۳) داودُ هُوَ النَّبِيُّ الَّذِي أَلْحَانَهُ مَشْهُورَةٌ!

(۴) داودُ كَانَ صَبْرًا جَمِيلًا فِي إِطَاعَةِ اللهِ!

کنکور

کدام مورد درباره دلایل سازگاری بودن منافع انگلستان با احداث راه آهن شمال به جنوب در دوره رضاشاه، درست است؟

- الف) تسهیل دسترسی زمینی به هندوستان و اتصال به راه تجارت بین آسیا و اروپا
 ب) تسهیل در انتقال منابع نفتی به اروپا از مناطق شمالی به خلیج فارس
 ج) ممانعت از نفوذ روس ها از شمال ایران با ارسال نیرو به این قسمت از کشور
 د) تسریع در ارسال نیرو به جبهه های متفقین در جنگ جهانی اول

۱) «ب» - «ج»

۲) «الف» - «ج»

۳) «ب» - «د»

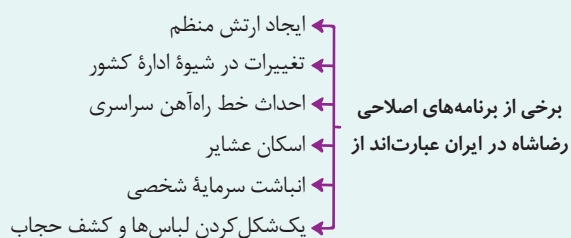
۴) «ج» - «د»

مشاوره رضاخان بعد از شاه شدن یک سری اقدامات اصلاحی انجام داد که آثار و نتایجی به دنبال داشت؛ به پیامدهای این اصلاحات دقت کن که خیلی مهم هستن و در کنکور مورد توجه طراحان سؤال قرار می گیرن!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: تاریخ دوازدهم - درس ۷

درس Box

این تغییرات مورد تأیید روشنفکران ایران بود.

این اقدامات در نهایت باعث تثبیت موقعیت رضا شاه در جایگاه خود شد.

عبارت های «الف» و «د» نادرست هستند که در زیر به تحلیل نادرستی آنها می پردازیم:

تشریح عبارت های نادرست:

- الف) مسیر شرقی - غربی راه آهن ایران در **تضاد با منافع انگلستان** بود چراکه دسترسی دشمنان به هندوستان (مستعمره انگلستان) را تسهیل می کرد اما مسیر شمال به جنوب، تضاد سرزمینی با منافع انگلستان نداشت.
 د) در جنگ جهانی دوم مسیر شمال به جنوب به مهم ترین عامل ارتباطی نیروهای متفقین تبدیل شد.
 اصلاً تو دوره پنگ پوئی اول، ایران مسیر راه آهن نداشت که بفواد توی انتقال نیروها ازش استفاده بشه.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

چرا احداث راه آهن شمال به جنوب در دوره رضاشاه، با منافع انگلستان سازگار بود؟ (ذکر یک مورد کافی است).

(سؤال ۱۳ - امتحان نهایی فرداد ۱۴۰۳)

متن زیر، آثار و نتایج به وقوع پیوستن کدام رویدادها را در جهان بیان می‌کند؟

«این رویداد یکی از مهلک‌ترین و مخرب‌ترین رویدادها در تاریخ بشر بود و متفکران زیادی را به تفکر و تجدیدنظر دربارهٔ مبانی و کارآمدی تمدن غرب نوین واداشت.»

- (۱) پایان جنگ جهانی دوم، با خودکشی هیتلر و دستگیری سران و فرماندهان حزب نازی و محکومیت آنان در دادگاه نورنبرگ به عنوان جنایتکاران جنگی
- (۲) ورود آمریکا به جنگ جهانی دوم، با مورد تهاجم قرار گرفتن ناوهای آمریکایی توسط ارتش ژاپن
- (۳) پایان جنگ جهانی دوم، با بمباران اتمی هیروشیما و ناگاساکی توسط آمریکا
- (۴) پایان جنگ جهانی اول، با قرارداد صلح ورسای و تشکیل سازمان‌ها و نهادهای امنیت بین‌المللی

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبحث: تاریخ دوازدهم - درس ۸

متن داره دربارهٔ جنگ جهانی دوم، صحبت می‌کند!

کارت Box

آثار و نتایج جنگ:

- با سقوط برلین و اعلام تسلیم از سوی ژاپن، جنگ جهانی دوم به طور رسمی خاتمه یافت.
- این جنگ مهلک‌ترین و مخرب‌ترین رویداد در تاریخ بشر است که در آن حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیون نفر کشته شدند.
- پس از این رویداد متفکران زیادی از سراسر دنیا در مبانی و همچنین کارآمدی تمدن غرب مدرن برای ساختن دنیایی بهتر تجدیدنظر کردند.
- تلفات روسیه و آلمان در این جنگ بیش از سایر کشورها بود.
- آمریکا پس از این جنگ مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی متعددی را در بخش‌های مختلف تأسیس یا تقویت کرد.
- ظهور انقلاب اسلامی ایران ۱۹۷۹ م. اولین ضربهٔ کاری به نظم جدید آمریکایی در جهان است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینهٔ (۱): نادرسته؛ چون خودکشی هیتلر، مقدمهٔ ضعف و تسلیم‌شدن متحدین (آلمان، ژاپن و ...) بود.

گزینهٔ (۲): ظاهراً درسته، اما به معنی پایان جنگ جهانی دوم نیست.

گزینهٔ (۴): *ریگه فیلی غلطه* اول این‌که متن دربارهٔ جنگ جهانی دوم است و دوم، تشکیل مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی از اهداف آمریکا برای حفاظت از نظم نوین جهانی بود.

کدام مورد درباره اقدامات نیروهای متفقین پس از اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ و تبعید رضاشاه، درست است؟

- (۱) بازداشت تعدادی از آلمانی‌های فعال در ایران - تأمین آذوقه و غله مورد نیاز مردم ایران
- (۲) لغو یک‌طرفه امتیازنامه‌های نفتی - حفاظت از چاه‌ها و تأسیسات نفت جنوب
- (۳) کنترل مستقیم راه‌های اصلی خلیج فارس به مرزهای شوروی - بازداشت برخی از شخصیت‌های ایرانی هوادار دولت‌های محور
- (۴) رقابت بر سر به دست آوردن امتیازات جدید نفتی - حضور و کنترل غیرمستقیم بر راه‌های اصلی خلیج فارس به مرزهای شوروی

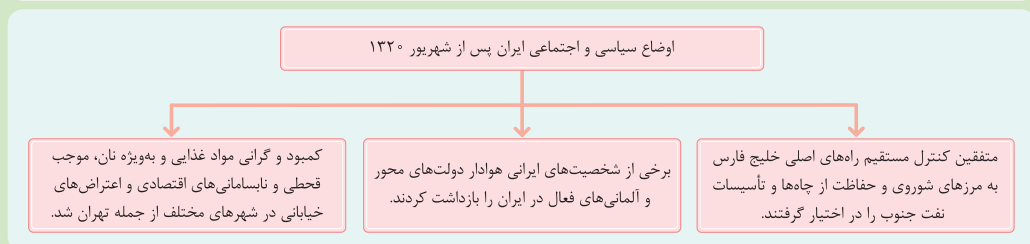
پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: تاریخ دوازدهم - درس ۹

حواس! به این باشه که رضاشاه، تبعید شده!

Hint

درس‌Box

نیروهای متفقین (شوروی و انگلستان و سپس آمریکا)، پس از اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ و برکناری و تبعید رضاشاه از کشور، اقداماتی انجام دادند:

- (۱) به دست گرفتن کنترل مستقیم راه‌های اصلی خلیج فارس به مرزهای شوروی
- (۲) حفاظت از چاه‌ها و تأسیسات نفت جنوب
- (۳) بازداشت برخی از شخصیت‌های ایرانی هوادار دولت‌های محور
- (۴) بازداشت تعدادی از آلمانی‌های فعال در ایران

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): دولت‌های اشغالگر به تعهد خود مبتنی بر تأمین آذوقه و غله مورد نیاز مردم عمل نکردند.

گزینه (۲): رضاشاه امتیازنامه داری را یک‌طرفه لغو کرد. (به صورت سؤال دقت کن! که گفته بعد از تبعید رضاشاه.)

گزینه (۴): به دست گرفتن کنترل مستقیم بوده نه غیرمستقیم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نیروهای متفقین پس از اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ و تبعید رضاشاه چه اقداماتی انجام دادند؟

(سؤال ۹ (قسمت د) - امتحان نهایی شهریور ۱۴۰۴)

امتحان نهایی

زمان وقوع کدامیک از رویدادهای زیر به درستی بیان شده است؟

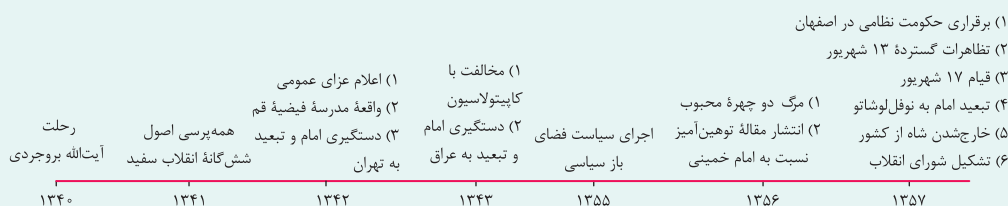
- (۱) مخالفت با کاپیتولاسیون و تبعید امام خمینی به ترکیه (آبان ۱۳۴۲)
- (۲) مرگ ناگهانی دکتر علی شریعتی در لندن (خرداد ۱۳۵۶)
- (۳) قیام مردم قم، به دنبال انتشار مقاله توهین آمیز نسبت به امام خمینی (دی ۱۳۵۷)
- (۴) انتصاب شریف امامی به نخست‌وزیری با شعار آشتی ملی (خرداد ۱۳۵۷)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: تاریخ دوازدهم - درس ۱۰

درس Box

نمودار وقایع منجر به انقلاب اسلامی:

دکتر علی شریعتی در خرداد ۱۳۵۶ به طور ناگهانی در لندن درگذشت.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیتراژ این قسمت رو یادداشت! مرگ مشکوک دو چهره محبوب، به فاصله کوتاهی از هم اتفاق می افتد و مرگ فرزند بزرگ امام خمینی (حاج آقا مصطفی) هم مشکوک و ناگهانی بوده!

(سوال ۱۱۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ (فارج از کشور))

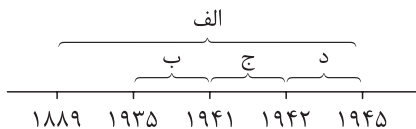
زمان وقوع کدام رویداد، درست بیان شده است؟

- (۱) هجرت امام خمینی به پاریس (شهریور ۱۳۵۷)
- (۲) درگذشت دکتر علی شریعتی (خرداد ۱۳۵۶)
- (۳) برقراری حکومت نظامی در اصفهان (دی ۱۳۵۶)
- (۴) سخنرانی امام خمینی علیه قانون کاپیتولاسیون (آبان ۱۳۴۲)

تاریخ

۱۰۵

با توجه به نمودار خط زمان زیر، کدام گزینه درباره ترتیب وقایع روی نمودار خط زمان درست است؟

مشاوره نمودار خط زمان یکی از رایج‌ترین و متداول‌ترین سؤال‌های کنکور در سال‌های اخیر هست و نباید از تاریخ رویدادها غافل بشی!

- (۱) در بازه «ج» ژاپن تسلیم متفقین شد و این رویداد هم‌زمان با به زانو درآمدن ایتالیا بود.
 (۲) هیتلر در بخشی از تاریخ «الف» رهبر حزب نازی بود و بر لغو پیمان ورسای تأکید می‌کرد. این رویداد مقدم بر استقلال الجزایر از استعمار فرانسه است.
 (۳) با شکسته شدن خطوط دفاعی آلمان، نیروهای شوروی شرق آلمان را در بازه «ب» تصرف کردند و این هم‌زمان با خودکشی هیتلر بود.
 (۴) موسولینی با تفکر احیای امپراتوری روم در بازه «د» به اتیوپی حمله کرد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: تاریخ دوازدهم - درس ۸

از ۱۸۸۹ تا ۱۹۴۵ (هم‌زمان با جنگ جهانی دوم)، رویدادهای مهمی در جهان رخ داده است که در زیر به آن‌ها خواهیم پرداخت:

درس Box

از ۱۸۸۹ تا ۱۹۴۵	در بخشی از این تاریخ، هیتلر رهبر حزب نازی بود.
۱۹۳۵	تجاوز نظامی موسولینی به اتیوپی
۱۹۳۹	امضای پیمان عدم تجاوز میان شوروی و آلمان ● آغاز جنگ جهانی دوم
۱۹۳۹ تا ۱۹۴۱	پیروزی دولت‌های محور در جنگ
۱۹۴۱	● هجوم نیروهای شوروی و انگلستان به ایران ● مورد تهاجم قرار گرفتن ناو آمریکایی توسط ژاپن
۱۹۴۲	شکست‌های سنگین ژاپن در جنگ
۱۹۴۴	آزادسازی فرانسه
۱۹۴۵	● اشغال شرق آلمان توسط شوروی ● بمباران اتمی ژاپن توسط آمریکا ● پایان جنگ جهانی دوم

تشریح گزینه‌های دیگر:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نیروهای ژاپنی در سال ۱۹۴۲ م. در چندین عملیات شکست سختی خوردند.

گزینه (۳): این رویداد در ۱۹۴۵ م. اتفاق افتاده است.

گزینه (۴): تجاوز نظامی موسولینی به اتیوپی در ۱۹۳۵ صورت گرفته است.

- کدام عضو سرشناس شورای انقلاب توسط گروهک التقاطی فرقان به شهادت رسید؟
- (۱) آیت‌الله ربانی شیرازی
- (۲) سپهبد ولی‌الله قرنی
- (۳) آیت‌الله طالقانی
- (۴) آیت‌الله مطهری

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: تاریخ دوازدهم - درس ۱۱

درس Box

نقش گروهک تروریستی فرقان در ترور شخصیت‌ها و مردم انقلابی (مدت کوتاهی پس از پیروزی انقلاب اسلامی):

به شهادت رساندن برخی از شخصیت‌های برجسته انقلابی نظیر:

سپهبد ولی‌الله قرنی: رئیس ستاد مشترک ارتش

آیت‌الله استاد مطهری: عضو سرشناس شورای انقلاب و از یاران نزدیک امام خمینی

دکتر مفتاح

حاج مهدی عراقی

آیت‌الله قاضی طباطبایی

در مثال‌های بالا ترور، موفق بوده و منجر به شهادت رسیدن افراد شده است.

سوء قصد نافرجام:

هاشمی رفسنجانی

آیت‌الله ربانی شیرازی

تشریح سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): ترور آیت‌الله ربانی شیرازی، نافرجام بود.

گزینه (۲): سپهبد ولی‌الله قرنی، رئیس ستاد مشترک ارتش بود.

گزینه (۳): آیت‌الله طالقانی، توسط گروهک فرقان ترور نشد.

آیت‌الله مطهری عضو سرشناس شورای انقلاب توسط گروهک التقاطی فرقان به شهادت رسیدند.

(سؤال ۱ (قسمت الف) - امتحان نوبتی دی ۱۴۰۴)

در کدام مورد مقایسهٔ درستی میان شیوهٔ مبارزاتی «سازمان مجاهدین خلق» و «جبههٔ ملی» انجام شده است؟

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی

- (۱) سازمان مجاهدین خلق همانند جبههٔ ملی بعد از قیام ۱۵ خرداد فعالیت سیاسی را کنار گذاشت و به مبارزات مسلحانه روی آورد.
- (۲) جبههٔ ملی برخلاف سازمان مجاهدین خلق در تمام دوران در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه می‌داد.
- (۳) مبارزهٔ مسلحانه و ترور در دستور کار هر دو گروه بود و ترور محمد بخارایی و رزم‌آرا توسط این گروه‌ها انجام شد.
- (۴) هر دو افکار مارکسیستی داشته و مبارزهٔ مسلحانه را در دستور کار خود داشتند.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: تاریخ دوازدهم - درس‌های ۹ تا ۱۱

درس‌Box

سازمان مجاهدین خلق

- عده‌ای از جوانان نهضت آزادی بودند که بعد از قیام ۱۵ خرداد فعالیت سیاسی را رها کردند و به مبارزهٔ مسلحانه روی آوردند.
- در آغاز تفکر اسلامی داشتند ولی دچار انحراف شدند و به مارکسیسم تمایل پیدا کردند.
- در سال ۱۳۵۰ بیشتر اعضای آن‌ها دستگیر یا در تسویه‌های درون‌گروهی از بین رفتند.
- در ترور بسیاری از مسئولان و مردم نقش داشتند.
- در دوران جنگ با حزب بعث همکاری کردند.
- بعد از قطعنامهٔ ۵۹۸ به داخل خاک ایران تهاجم کردند.

خواست به تفاوت گروه‌های مختلف و نقش اون‌ها مثل جبههٔ ملی، نهضت آزادی و حزب توده باشه!

جبههٔ ملی

- در رویدادهایی مانند ملی‌شدن صنعت نفت و فعالیت‌های سیاسی علیه رژیم پهلوی در چارچوب قانون اساسی نقش داشتند.
- مهندس بازرگان کابینهٔ خود را از بین اعضا و یا طرفداران نهضت آزادی و جبههٔ ملی انتخاب کرد.

جبههٔ ملی در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه می‌داد، اما سازمان مجاهدین خلق بعد از قیام ۱۵ خرداد فعالیت سیاسی را کنار گذاشت و به جنگ مسلحانه روی آورد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ (۱): سازمان مجاهدین خلق بعد از قیام ۱۵ خرداد فعالیت سیاسی را کنار گذاشت و به مبارزات مسلحانه روی آورد.
- گزینهٔ (۳): رزم‌آرا در جریان ملی‌شدن نفت و توسط یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام ترور شد.
- گزینهٔ (۴): دربارهٔ سازمان چریک‌های فدایی خلق و مجاهدین خلق درست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام مورد نقش مردم ایران در طول ۸ سال دفاع مقدس به درستی بررسی شده است؟

الف) کمک‌های داوطلبانه و تهیه و تدارکات خوراک برای رزمندگان

ب) مشارکت در تأمین همهٔ هزینه‌های مادی و نظامی جنگ

ج) حضور مستقیم در خط مقدم جبهه و نبرد با دشمن متجاوز

د) خودکفایی در تولید و ساخت نیازهای نظامی

(۱) «الف» - «ب»

(۲) «ب» - «د»

(۳) «الف» - «ج»

(۴) «د» - «ج»

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبمٔ: تاریخ دوازدهم - درس ۱۲

در دفاع مقدس گروه‌های مختلفی نقش داشتند، به صورت سؤال دقت کن که به طور ویژه نقش مردم رو خواسته، نه معلمان و دانش‌آموزان و نه زنان.

 Hint

 درس Box

نقش مردم در دفاع مقدس:

• حضور مستقیم در خط مقدم جبهه

• نبرد با دشمن متجاوز

• مشارکت در تأمین بخشی از هزینه‌های مادی جنگ از طریق کمک‌های داوطلبانه (تأمین خوراک و پوشاک برای رزمندگان)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) مردم در تأمین بخشی از هزینه‌های مادی جنگ مشارکت داشتند و نه همهٔ آن.

د) مربوط به دستاوردهای نظامی دفاع مقدس است.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

با توجه به عبارات زیر و رویدادهای قبل از هجرت پیامبر (۱) و بعد از هجرت آن حضرت (۲)، کدام گزینه صحیح است؟

الف) وفات حضرت خدیجه

ب) برقراری پیوند برادری

ج) انعقاد صلح حدیبیه

د) حرکت پیامبر به سمت طائف

ه) ماجرای سقیفه بنی ساعده

۱) «الف» و «د» مربوط به ۱، «ب» و «ج» مربوط به ۲ است.

۲) «ه» و «ج» مربوط به ۲، «الف» و «ب» مربوط به ۱ است.

۳) «ب»، «ج» و «د» مربوط به ۱، «الف» و «ب» مربوط به ۲ است

۴) «الف»، «د» و «ه» مربوط به ۲، «ب» و «ج» مربوط به ۱ است

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: تاریخ یازدهم - درس‌های ۳، ۴ و ۵

درس Box

رویدادهای مهم قبل از هجرت

- ← بعثت پیامبر: در سن ۴۰ سالگی در ۲۷ رجب
- ← دعوت خاص و محدود: اول تا سوم بعثت
- ← دعوت عمومی: آغاز دعوت عمومی در سومین سال بعثت با نزول آیات حجر
- ← هجرت عده‌ای از مسلمانان به حبشه: در سال ۵ بعثت
- ← تحریم و محاصره اقتصادی بنی‌هاشم: حدود ۳ سال (۶ تا ۹ بعثت)
- ← وفات حضرت خدیجه و ابوطالب: سال ۱۰ بعثت (مدتی بعد از پایان یافتن تحریم اقتصادی و اجتماعی)
- ← سفر به طائف برای تبلیغ دین اسلام و عدم استقبال و بی‌احترامی افراد این شهر نسبت به پیامبر
- ← پیمان عقبه اول: سال ۱۲ بعثت
- ← پیمان عقبه دوم: سال ۱۳ بعثت

رویدادهای مهم پس از هجرت

- ← تشکیل امت و حکومت نبوی
- ← پیمان برادری و تحکیم وحدت دینی
- ← پیمان‌نامه عمومی مدینه
- ← جنگ‌های بدر، احد و خندق (احزاب)
- ← صلح حدیبیه
- ← فتح مکه

نکته

● حسابی حواست به تیتراهای داخل درس‌ها باشه؛ این‌ها می‌تونن سؤال‌های چالشی بسازن!

● ماجرای سقیفه بنی‌ساعده مربوط به انتخاب جانشینی پیامبر پس از رحلت ایشان است که ابوبکر انتخاب شد؛ پس مربوط به دوره بعد از هجرت پیامبر است.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت‌های «الف» و «د»، مربوط به قبل از هجرت پیامبر و «ب»، «ج» و «ه» مربوط به پس از هجرت ایشان است.

کدام مورد درباره زنجیره علل و نتایج توسعه چشمگیر تجارت داخلی و خارجی در سده های ۵ و ۶ هجری، درست است؟

(۱) برقراری آرامش و امنیت نسبی ← قرارگرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران باتدبیر ← برقراری نظم و امنیت ← استقرار نظام دیوانی منسجم ← علاقه مندی وزیران به عمران و آبادانی

(۲) رشد شهرنشینی ← تأسیس و توسعه مراکز آموزشی ← نفوذ روزافزون دیوان سالاران ایرانی ← ایجاد راه های جدید

(۳) گسترش قلمرو ← برقراری نظم و امنیت ← ایجاد راه های جدید ← توسعه حمل و نقل ← وجود نظام دیوانی کارآمد

(۴) اهمیت یافتن نقش صرافان ← حکومت فراگیر ← توسعه شهرنشینی ← وجود نهادهای اداری کارآمد ← حمایت دولتمردان

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: تاریخ یازدهم - درس ۱۰

حواست باشه که منظور از سده ۵ و ۶ هجری، دوران سلجوقیان هست!

کدینس Box

دلایل رشد تجارت داخلی و خارجی در دوران سلجوقیان:

- گسترش قلمرو
- برقراری نظم و امنیت
- ایجاد راه های جدید
- توسعه حمل و نقل
- وجود نظام دیوانی کارآمد

با رونق تجارت شهر و شهرنشینی رشد پیدا کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

صورت سؤال علل و نتایجی که منجر به رشد چشمگیر تجارت شده رو مطرح کرده؛ حواست به زنجیره علل و نتایج رویدادها هم باشه! تشریح سایر گزینه ها:

گزینه (۱): از علل رشد شهر و شهرنشینی در دوران سامانیان و آل بویه است.

گزینه (۲): درباره رشد زبان و ادبیات فارسی در دوران سلجوقیان است.

گزینه (۴): زنجیره علل و نتایج رعایت نشده است.

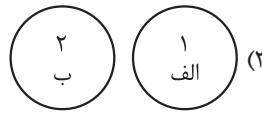
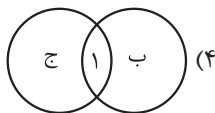
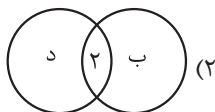
هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از سده‌های ۱۲ و ۱۳ م. (۱) یا ۱۶ و ۱۷ م. (۲) است؟

الف) سرکوب بومیان آمریکای مرکزی توسط اسپانیا

ب) کاهش قدرت اشراف فئودال

ج) توماس آکویناس برجسته‌ترین فیلسوف این دوران

د) رقابت دولت‌های اروپایی برای تسلط بیشتر بر مستعمرات

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: تاریخ یازدهم - درس‌های ۱۵ و ۱۶

در سده‌های ۱۲ و ۱۳ م. با احیای شهرها و رشد تجارت، به تدریج شاهان نیرومندی در اروپا به‌ویژه در انگلستان و فرانسه بر سر کار آمدند.

اقدام شاهان برای ایجاد ارتش دائمی و منظم ← کاهش قدرت فئودال‌ها

توماس آکویناس برجسته‌ترین فیلسوف اروپایی در سده‌های ۱۲ و ۱۳ بود.

از برهان‌های ارسطو برای اثبات خدا در کتاب «اصول الهیات» استفاده کرد.

نظریات فلسفی آکویناس تا قرن‌ها، به عنوان فلسفه رسمی کلیسای کاتولیک به شمار می‌رفت.

رنسانس ← تحولات علمی ← آغاز اکتشافات جغرافیایی و استعمارگری اروپایی‌ها

از اواخر قرن ۱۶ م. هلندی‌ها و انگلیسی‌ها و سپس فرانسوی‌ها گام به عرصه رقابت‌های استعماری نهادند و مستعمره‌نشین‌های

متعددی را در آسیا، آمریکای شمالی و آفریقا تأسیس کردند. سده ۱۷ م. صحنه رقابت و درگیری پیاپی میان دولت‌های اروپایی

برای تسلط بر مستعمرات بیشتر و کسب منافع اقتصادی بود.

تا حدود نیمه قرن ۱۶ م.، اسپانیایی‌ها با سرکوب بومیان، آمریکای مرکزی و بخش اعظم آمریکای جنوبی را تحت سلطه استعماری

خود درآوردند.

جنگ‌های صلیبی در قرون وسطا رخ داد و استعمارگری اروپایی‌ها بعد از رنسانس شروع شد.

با توجه به عبارت زیر کدام گزینه با آن مرتبط و صحیح است؟

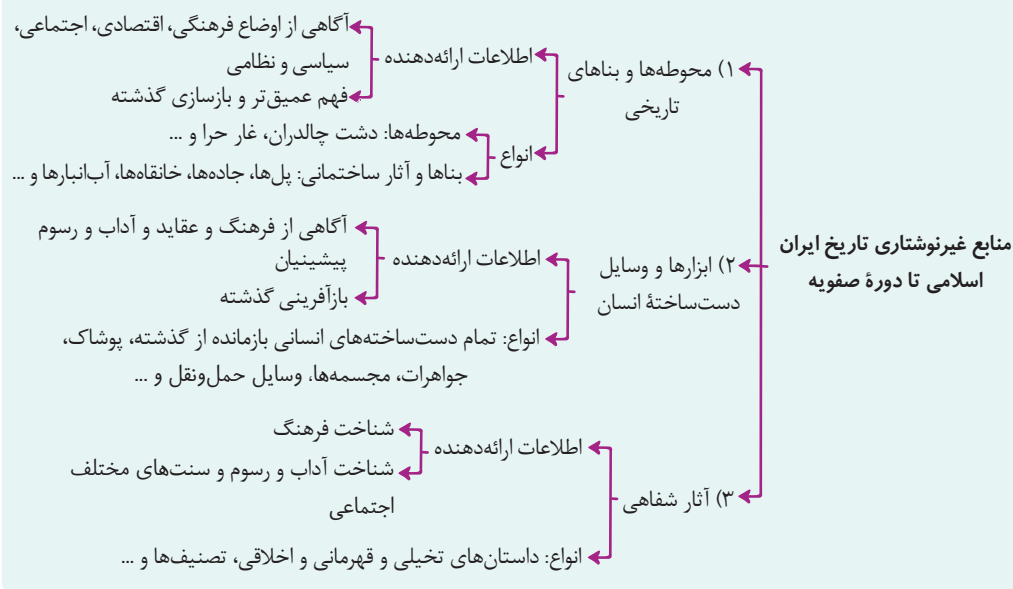
- «میدان نقش جهان یکی از زیباترین و مهم‌ترین مجموعه‌های تاریخی ایران و جهان و نماد معماری صفوی محسوب می‌شود.»
- (۱) این اثر به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کند.
 - (۲) این اثر گواه روشنی بر نوع فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم پیشینیان ما است.
 - (۳) امروزه پیشرفت علوم تجربی در شناخت این اثر به مورخان کمک کرده است.
 - (۴) این اثر یکی از مهم‌ترین گونه‌های تاریخ‌نگاری که حاوی اطلاعات سیاسی و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم است.

مشاوره طرح سؤال‌هایی که در کنکور موضوع‌های مشترکی دارند، بسیار برای طراحان سؤال جذاب هست، تشخیص منابع نوشتاری از غیرنوشتاری و ترکیب آن با هنر و معماری درس‌های ۱۰، ۱۲ و ۱۴ که منابع غیرنوشتاری هستند، موضوع سؤال‌خیزی برای کنکور است!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: تاریخ یازدهم - درس‌های ۱ و ۱۴

درس‌Box

محوطه‌ها و بناهای تاریخی (مانند میدان نقش جهان) یکی از گونه‌های منابع تاریخی است که به فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کند.

تشریح گزینه‌ها:

- گزینه (۱): آثار باستانی و بناهای تاریخی از مهم‌ترین منابع و مراجع پژوهش درباره گذشته‌های دور و نزدیک محسوب می‌شوند. این آثار، به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کنند.
- گزینه (۲): تمام ابزارها و دست‌ساخته‌های انسانی گواه روشنی بر نوع فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم پیشینیان ما هستند. از این‌رو، بررسی این آثار به طور خاص در قلمرو دانش‌هایی چون باستان‌شناسی، معماری و هنر قرار می‌گیرند.
- گزینه (۳): امروزه پیشرفت علوم تجربی، به ویژه علومی مانند شیمی، زیست‌شناسی، فیزیک و پزشکی و ابداع روش‌ها و ابزارهای مدرن، نقش بسزایی در تعیین اصالت و اعتبار اسناد و اخبار تاریخی ایفا می‌کنند؛ پس ربطی به آثار تاریخی و باستانی ندارد.
- گزینه (۴): میدان نقش جهان یک اثر معماری از نوع منابع تاریخی غیرنوشتاری است؛ پس گزینه (۴) رد می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی

در کدام مقطع از تاریخ اسلام، در فاصله سال‌های ۱۱ تا ۴۱ ق. ساکنان مسیحی شهر ایلیا قرارداد صلح و تسلیم امضا کردند؟

(۱) از سال ۱۳ تا ۲۳ ق. (۲) از سال ۱۱ تا ۱۳ ق.
(۳) از سال ۳۵ تا ۴۰ ق. (۴) از سال ۲۳ تا ۳۵ ق.

دوران خلفای راشدین

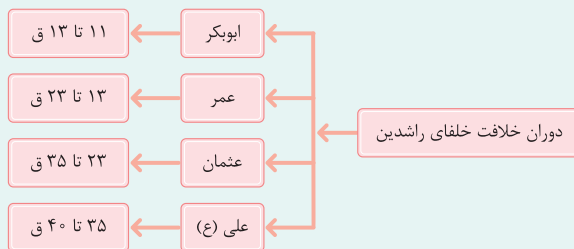
پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهمث: تاریخ یازدهم - درس ۵

دوران خلفای راشدین از ۱۱ تا ۴۱ قمری است.

Hint

درس Box

پیمان صلح در فتح شام

- محتوای پیمان نامه‌ها:
- حفظ جان و مال
- آزادی دین و عقیده مردم شهر
- پرداخت جزیه محتوای پیمان نامه بیت المقدس:

ساکنان مسیحی شهر ایلیا (بیت المقدس) در حضور خلیفه دوم (عمر بن خطاب) قرارداد صلح و تسلیم شهر را امضا کردند.

ساکنان نواحی مسیحی نشین بیت المقدس در زمان خلیفه دوم (۱۳ تا ۲۳ ق.) قرارداد صلح و تسلیم را امضا کردند. تشریح گزینه‌ها:

- گزینه (۱): خلیفه دوم (عمر بن خطاب) طی وصیت نامه مکتوبی توسط ابوبکر به خلافت رسید. (از سال ۱۳ تا ۲۳ ق.)
- گزینه (۲): خلیفه اول (ابوبکر) بیش از دو سال خلافت کرد. (از سال ۱۱ تا ۱۳ ق.)
- گزینه (۳): علی (ع) با اصرار مردم خلافت را پذیرفت. (از ۳۵ تا ۴۰ ق.)
- گزینه (۴): خلیفه سوم (عثمان بن عفان) در شورایی شش نفره به خلافت رسید. (از ۲۳ تا ۳۵ ق.)

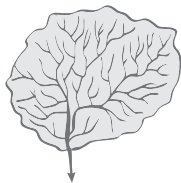
پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام مقطع از تاریخ اسلام در فاصله سال‌های ۱۳ تا ۱۳۱ ه. ق، نحوه توزیع عطایا متفاوت بود؟

(سؤال ۱۰۶ آلتکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

- (۱) از سال ۱۳ تا ۳۵ ق. (۲) از سال ۳۵ تا ۴۰ ق.
(۳) از سال ۱۳ تا ۴۰ ق. (۴) از سال ۴۱ تا ۱۳۱ ق.

۱۱۴ با توجه به شکل حوضه‌های آبخیز زیر، کدام گزینه صحیح است؟

(الف)

(ب)

- ۱) در «الف» برخلاف «ب» در مدت‌زمان بیشتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب شدیدتری می‌شود.
- ۲) در «ب» برخلاف «الف» در مدت‌زمان کمتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب کم‌تری می‌شود.
- ۳) در «الف» برخلاف «ب» در مدت‌زمان کمتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب کم‌تری می‌شود.
- ۴) در «ب» برخلاف «الف» در مدت‌زمان بیشتر مقدار آب خارج می‌شود و منجر به سیلاب کم‌تری می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: مفروضات دوازدهم - درس ۵

پاسخ خیلی تشریحی ✓

شکل حوضه، شیب و تعداد انشعابات حوضه رابطه مستقیمی با سیل‌خیزی رود دارند. حوضه‌های آبخیز از نظر شکل به سه گروه گرد، دراز و پهن تقسیم می‌شوند. هر چه شکل حوضه آبخیز گردتر و شیب آن بیشتر باشد، سیل‌خیزتر است. به عکس، هر چه حوضه درازتر و کشیده‌تر باشد، سیل‌خیزی آن کم‌تر است.

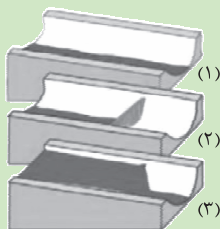
در حوضه‌های کشیده، مدت‌زمان طولانی‌تری سپری می‌شود تا آب جاری مسافت سرچشمه تا خروجی را طی کند و در نتیجه آب سرشاخه‌ها به تدریج و به طور متوالی از حوضه تخلیه می‌شوند.

شکل «الف» حوضه آبخیز گرد است. ← در حوضه‌های گرد، مدت‌زمان کم‌تری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند، زیرا در حوضه‌های گرد به علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند و موجب سرریز و وقوع سیل می‌شوند.

شکل «ب» حوضه آبخیز کشیده ← در حوضه‌های کشیده، مدت‌زمان طولانی‌تری سپری می‌شود تا آب جاری مسافت سرچشمه تا خروجی را طی کند و در نتیجه آب سرشاخه‌ها به تدریج و به طور متوالی از حوضه تخلیه می‌شوند.

حوضه آبخیز گرد ← خروج آب در مدت‌زمان کم‌تر ← سیلاب شدیدتر

حوضه آبخیز کشیده ← خروج آب در مدت‌زمان بیشتر ← سیلاب کم‌تر

۱۱۵ با توجه به تصویر مقابل که به مدیریت سیل اشاره دارد، کدام گزینه صحیح است؟

(۱) یک سد ذخیره‌ای است که برای هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها و مهار سیلاب استفاده می‌شود.

(۲) یک روش سازه‌ای است که باعث افزایش شیب مسیر رودخانه می‌شود و نمونه آن در مسیر حبله‌رود است.

(۳) یک روش سازه‌ای است که باعث کاهش شیب مسیر رودخانه و مهار سیلاب‌های دوره‌ای می‌شود.

(۴) یک سد تنظیمی است که باعث افزایش شیب مسیر رودخانه می‌شود و نمونه آن در حاشیه رودخانه گرمابدره است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: مفرایای دوازدهم - درس ۶

پاسخ خیلی تشریحی ✓

روش‌های سازه‌ای مدیریت سیل: در این روش‌ها قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن براساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود، سپس با به‌کارگیری روش‌های مهندسی و احداث سازه‌های مناسب، نسبت به هدایت، انحراف یا مهار سیل اقدام می‌شود. از جمله این روش‌ها اصلاح بسترهای رودخانه‌ها، ایجاد کانال‌های انحرافی، ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده، احداث سدهای ذخیره‌ای و سدهای تنظیمی (هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها) است. این تصویر نمایانگر یک سد تنظیمی است که احداث آن در مسیر حبله‌رود باعث کاهش شیب مسیر این رودخانه و نیز مهار و کنترل سیلاب‌های دوره‌ای شده است.

مشخص کنید اقدامات ذکرشده در مدیریت پیش از وقوع سیل، کدام یک سازه‌ای و کدام یک غیرسازه‌ای است؟

الف) اصلاح بستر رودخانه‌ها

ب) تقویت پوشش گیاهی حوضه رود

پ) احداث سدهای تنظیمی

ت) تعیین حریم توسعه برای رودخانه‌ها

(سؤال ۲۰ - امتحان نهایی شهریور ۱۴۰۳)

فردی از پکن قصد دارد در یک کنفرانس خبری در آلاسکا سخنرانی کند و باید برای سفر شرقی به آلاسکا خود را آماده کند. کدام گزینه را باید برای به موقع رسیدن به این رویداد در آلاسکا، رعایت کند؟

- (۱) چون چین کشور عریضی است و چندین قاچ زمانی دارد، لذا باید با چندین ساعت رسمی خود را هماهنگ کند.
- (۲) چون از خط روزگردان عبور می‌کند، باید یک روز از تقویم خود کم کند.
- (۳) چون در شرق نصف‌النهار مبدأ قرار گرفته است، برای هماهنگی با حرکت وسایل حمل‌ونقل، نباید روز خود را تغییر بدهد.
- (۴) برای عبور از خط روزگردان، باید یک روز به تقویم خود اضافه کند و ساعت خود را عقب بکشد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: مفرایای دوازدهم - فنون و مهارت‌های مفرایایی (۲)

درس‌Box

خط روزگردان

خط فرضی روزگردان یا خط بین‌المللی زمان، نصف‌النهار 180° است که در امتداد نصف‌النهار مبدأ در آن سوی کره زمین واقع شده است. چون کره زمین گرد است و محیط آن 360° درجه است که نصف آن (180° درجه) در شرق و نصف دیگر آن در غرب واقع شده است، بین قسمت شرقی و غربی نصف‌النهار مبدأ گرینویچ و خط روزگردان قرار گرفته! هنگام عبور از این خط از غرب به شرق باید یک روز به تقویم اضافه و از شرق به غرب یک روز از تقویم کم شود. خط روزگردان، در برخی از نقاط انحراف پیدا کرده تا از مشکلات تقویمی در مکان‌های مختلف کشورها جلوگیری کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): چون چین کشور عریضی است و چندین قاچ زمانی دارد، لذا باید با چندین ساعت رسمی خود را هماهنگ کند. (نادرست است؛ درسته که چین و روسیه کشورهای وسیع و عریضی هستند و چند ساعت رسمی یا استاندارد دارند، اما فقط با هماهنگ شدن با چندین ساعت رسمی مشکل حل نخواهد شد، چون ساعت «رسمی» و ساعت «محلی» با هم فرق دارند!)

گزینه (۳): چون در شرق نصف‌النهار مبدأ قرار گرفته است، برای هماهنگی با حرکت وسایل حمل‌ونقل، باید یک روز به تقویم خود اضافه کند.

گزینه (۴): برای عبور از خط روزگردان، باید یک روز به تقویم خود اضافه کند و ساعت خود را عقب بکشد. (قسمت دوم نادرست است.)

در کل در زمانی که از خط روزگردان عبور می‌کنیم صرفاً روز تغییر می‌کند و ساعت بدون تغییر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۱۷ با توجه به موضوع ایمنی و مدیریت حمل و نقل و جدول زیر، گزینه صحیح کدام است؟

ایمنی در حمل و نقل	مصادق
الف) نظارت بر حمل و نقل	۱) جلیقه نجات در هواپیما
ب) وضع قوانین و مقررات	۲) دوربین کنترل سرعت برای خودروهای سواری
ج) استفاده از تجهیزات ویژه	۳) کنترل چمدان‌ها و مسافران با اشعه X در فرودگاه‌ها
	۴) حمل سوخت با تانکرهای ایمن

- ۱) «۱» و «۳» به ترتیب مصداق «ج» و «الف» و فرهنگ بیمه یکی از گام‌های مهم در زمینه فرهنگ ایمنی است.
 ۲) «۲» و «۴» به ترتیب مصداق «ب» و «ج» و یکی از موضوعات مهم در همه جوامع حمل و نقل پایدار است.
 ۳) «۳» و «۲» به ترتیب مصداق «الف» و «ب» و فرهنگ بیمه یکی از گام‌های مهم در زمینه فرهنگ ایمنی است.
 ۴) «۱» و «۴» به ترتیب مصداق «ج» و «الف» و یکی از موضوعات مهم در همه جوامع حمل و نقل پایدار است.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: مفروضات دوازدهم - درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به نقش حمل و نقل در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی، «مدیریت حمل و نقل» و «حمل و نقل پایدار» یکی از موضوعات مهم در همه جوامع است، پس بخش دوم گزینه‌های (۲) و (۴) صحیح است.
 یکی از گام‌های مهم در زمینه فرهنگ ایمنی، تقویت «فرهنگ بیمه» است، پس بخش دوم گزینه‌های (۱) و (۳) نیز صحیح است.
 فعالیت‌هایی که برای حفظ ایمنی در حمل و نقل صورت می‌گیرد:
 ۱) وضع قوانین و مقرراتی که موجب رعایت نکات ایمنی می‌شود؛ مانند مقررات راهنمایی و رانندگی، مقررات جابه‌جایی کالا و ...
 حمل سوخت در تانکرهای ایمن می‌تواند مصداقی برای این فعالیت باشد.
 ۲) استفاده از تجهیزات ویژه در وسایل حمل و نقل مانند کمربند ایمنی و کیسه هوا در خودروها یا جلیقه نجات در هواپیماها و کشتی‌ها و ...
 ۳) روش‌ها و تجهیزاتی که برای پایش و نظارت بر حمل و نقل خصوصی و عمومی به کار گرفته می‌شود.
 مصداق پایش حمل و نقل دوربین کنترل سرعت در جاده‌ها برای خودروهای سواری و کنترل چمدان‌ها و مسافران با اشعه X در فرودگاه‌ها
 ۴) تقویت فرهنگ ایمنی: به موازات گسترش حمل و نقل، آموزش نکات ایمنی باید افزایش یابد.

با توجه به عوامل مؤثر در زمین لغزش و مدیریت آن، کدام موارد صحیح می باشند؟

- الف) بارش‌هایی که شدت آن‌ها کم‌تر، اما مدت آن‌ها بیشتر است، تأثیر بسیار بیشتری در ناپایداری دارند.
 ب) ذوب سریع برف امکان نفوذ بیشتری را فراهم می‌کند و موجب اشباع مواد رسوبی سطح دامنه‌ها می‌شود.
 ج) بعد از ساخت‌وساز در سطوح شیبدار، مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین باید انجام پذیرد.
 د) برای ساختمان‌سازی باید از شیب‌های تند، لبه‌های پرتگاهی و کناره‌های پُرشیب رودها فاصله گرفت.

۲) «الف» و «د»

۱) «الف» و «ب»

۴) «ج» و «د»

۳) «ب» و «ج»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: مفروضات دوازدهم - درس‌های ۵ و ۶

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش:

بارش سنگین: بارش‌هایی که شدت آن‌ها کم‌تر، اما مدت آن‌ها بیشتر است، تأثیر بسیار بیشتری در ناپایداری دارند، زیرا بارش‌های شدید به سرعت جاری می‌شوند و کم‌تر نفوذ پیدا می‌کنند تا موجب لغزش شوند.
 ذوب برف: ذوب تدریجی نه سریع (نادرستی عبارت «ب») برف امکان نفوذ بیشتری را فراهم می‌کند و موجب اشباع مواد رسوبی سطح دامنه‌ها و از بین رفتن مقاومت آن‌ها و سرانجام حرکتشان می‌شود.
 زمین‌لرزه: لرزش‌های ناشی از وقوع یک زلزله شدید موجب گسیختگی مواد منفصل از سطح پایدار زیربنای دامنه می‌شود. برای مثال، پس از وقوع زلزله سال ۱۳۶۹ در منطقه رودبار و منجیل صدها لغزش روی داد که بر اثر آن‌ها بسیاری از راه‌های ارتباطی مسدود شدند.
 یکی از اقدامات مهم قبل از وقوع زمین لغزش برای جلوگیری از این مخاطره این است که برای ساختمان‌سازی باید از شیب‌های تند، لبه‌های پرتگاهی، کناره‌های پُرشیب رودها و دامنه‌های پُرشیب دره‌ها پرهیز کرد.
 و این‌که قبل از ساخت‌وساز نه بعد از آن (نادرستی عبارت «ج») در سطوح شیبدار، مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین انجام پذیرد.

کدام گزینه به مسیر درستی در تشکیل یاردانگ اشاره دارد؟

- (۱) وزش باد ← جابه‌جایی ماسه‌ها ← برخورد به یک مانع ← انباشته‌شدن ماسه‌ها
 (۲) وزش باد ← ایجاد شیارهای L شکل در رسوبات ← بردن بخش نرم‌تر ← باقی‌ماندن بخش‌های سخت‌تر
 (۳) جابه‌جایی ذرات توسط باد ← ایجاد حفره‌های ماسه‌ای ← برخورد با آب‌های زیرزمینی ← کندشدن فرسایش
 (۴) وزش باد ← تخریب مواد نرم تخته‌سنگ‌ها ← باقی‌ماندن بخش‌های سخت‌تر ← تشکیل شکل‌های قارچ‌مانند

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: یغرافیای یازدهم - درس ۴

درس‌Box

عامل مهم فرسایش در مناطق خشک و بیابانی ← باد

اشکال فرسایش در بیابان‌ها ← کاوشی ← کنده‌شدن ذرات از یک مکان و انتقال آن‌ها به مکان‌های دیگر
 تراکمی ← انباشته‌شدن ذرات توسط باد در یک مکان

فرسایش کاوشی:

نوع پدیده	کجا؟	چه‌طوری؟	اسم دیگه	منطقه معروف
دشت ریگی	در زمین‌های پوشیده از ماسه‌های ریز، شن و سنگ‌های ریز و درشت	باد ماسه‌های ریز را با خود می‌برد، در طول زمان، سنگ‌های درشت بر جای می‌مانند و سطوحی پر از قلوه‌سنگ‌ها به وجود می‌آورند.	رگ - سنگ‌فرش بیابانی	دشت ریگی اردن
چاله‌های بادی	در نواحی دارای ماسه‌های ریز و به‌ویژه فاقد پوشش گیاهی	باد ذرات را از محل خود جابه‌جا می‌کند و به تدریج حفره‌ها یا چاله‌هایی وسیع پدید می‌آورد. اگر در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی، رطوبت و چسبندگی در دانه‌ها به وجود بیاید، فرسایش بادی کند و سپس متوقف می‌شود. عمق بعضی از آن‌ها به ۴۰ متر نیز می‌رسد.	-	چاله‌های بادی الجزایر
کلوت	در رسوبات نرم به‌جامانده از دریاچه‌های قدیم	طی میلیون‌ها سال، باد شیارهایی موازی و L شکل در این رسوبات ایجاد می‌کند. به تدریج بخش نرم را با خود می‌برد و بخش‌های سخت‌تر باقی می‌مانند. (حاصل فرسایش آبی - بادی)	یاردانگ	غرب بیابان لوت در منطقه شهداد در استان کرمان؛ ایالات متحده آمریکا، مصر، چین و ایران - بیابان گبی
ستون‌های سنگی	در زیر یا لبه تخته‌سنگ‌ها	باد مواد نرمی که در زیر یا لبه تخته‌سنگ‌ها قرار گرفته‌اند، تخریب می‌کند و با خود می‌برد و بخش‌های سخت و مقاوم را باقی می‌گذارد. در نتیجه، ستون‌هایی سنگی به شکل قارچ یا سایر اشکال به وجود می‌آیند.	گرزدیو دودکش جن Hodoo	بیابان سیریک در بندر جاسک

نوع: تپه‌های ماسه‌ای (تلماسه) (به انگلیسی دون Dune) چگونه تشکیل می‌شوند؟

با وزش باد و جابه‌جاشدن ماسه و شن پدید می‌آیند. ماسه‌هایی که به وسیله باد در سطح زمین حرکت می‌کنند، اگر به موانعی مثل گیاهان و بوته‌های خار یا قطعات سنگ و نظایر آن برخورد کرده و متوقف شوند و یا سرعت باد در منطقه کاهش یابد، روی هم انباشته می‌شوند.

ارتفاع تپه‌های ماسه‌ای ← ارتفاع برخی از آن‌ها در لیبی تا ۳۰۰ متر و در لوت ایران تا بیش از ۵۰۰ متر نیز می‌رسد.

کلوت (یاردانگ) در رسوبات نرم به‌جامانده از دریاچه‌های قدیم پدید می‌آید. طی میلیون‌ها سال باد، شیارهای موازی و L شکل در این رسوبات ایجاد می‌کند و به تدریج بخش نرم را با خود می‌برد و بخش‌های سخت‌تر باقی می‌مانند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در حوزه افزایش قدرت ملی بهترین شکل کشور، شکل است، زیرا و از مصادیق آن می‌توان به اشاره کرد.»

- ۱) فشرده - همگرایی فرهنگی بیشتر ساکنین کشور - آلمان
- ۲) محاطی - افزایش قابلیت دفاعی کشور در این شکل - سوئد
- ۳) فشرده - دسترسی در کوتاه‌ترین زمان از مرکز به سایر بخش‌ها - لهستان
- ۴) دنباله‌دار - افزایش قابلیت دفاعی کشور در این شکل - تایلند

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: مفروضات یازدهم - درس ۱۱

درس‌Box

شکل کشورها از دیگر عوامل مؤثر در قدرت ملی به شمار می‌روند:

- کشورهای جمع‌وجور (فشرده) مانند لهستان شکلی شبیه مربع یا دایره دارند.
- کشورهای طویل؛ مانند نروژ و شیلی که طول آن‌ها حداقل شش برابر عرضشان است.
- کشورهای دنباله‌دار؛ مانند تایلند یک بخش شبه‌جزیره‌ای یا دالان‌مانند دارند که از سرزمین اصلی جدا افتاده است.
- کشورهای چندپاره یا تکه‌تکه؛ مانند اندونزی جزیره‌ای هستند.
- کشورهای محاطی؛ مانند لسوتو یا سوازیلند درون یک کشور دیگر محصور شده‌اند.

بهترین شکل برای افزایش قدرت ملی یک کشور، شکل فشرده (جمع‌وجور) است که پایتخت در مرکز آن قرار گرفته باشد، در این کشورها به دلیل این‌که در کم‌ترین زمان ممکن می‌توان از پایتخت به سایر بخش‌های آن دسترسی پیدا کرد، قابلیت دفاعی افزایش پیدا می‌کند و از مصادیق آن می‌توان به کشور لهستان اشاره کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به انواع بارش زیر، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

الف) جبهه‌ای ب) کوهستانی ج) همرفتی

- ۱) در مورد «الف» همانند «ب» دمای یک توده هوایی در اثر صعود کاهش پیدا می‌کند و بارش رخ می‌دهد.
- ۲) اکثر بارش‌ها در سواحل شمال ایران در اثر برخورد توده هوا به رشته‌کوه البرز و بارش «ب» رخ می‌دهد.
- ۳) در مورد «ج» همانند «الف» برای وقوع بارش باید دو توده هوا برخورد داشته باشند.
- ۴) در مورد «ج» برخلاف «ب» جهت کوهستان‌ها و شکل آن‌ها در شکل‌گیری بارش تأثیرگذار است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: یغرافیای یازدهم - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بارش کوهستانی «ب»: بارش بیشتر در نواحی مرتفع و با توجه به جهت کوهستان‌ها اتفاق می‌افتد، به دلیل این‌که کوه‌ها مانع حرکت افقی توده هوا می‌شود و در نتیجه آن‌ها مجبور به حرکت عمودی در امتداد کوه‌ها می‌شود و با صعود دمای آن کاهش می‌یابد و بارش رخ می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱): در بارندگی جبهه‌ای (سیکلونی) دو توده هوا با هم برخورد می‌کنند و بارش رخ می‌دهد.
- گزینه ۳): محل برخورد توده‌های هوا و مرطوب‌بودن آن‌ها شرط شکل‌گیری بارش جبهه‌ای است.
- گزینه ۴): برعکس، در بارندگی کوهستانی جهت و شکل رشته‌کوه‌ها تأثیرگذار است.

با توجه به کشورهای زیر، کدام گزینه مورد صحیحی را بیان می‌کند؟

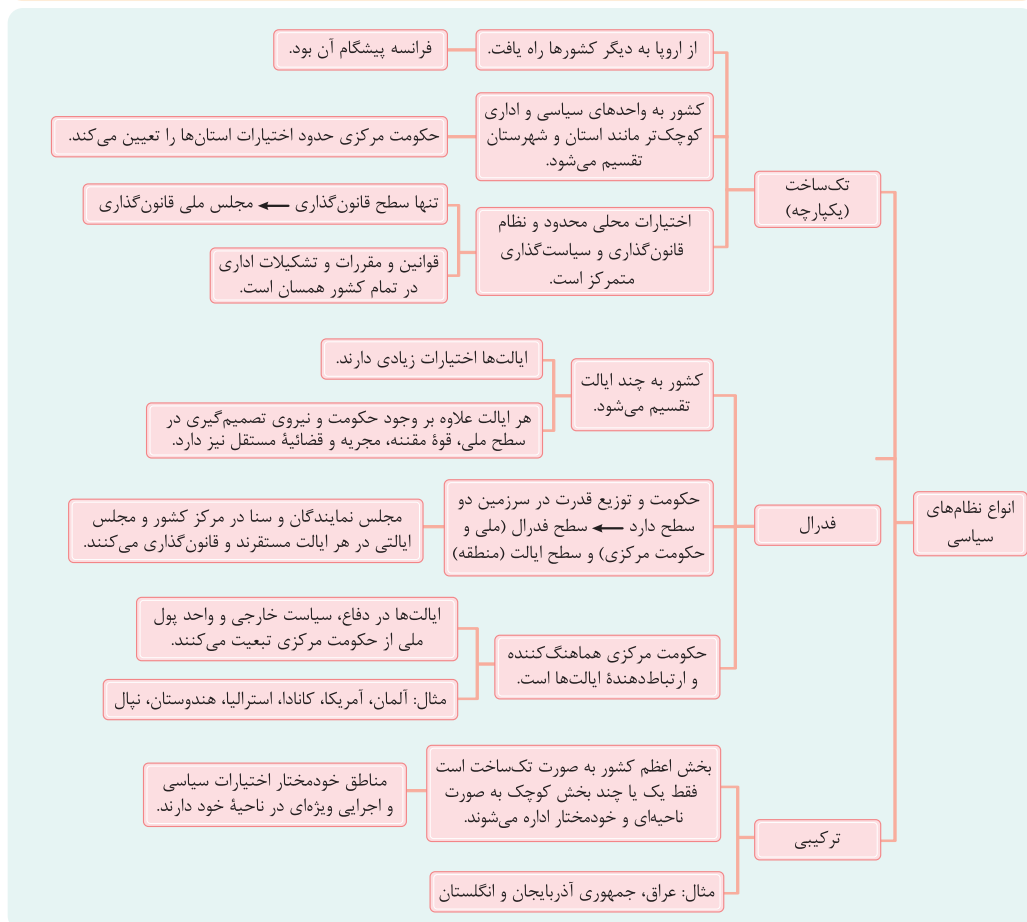
(الف) فرانسه (ب) استرالیا (ج) آذربایجان (د) کانادا

- ۱) در مورد «الف» برخلاف «ب» تنها پایتخت، محل تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری کشور است.
- ۲) در مورد «ب» همانند «د» هر ایالت برای خود واحد پول و ارتش مشخص دارد.
- ۳) در مورد «ج» برخلاف «د» تمامی کشور در حوزه دفاعی تابع مرکز هستند.
- ۴) در مورد «ج» همانند «الف» حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده ایالت‌ها را دارد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: پیرامون یازدهم - درس ۱۰

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓ در کشورهای با نظام سیاسی تک‌ساخت مانند: فرانسه برخلاف کشورهای با نظام سیاسی فدرال مانند: استرالیا قدرت سیاسی و قوانین از مرکز به سایر بخش‌های کشور اعمال می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: ایالت‌ها در نظام سیاسی فدرال در حوزه‌های دفاعی و واحد پول تابع مرکز هستند.

گزینه ۳: در نظام سیاسی ترکیبی و فدرال «ج» و «د» تمامی کشور در حوزه دفاعی تابع مرکز هستند.

گزینه ۴: در نظام سیاسی تک‌ساخت «الف» مرکز علاوه بر هماهنگ‌کننده، نقش مدیریت و قانون‌گذاری بر بخش‌های مختلف کشور را دارد.

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه تبیین درستی را بیان می‌کند؟

الف) کشور آمریکا در سال ۲۰۰۳ با هدف سرنگونی دولت عراق به این کشور حمله کرد.

ب) جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۳۹ با حمله آلمان نازی به کشور لهستان آغاز شد.

۱) به نظر می‌رسد مورد «الف» برخلاف «ب» از مصادیق نظریه فضای حیاتی راتزل می‌باشد.

۲) به نظر می‌رسد مورد «الف» در جهت دستیابی کشور آلمان به هارتلند طبق نظریه مکیندر صورت گرفت.

۳) به نظر می‌رسد مورد «ب» از مصادیق این است که کشورهای ضعیف ضمیمه کشورهای بزرگ‌تر و قوی‌تر می‌شوند.

۴) به نظر می‌رسد مورد «الف» همانند «ب» از مصادیق نظریه هارتلند مکیندر می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: مفروضات یازدهم - درس ۱۱

درس Box

شرایط تبدیل یک کشور به قدرت دریایی مطابق نظریه «آلفرد ماهاان»:

• راتزل را پدر علم جغرافیای سیاسی می‌دانند.

• نظریه راتزل، در اواخر قرن نوزدهم مطرح شده است و در قرن بیستم با توسعه حقوق و قوانین بین‌المللی، اقداماتی مانند کشورگشایی و تصرف سرزمین‌های دیگر قابل قبول نیست و محکوم شمرده می‌شود.

نمونه‌هایی از توسعه‌طلبی کشورهای مختلف (بر پایه نظریه راتزل):

۱) حمله نظامی آمریکا به افغانستان (سال ۱۳۶۹)

۲) حمله نظامی آمریکا به عراق (سال ۱۳۸۰)

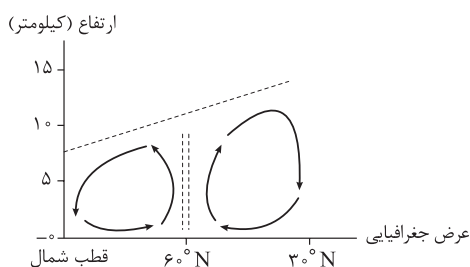
۳) حمله عراق به کویت (سال ۱۳۶۹)

طبق نظریه فضای حیاتی راتزل در کشمکش بر سر قدرت، دولت‌های بزرگ پیروز می‌شوند و کشورهای کوچک‌تر و ضعیف‌تر را ضمیمه خاک خود می‌کنند.

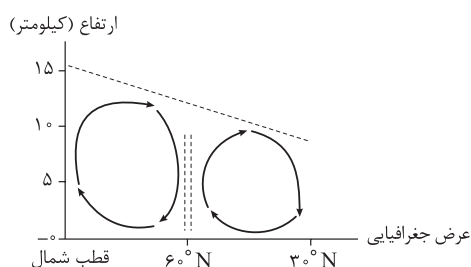
حمله نظامی آمریکا به عراق و افغانستان نمونه‌هایی از توسعه‌طلبی کشورها طبق نظریه راتزل است. نظریه هارتلند یا قدرت خشکی مکیندر در سیاست‌های جنگ‌طلبانه آلمان در شروع دو جنگ جهانی تأثیرگذار بوده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۲۴ با توجه به تصویر زیر، کدام مورد به مفهوم درستی درباره فشار هوا و گردش عمومی جو، اشاره دارد؟

(ب)

(الف)

- (۱) با توجه به تصویر در «ب»، به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی، تغییری در فشار مناطق ایجاد نمی‌شود.
- (۲) با توجه به تصویر در «الف»، آتاکاما که در نواحی مجاور مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدي واقع شده، در اثر دوری از منابع رطوبت و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها به وجود آمده است.
- (۳) با توجه به تصویر در «الف»، هوای سردشده در نواحی استوا، به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کنند و تحت تأثیر حرکت وضعی زمین و نیروی کوریولیس دچار فرونشینی و ایجاد مراکز پرفشار می‌شود.
- (۴) با توجه به تصویر در «ب»، ناحیه معتدله، حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، در اثر صعود هوا، منطقه فشار کم ایجاد می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمبث: جغرافیای یازدهم - درس ۳

درس‌Box

کمربندهای فشار و گردش عمومی جو		
مرکز کم‌فشار	به دلیل زاویه مستقیم تابش خورشید و گرمای همیشگی	ناحیه استوایی (حاره‌ای)
مرکز کم‌فشار	هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالا رفتن، سرد می‌شود و رطوبت را به شکل باران فرومی‌ریزد.	
پرفشار	هوای سردشده در نواحی فوقانی، به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کنند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود و در منطقه جنب حاره، سرد و سنگین می‌شود و فرومی‌نشینند و مراکز فشار زیاد جنب استوایی را به وجود می‌آورد.	منطقه جنب حاره
مرکز کم‌فشار	بر اثر صعود هوا یک منطقه کم‌فشار ایجاد می‌شود و تحت تأثیر توده‌های هوایی که از سمت قطب به طرف آن حرکت می‌کنند، هوای گرم به سمت بالا رانده می‌شود.	منطقه معتدله حوالی عرض جغرافیایی ۶۰°
مرکز پرفشار	به دلیل سردی فوق‌العاده هوا	ناحیه قطبی

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): در «ب»، حوالی عرض جغرافیایی ۶۰° به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی، تغییراتی در فشار مناطق بروز می‌کند. (نادرستی گزینه (۱))
- گزینه (۲): بیابان آتاکاما، در اثر استقرار در مرکز پرفشار جنب حاره‌ای به وجود آمده است. (نادرستی گزینه (۲))
- گزینه (۳): در منطقه معتدله ۶۰° / ۳۳° شمالی و جنوبی، هوای سردشده در نواحی فوقانی، به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کنند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود و در منطقه جنب حاره، سرد و سنگین می‌شود و فرومی‌نشینند و مراکز فشار زیاد جنب استوایی را به وجود می‌آورد. (نادرستی گزینه (۳))

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه تبیین درستی را بیان می‌کند؟

- الف) صدور سرمایه علاوه بر صدور کالا در کشورهای توسعه‌نیافته
 ب) دارای اقتصاد پیشرفته‌تر از کشورهای پیرامون، اما وابسته به کشورهای مرکز
 ج) دارای طولانی‌ترین خطوط قطارهای سریع‌السیر
 د) پیشرفت در تولید برنج با وقوع انقلاب سبز و تغییر شیوه کشاورزی

- ۱) «الف» → مطابق با → آمریکا → مغایر با → «ج» / «ب» → مطابق با → چین → مغایر با → «د»
 ۲) «الف» → مطابق با → آمریکا → مغایر با → «ج» / «د» → مطابق با → چین → مغایر با → «ب»
 ۳) «ج» → مطابق با → چین → مغایر با → «د» / «الف» → مطابق با → کره جنوبی → مغایر با → «ب»
 ۴) «د» → مطابق با → سنگاپور → مغایر با → «ب» / «ج» → مطابق با → آمریکا → مغایر با → «الف»

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: جغرافیای یازدهم - درس ۸ / جغرافیای دوازدهم - درس ۳

بررسی موارد ذکر شده:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) کشور آمریکا برای جلوگیری از نفوذ کمونیسم و بهره‌بردن از سرزمین‌های دیگر شروع به صدور سرمایه علاوه بر صدور کالا کرد.
 ب) کشورهای نیمه‌پیرامون دارای اقتصاد پیشرفته‌تر از کشورهای پیرامون هستند، اما هنوز به کشورهای مرکز نرسیده‌اند. مثل: کره جنوبی، چین و سنگاپور
 ج) بیشترین میزان خطوط سریع‌السیر و طولانی‌ترین آن‌ها متعلق به کشور چین است.
 د) کشورهای فیلیپین و پاکستان با وقوع انقلاب سبز و تغییر شیوه کشت در تولید برنج به خودکفایی رسیدند.

(سؤال ۱۸ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

با توجه به موارد زیر، کدام شکل به درستی ترسیم شده است؟

- الف) پیروان یک دین با توجه به باورها و اعتقادات خود، چشم‌اندازهای خاصی را در قالب معماری و ایجاد مکان‌های مقدس، به وجود می‌آورند.
 ب) دولت میانمار، مسلمانان را شهروند این کشور نمی‌داند و به همین دلیل ساخت مسجد در این کشور را ممنوع، اعلام کرده است.
 ج) نواحی تنها تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها با محیط طبیعی نیست بلکه تصمیم‌گیری حکومت‌ها، به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارد.
 د) انسان‌ها در محیط‌های طبیعی، تغییراتی به وجود می‌آورند و در نتیجه نواحی مختلفی را ایجاد می‌کنند یا آن‌ها را تغییر می‌دهند.

- ۱) «الف» → مغایر با → «ج» → مطابق با → «ب» / «ب» → مطابق با → «د» → مغایر با → «الف»
 ۲) «ب» → مغایر با → «ج» → مطابق با → «الف» / «الف» → مطابق با → «د» → مغایر با → «ب»
 ۳) «ب» → مغایر با → «ج» → مطابق با → «الف» / «ب» → مطابق با → «د» → مغایر با → «الف»
 ۴) «الف» → مغایر با → «ج» → مطابق با → «ب» / «الف» → مطابق با → «د» → مغایر با → «ب»

کنکور

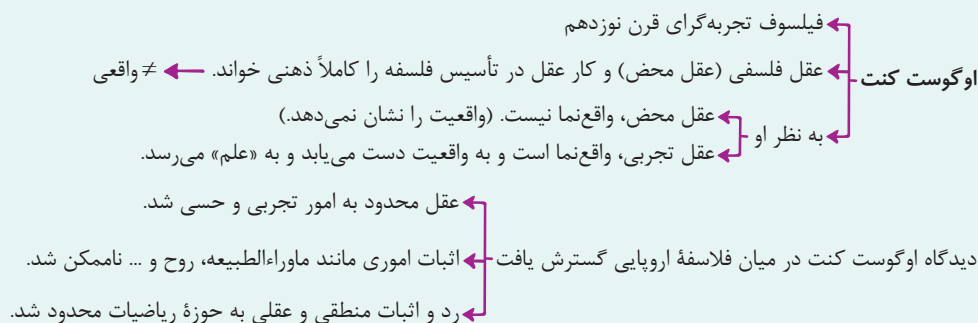
کدام گزینه دربارهٔ عقل و کاربردهای فلسفی آن، درست است؟

- (۱) لوگوس از منظر هراکلیتوس به یک وجود و حقیقت متعالی اشاره دارد و همچنین به معنی دستگاه تفکر و استدلال است.
- (۲) ارسطو بر پایهٔ آن که عقل مشغول به چه نوع فعالیتی است، عقل انسان را دوگانه می‌داند که هر کدام، وظیفهٔ خاصی دارند.
- (۳) فیلسوفان بعد از کنت باور داشتند که استدلال عقلی محض می‌تواند امر مفیدی واقع شود، اما به شرطی که در جای مناسب خودش استفاده شود.
- (۴) هیوم مهم‌ترین و مفیدترین راه رسیدن و دریافت شناخت برای انسان را تجربه می‌داند که با این امر خود را به طور کامل از عقل‌گرایان جدا کرد.

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبحث: فلسفهٔ دوازدهم - درس ۷

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از نظر کنت، عقل صرفاً آن‌گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می‌شود، به واقعیت دست می‌یابد و به علم می‌رسد. بنابراین از نظر او عقل فقط از طریق علم تجربی می‌تواند به شناخت واقعیت نائل شود. این دیدگاه به تدریج در میان فیلسوفان اروپایی گسترش یافت و توانایی عقل محدود به امور تجربی و حسی گردید. اثبات اموری مانند ماوراءالطبیعه و حقیقت روحی و معنوی انسان و جهان ناممکن شمرده شد. بدین ترتیب، امروزه عقل در اروپا، به عقل تجربی تقلیل پیدا کرده و رد و اثبات منطقی و عقلی به حوزهٔ ریاضیات (در جای مناسب خود) محدود شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس سخن گفته که دو معنا دارد: (۱) به معنای وجود و حقیقت متعالی که همان کاربرد عقل به عنوان وجود متعالی است و (۲) به معنای نطق، سخن و کلمه که همان کاربرد عقل به عنوان دستگاه تفکر است.

گزینهٔ (۲): ارسطو عقل دوگانه‌ای معرفی نکرد (دو نوع عقل نداریم)، بلکه عقل را براساس کارکردش به دو حیطه تقسیم کرد.

گزینهٔ (۴): هیوم تجربه را تنها راه رسیدن به دانش و معرفت می‌داند نه بهترین راه و کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد.

کدام گزاره به دیدگاه اوگوست کنت در مورد عقل نزدیک‌تر است؟

- (۱) چون فلسفه حاصل فعالیت عقلی در ذهن می‌باشد، فیلسوفان گزارشگر واقعیت جهان هستند.
- (۲) عقل نقشی در شناخت واقعیت جهان ندارد و صرفاً روش تجربی و حسی است که می‌تواند به علم دست یابد.
- (۳) عقل تنها با استفاده از یافته‌های حسی می‌تواند به علم برسد و در شناخت واقعیت جهان محدود به روش تجربی است.
- (۴) علوم تجربی عبارت است از دستاوردهای عقل با استفاده از داده‌های حسی و علوم دیگر مثل فلسفه، ساخته و پرداخته ذهن است.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۷

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اوگوست کنت، فیلسوف تجربه‌گرای قرن نوزدهم، به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند و گفت که نگاه فیلسوفان به جهان و هستی، ناظر بر واقعیت نبوده (رد گزینه ۱)، بلکه ساخته ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی آنان بوده است. از نظر او، عقل صرفاً آن‌گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می‌شود، به واقعیت دست می‌یابد و به «علم» می‌رسد. (رد گزینه ۲) بنابراین از نظر کنت عقل فقط از طریق علم تجربی می‌تواند به شناخت واقعیت نائل شود. این دیدگاه به تدریج در میان فیلسوفان اروپایی گسترش یافت و توانایی عقل محدود به امور تجربی و حسی گردید. بنابراین از نظر او علمی که بدون روش تجربی باشد، اصلاً علم نیست. (رد گزینه ۴)

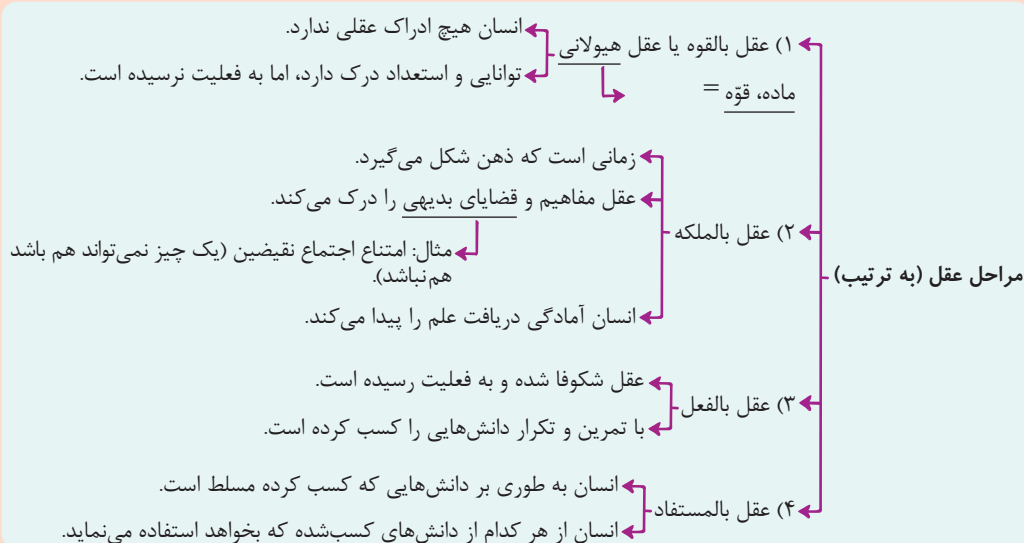
گزاره‌های زیر در کدام یک از مراحل رشد عقل ادراک می‌شود؟

- دو به علاوه دو، چهار می‌شود.
- هر جزئی از کل خودش بزرگ‌تر نیست.
- هر شکل سه ضلعی، سه زاویه هم دارد.
- ۱) عقل بالفعل - عقل بالملکه - عقل بالفعل
- ۲) عقل بالملکه - عقل بالملکه - عقل بالفعل
- ۳) عقل بالفعل - عقل بالفعل - عقل بالملکه
- ۴) عقل بالملکه - عقل بالفعل - عقل بالمستفاد

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۸

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓ گزاره‌های علم ریاضی همگی اثبات‌پذیر هستند، پس بدیهی نیستند و در مرحله عقل بالملکه ادراک نمی‌شوند. پس گزاره اول و سوم، در مرحله سوم رشد عقل (عقل بالفعل) درک می‌شود. همچنین گزاره دوم یک گزاره بدیهی است که در مرحله عقل بالملکه ادراک می‌شود.

کدام گزاره در مرحله عقل بالملکه و کدام یک در مرحله عقل بالفعل، قابل درک و دریافت است؟

(سؤال ۱۴۳ کنکور انسانی ۱۴۰۲)

- ۱) هر مجموعه‌ای زیرمجموعه‌اش را در بر می‌گیرد. - برخی از گزاره‌ها با استدلال قابل اثبات‌اند.
- ۲) همه فلزها بر اثر حرارت منبسط می‌شوند. - یک عبارت نمی‌تواند هم تصور باشد و هم تصدیق.
- ۳) انسان دارای قوایی برای شناخت واقعیات است. - موجود مادی یا جاندار است یا بی‌جان.
- ۴) هر مثلثی سه زاویه دارد. - ذهن براساس قواعد خاصی عمل می‌کند.

۱۲۹

آمادگی کسب دانش برای انسان در کدام مرحله رشد عقل ایجاد می شود؟

- (۱) عقل بالملکه
(۲) عقل بالفعل
(۳) عقل هیولانی
(۴) عقل بالمستفاد

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در مرحله عقل بالملکه، انسان درکی از مفاهیم و قضایای بدیهی و اولیه به دست می آورد (مانند اصل امتناع اجتماع نقیضین) و آماده کسب دانش ها می گردد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه (۲): انسان در این مرحله از طریق تکرار و تمرین به دانش ها دست می یابد.

گزینه (۳): انسان در این مرحله هیچ درکی از معقولات ندارد.

گزینه (۴): انسان در این مرحله به طور کامل بر دانش های کسب شده مسلط می شود.

منظور از آمادگی کسب دانش همان درک بدیهیات است چون تا زمانی که بدیهیات را درک نکنیم نمی توانیم دانش کسب کنیم.

۱۳۰

کدام گزینه ریشه تفاوت میان مردم مدینه فاضله و جاهله را به تصویر کشیده است؟

- (۱) تفاوت در هدف اهالی مدینه فاضله و جاهله
- (۲) عدم درک درست اهالی مدینه جاهله از ویژگی‌های انبیا
- (۳) اختلاف‌های مدینه فاضله و مدینه جاهله درباره رئیس مدینه
- (۴) عدم شناخت معنای درست سعادت توسط اهالی مدینه جاهله

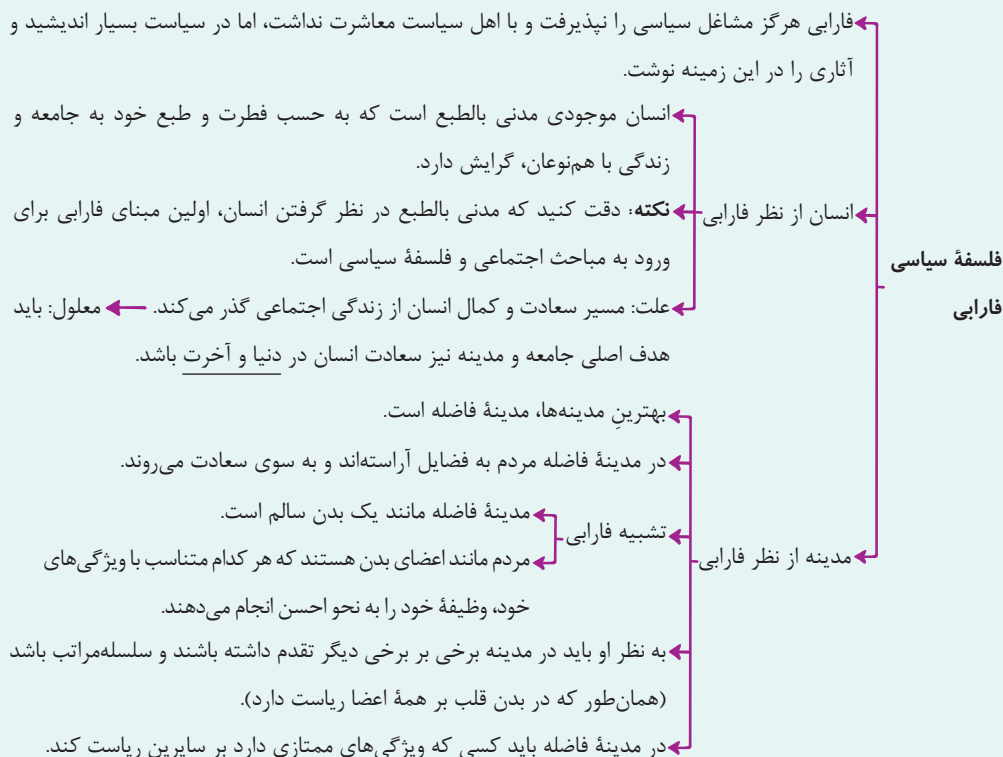
پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۹

دقت کنید که سؤال، ریشه تفاوت را خواسته، نه خود تفاوت بین دو جامعه را.

Hint

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مهم‌ترین تفاوت مدینه جاهله با مدینه فاضله در هدف آن است. در مدینه جاهله هدف مردم فقط سلامت جسم و فراوانی لذت‌های دنیایی است طوری که آن‌ها گمان می‌کنند اگر به چنین لذت‌هایی دست یافتند، به سعادت رسیده‌اند و اگر دست نیافتند، به بدبختی افتاده‌اند. بنابراین ریشه تفاوت به نداشتن تعریف درستی از سعادت در میان مدینه جاهله بازمی‌گردد؛ یعنی تفاوت در هدف میان مدینه‌ها به تفاوت در معنای سعادت نزد مردم آن‌ها بازمی‌گردد.

براساس آرای سیاسی فارابی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) از نتایج دیدگاه سیاسی فارابی این است که انسان مدنی بالطبع است و ذاتاً می‌خواهد در اجتماع هم‌نوعان خود زندگی کند.
- (۲) مدینه فاضله از نظر او جامعه‌ای است که همه اجزای آن به فضایل آراسته و در راستای سعادت کل جامعه فعالیت می‌کنند.
- (۳) انسان‌ها براساس طبع خود برای رفع نیازهایشان به صورت اجتماعی زندگی می‌کنند، پس برترین هدف جامعه، رفع نیازهای اجزای آن است.
- (۴) در مدینه فاضله باید کسی که به بهترین نحو به وظایف خود عمل کرده و از این جهت به درجات عالی تعقل رسیده است به ریاست برسد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۹

درس Box

- مدینه از نظر فارابی -
- در تقابل با مدینه فاضله، مدینه جاهله وجود دارد.
 - مهم‌ترین تفاوت مدینه جاهله و فاضله در هدف است.
 - هدف مدینه جاهله: فقط سلامت جسم و فراوانی لذات دنیایی
 - در مدینه جاهله، رسیدن به سعادت را در گرو رسیدن به لذات دنیایی می‌دانند.
 - در مدینه جاهله هم برای سعادت معنایی قائلند، اما آن را در رسیدن به لذات دنیایی می‌دانند.
 - رئیس مدینه جاهله کسی است که فراوانی لذات دنیایی را فراهم کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از نظر فارابی، انسان موجودی مدنی بالطبع است که به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند. این اولین مبنای وی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی است. پس این مطلب مقدمه اوست نه نتیجه دیدگاه سیاسی‌اش. (رد گزینه ۱)) به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد و به همین جهت باید هدف اصلی جامعه و مدینه نیز سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد. بر این اساس، بهترین مدینه‌ها، از نظر وی، مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایی آراسته‌اند که مجموعه مدینه را به سوی سعادت می‌برد و چنین جامعه‌ای از نظر فارابی «مدینه فاضله» است. پس دلیل اجتماع انسانی صرفاً رفع نیاز نیست که هدفش هم باشد. (رد گزینه ۳)) در مدینه فاضله هم باید کسی که ویژگی‌های ممتازی دارد، بر مردم ریاست کند. از نظر او، ریاست جامعه باید برعهده کسی باشد که روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد و به عالی‌ترین درجات تعقل رسیده و می‌تواند احکام و قوانین الهی را دریافت کند. ملاک داشتن این رتبه عمل به وظایف بیان‌نشده است. (رد گزینه ۴))

کدام گزینه نمی‌تواند با نظرات طبیعت‌شناسانه ابن سینا منطبق باشد؟

- (۱) طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که به سوی غایتی خاص که در ذات خود دارد، حرکت می‌کند.
- (۲) نمی‌توان با دیدن بخش کوچکی از طبیعت که شر به نظر می‌رسد در مورد کل طبیعت قضاوت نمود.
- (۳) هر پدیده‌ای که در جهان رخ می‌دهد چه شر و چه خوب، تأثیر مثبتی در حرکت نظام کلی طبیعت به سمت کمال دارد.
- (۴) غایت و هدف هر جزء از طبیعت، حتماً هماهنگ با غایت و خیر کلی طبیعت است که باعث می‌شود کل طبیعت به سمت کمال باشد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

غایت کل طبیعت حتماً خیر و کمال است، اما غایت اجزا لزوماً به سوی خیر و کمال نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): از نظر ابن سینا، طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که دارای حرکت است و رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد جزء ذات عالم طبیعت و از آن جدایی‌ناپذیر است.

گزینه‌های (۲) و (۳): حتی آن‌چه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، مانند پژمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی همچون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند.

رسیدن به خیر با حرکت به سوی خیر متفاوت است، طبع اجزا به سوی خیر حرکت می‌کند، اما لزوماً به آن نمی‌رسد.

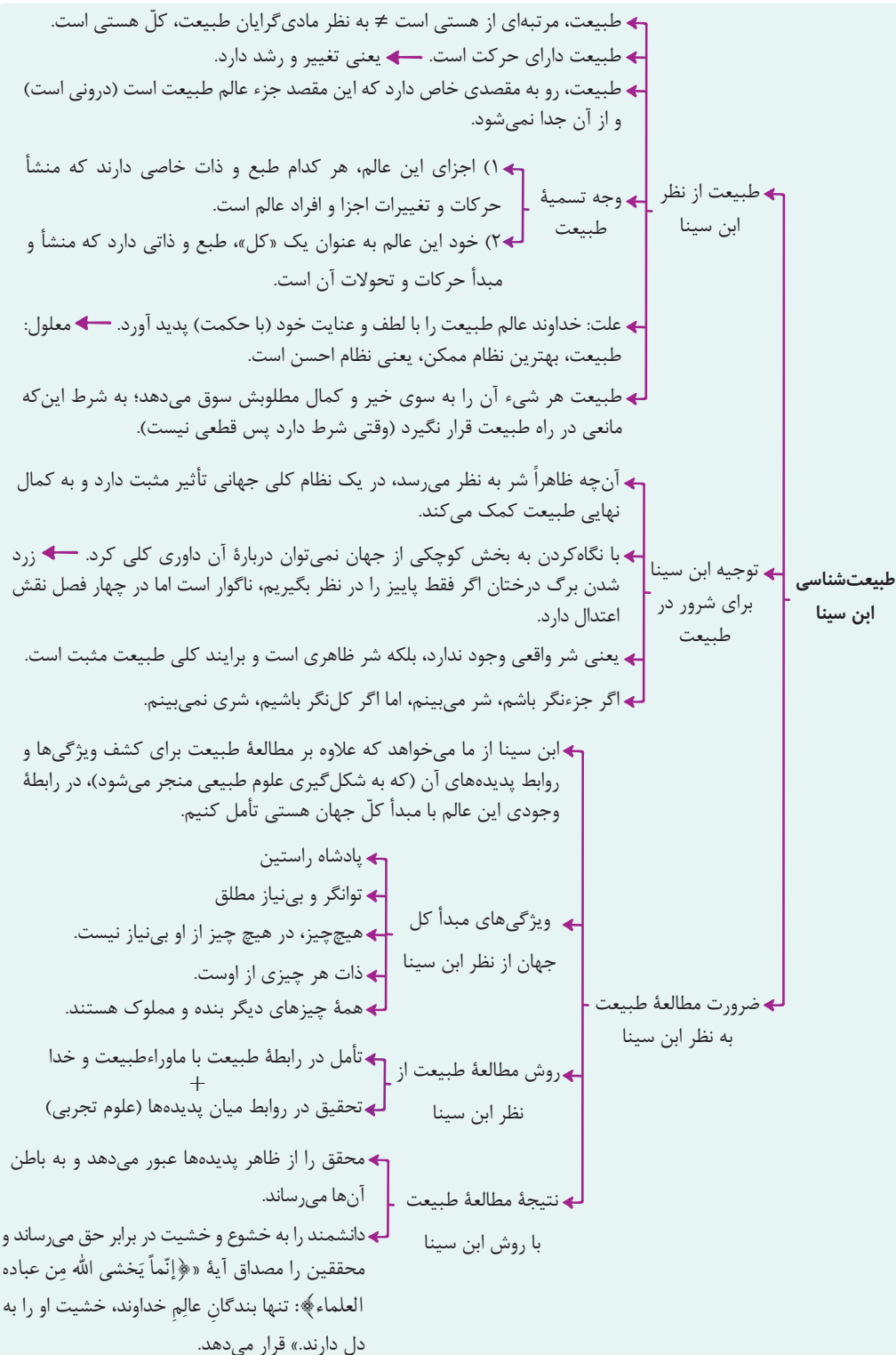
کدام گزینه دربارهٔ طبیعت‌شناسی ابن سینا درست است؟

- (۱) هر بخشی از طبیعت یک طبع و ذات خاصی برای خودش دارد که سازندهٔ طبع و ذات کل طبیعت است.
- (۲) با وجود حرکت طبیعت به سوی کمال، امکان دارد بخشی از طبیعت نتواند به خیر و کمال مطلوبش برسد.
- (۳) با نگاه به طبیعت، در هیچ سطحی هیچ‌گونه خیر و شری در جهان طبیعت قابل ارزیابی و بررسی نیست.
- (۴) طبیعت دارای حرکت و تغییر است و این حرکت قابل مشاهده است پس طبیعت، نظام احسن می‌باشد.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: فلسفهٔ دوازدهم - درس ۱۰

درس‌Box

فلسفه و منطق

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط این که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. (برای مثال الان انسان با ایجاد آلودگی‌های محیطی طبیعت را نابود کرده و مانع شده.)
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): اجزای این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند که منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت می‌باشد. خود این عالم نیز به عنوان یک کل، طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.
گزینه (۳): با نگاه جزئی‌نگر به طبیعت، بعضی از وقایع شر محسوب می‌شوند.
گزینه (۴): خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزای آن چنان ترکیب و تألیف شده‌اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن را تحقق می‌بخشند.

نکته

اجزای طبیعت هر کدام یک طبع و ذات دارند که منشأ حرکت آن جزء است و کل طبیعت هم یک جزء و طبع خاص جدا دارد که منشأ حرکت کل طبیعت است. (طبع اجزاء سازنده طبع کل طبیعت نیست.) ➡ در طبیعت‌شناسی ابن سینا باید جزء و کل را از هم جدا در نظر گرفت.

۱۳۴ به ترتیب هر یک موضوعات زیر در کدام بخش از کتاب «اسفار» صدرالمتألهین توضیح داده شده است؟

• درک بی‌نیازبودن خدا

• فهم دوباره زنده‌شدن همه انسان‌ها

(۱) سفر از خلق به حق - سفر از خلق به سوی حق

(۲) سفر با حق و در حق - سفر در خلق با حق

(۳) سفر از خلق به حق - سفر با حق و در حق

(۴) سفر با حق و در حق - سفر از حق به سوی خلق

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۴ بخش کتاب فلسفی ملاصدرا براساس سفر عرفا:

(۱) سفر از خلق به حق: سالک این سفر تلاش می‌کند از طبیعت و عوالم ماورای طبیعت عبور کند و به حق واصل شود و میان او و خدا حجابی نباشد. ملاصدرا مباحث عمومی فلسفه را در بخش اول مطرح کرده است.

(۲) سفر با حق و در حق: سالک این سفر تلاش می‌کند به کمک خدا سیری در اسما و صفات خدا نماید. ملاصدرا در این بخش به مباحث توحید و صفات الهی می‌پردازد (شناخت بی‌نیازبودن خدا).

(۳) سفر از حق به سوی خلق همراه با حق است: در این سفر سالک به سوی خلق بازمی‌گردد در حالی که به حق توجه دارد و همه‌چیز را مظهر و جلوه او می‌یابد. ملاصدرا در این بخش به افعال خداوند و ربوبیت و حکمت الهی می‌پردازد.

(۴) سفر در خلق است با حق: در این سفر سالک می‌کوشد به کمک حق مردم را هدایت کند و آن‌ها را نیز سالک راه حق نماید. این بخش به علم‌النفس و مراحل شکل‌گیری آن تا رسیدن به مرحله معاد اختصاص دارد (فهم معاد یا دوباره زنده‌شدن انسان پس از مرگ).

دقت کنید که کتاب اسفار ملاصدرا یک کتاب عرفانی نیست، بلکه یک کتاب فلسفی است که فلسفه را با الهام از ۴ سفر عرفانی عرفا، به ۴ قسمت تقسیم کرده است.

نکته

کدام یک از گزینه‌های زیر با شعر زیر از جهت توضیح مفاهیم بنیادین حکمت متعالیه، تناسب بیشتری دارد؟

- «که یکی هست و هیچ نیست جز او وحده لا اله الا هو»
- (۱) وجود اندر کمال خویش جاری است تعین‌ها امور اعتباری است
- (۲) در هزاران جام گوناگون شرابی بیش نیست گرچه بسیاری انجم آفتابی بیش نیست
- (۳) این همه عکس می و نقش نگارین که نمود یک فروغ رخ ساقی است که در جام افتاد
- (۴) گرچه برخیزد ز آب بحر موجی بی‌شمار کثرت اندر موج باشد لیک آبی بیش نیست

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۱۱

درس Box

فلسفه و منطق

پاسخ خیلی تشریحی ✓

شعر «که یکی هست و هیچ نیست جز او/ وحده لا اله الا هو» بیانگر مسئله وحدت حقیقت وجود است که توسط عرفا بیان شده و ملاصدرا نیز آن را به طریق استدلالی اثبات نموده است. به همین جهت شعر «این همه عکس می و نقش نگارین که نمود/ یک فروغ رخ ساقی است که در جام افتاد» که این بیت نیز به همین مسئله اشاره دارد که تکثرات و تنوعها، به هیچ وجه اصالت ندارند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): اشاره به اصل «اصالت وجود»

گزینه‌های (۲) و (۴): اشاره به اصل تشکیک وجود (مراتب داشتن وجود)

کدام مورد را نمی‌توان از ویژگی‌های کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» دانست؟

- (۱) نگاه تطبیقی به فلسفه اسلامی و فلسفه غربی
- (۲) استفاده از فلسفه صدرایی برای پاسخ به مسائل روز
- (۳) همکاری شهید مطهری با علامه طباطبایی در نوشتن متن کتاب
- (۴) استخراج کتاب از دل جلسات علامه طباطبایی و طلاب خاص ایشان

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۱۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم محصول سلسله جلسات علامه طباطبایی با طلاب برجسته و آشنا به مسائل روز در قم بود که در آن، متن کتاب توسط علامه نوشته شده و پاورقی‌ها توسط شهید مطهری به آن اضافه شده است. سایر گزینه‌ها همگی جزء ویژگی‌های منحصربه‌فرد کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» می‌باشند.

با توجه به ساختار درخت اندیشه، ویژگی زندگی کسانی که کم‌تر اهل اندیشه‌ورزی هستند، چگونه است؟

- (۱) نمی‌توانند میان افکار و مسائل زندگی ارتباط برقرار کنند.
- (۲) تمام تصمیمات آن‌ها بر اساس فکر و عقلانیت است.
- (۳) تصمیمات آن‌ها تابع جو حاکم بر جامعه است.
- (۴) زندگی ناسالم و معیوب دارند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۱۲

درس Box

الگویی از نظام فکری و علمی

- ← هر فلسفه‌ای، سبک زندگی خاص خود را به دنبال دارد.
- ← یک تشبیه
- ← ساختار و نظام فکری هر فرد ← مشابه یک درخت
- ← مبانی فلسفی پذیرفته‌شده توسط فرد ← ریشه درخت
- ← سایر افکار و اندیشه‌های وی ← شاخ و برگ درختان
- ← هر چه ریشه قوی‌تر و استوارتر باشد، شاخه‌ها هم استوارند.
- ← تقسیم‌بندی افراد جامع از نظر درخت اندیشه
- ← (۱) کم‌تر اهل اندیشه‌ورزی
- ← نظام فکری مشخص ندارند.
- ← تقلیدکارند.
- ← تصمیم‌گیری آن‌ها تابع جو جامعه است.
- ← (۲) دارای تفکر فلسفی که هنوز به خوبی شکل نگرفته
- ← هنوز نمی‌توانند میان افکار و مسائل زندگی ارتباط برقرار کنند.
- ← گاهی براساس افکار خود تصمیم می‌گیرند و گاهی بیرون از آن.
- ← در حال رشد و پیشرفت هستند.
- ← (۳) دچار خطا در انتخاب ریشه
- ← ریشه ناکارآمد و ناسالم در زمین زندگی قرار دارند.
- ← به یک سبک زندگی معیوب رسیده‌اند.
- ← (۴) دارای ریشه و شاخ و برگ مستحکم
- ← همه‌چیز را با تأمل فراوان و عقلانیت انتخاب کردند.
- ← در هر موردی که صحبت کنند، به همان مبانی فلسفی بازمی‌گردند.
- ← مثل: شهید مطهری

افرادی که کم‌تر اهل اندیشه‌ورزی و تفکر هستند در زندگی تقلید می‌کنند و تصمیمات آن‌ها تابع جو حاکم بر جامعه است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): کسانی که دارای تفکر فلسفی هستند اما هنوز به خوبی شکل نگرفته است.
- گزینه (۲): تفکر فلسفی درست و نظام‌یافته دارند.
- گزینه (۴): تفکر فلسفی معیوب دارند.

اختلاف دو نفر درباره یک موضوع واحد و گفت‌وگوی آن‌ها برای حل این اختلاف، ۱۳۸

(۱) نشان می‌دهد که شناخت و معرفت، امری ممکن است

(۲) یکی از دلایل اثبات توانایی انسان در شناختن است

(۳) می‌تواند ماهیت معرفت را برای ما روشن نماید

(۴) نشان می‌دهد ماهیت شناخت، بدیهی است

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۶

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وقتی دو نفر درباره یک موضوع گفت‌وگو می‌کنند و تلاش می‌کنند یکدیگر را متقاعد کنند به این معناست که آن‌ها معتقدند می‌توانند به شناخت، دست یابند. یعنی چون می‌دانیم طرف مقابل می‌تواند به شناخت برسد، برای آن تلاش می‌کنیم. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): توانایی انسان در شناختن، امری بدیهی است و نیازی به اثبات ندارد.

گزینه‌های (۳) و (۴): حل اختلاف نظر بین دو نفر، ارتباطی به مسئله ماهیت شناخت ندارد. ماهیت شناخت یعنی بتوانیم آن را تعریف کنیم.

امکان شناخت و معرفت بدیهی است و نیاز به اثبات و استدلال ندارد، اما می‌توان برای آن نشانه‌هایی را مطرح کرد.

۱۳۹ کدام گزینه درباره شناخت درست است؟

- (۱) انسان صرفاً می‌تواند در صحت و اعتبار شناخت‌هایی که کسب کرده، شک داشته باشد.
- (۲) با بیان این‌که انسان توانایی اثبات وجود خداوند را ندارد، امکان شناخت انکار شده است.
- (۳) انسان توانایی شناخت موضوعات را دارد پس طبیعی است که بتواند همه‌چیز را شناسایی کند.
- (۴) گزاره «همه شناخت‌های انسان قطعی نیست»، دارای قطعیت نیست و منجر به شکاکیت مطلق می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۶

درس‌Box

شک در امکان اصل شناخت یا شک در اصل دانستن و همه دانسته‌ها، امکان‌پذیر نیست. ← این بیان نشان از شکاکیت
تناقض فرد دارد.
البتة امکان دارد به توانایی خود در شناخت برخی امور شک کنیم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اگر فردی ادعا کند که «همه شناخت‌های انسان قطعی نیست»، پس این گزاره نیز قطعی نیست و متناقض است؛ یعنی با فرض قطعی‌نبودن همه شناخت‌ها، همین گزاره که خودش یک شناخت است هم قطعی نیست و به نوعی شکاکیت مطلق می‌باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): انسان علاوه بر شک در صحت و اعتبار شناخت خود، می‌تواند در امکان شناخت یا عدم شناخت و همچنین دایره اعتبار هر کدام از ابزارهای شناخت هم شک کند و البته می‌توان در شناخت دیگران هم در موضوعات خاص، شک کرد.

گزینه (۲): انسان می‌داند که یکسری موضوعات را نمی‌تواند بشناسد اما این شک، غیر از شک در اصل امکان شناخت است؛ یعنی محدودیت شناخت، امکان شناخت را زیر سؤال نمی‌برد.

گزینه (۳): انسان توانایی شناخت را دارد، اما این به معنی آن نیست که بتواند هر موضوعی را بشناسد، چراکه شناخت انسان محدود است.

کدام مورد نشانه امکان شناخت آدمی است؟

- (۱) دارای خطاب بودن برخی شناخت‌ها و معرفت‌ها
- (۲) متفاوت بودن شناخت افراد از یک موضوع واحد
- (۳) داشتن نظرات سیاسی و اجتماعی
- (۴) انکار حقیقت و واقعیت

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۶

پاسخ خیلی تشریحی ✓

داشتن هر نظر و باوری بیانگر این است که انسان درباره آن موضوع به شناختی رسیده که می‌تواند نظر بدهد، هرچند امکان دارد آن شناخت خطا باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): خطاپذیر بودن شناخت نشانه امکان شناخت نیست بلکه پی‌بردن به خطا نشانه امکان شناخت است.

گزینه (۲): تلاش برای یکسان کردن شناخت‌های متفاوت نشانه امکان شناخت انسان نه این‌که متفاوت بودن شناخت نشانه امکان شناخت باشد.

گزینه (۴): انکار حقیقت بیانگر امکان شناخت نیست.

(سوال ۱۳۵ کنکور انسانی ۱۴۰۴ (فارغ از کشور))

کدام مورد نشانه باور انسان نسبت به امکان شناخت است؟

- (۱) آموختن زبان دوم
- (۲) احساس شوق و هیجان
- (۳) سؤال درباره امکان شناخت
- (۴) تأثیرپذیری از شرایط اجتماعی

در رابطه با ابزارهای شناخت و انواع آن کدام گزینه درست است؟

- (۱) در هر نوعی از شناخت شهودی، می‌تواند خطا رخ دهد.
- (۲) هر انسانی مانند تمام پیامبران، هر سه ابزار شناخت را دارد.
- (۳) شناخت استفاده مناسب از یک لیوان آب، بر پایه نتیجه‌گیری حس است.
- (۴) شناخت عقلی محض که فاقد هرگونه خطا است، مبنای سایر علوم قرار گرفته است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۷

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در وجود هر انسانی از بدو تولد، هر سه ابزار شناخت (حس، عقل و قلب) به صورت بالقوه وجود دارد. ابزار قلب نیز در همه انسان‌ها وجود دارد ولی نیاز است که این ابزار بالفعل شود و به فعلیت برسد تا انسان‌ها بتوانند در سطوح مختلف، دارای معرفت شهودی با ابزار قلب شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

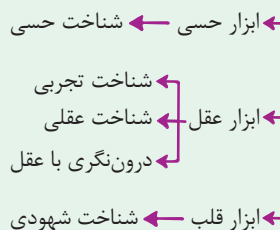
گزینه (۱): وحی، نوعی شهود است اما خطا ندارد.

گزینه (۳): شناخت استفاده مناسب از اشیای مختلف، بر پایه همکاری حس و عقل است. شناخت تفاوت اشیاء با هم براساس حس است اما شناخت استفاده از اشیای مختلف براساس همکاری حس و عقل است.

گزینه (۴): شناخت عقلی محض هم می‌تواند دارای خطا باشد.

انسان‌ها ۳ ابزار شناخت دارند که با آن‌ها به ۵ نوع شناخت می‌رسند:

(سؤال ۱۳۵ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

کدام عبارت درست است؟

- (۱) فقط با تعالی‌بخشیدن به نفس و تهذیب آن است که هر نوع دریافت شهودی قابل تحقق می‌شود.
- (۲) درک پدیده‌های درونی مانند دلهره، اضطراب و اثر آن‌ها بر رفتار، نمونه‌ای از شناخت شهودی است.
- (۳) نه‌تنها در شناخت طبیعت بلکه در فهم پدیده‌های نفسانی نیز، قواعد بنیادین عقل را به کار می‌بریم.
- (۴) یکی از روش‌های فهم یافته‌های بنیادین عقلی، تجزیه و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی و تجربی است.

۱۴۲ امکان دست‌یابی به یافته‌هایی که اساس سایر دانش‌ها قرار می‌گیرند با کدام ابزار شناخت فراهم می‌شود؟

(۲) روش عقلی

(۱) روش تجربی

(۴) روش حسی

(۳) روش شهودی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۷

پاسخ خیلی تشریحی ✓

قدرت و توانایی شناخت عقلی (عقل محض) به انسان این امکان را می‌دهد تا یافته‌هایی سودمند دربارهٔ کل هستی، که امکان درک تجربی آن هیچ‌گاه وجود ندارد، به دست بیاورد و این یافته‌های عقلانی را اساس سایر دانش‌ها قرار دهد و پایه‌های زندگی خود را بر آن‌ها استوار سازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): روش تجربی از همکاری حس و عقل به دست می‌آید و حس در یافته‌های عقل محض جایی ندارد.

گزینه‌های (۳) و (۴): روش شهودی و حسی، اساساً مبنای سایر دانش‌ها قرار نمی‌گیرند.

یافته‌های عقلی محض اساس سایر دانش‌ها است هم دانش‌های عقلی محض و هم دانش‌های تجربی، چراکه مبنای دانش‌های تجربی هم عقلی محض است.

درباره معرفت‌شناسی فیلسوفان مسلمان، کدام گزینه درست است؟

- (۱) همه فیلسوفان مسلمان، همه ابزارهای شناختی را معتبر می‌دانند ولی هر کدام را به مقداری معین در تفکر فلسفی دخیل کرده‌اند.
- (۲) همه فلاسفه مسلمان به‌جز سهروردی معتقد بودند که در دانش فلسفه، استفاده از شهود، باطل است.
- (۳) ملاصدرا و سهروردی در به‌کارگیری منابع شناختی در فلسفه، راهی متفاوت از ابن سینا و فارابی را پیش گرفتند.
- (۴) فارابی و ابن سینا همه ابزارهای شناختی به‌جز شهود را دارای اعتباری خاص می‌دانستند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۸

درس‌Box

از فیلسوفان بزرگ اسلام و جهان

حکیم ابونصر فارابی و
شیخ‌الرئیس ابن سینا

مانند افلاطون و ارسطو، هم حس و هم عقل را معتبر می‌دانستند.

برای شناخت وحیانی هم اعتبار خاص قائل بودند که اختصاص به پیامبران دارد.

نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشتند اما آن را در تبیین فلسفی خود وارد نمی‌کردند.

ابن سینا در یکی از کتاب‌های عرفانی خود، معرفت شهودی را توضیح می‌دهد اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال‌های فلسفی سخن نمی‌گوید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

همه فلاسفه مسلمان، همه راه‌های شناختی را معتبر می‌دانند ولی درباره محدوده کاربرد آن‌ها با یکدیگر اختلاف دارند. فارابی و ابن سینا معتقدند در فلسفه نباید از شهود و وحی استفاده کرد. برخلاف او سهروردی از جمع بین عقل و شهود در تفکر فلسفی بهره برد و نهایتاً ملاصدرا در مکتب حکمت متعالیه از وحی قرآنی در کنار عقل و شهود نیز استفاده نمود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): همه فیلسوفان مسلمان، همه ابزارهای شناخت را در تفکر فلسفی دخیل نمی‌دانند.

گزینه (۲): ملاصدرا نیز از کشف و شهود در مکتب خود بهره می‌برد.

گزینه (۴): فارابی و ابن سینا همه ابزارهای شناختی از قبیل حس، عقل و شهود را معتبر می‌دانستند و هم‌چنین برای معرفت وحیانی، اعتبار خاصی قائل بودند.

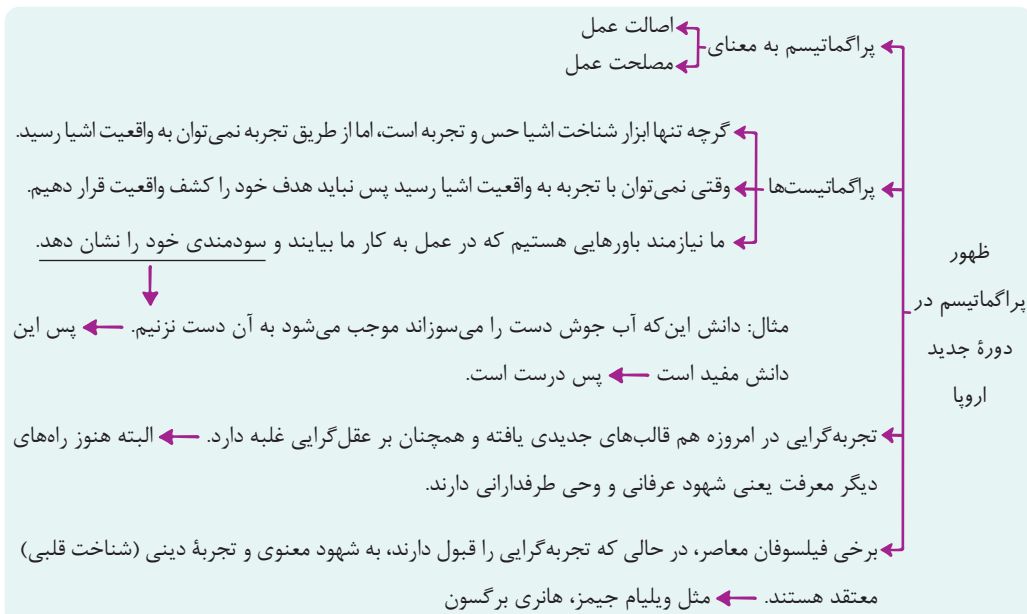
کدام گزینه درباره دیدگاه‌های معرفت‌شناسی فیلسوفان اروپایی درست است؟

- (۱) دیدگاه پراگماتیست‌ها تفاوت خاصی با دیدگاه پوزیتیویست‌ها ندارد.
- (۲) عمل‌گرایان براساس عدم واقع‌نمایی تجربه، ملاک دیگری را بیان کردند.
- (۳) فایده‌گرایان باور داشتند ملاک مفیدبودن یک شناخت، درست‌بودن آن می‌باشد.
- (۴) شروع اختلاف در دوره جدید اروپا، بر مبنای آن بود که عقل معتبر است یا نیست.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فلسفه یازدهم - درس ۸

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه خاص به تجربه، علوم تجربی پیشرفت کردند (فایده تجربه‌گرایی) اما بی‌مهری به تفکر عقلی اشکالات نظری متعددی را پدید آورد، از جمله این‌که:

- (۱) روش تجربی نمی‌تواند پاسخگوی سؤال‌های مهم انسان باشد، مثلاً تجربه نمی‌توانست درباره نیاز جهان به مبدأ و خدا و یا عوالم غیرمادی و فضایل اخلاقی نظر دهد.
- (۲) ناتوانی تجربه در دستیابی به همه خصوصیات اشیا.
- (۳) احتمالی‌بودن بسیاری از نتایج تجربی.
- (۴) تفاوت میان تجربه‌های انسان که می‌توانست قطعیت احکام تجربی را از بین ببرد.

این مشکلات سبب شد که واقع‌نمایی دانش تجربی بار دیگر با اشکال روبه‌رو شود و جریان‌های نسبی‌گرا و پراگماتیسم در داخل تجربه‌گرایی ظهور کنند. این دو دیدگاه هر دو معتقدند که تجربه واقع‌نما نیست. در این حال نسبی‌گرایان به این نتیجه رسیدند که حقیقت ثابتی وجود ندارد اما پراگماتیست‌ها (عمل‌گرایان) به این معیار رسیدند که به جای واقعیت باید به سودمندی روی آورد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): پراگماتیسم یا اصالت عمل یا مصلحت عملی معتقد است گرچه تنها ابزار شناخت حس و تجربه است اما از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت اشیا رسید. (متفاوت با دیدگاه پوزیتیویست‌ها)

گزینه (۳): از نظر فایده‌گرایان ملاک درست‌بودن یک چیز، مفیدبودن آن است نه برعکس.

گزینه (۴): شروع این اختلاف در ابتدای دوره رنسانس، در حوزه محدود و محدودیت‌های عقل بود، نه اعتبار یا عدم اعتبار خود عقل.

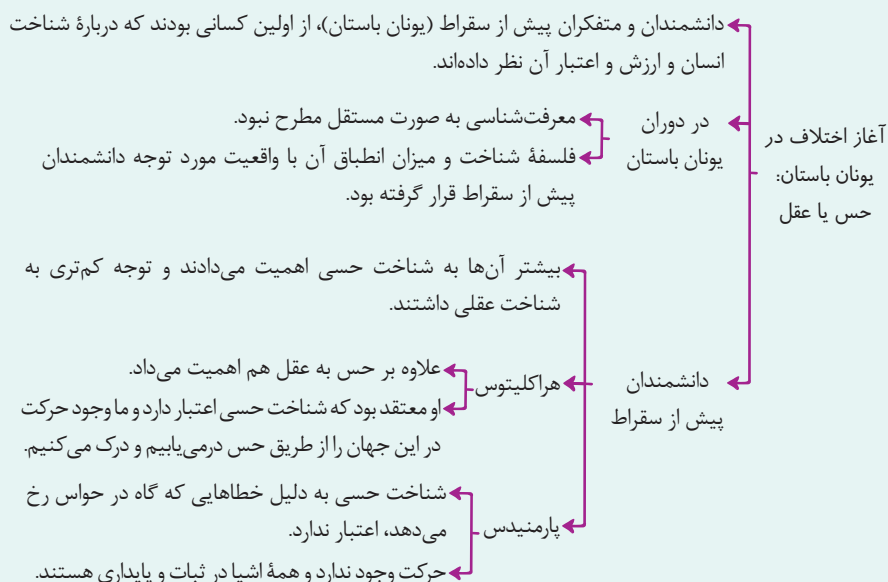
کدام گزینه اشتراک معرفت‌شناسانهٔ هراکلیتوس و پارمنیدس را نشان می‌دهد؟

- (۱) حس و عقل هر دو اعتبار دارند هرچند باید عقل را که دارای خطا نیست، معتبرتر دانست.
- (۲) آن‌چه اعتبار حس را خدشه‌دار می‌کند، خطاهایی است که به داده‌های حسی وارد می‌شود.
- (۳) عقل قابل اعتنا و اعتماد است و آن‌چه موجب درک تحرکات و تغییرات می‌شود، حس است.
- (۴) شهود معتبر است هرچند نمی‌توان آن را وارد فلسفه و تبیین‌های فلسفی کرد.

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبحث: فلسفهٔ یازدهم - درس ۸

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به نظر هراکلیتوس عقل و حس هر دو معتبرند اما از آن‌جایی که تغییرات با حس درک می‌شود، حس مهم‌تر است. به نظر پارمنیدس عقل معتبر است اما حس به دلیل خطاهایش نامعتبر است هرچند تغییرات و حرکات با حس درک شود ولی از آن‌جا که حس نامعتبر است پس حرکت هم نامعتبر است و جهان ثابت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ (۱): پارمنیدس حس را معتبر نمی‌داند.
- گزینهٔ (۲): این گزینه صرفاً نظر پارمنیدس است.
- گزینهٔ (۴): دیدگاه افلاطون، ارسطو، فارابی و ابن سینا است.

کدام گزینه در رابطه با واقعیت نادرست است؟

- (۱) وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، به راحتی می‌تواند با استفاده از آن منابع غیرفعال، کالا و خدمات زیادی تولید کند.
- (۲) با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کم‌تری مورد نیاز است و سرمایه کم‌تری مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- (۳) با کاهش تولید و پدید آمدن رکود به دلیل وجود منابع بیکار، کشور زیر مرز امکانات تولید قرار می‌گیرد.
- (۴) وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، حتماً باید منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری انتقال یابند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۸

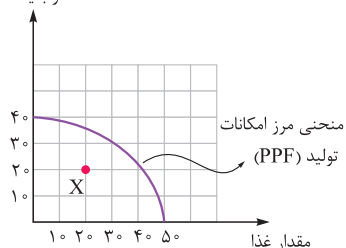
پاسخ خیلی تشریحی ✓

در این حالت اقتصاد دارای منابع بیکاری است که این منابع می‌توانست برای تولید کالا و خدمات استفاده شود، اما در حال حاضر از آن‌ها برای تولید هیچ چیز استفاده نمی‌شود.	- کارگران کم‌تری مورد نیاز است. - سرمایه کم‌تری مورد استفاده قرار می‌گیرد.	با کاهش تولید و پدید آمدن رکود
--	---	--------------------------------

- به دلیل وجود منابع بیکار (برخی از کارخانه‌ها بسته شده‌اند و یا بعضی از کارگرها بیکار هستند) کشور در زیر مرز امکانات تولید (نقطه X در شکل زیر) قرار می‌گیرد.
- وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، به راحتی می‌تواند با استفاده از آن منابع غیرفعال، کالا و خدمات زیادی تولید کند.
- وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری نیست.
- نقاط بر روی منحنی مرز امکانات تولید نقاط کارا هستند؛ یعنی اقتصاد از حداکثر منابع استفاده کرده است و هیچ منبعی بدون استفاده و به اصطلاح غیرفعال نیست.
- وقتی اقتصاد منابع غیرفعال داشته باشد، تولید ناکارا خواهد بود. در این شرایط این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود؛ بدون آن‌که از تولید کالاهای دیگر کاسته شود. برای فهم بهتر، منحنی مرز امکانات تولید زیر را در نظر بگیرید:

مقدار بقیه کالاهای

- نقطه «X» زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکاراست. (هر نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده است، زیرا حداقل بیشتر از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون این‌که تولید کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف گردند.)

نقطه «X» یک ترکیب از ۲۰ واحد غذا و ۲۰ واحد از بقیه کالاهاست. کشور می‌تواند این ترکیب را تولید کند، اما منحنی مرز امکانات تولید به ما نشان می‌دهد که اگر ۲۰ واحد غذا تولید شود، منابع کافی برای تولید ۳۵ واحد از بقیه کالاهای (به جای ۲۰ واحد) وجود خواهد داشت؛ بنابراین وقتی تولید ناکاراست

و در اقتصاد منابع غیرفعال وجود دارد، می‌توان بدون تغییر و کاستن از میزان تولید یک کالا، با به کارگیری منابع تولید غیرفعال میزان تولید کالای دیگر را افزایش داد.

در اقتصاد ایران کدام عامل بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت اقتصادی اثر منفی قابل توجهی گذاشته است و از جمله عوامل مهم بیکاری و رکود به شمار می‌رود و دولت‌ها موظف‌اند چگونه با فقر و بیکاری مبارزه کنند؟

(۱) واردات بی‌رویه کالاهای مشابه - جلوگیری از بی‌ثباتی قیمت‌ها - افزایش نرخ‌های مالیاتی

(۲) واردات بی‌رویه کالاهای مشابه - حمایت از شرکت‌های تولیدی - مبارزه با فساد

(۳) بی‌ثباتی در قیمت‌ها - حمایت از شرکت‌های تولیدی - مبارزه با فساد

(۴) بی‌ثباتی در قیمت‌ها - اجرای سیاست‌های فقرزدایی - برقراری عدالت

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● قانون‌گذاری‌های متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر ● اختلال در بازارهای انرژی جهان ● بحران‌های محیط زیستی یا بهداشتی مانند: ویروس کرونا ● بی‌ثباتی در قیمت‌ها (به عنوان مثال در اقتصاد ایران بی‌ثباتی در قیمت‌ها، بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت اقتصادی اثر منفی قابل توجهی گذاشته است و خود یکی از عوامل مهم بیکاری و رکود به شمار می‌رود).	عوامل بی‌ثباتی و ناامنی در فضای کسب و کار اقتصادی
---	---

از وظایف دولت‌ها در هر کشوری - (۱) اجرای سیاست‌های فقرزدایی
(۲) برقرار کردن عدالت

دولت‌ها موظف‌اند از طریق - (۱) حمایت از شرکت‌های تولیدی
(۲) مبارزه با فساد ← با فقر و بیکاری مبارزه کنند.

• جمعیت یک کشور فرضی ۵۰۰ میلیون نفر است.

• از کل جمعیت، ۷۰ درصد در سن ۱۵ سال و بیشتر قرار دارند.

• بررسی‌ها نشان می‌دهد ۴۰ درصد از افراد ۱۵ ساله و بیشتر، غیرفعال‌اند.

• همچنین در این کشور ۱۶۸ میلیون نفر شاغل هستند.

(الف) نرخ بیکاری در این کشور چند درصد است؟

(ب) اگر علت افزایش بیکاری، کاهش فروش بنگاه‌ها در اثر رکود اقتصادی باشد، به ترتیب نوع بیکاری غالب و سیاست

مناسب دولت برای کاهش این بیکاری کدام است؟

(۱) ۲۰ درصد - بیکاری ساختاری / سیاست پولی انقباضی از طریق فروش اوراق مشارکت

(۲) ۳۰ درصد - بیکاری دوره‌ای / سیاست پولی انبساطی از طریق خرید اوراق مشارکت

(۳) ۳۰ درصد - بیکاری اصطلاحی / سیاست مالی انقباضی از طریق کاهش هزینه‌های دولت

(۴) ۲۰ درصد - بیکاری دوره‌ای / سیاست پولی انبساطی از طریق خرید اوراق مشارکت

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس‌های ۸ و ۹

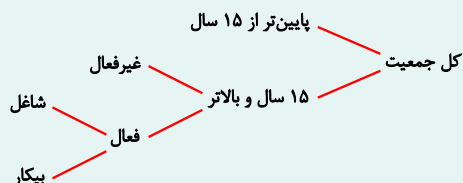
درس Box

مفهوم اقتصادی	تعریف	مثال
شاغل	کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند، دستمزد یا حقوق می‌گیرند. (این شغل می‌تواند تمام‌وقت یا پاره‌وقت باشد).	کارمندان یا کارگران شرکت‌ها، کارخانه‌ها و ادارات دولتی و خصوصی
بیکار	کسی است که بالاتر از ۱۵ سال دارد و در جست‌وجوی کار است؛ اما کاری برای خود پیدا نمی‌کند. (این افراد از جست‌وجوی شغل دلسرد نشده‌اند).	فرد بالای ۱۵ سال که دنبال کار می‌گردد ولی کاری پیدا نمی‌کند.
جمعیت فعال	افراد بالای ۱۵ سال که مشغول به کارند یا دنبال کار هستند. (تعداد افراد بیکار + تعداد افراد شاغل)	مجموع افراد بالای ۱۵ سال که یا شاغل هستند و یا در جست‌وجوی شغل هستند ولی کاری پیدا نمی‌کنند.
جمعیت غیرفعال	افرادی که در سن کار (بالای ۱۵ سال) قرار دارند ولی شاغل یا بیکار نیستند.	دانش‌آموزان بالای ۱۵ سال، دانشجویان، بازنشستگان، خانه‌داران و افرادی که دنبال کار نمی‌گردند.

نرخ بیکاری: اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور است. نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور ضربدر عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰$$

مرکز آمار ایران وظیفه استخراج این آمارها را دارد.

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل کشور

جمعیت فعال + جمعیت غیرفعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال

الف) برای محاسبه نرخ بیکاری ابتدا باید جمعیت بالاتر از ۱۵ سال را محاسبه کنیم:

$$\text{میلیون نفر } ۳۵۰ = \frac{۷۰}{۱۰۰} \times ۵۰۰ = \text{جمعیت کل جامعه} \times \frac{۷۰}{۱۰۰} = \text{جمعیت ۱۵ سال و بالاتر}$$

سپس باید جمعیت فعال را محاسبه کنیم:

در صورت سؤال داریم ۴۰ درصد از جمعیت افراد ۱۵ سال و بالاتر، غیرفعال هستند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت ۶۰ درصد (۱۰۰ - ۴۰ = ۶۰) از جمعیت افراد ۱۵ سال و بالاتر، فعال هستند.

$$\text{میلیون نفر } ۲۱۰ = \frac{۶۰}{۱۰۰} \times ۳۵۰ = \text{جمعیت ۱۵ سال و بالاتر} \times \frac{۶۰}{۱۰۰} = \text{جمعیت فعال}$$

سپس باید جمعیت افراد بیکار را به دست آوریم:

در صورت سؤال داریم ۱۶۸ میلیون نفر از جمعیت فعال، شاغل هستند؛ بنابراین خواهیم داشت:

$$\text{جمعیت شاغل} + \text{جمعیت بیکار} = \text{جمعیت فعال}$$

$$\text{میلیون نفر } ۴۲ = ۲۱۰ - ۱۶۸ = \text{جمعیت شاغل} - \text{جمعیت فعال} = \text{جمعیت بیکار} \Rightarrow$$

حالا با داشتن تعداد جمعیت بیکار و تعداد جمعیت فعال می‌توانیم نرخ بیکاری را محاسبه کنیم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰ = \frac{۴۲}{۲۱۰} \times ۱۰۰ = ۲۰ \text{ درصد}$$

(ب)

تعریف	انواع بیکاری
شامل کسانی می‌شود که: ● شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. ● به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.	بیکاری اصطکاکی
زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند. مثال: برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان.	بیکاری فصلی
ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثال: نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.	بیکاری ساختاری
● بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. ● در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.	بیکاری دوره‌ای

وضعیت اقتصادی جامعه	سیاست‌های پولی اتخاذ شده	روش اعمال این سیاست: سیاست بازار باز (خرید یا فروش اوراق مشارکت)
تورم	کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی)	بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، به طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد و تورم را کنترل و نقدینگی در گردش را کاهش دهد.
رکود اقتصادی	افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی)	بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم، به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق کند.

در نتیجه نوع بیکاری در این جامعه «بیکاری دوره‌ای» است و دولت برای حل مشکل این نوع از بیکاری سیاست پولی انبساطی (افزایش نقدینگی در گردش) را از طریق خرید اوراق مشارکت در دست مردم اعمال می‌کند.

فرض کنید نرخ تورم سالانه ۲۳ درصد است. شرکت تولیدی «ایران سبز» که تنها یک محصول (کود زیستی) تولید می‌کند، همانند سایر بنگاه‌ها با افزایش ۲۳ درصدی هزینه‌های تولید مواجه شده است. مدیرعامل شرکت برای جلوگیری از زیان، قیمت فروش این محصول را به اندازه نرخ تورم افزایش می‌دهد. با فرض این که تقاضای این محصول تغییری نکند، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) با افزایش قیمت محصول، هم رقم سود و هم نرخ سود شرکت افزایش می‌یابد.
- (۲) رقم سود شرکت افزایش می‌یابد، اما نرخ سود آن تغییری نمی‌کند.
- (۳) نرخ سود شرکت کاهش می‌یابد؛ زیرا افزایش هزینه‌ها بیش از افزایش قیمت است.
- (۴) نه رقم سود و نه نرخ سود شرکت تغییری نمی‌کند؛ زیرا تورم فقط سطح قیمت‌ها را تغییر می‌دهد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

قیمت هر واحد کالا $\times$ میزان کالای فروش‌رفته (= میزان کالای تقاضاشده) = درآمد

$$Q \times P = \text{درآمد در سال جاری}$$

$$C = \text{هزینه‌های تولید در سال جاری}$$

$$\text{هزینه‌های تولید در سال جاری} - \text{درآمد در سال جاری} = \text{سود در سال جاری}$$

$$\Rightarrow \text{سود در سال جاری} = (Q \times P) - C$$

تورم (افزایش سطح عمومی قیمت‌ها) در سال جاری باعث می‌شود هم قیمت هر واحد کالای تولیدی و هم میزان هزینه‌های تولید در سال آینده افزایشی به میزان $1/23$ برابر داشته باشند.

اگر تقاضا تغییری نکند، در نتیجه میزان کالای به‌فروش‌رفته نیز تغییری نخواهد کرد، در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{درآمد در سال آینده} = Q \times (1/23)P = 1/23(Q \times P)$$

$$1/23 C = \text{هزینه‌های تولید در سال آینده}$$

$$\text{هزینه‌های تولید در سال آینده} - \text{درآمد در سال آینده} = \text{سود در سال آینده}$$

$$\Rightarrow \text{سود در سال جاری} = 1/23 \times [(Q \times P) - C] = 1/23(Q \times P) - 1/23 C$$

در نتیجه رقم سود نسبت به سال قبل عدد بزرگ‌تری خواهد بود، اما نرخ سود از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\text{نرخ سود} = \frac{\text{میزان سودی که فرد کسب می‌کند}}{\text{میزانی که فرد هزینه کرده است}}$$

$$\text{نرخ سود در سال جاری} = \frac{(Q \times P) - C}{C}$$

$$\text{نرخ سود در سال آینده} = \frac{1/23 [(Q \times P) - C]}{1/23 C} = \frac{(Q \times P) - C}{C}$$

در نتیجه نرخ سود در سال آینده نسبت به نرخ سود در سال قبل تغییری نکرده است.

۱۵۰

کارخانه‌داری در طول یک سال ۸۵ میلیون تومان سود کرد. در صورتی که هزینه‌های تولید ماهیانه ۱۲ میلیون تومان باشد، پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

الف) میزان درآمد حاصل از تولید، چند میلیون تومان بوده است؟

ب) اگر مخارج سالیانه این فرد ۲۰ میلیون تومان باشد، مبلغی که مشمول پرداخت خمس می‌شود، چند میلیون ریال است؟

۱) ۲۲۹ - ۶۵۰

۲) ۲۲۹ - ۴۱۰

۳) ۱۹۷ - ۱۵۴

۴) ۱۹۷ - ۴۵۰

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس‌های ۱ و ۱۲

درس‌Box

هزینه‌های تولید: پولی را که کارآفرینان به ناچار برای تولید محصولات خود (اعم از کالاها یا خدمات) صرف می‌کنند، هزینه‌های تولید می‌نامند. (این پول در واقع همان پول‌هایی است که تولیدکنندگان برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آن‌ها پرداخت می‌کنند، مانند: پولی که برای خرید یا اجاره محلی به عنوان کارگاه، مغازه یا دفتر کار پرداخت می‌شود یا پولی که برای خرید ماشین‌آلات و سایر ابزارها و سرمایه‌های فیزیکی یا خرید مواد اولیه صرف می‌شود یا پولی که برای استخدام تعدادی کارگر و کارمند پرداخت می‌شود.)

درآمد: درآمد به پولی که تولیدکنندگان با فروش محصولات خود به دست می‌آورند، گفته می‌شود.

کل محصول فروخته شده $\times$ قیمت هر واحد از محصول = درآمد

سود یا زیان (حسابداری):

اگر میزان درآمد از هزینه بیشتر باشد، تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است. $> \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود}$

اگر میزان درآمد از هزینه کم‌تر باشد، کسب‌وکار دچار ضرر و زیان می‌شود. $< \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{زیان}$

تعیین سال خمسی در برنامه مخارج:

هر درآمدی که به دست می‌آوریم اگر بعد از یک سال از مجموع مخارجمان زیاد بیاید (به همان میزان که زیاد آمده است). مشمول خمس قرار می‌گیرد و موظفیم ۲۰ درصد از مازاد مخارج یک سال خود را به عنوان سهم امام و سهم سادات به مرجع تقلید یا نماینده او بدهیم. بعد از گذشت یک سال، درآمد باقی‌مانده پس از کسر مخارج به همراه اقلام مصرفی را که خریده‌اید ولی از آن استفاده نکرده‌اید، محاسبه کنید و خمس آن را پرداخت کنید.

$$\left(\text{اقلام مصرفی که در طول سال خریده} + \text{مبلغی که برای فرد پس از کسر مخارج} \right) \times \frac{1}{5} = \text{خمس پرداختی}$$

ولی از آن‌ها استفاده نکرده است. پایان سال باقی مانده است.

یا

$$\left[\text{اقلام مصرفی که خریده ولی از آن استفاده نکرده است} + (\text{مخارج سالانه فرد} - \text{سود سالانه}) \right] \times \frac{1}{5} = \text{خمس پرداختی}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓ (الف)

میلیون تومان ۸۵ = سود سالانه

میلیون تومان ۱۴۴ = ۱۲ × ۱۲ = هزینه‌های تولید سالانه

هزینه سالانه - درآمد سالانه شرکت = سود سالانه

میلیون تومان ۲۲۹ = ۸۵ + ۱۴۴ $\Rightarrow$ درآمد سالانه شرکت $\Rightarrow$ ۱۴۴ - درآمد سالانه شرکت = ۸۵ $\Rightarrow$

(ب)

مخارج سالانه فرد - سود سالانه = مبلغ مشمول پرداخت خمس

$$\text{میلیون ریال } ۶۵۰ = \text{میلیون تومان } ۶۵ = ۸۵ - ۲۰ =$$

برای تبدیل تومان به ریال، عدد مورد نظر را در عدد ۱۰ ضرب می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر به عدد اضافه می‌کنیم) و برعکس

برای تبدیل ریال به تومان، عدد مورد نظر را بر عدد ۱۰ تقسیم می‌کنیم. (به بیان ساده‌تر یک صفر از عددمان کم می‌کنیم.)

موارد کدام گزینه تکمیل‌کنندهٔ جاهای خالی عبارات زیر است؟

- (الف) نقش اصلی پول در مبادلات، است.
 (ب) در صورتی که پول بتواند کند، می‌تواند وسیلهٔ مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد.
 (ج) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از است.
 (د) اولین شکل پول که در کشورمان مورد استفاده قرار گرفت، بود.
 (ه) در شرایط تورمی، روش ترجیحی دولت برای افزایش عرضه است.
 (۱) الف) آسان‌سازی مبادله / ب) حفظ ارزش / ج) عملکرد بانک‌ها / د) غلات / ه) افزایش واردات
 (۲) الف) تعیین ارزش نسبی کالا / ب) حفظ ارزش / ج) سیاست‌های دولت / د) چای / ه) افزایش صادرات
 (۳) الف) تعیین ارزش نسبی کالا / ب) حفظ ارزش / ج) عملکرد بانک‌ها / د) غلات / ه) افزایش ظرفیت‌های تولیدی
 (۴) الف) آسان‌سازی مبادله / ب) ارزش نسبی کالاها را تعیین / ج) سیاست‌های دولت / د) چای / ه) افزایش واردات

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبحث: درس ۹

درس‌Box

وظایف پول:

● شما در مبادلات خود، پول را می‌پذیرید؛ زیرا می‌دانید که دیگران نیز هنگام فروش کالاها یا خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت. ● نقش اصلی پول در مبادلات = آسان‌سازی مبادله	(۱) وسیلهٔ پرداخت در مبادلات
● با پول می‌توان ارزش کالاها را مشخص کرد و سپس ارزش نسبی آن‌ها را با هم سنجید. ● عملاً پول، کار خرید و فروش کالاها را به یکدیگر آسان می‌کند. ● هر کشور دارای واحد ارزش خاص خود است، مانند یورو در اتحادیهٔ اروپا، دلار در آمریکا و ریال (تومان) در ایران	(۲) وسیلهٔ سنجش ارزش
● شما با پرداخت پول می‌توانید نیازهای گوناگون خود را برطرف کنید. بعضی نیازها هر روزه و بعضی در طول زمان پیش می‌آید و فرد همواره باید مقداری پول را برای رفع نیازهای آیندهٔ خود نگهداری کند. ● علاوه بر هزینه‌های روزمره، برخی هزینه‌های غیر قابل پیش‌بینی‌ای نیز هست که در موقعیت‌های خاص پیش می‌آید. ● همچنین برخی اوقات افراد تمایل دارند بخشی از ثروت و دارایی خود را به شکل پول نگه دارند.	(۳) وسیلهٔ پس‌انداز و حفظ ارزش
● در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می‌تواند وسیلهٔ مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد. ● این وظیفهٔ پول در روزگار ما کاملاً محسوس است؛ زیرا اکثر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد. ● خریدهای اقساطی و ردوبدل کردن حواله‌های بانکی نیز از همین نوع است.	(۴) وسیلهٔ پرداخت‌های آینده

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) آسان‌سازی مبادله

ب) حفظ ارزش

ج) عملکرد بانک‌ها

د) غلات:

به دلیل مشکلات مبادلهٔ پایاپای، بشر برای مبادلات خود از کالایی: بادوام، فاسدنشدنی و قابل تقسیم به تکه‌های کوچک و پرترفدار استفاده کرد.

در هر منطقه کالایی خاص پرتعداد بود، مثلاً غلات در ایران/ صدف در هندوستان/ چای در تبت/ پوست سمور در روسیه خواهان بیشتری داشت و ساکنان این مناطق حاضر بودند کالاهای اضافی خود را با این کالاها معاوضه کنند و آنها اطمینان داشتند با دادن این کالاها پرتعداد می‌توانند کالاهای مورد نیاز خود را دریافت کنند.

ه) افزایش واردات:

یکی از دلایل وجود تورم در جامعه: نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (فزونی تقاضا بر عرضه) است. در این شرایط دولت برای مقابله و کنترل تورم: باید میزان عرضه کالاها را افزایش دهد.

روش‌های دولت برای افزایش عرضه کالاها:

- ۱) ظرفیت‌های تولیدی را افزایش می‌دهد. (این روش زمان‌بر است.)
- ۲) از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند. (روش ترجیحی دولت)

اطلاعات زیر مربوط به یک جامعه فرضی است. با توجه به اطلاعات جدول، پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

ردیف	عنوان	مقدار
۱	اسکناس و مسکوکات در دست مردم	۳۶۰ واحد
۲	ارزش چک پول	۱۲۰ واحد کم‌تر از سپرده‌های دیداری
۳	ارزش سپرده‌های دیداری	دو برابر چک پول
۴	ارزش سپرده‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	۴۲۰ واحد
۵	ارزش سپرده‌های پس‌انداز بلندمدت	۱۸۰ واحد

الف) حجم پول در این جامعه چند واحد است؟

ب) میزان نقدینگی در این جامعه چند واحد است؟

۱) الف (۷۲۰ ب) ۱۴۴۰

۲) الف (۸۴۰ ب) ۱۵۶۰

۳) الف (۸۴۰ ب) ۱۴۴۰

۴) الف (۷۲۰ ب) ۱۳۲۰

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۹

درس‌Box

چک پول + سپرده‌های دیداری (حساب‌های جاری) + اسکناس و مسکوکات = حجم پول

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه پول

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

● حجم نقدینگی می‌تواند کم یا زیاد شود.

● در بیشتر موارد حجم نقدینگی در کشورها با افزایش روبه‌رو است.

● افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌ها است.

اگر ارزش چک پول را برابر با C در نظر بگیریم، خواهیم داشت:

$$۱۲۰ - \text{سپرده‌های دیداری} = C \Rightarrow ۱۲۰ - \text{سپرده‌های دیداری} = \text{چک پول}$$

$$۲ \times C = \text{سپرده‌های دیداری} \Rightarrow \text{چک پول} \times ۲ = \text{سپرده‌های دیداری}$$

با جای‌گذاری فرمول دوم در فرمول اول خواهیم داشت:

$$C = ۲C - ۱۲۰ \Rightarrow C = ۱۲۰ \text{ واحد}$$

$$\text{واحد } ۲۴۰ = ۲ \times ۱۲۰ = ۲ \times C = \text{سپرده‌های دیداری} \Rightarrow$$

$$\text{چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس و مسکوکات} = \text{حجم پول}$$

$$\text{واحد } ۷۲۰ = ۱۲۰ + ۲۴۰ + ۳۶۰ = \text{حجم پول}$$

$$\text{حساب‌های پس‌انداز بلندمدت} + \text{حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت} = \text{شبه پول}$$

$$\text{واحد پولی } ۶۰۰ = ۱۸۰ + ۴۲۰ = \text{شبه پول}$$

$$\text{شبه پول} + \text{حجم پول} = \text{نقدینگی}$$

$$\text{واحد پولی } ۱,۳۲۰ = ۷۲۰ + ۶۰۰ = \text{نقدینگی}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در جدول زیر، سطح عمومی قیمت‌های مربوط به سه کشور مختلف در طی یک سال ذکر شده است. چنان‌چه نرخ تورم در این سه کشور یکسان باشد؛ سطح عمومی قیمت‌ها در دو کشور A و C به ترتیب در ابتدای سال و انتهای سال، کدام است؟

کشور	سطح عمومی قیمت‌ها	سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال	سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال
A		؟	۵۰۴
B		۶۵۰	۷۸۰
C		۹۵۰	؟

$$۱۱۲۵ - ۴۲۰ (۲)$$

$$۱۱۴۰ - ۳۶۸ (۴)$$

$$۱۱۲۵ - ۳۶۸ (۱)$$

$$۱۱۴۰ - ۴۲۰ (۳)$$

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۹

$$\text{درصد تغییر cpi برای یک ماه (یا یک سال) معین} = \frac{\text{cpi در ماه (سال) قبل} - \text{cpi در ماه (سال) معین}}{\text{cpi در ماه (سال) قبل}}$$

$$\text{درصد تورم کشور B} = \frac{۷۸۰ - ۶۵۰}{۶۵۰} \times ۱۰۰ = ۰/۲ \times ۱۰۰ = ۲۰$$

$$\Rightarrow \text{درصد } ۲۰ = \text{تورم کشور C} = \text{تورم کشور A} = \text{تورم کشور B}$$

$$\text{تورم کشور A} \Rightarrow ۰/۲ = \frac{۵۰۴ - x}{x} \Rightarrow ۰/۲x = ۵۰۴ - x$$

$$\Rightarrow ۱/۲x = ۵۰۴ \Rightarrow x = \frac{۵۰۴}{۱/۲} = ۴۲۰$$

$$\text{تورم کشور C} \Rightarrow ۰/۲ = \frac{y - ۹۵۰}{۹۵۰} \Rightarrow ۱۹۰ = y - ۹۵۰$$

$$\Rightarrow y = ۱۹۰ + ۹۵۰ = ۱,۱۴۰$$

راه‌حل میان‌بر:

نرخ تورم برابر با ۲۰ درصد است که به صورت اعشار می‌شود: ۰/۲ و سپس با عدد یک جمع می‌کنیم و برابر می‌شود با: ۱/۲

دو حالت پیش می‌آید:

حالت اول:

سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال را داریم و باید سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال را به دست بیاوریم. در این حالت باید سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال را بر عدد به‌دست‌آمده (۱/۲) تقسیم کنیم:

$$\frac{۵۰۴}{۱/۲} = ۴۲۰$$

حالت دوم:

سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال را داریم و باید سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال را به دست بیاوریم. در این حالت باید سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال را در عدد به‌دست‌آمده (۱/۲) ضرب کنیم:

$$۱/۲ \times ۹۵۰ = ۱,۱۴۰$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر کدام از رویدادهای زیر مربوط به کدام دوره تاریخی از اقتصاد ایران است؟

- قاجار
- دوره پایانی حکومت صفویه
- نیمه اول حکومت صفویه
- پهلوی
- دوران باستان

دوره	رویداد
«ج»	سیاست‌های رکودی و انقباضی
«ب»	جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود
«الف»	وجود حکومت‌ها و سلسله‌های بزرگ، لشکرکشی‌ها و جنگ‌ها، جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم
«د»	اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.
«ه»	یکپارچگی سیاسی، اقتصادی، دینی، فرهنگی و اجتماعی

۲) «ج» - «ه» - «ب» - «الف» - «د»

۱) «ج» - «د» - «ه» - «ب» - «الف»

۴) «د» - «ب» - «الف» - «ج» - «ه»

۳) «د» - «ب» - «الف» - «ه» - «ج»

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

مسیر تاریخی اقتصاد ایران:

درس Box

دوران باستان	ایران به دلیل: وسعت و پهنای جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرارگرفتن در چهارراه بین‌المللی جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است. وجود حکومت‌ها و سلسله‌های بزرگ، لشکرکشی‌ها و جنگ‌ها، پهنای مرزهای ایران باستان و جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم حکایت از اهمیت و بزرگی اقتصاد ایران در آن دوران داشت.
دوران حکومت صفویه	نیمه اول حکومت صفویه: علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت. دوره پایانی حکومت صفویه: اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.
دوران حکومت قاجار	ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد. مواردی مانند: بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی، آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.
دوران حکومت پهلوی	ویژگی عمده این دوره: جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود. نوسازی و توسعه ایران در این زمان به صورتی ظاهری و سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد. نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور پدید آمد. بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در این دوران ساخته شد. با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.
اقتصاد ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی	بعد از شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی ایران، آن‌چه مورد نظر امام خمینی (ره)، رهبر ایران و خواسته ملت بود، در قانون اساسی کشور تجلی یافت و تصویری از خطوط کلی اقتصاد مطلوب ایرانی - اسلامی در آن درج شد. در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون: اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان، استقلال اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است.

قاجار: «ج» / دوره پایانی حکومت صفویه: «د» / نیمه اول حکومت صفویه: «ه» / پهلوی: «ب» / دوران باستان: «الف»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به تعریف اقتصاد مقاومتی و رابطه آن با استقلال اقتصادی، کدام گزاره دقیق‌تر است؟

- ۱) اقتصاد مقاومتی مستلزم قطع وابستگی به اقتصاد جهانی است، زیرا هرگونه تعامل اقتصادی با سایر کشورها می‌تواند آسیب‌پذیری در برابر تهدیدات خارجی را افزایش دهد.
- ۲) استقلال اقتصادی در چارچوب اقتصاد مقاومتی به معنای خودکفایی کامل و بی‌نیازی مطلق از ظرفیت‌ها و فرصت‌های بیرونی است.
- ۳) اقتصاد مقاومتی بر استفاده هم‌زمان از ظرفیت‌های داخلی و فرصت‌های بیرونی تأکید دارد، به گونه‌ای که تعامل اقتصادی با دیگر کشورها در خدمت کاهش آسیب‌پذیری و حفظ اقتدار اقتصادی باشد.
- ۴) اقتصاد مقاومتی زمانی محقق می‌شود که اقتصاد ملی بدون نیاز به تعامل خارجی، بتواند تمامی مشکلات اقتصادی خود را صرفاً با منابع داخلی حل کند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۰

اقتصاد مقاومتی به معنای انزوا و قطع ارتباط اقتصادی با جهان نیست و هم‌زمان به وابستگی به اقتصادهای بیگانه هم اتکا ندارد. منطق این رویکرد بر تقویت ظرفیت‌های داخلی در کنار تعامل حساب‌شده، مقتدرانه و هدفمند با سایر کشورها است تا اقتصاد بتواند در برابر تهدیدها و تکان‌ها آسیب‌ناپذیر شود. از میان گزینه‌ها، فقط گزینه (۳) این ترکیب دقیق از اتکا به درون و استفاده هوشمندانه از بیرون را به درستی نشان می‌دهد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه در ارتباط با دو مفهوم «بودجه‌ریزی ماهیانه» و «خمس» درست است؟

- (۱) در بودجه‌ریزی ماهیانه، شناسایی هزینه‌های ثابت و متغیر اهمیت دارد، اما تا زمانی که مجموع درآمد مشخص نشده باشد، مقایسه آن‌ها ضرورتی ندارد.
- (۲) در محاسبه خمس، ملاک اصلی، افزایش درآمد سالانه است و اگر افزایش درآمد صرف خرید کالا شده باشد، لزومی به محاسبه آن در پایان سال مالی وجود ندارد.
- (۳) در بودجه‌ریزی ماهیانه، مقایسه مجموع درآمدها و هزینه‌ها مرحله‌ای تعیین‌کننده است که امکان تصمیم‌گیری درباره کاهش مخارج غیرضروری یا جست‌وجوی منابع درآمدی جدید را فراهم می‌کند.
- (۴) در محاسبه خمس، تعیین سال مالی اهمیت دارد، اما آغاز آن می‌تواند به تشخیص فرد و بدون ارتباط با زمان کسب اولین درآمد در نظر گرفته شود.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بودجه‌ریزی ماهیانه، پس از مشخص کردن منابع درآمد و فهرست کردن هزینه‌های ثابت و متغیر، مقایسه مجموع درآمدها و هزینه‌ها مرحله‌ای اساسی است. این مقایسه امکان تشخیص مازاد یا کسری بودجه را فراهم می‌کند و مبنای تصمیم‌گیری برای کاهش مخارج غیرضروری یا جست‌وجوی منابع جدید درآمدی است؛ بنابراین این گزاره توصیف دقیقی را از یکی از مراحل کلیدی بودجه‌ریزی ماهیانه ارائه می‌دهد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱): این گزینه اهمیت مقایسه هزینه‌ها را به تعیین کامل درآمد موکول می‌کند، در حالی که در بودجه‌ریزی ماهیانه، شناسایی و ثبت هزینه‌های ثابت و متغیر، خود بخشی مستقل و ضروری از فرایند است و حتی پیش از نهایی شدن درآمد نیز نقش تحلیلی دارد. حذف یا تعلیق این مرحله، منطق بودجه‌ریزی را ناقص می‌کند.

گزینه (۲): در محاسبه خمس، معیار صرفاً افزایش درآمد نیست، بلکه باقی‌ماندن مازاد درآمد پس از گذشت یک سال مالی ملاک است. هم‌چنین درآمدی که صرف خرید کالا شده ولی آن کالا تا پایان سال مصرف نشده باشد، هم‌چنان در محاسبه خمس لحاظ می‌شود. این گزینه با محدود کردن دامنه محاسبه، برداشت نادرستی از خمس ارائه می‌دهد.

گزینه (۴): اگرچه تعیین سال مالی در محاسبه خمس ضروری است، اما آغاز آن به طور دلخواه و مستقل از زمان کسب اولین درآمد در نظر گرفته نمی‌شود. سال مالی به صورت طبیعی از زمان دستیابی به نخستین درآمد آغاز می‌شود و بی‌توجهی به این مبنا باعث اختلال در محاسبه صحیح خمس خواهد شد.

در یک کشور فرضی فقط دو کالای نهایی X و Y تولید می‌شود. اطلاعات مربوط به مقدار و قیمت این دو کالا در دو سال متوالی به شرح جدول زیر است. (سال ۱۴۰۰، سال پایه در نظر گرفته شده است).
با توجه به اطلاعات جدول، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی اسمی و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۱۴۰۱، به ترتیب کدام است؟

کالا	سال	سال ۱۴۰۰		سال ۱۴۰۱	
		قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)
X		۱۲۵	۴۰۰	۱۵۰	۴۸۰
Y		۲۰۰	۳۰۰	۲۴۰	۳۶۰

(۱) ۴۵ درصد - ۱۵ درصد

(۲) ۴۴ درصد - ۱۵ درصد

(۳) ۴۴ درصد - ۲۰ درصد

(۴) ۴۵ درصد - ۲۰ درصد

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۱

درس Box

فرض کنید: در جامعه‌ای تنها دو کالای A و B تولید می‌شود، برای محاسبه تولید کل اسمی در هر سال و تولید کل به قیمت واقعی در هر سال، فرمول‌های زیر را داریم:

$$\text{تولید کل اسمی در سال} = (\text{قیمت کالای B} \times \text{مقدار تولید کالای B}) + (\text{قیمت کالای A} \times \text{مقدار تولید کالای A})$$

$$\text{تولید کل واقعی در سال} = (\text{قیمت کالای B در سال پایه} \times \text{مقدار تولید کالای B در سال مورد نظر}) + (\text{قیمت کالای A در سال پایه} \times \text{مقدار تولید کالای A در سال مورد نظر})$$

برای آن که بدانیم تولیدات سال جاری نسبت به سال قبل، چه میزان رشد داشته است، از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

$$\text{نرخ رشد تولید اسمی} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال قبل}} \times ۱۰۰$$

$$\text{نرخ رشد تولید واقعی} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل}} \times ۱۰۰$$

محاسبه GDP اسمی در هر سال:

$$\text{GDP اسمی سال ۱۴۰۰} = (۱۲۵ \times ۴۰۰) + (۲۰۰ \times ۳۰۰) = ۵۰,۰۰۰ + ۶۰,۰۰۰ = ۱۱۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{GDP اسمی سال ۱۴۰۱} = (۴۸۰ \times ۱۵۰) + (۳۶۰ \times ۲۴۰) = ۷۲,۰۰۰ + ۸۶,۴۰۰ = ۱۵۸,۴۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{نرخ رشد GDP اسمی سال ۱۴۰۱} = \frac{۱۵۸,۴۰۰ - ۱۱۰,۰۰۰}{۱۱۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۴۴ \text{ درصد}$$

محاسبه GDP واقعی در هر سال (سال ۱۴۰۰ سال پایه است):

$$\text{GDP واقعی سال ۱۴۰۰} = \text{GDP اسمی سال ۱۴۰۰} = ۱۱۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{GDP واقعی سال ۱۴۰۱} = (۴۸۰ \times ۱۲۵) + (۳۶۰ \times ۲۰۰) = ۶۰,۰۰۰ + ۷۲,۰۰۰ = ۱۳۲,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{نرخ رشد GDP واقعی سال ۱۴۰۱} = \frac{۱۳۲,۰۰۰ - ۱۱۰,۰۰۰}{۱۱۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۲۰ \text{ درصد}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(الف) درآمد سرانه چگونه محاسبه می‌شود؟

(ب) مهم‌ترین دلیل برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی چیست؟

(ج) کدام گزینه در خصوص رشد اقتصادی نادرست است؟

(۱) الف) با تقسیم درآمد داخلی به جمعیت کشور/ (ب) نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان/ (ج) اگر در جامعه‌ای میزان واقعی تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد، می‌گوییم در آن جامعه رشد صورت گرفته است.

(۲) الف) با تقسیم تولید ناخالص داخلی به درآمد داخلی/ (ب) اندازه‌گیری میزان تولیدات کشور/ (ج) هیچ‌وقت نمی‌توان افزایش شاخص رشد یک کشور را با افزایش درآمد آن کشور معادل در نظر گرفت.

(۳) الف) با تقسیم درآمد داخلی به جمعیت کشور/ (ب) نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان/ (ج) رشد به معنای افزایش تولید است؛ بنابراین مفهومی کمی - کیفی است.

(۴) الف) با تقسیم تولید ناخالص داخلی به درآمد داخلی/ (ب) اندازه‌گیری میزان تولیدات کشور/ (ج) کشورها معمولاً با سرمایه‌گذاری بیشتر یا به‌کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، ظرفیت تولیدی خود را افزایش می‌دهند و این امر به درآمد بیشتر می‌انجامد.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) با تقسیم «درآمد داخلی» به جمعیت کشور «درآمد سرانه» به دست می‌آید.

(ب) مهم‌ترین دلیل برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان است.

(ج) در صورتی در یک جامعه رشد صورت می‌گیرد که در آن جامعه میزان تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد.

رشد به معنای: افزایش تولید است، در نتیجه رشد یک مفهومی کمی است.

کشورها معمولاً با:	۱) سرمایه‌گذاری بیشتر ۲) به‌کارگیری روش‌های بهتر ۳) فناوری مناسب‌تر	ظرفیت تولیدی خود را افزایش می‌دهند و این امر به درآمد بیشتر می‌انجامد.
--------------------	---	--

(به همین دلیل گاهی افزایش شاخص رشد یک کشور را معادل با افزایش درآمد آن کشور در نظر می‌گیرند.)

منابع	نحوه افزایش در منابع	منشأ رشد اقتصادی ⇐ افزایش در منابع
نیروی کار	در طول زمان جمعیت رشد می‌کند و در نتیجه عرضه نیروی کار نیز افزایش می‌یابد.	
سرمایه‌های فیزیکی	با سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها، ماشین‌آلات و مغازه‌ها، سرمایه‌های فیزیکی افزایش می‌یابند.	
سرمایه انسانی	با آموزش، سرمایه انسانی افزایش می‌یابد.	

کدام عبارت در خصوص مراحل خرید مقایسه‌ای صحیح است؟

- (۱) مرحله پنجم شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف است.
 (۲) مرحله چهارم تعیین معیارهایی است که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است.
 (۳) مرحله اول شامل بیان این‌که واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید، است.
 (۴) مرحله سوم در خرید مقایسه‌ای ارزیابی است. شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۳

مراحل خرید مقایسه‌ای

✓ پاسخ خیلی تشریحی

اول: تعریف مسئله	شامل بیان این‌که واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید، مثلاً برخی افراد بدون دانستن عکاسی برای خرید دوربین حرفه‌ای برنامه‌ریزی می‌کنند. این خرید مناسبی برای آن‌ها نیست، بلکه برای این کار یک دوربین ساده نیز کافی است.
دوم: فهرست گزینه‌ها	شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند.
سوم: تعیین معیارها	معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است؛ مثلاً در خرید یخچال جادار بودن، مصرف انرژی، سهولت تعمیرات، زیبایی ظاهری و نیز ایرانی بودن محصول برای خرید مهم است.
چهارم: ارزیابی	شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف
پنجم: تصمیم‌گیری	انتخاب گزینه نهایی

۱۶۰

علی در ابتدای سال مالی خود، ۱۸۰ سهم از یک شرکت را به قیمت هر سهم ۴۶۵ تومان خریداری می‌کند. در پایان همان سال مالی، علی تمام سهام خود را به قیمت هر سهم ۸۲۳ تومان می‌فروشد. علی از سود حاصل از فروش سهام، مبلغ ۲۸,۳۰۰ تومان را صرف هزینه‌های زندگی می‌کند و باقی‌مانده تا پایان سال مالی نزد او باقی می‌ماند. فرض کنید علی هیچ درآمد دیگری ندارد:

الف) سود علی از محل فروش سهام چه قدر است؟

ب) علی در پایان سال مالی باید چه مقدار خمس پرداخت کند؟

۱) الف) ۶۴,۴۴۰ تومان / ب) ۷,۸۲۲ تومان

۲) الف) ۶۴,۴۴۰ تومان / ب) ۷,۲۲۸ تومان

۳) الف) ۶۵,۹۰۰ تومان / ب) ۷,۲۲۸ تومان

۴) الف) ۶۵,۹۰۰ تومان / ب) ۷,۸۲۲ تومان

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس‌های ۱۲ و ۱۴

درس‌Box

فرمول‌های مهم محاسبه قیمت اسمی و ثانویه سهام:

$$\text{ارزش سهام خریداری شده توسط فرد} = \frac{\text{ارزش اسمی (قیمت اولیه) هر سهم}}{\text{تعداد سهام خریداری شده}}$$

$$\text{ارزش سهام فروخته شده توسط فرد} = \frac{\text{ارزش بازاری (قیمت ثانویه) هر سهم}}{\text{تعداد سهام فروخته شده}}$$

$$\text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد} \times (\text{ارزش اسمی هر سهم} - \text{ارزش ثانویه هر سهم}) = \text{سود دریافتی فرد}$$

$$\left(\begin{array}{l} \text{اقلام مصرفی که خریده} \\ \text{ولی از آن استفاده نکرده است.} \end{array} + \begin{array}{l} \text{مبلغی که برای فرد پس از کسر مخارج} \\ \text{در پایان سال باقی مانده است.} \end{array} \right) \times \frac{1}{5} = \text{خمس پرداختی}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓ الف)

$$\text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد} \times (\text{ارزش اسمی هر سهم} - \text{ارزش ثانویه هر سهم}) = \text{سود دریافتی فرد}$$

$$\text{تومان } ۶۴,۴۴۰ = ۳۵۸ \times ۱۸۰ = (۸۲۳ - ۴۶۵) \times ۱۸۰$$

ب) میزان سود فرد در پایان سال برابر با ۶۴,۴۴۰ تومان است که پس از کسر مخارج سالانه (۲۸,۳۰۰ تومان)، به آن خمس تعلق می‌گیرد و در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{تومان } ۷,۲۲۸ = ۳۶,۱۴۰ = \frac{1}{5} \times (۶۴,۴۴۰ - ۲۸,۳۰۰) = \frac{1}{5} \times \text{میزان خمس پرداختی}$$